

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ

การพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่

: กรณีศึกษากลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ จังหวัดมหาสารคาม

โดย

นายธนกฤต	คงเมือง
นายโกสินธุ์	สุวรรณภักดี
นายสมควร	ไชยสุข
นายมงคล	เหล่ามาลา
นายยอดพ่วง	พิชัยช่วง
นางสาวกรรณก	อาจวงษา

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

พฤษภาคม 2561

สัญญาเลขที่ RDG60E00023

โครงการ

การพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่

: กรณีศึกษากลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ จังหวัดมหาสารคาม

โดย

นายธนกฤต	คงเมือง
นายโกสินธุ์	สุวรรณภักดี
นายสมควร	ไชยสุข
นายมงคล	เหล้ามาลา
นายยอดพ่วง	พิชัยช่วง
นางสาวกรรณก	อาจวงษา

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

พฤษภาคม 2561

บอกเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่คนในชุมชนได้มาร่วมคิดทบทวนสถานการณ์ ตั้งคำถาม วางแผน หาข้อมูล ทดลองทำ วิเคราะห์ สรุปผลการทำงานและหาคำตอบเพื่อปรับปรุงงานต่อไป” กล่าวคือ งานวิจัยเพื่อ ท้องถิ่นเป็นเครื่องมือหนึ่งที่เน้นการให้ “คน” ในชุมชนเข้ามาร่วมในกระบวนการวิจัย ตั้งแต่ การเริ่มคิด การตั้งคำถาม การวางแผน และค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบเป็นรูปธรรม โดยเรียนรู้จากการ ปฏิบัติการจริง (Action Research) อันทำให้ชุมชนได้เรียนรู้ สร้างผลงาน มีความเข้มแข็งในการแก้ปัญหา ของตนเอง และสามารถใช้กระบวนการนี้ในการแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ในท้องถิ่น โดยมีกระบวนการศึกษา เรียนรู้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ดังนั้นจุดเน้นของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงอยู่ที่ “กระบวนการ” มากกว่า “ผลลัพธ์” เพื่อให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จากงานวิจัยโดยตรง และให้งานวิจัยมีส่วนในการแก้ปัญหาของ ชาวบ้าน รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งจะต้องอาศัย “เวที” (การประชุม เสวนา พูดคุย ถกเถียง) เป็นวิธีการเพื่อให้คนในชุมชน ทั้งชาวบ้าน ครู นักพัฒนา สมาชิกอบต. ข้าราชการ หรือกลุ่มคน อื่นๆ เข้ามาร่วมหา ร่วมใช้ “ปัญญา” ในกระบวนการวิจัย

“กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น” หมายถึง การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อตอบ “คำถาม” หรือ “ความสงสัย” บางอย่าง ดังนั้นสิ่งสำคัญคือประเด็น “คำถาม” ต้องคมชัด โดยมีการแยกแยะ ประเด็นว่า ข้อสงสัยอยู่ตรงไหน มีการหา “ข้อมูล” ก่อนทำ มีการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล มี การ “วางแผน” การทำงานบนฐานข้อมูลที่มีอยู่ และในระหว่างลงมือทำการ “บันทึก” มีการ “ทบทวน” ความก้าวหน้า “วิเคราะห์” ความสำเร็จและอุปสรรคอย่างสม่ำเสมอ เพื่อ “ถอด” กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นออกมาให้ชัดเจน ในที่สุดก็จะสามารถ “สรุปบทเรียน” ตอบคำถามที่ตั้งไว้ แล้วอาจจะทำใหม่ให้ดีขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นบทเรียนสำหรับเรื่องอื่น ๆ หรือพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้กระทำโดย “ผู้ที่สงสัย” ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นนั่นเอง ดังนั้นกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึง เป็นงานวิจัยอีกแบบหนึ่งที่ไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผนทางวิชาการมากนัก แต่เป็นการสร้างความรู้ในตัว คนท้องถิ่น โดยคนท้องถิ่น เพื่อคนท้องถิ่น โดยมุ่งแก้ไขปัญหาด้วยการทดลองทำจริง และมีการบันทึกและ วิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การวิจัยแบบนี้จึงไม่ใช่เครื่องมือทางวิชาการ ไม่ใช่ของศักดิ์สิทธิ์ที่ผูกขาดอยู่กับ ครูบาอาจารย์ แต่เป็นเครื่องมือธรรมดาที่ชาวบ้านก็ใช้เป็น เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ได้ใช้วิธีการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นตามแนวคิดและหลักการ ดังกล่าวมาแล้วในระยะเวลาหนึ่ง พบว่า ชาวบ้านหรือทีมวิจัยส่วนใหญ่สามารถสะท้อนการดำเนินงานด้วย การบอกเล่าได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันก็พบว่า การเขียนรายงาน เป็นปัญหาที่สร้างความหนักใจให้แก่ นักวิจัยเป็นอย่างมาก ดังนั้นด้วยความตระหนักถึงสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงได้ ปรับรูปแบบการเขียนรายงานวิจัย ให้มีความยืดหยุ่น และมีความง่ายต่อการนำเสนอออกมาใน รูปแบบ ที่นักวิจัยถนัด โดยไม่ยึดติดในเรื่องของภาษาและรูปแบบที่เป็นวิชาการมากเกินไป ซึ่งเป้าหมายสำคัญของ รายงานวิจัยยังคงมุ่งเน้นการนำเสนอให้เห็นภาพของกระบวนการวิจัยมากกว่าผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย โดย กลไกสำคัญที่จะช่วยให้ทีมวิจัยมีความสามารถเขียนรายงานที่นำเสนอกระบวนการวิจัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ ศูนย์ประสานงานวิจัย (Node) ในพื้นที่ ซึ่งทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงโครงการวิจัยมาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่ง จบการทำงานวิจัย ดังนั้น Node จะรับรู้พัฒนาการของโครงการวิจัยมาโดยตลอด บทบาทการวิเคราะห์ เนื้อหาหรือกิจกรรมของโครงการจึงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง Node และนักวิจัย ซึ่งความร่วมมือ ดังกล่าวได้นำมาซึ่งการถอดบทเรียนโครงการวิจัยสู่การเขียนมาเป็นรายงานวิจัยที่มีคุณค่าในที่สุด

อย่างไรก็ตาม รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นอาจไม่สมบูรณ์แบบดังเช่นรายงานวิจัยเชิงวิชาการ โดยทั่วไป หากแต่ได้คำตอบและเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัย ซึ่งท่านสามารถเข้าไปค้นหา ศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมได้จากพื้นที่

สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

คำนำ

โครงการวิจัย “การพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ กรณีศึกษากลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม” มี นายธนภุต คงเมือง เป็นหัวหน้าโครงการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์การผลิตและการจัดการผลผลิตของเกษตรกรรุ่นใหม่ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา เป้าหมาย ศักยภาพ ปัญหา อุปสรรค และแนวคิดการทำการเกษตรของเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดมหาสารคาม และ 3) เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดมหาสารคาม

งานวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ให้มีความรู้ ความสามารถ มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการผลิตและการจัดการผลผลิตจากฐานทุนในพื้นที่ ทั้งทุนทรัพยากร ความรู้ภูมิปัญญา สังคมและวัฒนธรรมผนวกกับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีทั้งความกระตือรือร้น ใฝ่เรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์และมีเครือข่ายโยงใยโดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ จึงทำให้การดำเนินโครงการวิจัยเป็นไปด้วยความราบรื่น ประสบความสำเร็จและสามารถพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเกษตรกรรุ่นใหม่สู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นได้เป็นอย่างดี ในการนี้ ทีมวิจัยจึงขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนที่สนับสนุนให้การดำเนินโครงการวิจัยสามารถสำเร็จลุล่วง มา ณ โอกาสนี้

ทีมวิจัย

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการวิจัย “การพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ กรณีศึกษากลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม” ดำเนินการในช่วง เดือน มีนาคม 2560 ถึง เดือน พฤษภาคม 2561 มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ การผลิตและการจัดการผลผลิตของเกษตรกรรุ่นใหม่ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อศึกษาประวัติ ความเป็นมา เป้าหมาย ศักยภาพ ปัญหา อุปสรรค และแนวคิดการทำการเกษตรของเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดมหาสารคาม และ 3) เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของ เครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดมหาสารคาม

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า รูปแบบการทำเกษตรของกลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ (YSF) จังหวัด มหาสารคามมี 2 แบบ คือ การทำเกษตรแบบอินทรีย์ และเกษตรแบบปลอดภัย ซึ่งในการทำ เกษตรแบบปลอดภัยนั้นมาจาก 2 กรณี คือ อย่างแรกคืออยู่ในระยะปรับเปลี่ยนยังไม่ได้มาตรฐาน อินทรีย์จึงได้รับแค่มาตรฐาน GAP หรือการผลิตแบบปลอดภัยก่อน อีกอย่างคือกิจกรรมทางการเกษตร ที่ทำอยู่ไม่สามารถถึงดสารเคมีบางตัวได้ จึงจำเป็นต้องใช้เพื่อให้ได้ผลผลิตที่สมบูรณ์ และมีคุณภาพ แต่การใช้สารเคมีก็ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ปลอดภัยไม่ถึงขั้นเป็นอันตรายต่อร่างกายของผู้บริโภคและผู้ผลิต เอง และสามารถจำแนกกิจกรรมที่กลุ่มเป้าหมายดำเนินกิจกรรมอยู่ คือ พืช สัตว์ และกิจกรรม เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นกิ่งพันธุ์ ปุ๋ย หรือสารชีวะมวลอินทรีย์ต่างๆ ช่องทาง การตลาดถือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญมาก จะสังเกตได้ว่าเกษตรกรคนใดมีช่องทางการตลาดที่ดี ก็ ทำเกษตรได้อย่างมั่นคง หากคนใดผลิตได้แต่ไม่มีที่ขายนั้นก็ลำบากแต่ยังดีเป้าหมายส่วนใหญ่ยังมี รายได้เสริมนอกภาคการเกษตรเข้ามาช่วยในการใช้จ่ายในครัวเรือนและเป็นต้นทุนในการขยาย กิจกรรมทางเกษตรเพิ่ม ซึ่งหากพิจารณาให้ดีแล้วจะเห็นได้ว่าเกษตรกรรุ่นใหม่ส่วนใหญ่จะสามารถนำ ผลพลอยได้จากการเกษตรมาแปลงเป็นรายได้เสริมได้แทบทุกคน และมีบางคนที่เพิ่งเริ่มเข้าสู่ การเกษตรก็สามารถนำผลพลอยได้จากการผลิตมาสร้างเป็นรายได้ไปพลาจระหว่างรอผลผลิตหลักที่ อยู่ระหว่างรอผลผลิตอยู่

เกษตรกรรุ่นใหม่สามารถที่นำองค์ความรู้มาบวกกับประสบการณ์เพื่อที่จะปรับปรุงพื้นที่ ตนเองให้สามารถทำกิจกรรมทางการเกษตรของตนเองได้ และยังสามารถให้บุคคลชุมชนและบุคคล ที่สนใจได้ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตนเองร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้สามารถนำความรู้และใช้ ความสามารถของตนเองมาใช้พัฒนาชุมชนของตนเองได้ ส่วนมากจะถูกวางให้เป็นศูนย์กลางในการ เรียนรู้ของชุมชน จึงนับว่างานวิจัยได้สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีบทบาทการพัฒนาชุมชนได้เป็นอย่างดี

สารบัญ

เรื่อง		หน้า
บทที่ 1	บทนำ	
	1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของการศึกษา	1
	1.2 โจทย์การศึกษา	4
	1.3 วัตถุประสงค์การศึกษา	5
	1.4 ความสำคัญของการศึกษา	5
	1.5 ขอบเขตการศึกษา	5
	1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
	1.7 กรอบแนวคิดการวิจัย	7
	1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2	บริบทเครือข่ายยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์และแนวคิดในการศึกษา	8
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	
	3.1.เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	12
	3.2.กลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูล	12
	3.3.กระบวนการวิจัย	13
บทที่ 4	ผลการศึกษา	
	สถานการณ์กลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ Young Smart Farmer จังหวัดมหาสารคาม	42
	การผลิตและการจัดการผลผลิตที่ผ่านมา	52
	ผลการปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิต	87
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
	5.1 สรุปผลการดำเนินการวิจัย	98
	5.2 ข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรค	100
	5.3 บทเรียนสำคัญ	101
	5.4 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	102
	5.4 ข้อเสนอแนะต่องานวิจัย	103
บรรณานุกรม		104
ภาคผนวก		105
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	106
	รายชื่อทีมวิจัย	110
	ข้อมูลกลุ่มเป้าหมายและภาพกิจกรรม	111

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ประวัติ	52
2	สถานะ	53
3	การศึกษา	54
4	สาเหตุของการเข้าสู่ภาคเกษตร	55
5	จุดมุ่งหมายในการทำเกษตร	56
6	ปัญหาและอุปสรรคในการทำเกษตร	57
7	แนวคิดด้านการทำเกษตร	58
8	พื้นที่การทำเกษตร	59
9	กิจกรรมการผลิต(หลัก) พืช	60
10	การจัดการผลผลิต	61
11	รายได้/รายจ่าย ประมาณการณ์ต่อเดือน	62
12	กลุ่ม/เครือข่าย	63
13	องค์ความรู้ในการทำเกษตร	64
14	แนวคิดในการทำเกษตร	72
15	ปฏิทินการปลูกผัก	86
16	สรุปแนวคิดและเป้าหมายการทำเกษตร	99

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	อายุของ YSF มหาสารคาม	65
2	สถานภาพ	65
3	การศึกษา	66
4	สาเหตุการเข้าสู่ภาคเกษตร	66
5	พื้นที่การเพาะปลูก	67
6	จุดมุ่งหมายเพื่อตัวเอง	67
7	จุดมุ่งหมายด้านสังคม	67
8	ปัญหาและอุปสรรคภายใน	68
9	ปัญหาและอุปสรรคภายนอก	68
10	กิจกรรมการผลิตด้านพืช	68
11	ผลผลิตเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์	69
12	การจัดการผลผลิตของ YSF มหาสารคาม	69
13	การแปรรูปผลผลิต	69
14	องค์ความรู้การขยายพันธุ์	70
15	องค์ความรู้การทำผลผลิตออกนอกฤดู	70
16	รายได้หลักจากการทำเกษตร	71
17	รายได้หลักนอกภาคการเกษตร	71
18	รายจ่าย	77
19	รายรับ	78
20	จุดคุ้มทุน	78
21	ตัวอย่างปฏิทินการเพาะปลูก	83
22	ตัวอย่างผังแปลง	83
23	ระบบการจัดการผลผลิต	90

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของการศึกษา

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้มีการรวมตัวกัน ของกลุ่มเกษตรกรทั่วประเทศ ตั้งแต่ระดับชุมชน หมู่บ้าน จังหวัด และระดับประเทศมากมาย โดยเฉพาะเกษตรกรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น เพราะเป็นเขตพื้นที่ที่ประสบปัญหาในการทำเกษตรมากกว่าเขตภาคอื่น ถ้าไม่รวมตัวกันเพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆ ก็ยากที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ.2558 ได้เกิดการรวมตัวกันของเกษตรกรจากกลุ่มต่างๆจากจังหวัดใกล้เคียง คือ ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด ณ บ้านสวนพาริตา ของนายสมคิด ทองกลม เกษตรกรบ้านกุดน้ำใส ต.หัวขวาง อ.โกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม จำนวน 30 คน สมาชิกส่วนใหญ่มาจากหลากหลายอาชีพ แต่มีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันก็คือ มีความสนใจในวิธีการทำเกษตรแบบอินทรีย์ ตามรอยพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชการที่ 9 ซึ่งสมาชิกส่วนมากเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่สนใจ ชอบในการเกษตร มาจาก 3 กลุ่มหลักคือ

- 1) กลุ่มคนกล้าคืนถิ่น ซึ่งเป็นกลุ่มที่ผ่านการอบรมเรื่องการทำเกษตรร่วมกับโครงการ “คนกล้าคืนถิ่น” เป็นกลุ่มคนที่พยายามกลับคืนสู่ถิ่นฐานบ้านเกิด เพื่อสร้างสรรค์เส้นทางการใช้ชีวิตแบบพอเพียง พึ่งตนเองอย่างมั่นคง ให้สมดุลเหมาะสมกับการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกัน ในปัจจุบันเกิดกระแสสังคมขึ้น เกี่ยวกับผู้คนกลุ่มนี้ ด้วยเหตุผลต่างๆนาๆ ทั้งเปื้อนหน้ากับชีวิตที่มีการแข่งขัน การใช้ชีวิตที่เร่งรีบตลอดเวลา ทั้งเพื่อความอยู่รอดและต้องการคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าเดิม บ้างหมดหวังกับความสุดโต่งของความเจริญด้านวัตถุ ต้องการกลับไปเป็นต้นแบบและผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง(Change agent)ในท้องถิ่น โดยผู้ที่ผ่านกระบวนการบ่มเพาะ หนุนเสริมจากโครงการคนกล้าคืนถิ่น ได้ร่วมกันคิดและพาลงมือทำ ติดตามช่วยเหลือแนะนำจากพี่เลี้ยงจนสัมฤทธิ์ผล นำเอาสิ่งที่ได้ทดลองลงมือทำจริง เป็นประสบการณ์ตรงไปต่อยอดสร้างการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่นต่อไป (เพจ:คนกล้าคืนถิ่น)
- 2) กลุ่มรวมพลคนเกษตรพอเพียง ซึ่งเป็นการรวมตัวของกลุ่มคนที่รักการทำเกษตร มีสมาชิกทั่วประเทศ มีการจัดงานรวมพลขึ้นปีละครั้ง(เฟซบุ๊ก:รวมพลคนเกษตรพอเพียง)
- 3) ผู้ที่ติดต่อพูดคุยกันในเฟซบุ๊กและสื่อออนไลน์

โดยการประชุมครั้งนี้ได้ตั้งชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มรวมพลคนเกษตรอีสานกลาง” มีข้อตกลงร่วมกันว่า ในแต่ละเดือนจะมีการนัดเจอกันเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แก้ไขปัญหาในด้านการทำเกษตรในเขตอีสานกลางที่มีพื้นที่ใกล้เคียงกัน โดยสมาชิกต้องมีความรักในเรื่องการผลิตอาหารปลอดภัย ในวิถีเกษตรอินทรีย์ ซึ่งแต่ละคนล้วนมีความรู้ที่แตกต่างกัน จากประสบการณ์และการศึกษาที่ต่างกัน เมื่อมีการประชุมกันทุกเดือน จึงทำให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จากสิ่งที่แต่ละคนเคยทำมาแล้ว มาชี้แนะสมาชิกให้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยไม่เสียเวลา เสียกำลังและเงินทุน ในการลองผิดลองถูก และ

ยังมีการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การช่วยกันปลูกต้นไม้ ปลูกข้าว สร้างห้องน้ำ ตามความถนัดและความสะดวกของแต่ละคน รวมถึงการออกตลาดนำผลผลิตออกจำหน่ายตลาดและงานต่างๆ

การรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมต่างๆอย่างต่อเนื่อง เป็นเหตุให้เป็นที่รู้จักของกลุ่มต่างๆ สมาชิกกลุ่มได้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับกลุ่มอื่นและหน่วยงานภาครัฐ เช่น กลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม(ส.ป.ก.) สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม และกลุ่มเครือข่ายสภาวิสาหกิจชุมชนคนมหาสารคามจังหวัดมหาสารคาม โดยมีแกนนำหลัก คือ นายบรรจง แสณยะมูล เจ้าของไร่แสนดี อยู่บ้านเลขที่ 81 บ้านหัวขัว ต.แก้งแก อ.โกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม เป็นผู้เชื่อมโยงประสานงาน ชักนำให้สมาชิกในกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานต่างๆ เช่น ไปสมัครเข้าร่วมโครงการกับกรมส่งเสริมเกษตรและพัฒนาเกษตรกร จังหวัดมหาสารคาม ภายใต้โครงการ “การสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่(YSF)” ที่มีนายปราโมทย์ วัฒนะ เป็นหัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรจังหวัดมหาสารคามเป็นผู้ชักชวนเข้าร่วมโครงการ เป็นโครงการเพื่อสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ให้มีความรู้ความสามารถ มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการผลิตด้านการเกษตร ทั้งเพื่อการบริโภคในประเทศและเพื่อการส่งออก ทดแทนเกษตรกรรุ่นเก่าที่มีจำนวนลดลงอีกทั้งอายุก็มากขึ้น เพื่อเป็นบุคลากรที่สำคัญในภาคเกษตรกรรมต่อไป ซึ่งในกระบวนการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ของกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรนั้น จำกัดอายุ 17-45 ปีเท่านั้น

เกษตรกรรุ่นใหม่ หมายถึง ผู้ที่ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตร ทั้งด้านการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การค้าขายผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการเกษตร โดยนำเอาความรู้ ทักษะ เทคโนโลยีต่างๆ และการบริหารจัดการ มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพ ให้เกิดประสิทธิผล เพิ่มผลผลิต เพิ่มมูลค่า ลดต้นทุน สร้างสินค้าให้มีคุณภาพ ตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่ต้องการผลผลิตหรือสินค้าที่ดี และปลอดภัยได้ ซึ่งสถานการณ์ของอาชีพการเกษตร มีการแข่งขันการผลิตมากขึ้น เกษตรกรรุ่นใหม่จึงต้องมีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้น เพื่อบริหารจัดการ ในเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้องกันด้วย เช่น การตลาด ธุรกิจ สินเชื่อ สารสนเทศ จริยธรรมและอื่นๆ ต้องมีการเชื่อมโยงเครือข่ายต่างๆ ทั้งเกษตรกรด้วยกันเอง และหน่วยงานสนับสนุนภาครัฐ เอกชน พ่อค้าแม่ค้า ห้างร้าน ลูกค้า พันธมิตรด้านต่างๆ เป็นต้น

หลังการสมาชิกกลุ่มรวมพลคนเกษตรอีสานกลางส่วนหนึ่งได้เข้าร่วมโครงการดังกล่าว ก็ได้มีโอกาสเข้าอบรมหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่างๆ ได้ร่วมประชุมสังสรรค์กับกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF)จังหวัดมหาสารคาม ได้มีโอกาสอบรมร่วมกับหน่วยงานรัฐ เช่น โครงการของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) โครงการเพิ่มผลผลิตการเกษตร ทำให้ได้พบคนรุ่นใหม่ที่น่าสนใจทำเกษตรเพิ่มมากขึ้น สมาชิกจึงได้ชักชวนกันให้มาร่วมทำกิจกรรมด้วยกันกับกลุ่มต่างๆ ทั้งในนามของกลุ่มรวมพลคนเกษตรอีสานกลางและกลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์(YSF)จังหวัดมหาสารคาม ภายใต้การเชื่อมโยงกับกลุ่มต่างๆ แบบใยแมงมุม เริ่มมีสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นและสมาชิกเก่าก็มีหาง่ายไปบ้างทั้ง 2 กลุ่ม ซึ่งการรวมกลุ่มของกลุ่มรวมพลคนเกษตรอีสานกลางนั้น สมาชิกบางส่วนติดภารกิจในช่วงฤดูเพาะปลูก จึงไม่มีการนัดประชุมพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้เหมือนช่วงแรกๆ สมาชิกที่พอมีเวลาบ้างจึงรวมตัวกันไปเยี่ยมเยียนและช่วยเหลือกันด้านบ้าง เกี่ยวข้าวบ้างเป็นบางครั้ง เนื่องจากติดภารกิจส่วนตัวกันมากขึ้นต่างคนต่างมีงาน แต่ก็ยังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งข้อมูลข่าวสารพูดคุยกันผ่านระบบเครือข่ายออนไลน์ห้องไลน์กลุ่มและเฟซบุ๊กอยู่เสมอ โดยกลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์(YSF)จังหวัด

มหาสารคาม ก็มีสมาชิกใหม่เข้าร่วมและสมาชิกเก่าออกไปด้วยเหตุผลต่างกัน ซึ่งด้วยข้อจำกัดของกรมส่งเสริมเกษตรและพัฒนาเกษตรกร สามารถรับสมาชิกในแต่ละปีงบประมาณได้แค่ 30 คน ซึ่งในปีงบประมาณ 2560 จังหวัดมหาสารคาม มีสมาชิกยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์(YSF)ครบ 30 คน โดยมีนายธนภุต คงเมือง เป็นประธาน เป็นผู้ประสานงานเชื่อมโยงในกลุ่ม และทำงานเชื่อมโยงเครือข่ายกับกลุ่มต่างๆทั้งในระดับชุมชน ระดับจังหวัดและระดับประเทศ ในระดับชุมชนได้มีการรวมกลุ่มก่อตั้งวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวให้กับนายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี สมาชิกยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์(YSF) ซึ่งเป็นประธานกลุ่มวิสาหกิจดังกล่าว ในระดับจังหวัดได้มีการพบปะพูดคุย ประชุมกันทุกวันอาทิตย์แรกของเดือนกับกลุ่มสมาคมชาวจังหวัดมหาสารคาม และทุก 3 เดือนมีการประชุมสัจจะระดับเขต4 มีสมาชิกทั้งหมด 12 จังหวัด คือ เลย หนองบัวลำพู สกลนคร บึงกาฬ อุดร มหาสารคาม ขอนแก่น ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ หนองคาย นครพนม มุกดาหาร เป็นการรวมตัวกันของยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์(YSF) จัดกิจกรรมพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการเกษตรต่างๆ เช่น การเพาะปลูก การดูแลกำจัดแมลงศัตรูพืช การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร การแก้ไขปัญหาต่างๆในการประกอบอาชีพเกษตร เพื่อร่วมกันพัฒนาศักยภาพการผลิต การจัดการผลผลิต จนถึงเรื่องการตลาด

สิ่งที่สมาชิกได้จากการรวมกลุ่มนั้น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีเพื่อนเกษตรกร มีเครือข่ายทางอาชีพและอุดมการณ์ มีการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน มีพลังในการทำงาน เกิดการหนุนช่วยเหลือกัน มีการช่วยเหลือสนับสนุนจากภาครัฐผลจากการรวมกลุ่ม โดยกลุ่มส่งเสริมเกษตรและพัฒนาเกษตรกรจังหวัดมหาสารคาม ได้เป็นตัวเชื่อมประสานหน่วยงานภาครัฐอื่นๆให้มาสนับสนุน ทั้งทางด้านองค์ความรู้ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การจัดอบรมเทคนิคการเพาะปลูก การแปรรูป การตลาด และอื่นๆ เท่าที่สมาชิกต้องการ

ข้อดีของการรวมกลุ่มดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น หากไม่มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรรุ่นใหม่ ที่มีศักยภาพและความสามารถเฉพาะด้าน เฉพาะตัวที่ต่างกันนั้น ก็ยากที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตร เพราะอาชีพเกษตรกรรมนั้นมีหลายเหตุผลหลายปัจจัย ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ การร่วมมือจากหลายภาคส่วนในการประสานงานเพื่อขับเคลื่อน ที่นอกเหนือหรือเกินความสามารถของตัวเกษตรกรเอง ทั้งเรื่องความรู้ความสามารถ เทคนิคการเพิ่มผลผลิต การแก้ไขปัญหาเรื่องราคา แรงงาน การตลาด ล้วนแต่ต้องอาศัยผู้อื่นที่มีหน้าที่ ความสามารถต่างกัน มารับช่วงต่อในห่วงโซ่ของอาชีพเกษตรกรรม โดยไม่สามารถที่จะดำเนินงานกิจการได้เพียงลำพังผู้เดียวได้แน่นอน ถึงทำได้ในระยะหนึ่งแต่ก็ไม่ยั่งยืน ไม่ตอบสนองความสุขที่แท้จริงได้ในการประกอบอาชีพเกษตร

ปัญหาและอุปสรรคของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ ทั้งกลุ่มรวมพลคนเกษตรอีสานกลาง กลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์(YSF)จังหวัดมหาสารคาม และกลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์(YSF)จังหวัดอื่นๆ จากข้อมูลที่ได้จากการพูดคุยรับฟังปัญหาจากบุคคลกลุ่มต่างๆที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ยังมีข้อจำกัดบางอย่างในตัวของเกษตรกรรุ่นใหม่เอง ทั้งในด้านศักยภาพของตัวเกษตรกรรุ่นใหม่เอง เนื่องจากเป็นผู้ที่เริ่มทำอาชีพเกษตรกรรม ยังไม่มีรายได้จากผลผลิตมากพอในการใช้จ่าย และยังประสบปัญหาต่างๆในหลายด้าน หลายปัจจัย ที่ต่างกันไป เช่น สภาพพื้นที่แห้งแล้ง ขาดน้ำ น้ำเค็ม ดินเค็ม อากาศร้อนจัด โรคและแมลงต่างๆ ราคาพืชผลทางด้านเกษตรที่ตกต่ำ ซึ่งเกษตรกรรุ่นใหม่ยังต้องการองค์ความรู้ในการจัดการเรื่องดังกล่าว ที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ ความรู้ในเรื่องการพัฒนา การเพิ่มการผลิตและการจัดการ

ผลผลิต ที่จะนำไปสู่รายได้ที่มั่นคง พอเพียงกับการดำรงชีวิต การไปร่วมกิจกรรมต่างๆภายในกลุ่ม ซึ่งในการพัฒนาตนเองและอาชีพเกษตรกรนั้น บางคนยังขาดกำลังทุนทรัพย์ ต้องการการสนับสนุนอีกมาก การอบรมที่มีเปิดให้เข้าร่วมยังไม่สอดคล้องกับความต้องการพัฒนาตัวเองของเกษตรกรรุ่นใหม่ บางเรื่องบางครั้งตรงตามความต้องการ แต่ไม่สะดวกเรื่องการเดินทางและเวลาที่เหมาะสม

จากปัญหาส่วนตัวของเกษตรกรรุ่นใหม่ ต่างคนต่างปัญหาที่ต่างกัน กลายเป็นปัญหาในการประกอบอาชีพของผู้ที่เริ่มต้นทำเกษตรใหม่ๆ เป็นสาเหตุของความท้อถอยและล้มเหลว สุดท้ายคนรุ่นใหม่ก็ต้องเดินทางกลับเข้าสู่เมืองใหญ่ ทั้งที่ติดการทำเกษตรของตัวเองไปรับจ้างหาเงินเพื่อการดำรงชีพต่อไป กลายเป็นปัญหาสังคม ต้องให้หลายหน่วยงาน ทุกรัฐบาลต้องแก้ไขช่วยเหลืออาชีพภาคการเกษตรอย่างไม่รู้จักจบสิ้น

สาเหตุของปัญหาต่างๆทำให้สมาชิกทีมวิจัย มีความต้องการศึกษาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้ผู้ที่สนใจและคิดจะทำอาชีพเกษตร ได้ศึกษาเป็นแนวทางก่อนการตัดสินใจก้าวเข้าเป็นเกษตรกร อาชีพเกษตรกรรมจะได้ดำรงอยู่ต่อไป

จากการประชุมกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่(YSF)จังหวัดมหาสารคาม ได้มีการทบทวนเป้าประสงค์ของการรวมกลุ่ม คือ

- 1) การพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรรุ่นใหม่
- 2) การพัฒนาศักยภาพการรวมกลุ่ม ชุมชน เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 3) การขยายความรู้และสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาเกษตรกร

ดังนั้นทีมวิจัยจึงมีความสนใจใช้กระบวนการในวิจัย เพื่อศึกษาทำความเข้าใจ ประวัติความเป็นมา ศักยภาพ ปัญหาอุปสรรค แนวความคิดในการทำเกษตรของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อต้องการให้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของการทำอาชีพเกษตรกรรม ให้แก่เกษตรกรรุ่นใหม่และบุคคลทั่วไป ที่จะก้าวมาทำอาชีพเกษตรต่อไป

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

2.1 วัตถุประสงค์หลัก

การพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่เป็นอย่างไร

2.2 วัตถุประสงค์ย่อย

- 1) สถานการณ์ของเกษตรกรรุ่นใหม่ ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม เป็นอย่างไร
- 2) ประวัติความเป็นมา เป้าหมาย ศักยภาพ ปัญหาอุปสรรค แนวคิดการทำการเกษตร และการดำรงชีวิตในฐานะเกษตรกร ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดมหาสารคาม เป็นอย่างไร
- 3) การพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดมหาสารคาม เป็นอย่างไร

3.วัตถุประสงค์การศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ของเกษตรกรรุ่นใหม่ ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม
- 2) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา เป้าหมาย ศักยภาพ ปัญหา อุปสรรค แนวคิดการทำการเกษตร และการดำรงชีวิตในฐานะเกษตรกร ของสมาชิกเกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดมหาสารคาม
- 3) เพื่อศึกษากระบวนการและวิธีการพัฒนาอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ผ่านมา
- 4) เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่

4.ความสำคัญของการศึกษา

ทีมงานวิจัยมีความสนใจและเลือกที่จะศึกษาวิจัยในเรื่องการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อเป็นข้อมูลตัวอย่างหรือต้นแบบให้กับผู้ที่มีความสนใจและเริ่มต้นในการทำเกษตร ลดความเสี่ยงความผิดพลาดล้มเหลว โดยให้เป็นแนวทางการเข้าสู่ภาคการเกษตร จะได้ประสบความสำเร็จและมีความสุขกับอาชีพเกษตรกรอย่างมั่นคงและยั่งยืน

5.ขอบเขตของการศึกษา

5.1 ขอบเขตพื้นที่วิจัย

พื้นที่เป้าหมายในการวิจัย คือ สมาชิกยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์(YSF)จังหวัดมหาสารคาม ใน 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองมหาสารคาม อำเภอกุสุมาลย์ อำเภอกันทรวิชัย อำเภอวาปีปทุม อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอนาเชือก อำเภอบรบือ อำเภอยางสีสุราช

5.2 ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย

5.2.1 อำเภอเมือง

1) นางเบญจพร แก้วคำใต้	ต.ท่าสองคอน
2) ว่าที่ ร.ต.ธนาพัฒน์ เทียงภักดิ์	ต.ท่าสองคอน
3) นายทีฆายุวัฒน์ สวัสดิ์ล่อ	ต.ตลาด
4) นายทีฆธนเทพ ศรีบุญกุล	ต.ตลาด
5) นางสาวมณีทิพย์ น้อยสุวรรณ	ต.เขวา

5.2.2 อำเภอกันทรวิชัย

1) นางสาวละออง ภูจวง	ต.ขามเฒ่าพัฒนา
2) นายมงคล เหล่ามาลา	ต.ศรีสุข
3) นายยอดผ่อง พิชัยช่วง	ต.ศรีสุข
4) นางสาวกรรณก อาจวงษา	ต.ขามเรียง

5.2.3 อำเภอโกสุมพิสัย

1) นายบรรจง แสนยะมูล	ต.หัวขวาง

2) นายสมควร ไชยสุข	ต.หัวขวาง
3) นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี	ต.วังยาว
4) นางสาวเสาวลักษณ์ สาบุตร	ต.แก้งแก

5.2.4 อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย

1) นายกรุง ดวงเงิน	ต.เวียงสะอาด
2) นายเมฆินทร์ อินทร์นอก	ต.ลานสระแก
3) นางสาววรรดา ทองมีค่า	ต.หนองบัว
4) นางสาวละมัย พุนศิลป์	ต.ปะหลาน

5.2.5 อำเภอบรบือ

1) นายสิรภพ เสริมสาย	ต.หนองสิม
2) นายไพบูลย์ รัฐปัติย์	ต.หนองสิม
3) นายสมโภช สีากุล	ต.วังไชย

5.2.6 อำเภอบ้านดง

1) นางสาววิไลพร มาแก้ว	ต.หนองทุ่ม
2) นายอนุชิต พันทะวัน	ต.หนองแสง

5.2.7 อำเภอนาเชือก

1) นายวิจิต จันทะบุรณ์	ต.ปอพาน

5.2.8 อำเภอสามชัย

1) นายพงษ์พัฒน์ แก้วพะเนาว์	ต.นาฏ

5.3 ขอบเขตเนื้อหา ประกอบไปด้วย

- 1) ข้อมูลพื้นฐานครอบครัว ประวัติส่วนตัว
- 2) ข้อมูลการทำงานเกษตร ความรู้ เทคนิคการทำงานเกษตร
- 3) การเริ่มต้น ขั้นตอนวิธีการและการรวมตัวกันของเกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดมหาสารคาม
- 4) ประสบการณ์ บทเรียน การรวมกลุ่มและการหนุนเสริมกระบวนการของเกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดมหาสารคาม

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

- 1) ศักยภาพ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Potential ตามความหมายของรูปศัพท์ แปลว่า “ภาวะแฝงอำนาจหรือคุณสมบัติที่มีแฝงอยู่ในสิ่งต่างๆอาจทำให้พัฒนาหรือทำให้ปรากฏเป็นสิ่งที่ประจักษ์ได้..” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2538, หน้า 780)

วิวัฒน์ชัย บุญภักดี(2532, หน้า 42) ได้นิยามว่า ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถหรือความพร้อมในตัวของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุง การจัดการ หรือการเข้ามาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ขึ้น

สรุปความหมายคำว่า “ศักยภาพ” ในงานวิจัยโครงการนี้ว่า ความสามารถหรือความพร้อมในตัวของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุง การจัดการ หรือการเข้ามาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้ปรากฏเป็นสิ่งที่ประจักษ์ได้

- 2) **การจัดการ** แปลว่า กระบวนการทำงานหรือกิจกรรมที่กลุ่มบุคคลในองค์กร ร่วมกันทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแนวทางที่กำหนดไว้
- 3) **การพัฒนาศักยภาพการผลิต** แปลว่า ความสามารถหรือความพร้อมในการปรับปรุงการผลิตของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุง การจัดการ หรือการเข้ามาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆขึ้น
- 4) **ผลผลิต** หมายถึง สิ่งที่ได้ออกมาเป็นรูปธรรม หรือรับรู้ได้ ที่จัดทำขึ้นหรือผลิตขึ้น เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากร ได้ใช้ประโยชน์
- 5) **การจัดการผลผลิต** แปลว่า กระบวนการทำงานหรือกิจกรรมที่กลุ่มบุคคลได้ร่วมกันจัดทำหรือผลิตขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแนวทางที่กำหนดไว้

7. กรอบแนวคิดการวิจัย

โครงการวิจัยครั้งนี้ มีเป้าหมายที่จะทำการศึกษาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดมหาสารคาม ทำการศึกษาและทดลองรูปแบบการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ในจังหวัดมหาสารคาม ทั้งนี้เพื่อนำผลจากการศึกษาและทดลองไปใช้ในการการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ในประเทศและขยายผลให้แก่ผู้สนใจต่อไป

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ได้ข้อมูลสถานการณ์ของเกษตรกรรุ่นใหม่ ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม
- 2) ได้ข้อมูลประวัติความเป็นมา เป้าหมาย ศักยภาพ ปัญหา อุปสรรค แนวคิดการทำการเกษตร และการดำรงชีวิตในฐานะเกษตรกร ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดมหาสารคาม
- 3) ได้ทราบกระบวนการและวิธีการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดมหาสารคาม
- 4) ได้แนวทางและวิธีการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตในภาคการเกษตร

บทที่ 2

บริบทเครือข่ายยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์

บริบทเครือข่ายยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์

กรมส่งเสริมเกษตรและสหกรณ์ ได้มีการจัดตั้งโครงการการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 โดยจังหวัดมหาสารคามมีนายปราโมทย์ วัฒนะ เป็นหัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรจังหวัดมหาสารคาม เป็นหัวหน้าดูแลรับผิดชอบโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ให้มีความรู้ ความสามารถ มีความเข้มแข็ง และมีศักยภาพสูงในการผลิตทางการเกษตรทั้งเพื่อการบริโภคในประเทศและเพื่อการส่งออก ทดแทนเกษตรกรรุ่นเก่าที่มีจำนวนลดลงอีกทั้งอายุก็มากขึ้น และเพื่อเป็นบุคลากรที่สำคัญในภาคเกษตรกรรมต่อไป ทั้งนี้ในกระบวนการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ของกรมส่งเสริมการเกษตรนั้นจำกัดอายุ 17- 45 ปีเท่านั้น ปัจจุบันมีสมาชิกอยู่ในระบบฐานข้อมูลมากกว่า 80 คน โดยมีสมาชิกส่วนหนึ่งที่ยังมีการร่วมทำกิจกรรมกันอยู่แต่ก็มีบางคนที่ได้เพียงแค่ลงชื่อสมัครไว้ มิได้เข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มด้วยเหตุผลต่างกัน โดยทางเจ้าหน้าที่ได้พิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติที่เข้าข่ายและสนใจเข้ากลุ่มเพื่อเข้าสู่กระบวนการอบรมและพัฒนาดังนี้

การประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer มีรายละเอียด ดังนี้

1. เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราชญ์ (Smart Farmer) กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer ตามคุณสมบัติที่กำหนดในคู่มือโครงการฯ ดังนี้

- 1) มีอายุระหว่าง 17 – 45 ปี และเริ่มต้นทำการเกษตร
- 2) มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำการเกษตร ต้องการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตตนเอง
- 3) สมัครใจเข้าร่วมโครงการและต้องเข้าร่วมกิจกรรมตลอดระยะเวลาโครงการ

2. การประเมินตนเองก่อนการเรียนรู้

2.1 ให้เกษตรกรรุ่นใหม่เป็นผู้ให้คะแนนตนเองก่อนการเรียนรู้ว่า คุณสมบัติพื้นฐานในแต่ละข้อมีคะแนนอยู่ในระดับใด ตั้งแต่ 0-9 คะแนน (ขอให้เกษตรกรรุ่นใหม่ให้คะแนนตามจริง)

2.2 ให้เจ้าหน้าที่บันทึกผลการประเมินตนเองก่อนการเรียนรู้ลงระบบฐานข้อมูล www.thaismartfarmer.net

3. การประเมินตนเองหลังการเรียนรู้

3.1 ให้เกษตรกรรุ่นใหม่เป็นผู้ให้คะแนนตนเองหลังการเรียนรู้ว่า คุณสมบัติพื้นฐานในแต่ละข้อมีคะแนนอยู่ในระดับใด ตั้งแต่ 0 – 9 คะแนน (*ขอให้เกษตรกรรุ่นใหม่ให้คะแนนตามจริง ซึ่งอาจมีคะแนนน้อยกว่าการประเมินตนเองก่อนการเรียนรู้ก็ได้)

3.2 ให้เจ้าหน้าที่ประเมินเกษตรกรรุ่นใหม่ว่าผ่านการประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer หรือไม่ โดยใช้คะแนนการประเมินตนเองหลังการเรียนรู้ร่วมด้วย ดังนี้

คะแนน 0 = ไม่ใช่

คะแนน 1 – 9 = ใช่

ทั้งนี้ เกษตรกรรุ่นใหม่ต้องผ่านคุณสมบัติด้านรายได้และคุณสมบัติพื้นฐานครบทั้ง 6 ข้อ โดยผ่านตัวบ่งชี้อย่างน้อย 1 ตัว ในแต่ละคุณสมบัติ จึงถือว่าผ่านการประเมิน Young Smart Farmer

3.3 ให้เจ้าหน้าที่บันทึกผลการประเมินตนเองหลังการเรียนรู้ และผลการประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer ลงระบบฐานข้อมูล www.thaismartfarmer.net

แบบประเมินคุณสมบัติ

มีรายได้รวมทางการเกษตรไม่ต่ำกว่า 180,000 บาท/ครัวเรือน/ปี

1. มีความรู้ในเรื่องที่ทำอยู่

- 1.1 สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดเทคโนโลยี หรือให้คำแนะนำปรึกษาให้กับคนอื่นได้
- 1.2 สามารถเป็นเกษตรกรต้นแบบหรือจุดเรียนรู้ให้กับผู้อื่นได้

2. มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ

- 2.1 สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล ทั้งจากเจ้าหน้าที่ และผ่านทางระบบสารสนเทศและการสื่อสารอื่นๆ เช่น Internet , Mobile Phone , Smart Phone เป็นต้น
- 2.2 มีการบันทึกข้อมูลและใช้ข้อมูลมาประกอบการวิเคราะห์วางแผนก่อนเริ่มดำเนินการและบริหารจัดการ ผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
- 2.3 มีการนำข้อมูลมาใช้ในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาอาชีพของตนเองได้

3. มีการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด

- 3.1 มีความสามารถในการบริหารจัดการปัจจัยการผลิต แรงงาน และทุน ฯลฯ
- 3.2 มีความสามารถในการเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดเพื่อให้ขายผลผลิตได้
- 3.3 มีการจัดการของเหลือจากการผลิตที่มีประสิทธิภาพ (Zero Waste management)

4. มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค

- 4.1 มีความรู้หรือได้รับการอบรมเกี่ยวกับมาตรฐาน GAP GMP เกษตรอินทรีย์ หรือมาตรฐานอื่นๆ
- 4.2 มีกระบวนการผลิตที่สอดคล้องกับมาตรฐาน GAP GMP เกษตรอินทรีย์ หรือมาตรฐานอื่นๆ

5. มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม/สังคม

- 5.1 มีกระบวนการผลิตที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม (Green Economy)
- 5.2 มีกิจกรรมช่วยเหลือชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง

6. มีความภาคภูมิใจในความเป็นเกษตรกร

- 6.1 มีความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพการเกษตร
- 6.2 รักและหวงแหนพื้นที่และอาชีพทางการเกษตรไว้ให้รุ่นต่อไป
- 6.3 มีความสุขและพึงพอใจในการประกอบอาชีพการเกษตร

ตัวอย่างแบบฟอร์มการประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลการทำการเกษตรของเกษตรกรรุ่นใหม่

แน ว
ทาง การ

ชื่อ – ชื่อ สกุล.....เลขบัตรประชาชน
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....ชื่อหมู่บ้าน.....ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์..... โทรสาร..... มือถือ.....
สถานะ
☐ ปกติ ☐ เลิกทำการเกษตร ☐ ย้ายที่อยู่ (ไม่ทราบที่อยู่ใหม่) ☐ เสียชีวิต ☐ อื่นๆ(ระบุ).....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสำหรับการประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer

1.กิจกรรมการเกษตร Young Smart Farmer

1) ☐ ข้าว ☐ ปาล์มน้ำมัน ☐ ยางพารา ☐ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ☐ มันสำปะหลัง ☐ อ้อยโรงงาน
☐ เกษตรผสมผสาน ☐ ประมง ☐ ปศุสัตว์ ☐ หม่อนไหม ☐ พืชผัก ☐ ไม้ผลไม้ยืนต้น ☐ อื่นๆ
(ระบุ)..... (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

2) การประเมิน และ ความเห็น/ประเด็นที่ควรพัฒนา โดยเจ้าหน้าที่เป็นผู้ประเมินว่าเกษตรกรมี
คุณสมบัติในข้อนี้ๆ หรือไม่ และให้ความเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่ควรพัฒนา

2. ปัญหาเบื้องต้นที่เกษตรกรรุ่นใหม่ประสบ

☐ ด้านต้นทุน ☐ ด้านแรงงาน ☐ ด้านวิธีการและเทคโนโลยีการผลิต ☐ ด้านการตลาด ☐ ด้านภัยพิบัติ
☐ ด้านอื่นๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 3 การประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer

คุณสมบัติ/ตัวบ่งชี้ ประเมินตนเอง

1. การประเมิน 2. ความเห็น/ประเด็นที่ควรพัฒนา 3.คุณสมบัติด้านรายได้คุณสมบัติ
พื้นฐาน

ส่วนที่ 4 สรุปผลการประเมินคุณสมบัติ(เกษตรกรรุ่นใหม่ต้องผ่านคุณสมบัติด้านรายได้และคุณสมบัติ

พื้นฐานครบทั้ง 6 ข้อ โดยผ่านตัวบ่งชี้อย่างน้อย 1 ตัว ในแต่ละคุณสมบัติ)

เกษตรกรรุ่นใหม่รายนี้ ☐ ผ่านการประเมิน Young Smart Farmer ☐ ยังไม่ผ่านการประเมิน

(Developing)

หมายเหตุ 1 ประเมินตนเอง โดยเกษตรกรเป็นผู้ให้คะแนนตนเองว่าในแต่ละข้อมีคะแนนอยู่ในระดับใด
(0 -9 คะแนน)

ดำเนินงานพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer ระดับจังหวัด

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ระยะที่ 1

- เป็นการปรับกระบวนการทัศน์ ปรับแนวคิด สร้างแรงจูงใจ
- จัดทำแผนที่กิจกรรม (แผนการผลิต/การตลาด) เพื่อค้นหาความต้องการด้านวิชาการและเทคโนโลยีของ
เกษตรกรรุ่นใหม่ โดยใช้แบบประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer ร่วมด้วย
- เชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ จัดทำช่องทางการเรียนรู้และการติดต่อสื่อสารเรียนรู้ตามแผนและความ
ต้องการของตนเอง

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ระยะที่ 2 และ 3

- จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อรายงานการเรียนรู้ และประสานงานเชื่อมโยงแหล่งความรู้ที่เหมาะสม
- คัดเลือกเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดละ 30 ราย โดย Young Smart Farmer เริ่มตั้งแต่ปี 2557

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ระยะที่ 4

- เวทีนำเสนอผลงานจากการเรียนรู้ของเกษตรกรรุ่นใหม่
- เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพื่อเชื่อมโยงเครือข่าย
- ให้เกษตรกรรุ่นใหม่วางแผนอนาคต สรุปและประเมินผลการเรียนรู้
- ประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer

คุณสมบัติผู้เข้าร่วมโครงการ

- (1) มีอายุระหว่าง 17 – 45 ปี และเริ่มต้นทำการเกษตร
- (2) มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำเกษตร ต้องการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตตนเอง
- (3) สัมผัสใจเข้าร่วมโครงการและต้องเข้าร่วมกิจกรรมตลอดระยะเวลาโครงการ
- (4) เกษตรกรรุ่นใหม่ต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกรด้วย

รายละเอียดการดำเนินงาน

- เน้นให้เกษตรกรรุ่นใหม่เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- ใช้แบบประเมินคุณสมบัติของ YSF (ตามที่แนบ) โดยให้เกษตรกรรุ่นใหม่ประเมินตนเองก่อนการเรียนรู้
- เจ้าหน้าที่บันทึกผลการประเมินตนเองก่อนการเรียนรู้ลงระบบฐานข้อมูล www.thaismartfarmer.net (เปิดระบบประมาณเดือนมกราคม 2559)
- เรียนรู้แบบผสมผสานระหว่างเกษตรกรรุ่นใหมewithพี่เลี้ยง ปราชญ์ชาวบ้าน หรือบุคคลต้นแบบ
- เรียนรู้จากการศึกษาดูงาน สัมผัส ลงมือฝึกปฏิบัติจริง
- เรียนรู้ผ่านสื่อสารสนเทศและสื่อออนไลน์
- เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มและเครือข่าย

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- เกษตรกรรุ่นใหม่ได้รับการพัฒนาเป็น Young Smart Farmer
 - เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ในทุกระดับ
 - เจ้าหน้าที่และพี่เลี้ยงช่วยปรับการเรียนรู้ เช่น อบรม/สัมมนาเพิ่มเติม แลกเปลี่ยน หรือแนะนำแหล่งความรู้ วิชาการและเทคโนโลยีที่เหมาะสม
 - เจ้าหน้าที่สามารถดำเนินกิจกรรมในระยะนี้ได้ตามความต้องการของเกษตรกรรุ่นใหม่และความเหมาะสม
 - ใช้แบบประเมินคุณสมบัติของ YSF (แบบเดิมที่ใช้ประเมินตนเองก่อนการเรียนรู้)
 - เกษตรกรรุ่นใหม่ประเมินตนเองหลังการเรียนรู้
 - เจ้าหน้าที่ประเมินเกษตรกรรุ่นใหม่ว่าผ่านการประเมินคุณสมบัติของ YSF หรือไม่ และบันทึกผลลงระบบฐานข้อมูล www.thaismartfarmer.net
 - เจ้าหน้าที่รายงานผลการดำเนินงานพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer ส่งเป็นรูปเล่ม พร้อม CD ภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2559
 - Young Smart Farmer เป็นผู้นำทางการเกษตรสมัยใหม่มีความภาคภูมิใจ พึ่งพาตนเองได้และเป็นที่พึ่งแก่เพื่อนเกษตรกร
- โดยจะคัดเลือกจากเกษตรกรรุ่นใหม่ทั่วจังหวัดซึ่งจะมีลักษณะการทำเกษตรที่ต่างกันโดยส่วนมากจะมีผลมาจากปัจจัยที่สำคัญของจังหวัดมหาสารคาม

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ กรณีศึกษากลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งจะศึกษาการพัฒนา ศักยภาพการผลิตของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดมหาสารคามเป็นอย่างไร พร้อมทั้งมีการจัดการผลผลิตอย่างไร รวมถึงสถานการณ์ของเกษตรกรรุ่นใหม่ ประวัติความเป็นมา เป้าหมาย ปัญหา อุปสรรค แนวคิดการทำการเกษตรและการดำรงชีวิตในฐานะเกษตรกรของกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ ดังนั้นทีมวิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินงานวิจัยตามขอบเขตการดำเนินงานวิจัย และวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งประกอบด้วย เครื่องมือ กลุ่มเป้าหมาย กระบวนการ /กิจกรรม และวิธีการเก็บข้อมูล ในระยะที่ 1 ดังนี้

ขอบเขตการวิจัย

วิจัยครั้งนี้ มีเป้าหมายที่จะทำการศึกษาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิต ของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดมหาสารคาม ทำการศึกษาและทดลองรูปแบบการส่งเสริมการพัฒนา ศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ในจังหวัดมหาสารคาม ทั้งนี้เพื่อนำผล จากการศึกษาและทดลองไปใช้ในการพัฒนา ศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเครือข่าย เกษตรกรรุ่นใหม่ในประเทศและขยายผลให้แก่ผู้ที่สนใจต่อไป ขอบเขตกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มสมาชิกยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ (YSF) จ.มหาสารคาม จาก 8 อำเภอ จำนวน 24 ราย ได้แก่ อำเภอ เมือง อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอกันทรวิชัย อำเภอวาปีปทุม อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอนาเชือก อำเภอบรบือ อำเภอยางสีสุราช

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ทีมวิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ การสังเกต และ รวม ไปถึงการบันทึกเสียง โดยจะแบ่งการเก็บข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนของเก็บข้อมูลแบบเอกสาร

- อธิบายแนวคำถาม แล้วให้เล่าข้อมูล บันทึกเสียงและโน้ตประกอบกัน
- ถามตามแบบ ให้เล่า บันทึกเสียง และกรอกข้อมูลตามกรอบ
- ถามตามกรอบ ลงพื้นที่เก็บข้อมูลพร้อมถอดองค์ความรู้

ส่วนของเก็บข้อมูลแบบการลงพื้นที่สำรวจ

- จะลงพื้นที่แปลงเกษตรพร้อมทั้งสอบถามวิธีการในการทำเกษตร จำนวนการผลิต การแปรรูปรวม ไปถึงปริมาณผลผลิตและแปรรูปผลผลิต จนสามารถเชื่อมโยงไปถึงรายได้และค่าใช้จ่ายของเกษตรกร เป้าหมายแต่ละรายได้
- จะทำการสรุปรวมข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลที่ได้และทำกิจกรรมร่วมกัน

2. กลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ เรามีวัตถุประสงค์ที่จะเก็บข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม เป็นจำนวน 24 คน จาก 8 ซึ่งมีวิธีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

1. ทีมวิจัยร่วมกันคัดเลือกเป้าจากเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม ที่มีจำนวน 80 กว่าราย เพื่อเข้าร่วมเป็นทีมวิจัยโดยจะเจาะที่ละอำเภอแล้วถามความสมัครใจของเป้าหมายเพราะมีบางรายที่ไม่กล้าที่จะเปิดเผยข้อมูลบางรายยังไม่รู้จักการวิจัยจึงไม่กล้าให้ความร่วมมือ และที่สำคัญคือรู้ว่าจะงานวิจัยทำอะไรและจะนำข้อมูลของตัวเองไปทำอะไร จะมีผลกระทบกับตนเองอย่างไรทำแล้วจะออกมาดีหรือไม่ จึงยังไม่กล้าที่จะเสนอตัวเพราะเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าสมาชิกแต่ละรายนั้นมีภาระกิจการมากมาย ถึงแม้จะเป็นเกษตรกรอย่างเดียวไม่มีงานเสริมหรืองานประจำก็แทบจะไม่มีเวลาออกจากแปลงเกษตร เมื่อได้ผู้ที่สนใจจะร่วมทีมวิจัยแล้วจากนั้นทำการประชุมทีมวิจัยเพื่อชี้แจงโครงการ

2. เมื่อเลือกทีมวิจัยได้แล้วก็ร่วมกันเลือกกลุ่มเป้าหมาย จากเวทีชี้แจงโครงการฯ แล้วทีมวิจัยโครงการฯ ก็ได้ใช้เวทีในการสัญจรประจำเดือนเป็นเวทีในการค้นหากลุ่มเป้าหมายจะค้นจากกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม ที่ได้เข้าร่วมการสัญจรโดยได้อธิบายโครงการ ฯ แล้วของความสมัครใจของกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ที่จะเป็นเป้าหมายเน้นความสมัครใจ เพราะทำการเกษตรรุ่นใหม่นอกจากจะทำเกษตรอยู่แล้ว ในกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ มีหลายคนทำการเกษตรและงานประจำด้วย กลุ่มที่ทำการเกษตรและเครือข่าย แต่ในกลุ่มมีคนที่มั่งคั่งมีธุรกิจส่วนตัวอยู่หลายราย เป็นต้น จึงเน้นความสะดวกและความสมัครใจของกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก

ทั้งนี้เกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีงานประจำควบคู่ไปกับการทำเกษตรแต่ก็ประสบความสำเร็จในการทำเกษตรได้ ซึ่งควรจะมีการเพิ่มเติมกรณีคนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และมีความสนใจอยากทำการเกษตรและลงมือทำจนประสบความสำเร็จ คนที่ต้องฝ่าฟันกับค่านิยมที่พ่อแม่อยากให้ลูกทำงานที่มีเงินเดือนเป็นรายได้หลัก มองว่าการทำเกษตรเป็นอาชีพที่เหนื่อยและลำบากจึงกีดกันลูกให้ออกนอกภาคเกษตรไป แต่ด้วยความสนใจทำการเกษตรจริงๆ จึงลงมือทำโดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับครอบครัว ซึ่งเมื่อได้ทราบข้อมูลของเป้าหมายของแต่ละคนแล้วนำมาเป็นฐานข้อมูลไว้เพื่อเป็นแนวสำหรับบุคคลที่ต้องการทำการเกษตรแต่ยังไม่มีความรู้ และบุคคลทั่วไปที่กำลังมองหาเกษตรที่เหมาะสมสำหรับตนเองเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ภาคเกษตร

3. กระบวนการวิจัย

3.1 การค้นหาประเด็นที่ต้องการจากกลุ่มเป้า เป็นกระบวนการ ในการคัดเลือกประเด็นที่ต้องการวิจัยเพื่อให้ตอบโจทย์การวิจัยและการศึกษา โดยการรวมกลุ่มของเกษตรกรรุ่นใหม่เป็นการรวมตัวจากภาครัฐแต่มีการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรเอง และมีการทำอยู่ก่อนหน้านี้แล้วทางส่งเสริมการเกษตรเองเป็นเพียงสะพานนำคนกลุ่มนี้มาพบกัน แต่ไม่ได้มีการสนับสนุนในด้านอื่นจึงทำให้เกษตรกรกลุ่มนี้ยังมีอิสระในการทำเกษตรพอสมควร ซึ่งเกษตรกรเป้าหมายส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ระหว่าง 17-45 ปี ทางทีมวิจัยเองมีความสนใจอยากศึกษาในหลาย ๆ ด้าน จึงได้มีการนัดหมายทีมเพื่อค้นหาโจทย์วิจัยโครงการครั้งที่ 2 ซึ่งในครั้งนี้ทีมได้เชิญที่ปรึกษาและพี่เลี้ยงรวมไปถึงผู้ประสานงานเข้าร่วม เพื่อช่วยกันค้นหาโจทย์และกำหนดหัวข้อวิจัยร่วมกัน ซึ่งในเบื้องต้นทีมวิจัยได้ตั้งโจทย์เกี่ยวกับการผลิตและการตลาดไว้ก่อน

ปัญหาและอุปสรรค คือ ไม่สามารถสรุปโจทย์ในการวิจัยได้เนื่องจากเป็นโจทย์ที่กว้างและข้อมูลที่ได้ไม่แน่นอนมีความหลากหลายและทีมวิจัยหลายคนก็มีภาระหน้าที่หลากหลายต่างกันไป

3.2 การค้นหาทีมวิจัย เริ่มต้นจากกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม ที่สนใจและวิธีเลือกคนที่สนใจและตั้งใจที่จะทำ สามารถสละเวลาส่วนตัวเพื่อมาร่วมทำวิจัยกับทีมได้โดยจะรวบรวมรวมคนที่อยู่ในพื้นที่เดียวกันแบ่งเป็นทีมย่อยเพื่อสะดวกต่อการสื่อสารที่สำคัญง่ายต่อการทำงานเป็นทีม ดังนั้นจึงได้คน

เข้าร่วม **ทีมวิจัย ครั้งแรก** จำนวน 12 คน แต่ด้วยภารกิจของแต่ละคนที่มีมากจึงทำให้ทีมวิจัยจำนวน 5 คน ขอลอนตัวตั้งแต่เริ่มเสนอโครงการ แต่ยังมีสมาชิกกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่อีก 2 คน มีความสนใจและขอเข้าร่วมเป็นทีมวิจัย ทำให้ทีมวิจัยชุดนี้มีทีมวิจัยจำนวน 7 คน ประกอบด้วย 1. นายธนกฤต คงเมือง 2. นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี 3. นายวิทยากร โคตรมุงคุณ 4. นายมงคล เหล่ามาลา 5. นายสมควร ไชยสุข 6. นายยอดผ่อง พิชัยช่วง 7. นางสาวกรรณก อัจวงษา

3.3 การพัฒนาโจทย์ ได้มีการพัฒนาโจทย์ 1 ครั้ง โดยทีมวิจัยและที่ปรึกษาได้ เข้าร่วมกิจกรรมที่ อาศรมไต้หวันดอนแดง โดยพี่เลี้ยงได้จัดกิจกรรมพัฒนาเฉพาะชุดประเด็นคนรุ่นใหม่ เพื่อให้ได้กรอบประเด็นที่ สอดคล้องกับชุดประเด็นหลัก หลังจากนั้นทีมได้มีการปรับแก้โครงการฯ เพื่อเสนอผู้ทรงต่อไป

3.4 เวทีถื่นกรองโครงการ ตัวแทนทีมวิจัย จำนวน 3 คน คือ นายธนกฤต คงเมือง นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี และนายยอดผ่อง พิชัยช่วง เข้าร่วมนำเสนอโครงการต่อผู้ทรงคุณวุฒิ ณ บ้านสวนชุมแสง ซึ่ง ผู้ทรงฯ ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับแก้โครงการฯ แต่ด้วยทีมวิจัยที่ไม่เคยทำงานวิจัยมาก่อนทีมวิจัยจึงได้ นำข้อเสนอแนะมาปรึกษากับทีมวิจัย ที่ปรึกษารวมถึงพี่เลี้ยงโครงการวิจัยเพื่อหาข้อสรุปและปรับแก้ โครงการวิจัย

3.5 การประชุมครั้งที่ 1 ชี้แจงทำความเข้าใจโครงการแก่ทีมวิจัย และการวางแผนการดำเนินงาน หลังจากได้รับการประสานงานจากไหนดว่าโครงการได้รับการอนุมัติแล้ว หัวหน้าโครงการได้ประสานทีมวิจัย ทุกท่านรวมถึงที่ปรึกษาเข้าร่วมประชุมในวันที่ 19 มีนาคม 2560 ณ ไร่รวมพลัง สวนคุณกรุง ดวงเงิน ที่เป็น สมาชิกเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยใช้เวทีการสังยุรของกลุ่มในชี้แจงโครงการ ใช้วิธีการประสานงานทาง โทรศัพท์มือถือ และผ่านแอปพลิเคชันไลน์กลุ่ม รวมถึงหน้าเฟส ยังสมาร์ทพาร์เมอร์ มหาสารคาม ในการ กำหนดการสังยุรที่มีประจำทุกเดือน เกษตรรุ่นใหม่ จังหวัดมหาสารคาม มีผู้เข้าร่วมจำนวน 23 คน ประกอบด้วย นักวิจัย 6 คน ที่ปรึกษา 2 คน พี่เลี้ยงจากไหนด 1 คน และผู้สนใจ 7 คน โดยมีเนื้อหาการ ประชุม ดังนี้

1. ทำความรู้จัก สกว. (การวิจัยท้องถิ่น) /ความเป็นมาและแนวทางการทำงานวิจัย
2. แนวทางและการวางแผนการดำเนินงานโครงการวิจัย

1. ทำความรู้จัก สกว. (การวิจัยท้องถิ่น) /ความเป็นมาและแนวทางการทำงานวิจัย

คุณมาลี สุปนต์ : ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการวิจัย และทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยท้องถิ่น ภายใตไหนดเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งมีอุดมการณ์เกี่ยวกับการเกษตรแบบยั่งยืน โดยมองภาพจากสังคม เปลี่ยนแปลงในยุคปี 50 ระบบการเกษตรมีเรื่องของนายทุนมาเกี่ยวข้อง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการ ผลิต จึงได้หาแนวทางและเทคนิคที่จะนำความรู้ถ่ายทอดไปสู่ลูกหลาน โดยการนำแนวทางของการวิจัยเข้ามา เกี่ยวข้อง ซึ่งมี 4 ชุดหลัก ได้แก่

1. พันธุกรรม (พืช สัตว์)
2. ช่องทางการตลาด (ตลาดเขียว)
3. นวัตกรรมเกษตร วิเคราะห์ระบบการเกษตรและหาเครื่องมือที่เหมาะสมกับการทำการเกษตร
4. เกษตรกรรุ่นใหม่ เนื่องจากในพื้นที่คนรุ่นใหม่เมื่อเรียนจบต้องออกไปหางานทำ แต่พอกลับมาทำ การเกษตรจึงไม่รู้จะเริ่มต้นอย่างไร หากความรู้จากแหล่งใด จึงเป็นที่มาเพื่อหารูปแบบให้เหมาะสมกับการทำ

การเกษตรของคนรุ่นใหม่ ซึ่งมี 4 พื้นที่ คือ ขอนแก่น (ผู้ประกอบการอินทรีย์) มหาสารคาม (กลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่จากหลายพื้นที่ มารวมกลุ่มกันโดยช่วยกันขับเคลื่อนการทำเกษตรตั้งแต่เริ่มเข้าสู่ภาคเกษตร การผลิตจนถึงการขายในรูปแบบเกษตรปลอดภัย) ร้อยเอ็ด และบึงคล้า

เป้าหมายของการวิจัย คือ การค้นหาความรู้ ในการผลิตและการจัดการผลผลิตหรือแนวทางในการจัดการผลผลิต เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางให้กับบุคคลที่ยังมองหาและช่องทางในการทำเกษตร เป็นต้นแบบให้กับผู้ที่มีความสนใจและเริ่มต้นในการทำเกษตร ให้ประสบความสำเร็จและมีความสุขกับอาชีพเกษตรกรรมอย่างมั่นคงและยั่งยืน ไม่ได้ต้องการแค่ชิ้นงานและต้องการคนที่สนใจและแก้ไขปัญหาตนเองได้

แหล่งทุน มาจาก สกว. เพื่อค้นหาความรู้ในการวิจัย ผ่านศูนย์ประสานงาน และเริ่มงาน เดือน มีนาคม 2560 - มีนาคม 2561 รวมระยะเวลา 13 เดือน

นักวิจัย คือ นักวิจัย และต้องมีการเก็บข้อมูล ข้อค้นพบต่างๆ ให้ชัดเจนเพื่องานที่ได้มาสามารถตอบ โจทย์และวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

2. แนวทางและการวางแผนการดำเนินงานโครงการวิจัย

-การวางแผนการทำงาน

1. ใช้เวทีการประชุมสัญจรประจำเดือนของกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่เป็นเวที ชี้แจงโครงการและรายงานความก้าวหน้าของแต่ละทีมย่อย จะมีการหมุนเวียนการประชุมที่สวนของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) ไปแต่ละแปลงในแต่ละพื้นที่ทุกครั้ง ความสะดวกเน้นการประชุมในวันเสาร์แรกของทุกเดือน เรื่องการบริหารจัดการ แบ่งเป็น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่าง ค่าพาหนะเดินทาง

รายละเอียดโครงการที่ผ่านการอนุมัติแล้วจะดำเนินการถ่ายเอกสารแจกให้นักวิจัยทุกคนในการประชุมครั้งต่อไป ซึ่งจะจัดในวันที่ 19 มีนาคม 2560 สถานที่ไร่รวมพลัง สวนนายกรุง ดวงเงิน ซึ่งเป็นเป้าหมายและรองประธานกลุ่ม YSF จังหวัดมหาสารคามในตอนนั้น

2. การเข้าร่วมประชุมที่โหนด เวทีปฐมนิเทศโครงการ เช่น สัญญาโครงการ วันที่ 7 มีนาคม 2560 ตัวแทน นายธนภุต คงเมือง นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี นายสมควร ไชยสุข นายยอดผ่อง พิชัยช่วง นายวิทยากร โคตรมุงคุณ และ นายมงคล เหล่ามาลา

3. กลุ่มเป้าหมายหลัก ในการวิจัยครั้งนี้จะเน้น กลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม

4. เวทีชี้แจงโครงการฯ ต้องเชิญกลุ่มเป้าหมาย สมาชิกกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ และที่ปรึกษา เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งจากนี้ทีมต้องค้นหากลุ่มเป้าหมาย โดยมีเงื่อนไขคือ 1) เลือกเกษตรกรรุ่นใหม่ที่น่าสนใจและเต็มใจ 2) มีงานประจำหรือธุรกิจส่วนตัวหรือไม่ก็ได้ที่มาทำเกษตร เพื่อเป็นทางเลือกและทำให้ทราบถึงวิธีการจัดการในการทำเกษตร 3) คนที่ทำเกษตรแบบปลอดภัย โดยในการเก็บข้อมูลทุกครั้งจะเก็บในพื้นที่แปลงเป้าหมาย

5. คนเปิดบัญชีธนาคาร 1.นายธนภุต คงเมือง 2. นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี 3.นายยอดผ่อง พิชัยช่วง

- การแบ่งบทบาททีมวิจัย

หัวหน้าโครงการฯ จะเป็นศูนย์กลางการประสานงานทั้งหมด และงานเอกสารจะมีนายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี เป็นผู้รับผิดชอบหลัก นอกจากนั้นในแต่ละทีมย่อยจะมีผู้ที่เป็นหัวหน้าทีมทำการรวบรวมเอกสารและบันทึกข้อมูลของกลุ่มตัวเองอีก 3 ทีมย่อย

1. แบ่งทีมย่อยในงานทำงานเป็น 3 ทีม มีหน้าที่ในการดำเนินงานโครงการฯ ในพื้นที่คนละอำเภอที่ตัวเองอาศัยอยู่ เพื่อให้ได้ข้อมูลจริง ๆ จากเป้าหมาย ซึ่งแต่ละพื้นที่จะมีจำนวนสมาชิกเป้าหมายที่ไม่เท่ากัน โดยแบ่งเป็นทีมเป็นแต่ละอำเภอดังนี้

- ทีมอำเภอเมือง ประกอบด้วย นายธนกฤต คงเมือง และนายวิทยากร โคตรมุงคุณ รับผิดชอบในเขตอำเภอ บริบือ วาปีปทุม และโกสุมพิสัย ซึ่งมีเป้าหมายจำนวน 9 คน
 - ทีมอำเภอโกสุมพิสัย ประกอบด้วย นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี และนายสมควร ไชสุข รับผิดชอบ อำเภอ เมือง และอำเภอกันทรวิชัย ซึ่งมีเป้าหมายจำนวน 8 คน
 - ทีมอำเภอกันทรวิชัย ประกอบด้วย นายยอดผ่อง พิชัยช่วง นายมงคล เหล่ามาลา และนางสาวกรรณก อาจวงษา รับผิดชอบเก็บข้อมูลเป้าหมายอำเภอ พยัคฆภูมิพิสัย อำเภอนาเชือก และอำเภอยางสีสุราช มีเป้าหมายจำนวน 6 คน
2. ผู้ประสานงาน มอบหมายให้นายธนกฤต คงเมือง
 3. งานบันทึกข้อมูล มอบหมาย นางสาวกรรณก อาจวงษา นายธนกฤต คงเมือง และนายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี

3.6 ร่วมเวทีปฐมนิเทศโครงการ และอบรมพัฒนาศักยภาพนักวิจัยโครงการวิจัยย่อยครั้งที่ 1
วันที่ 22 มีนาคม 2560 จ.มหาสารคาม ณ ศูนย์ประชุมแก่งเลิงจาน ทีมได้ส่งตัวแทนเข้าร่วม 3 คน ประกอบด้วย นายธนกฤต คงเมือง นายยอดผ่อง พิชัยช่วง และนายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี โดยในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้โดน ได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยให้กับนักวิจัยท้องถิ่น และทำการเซ็นสัญญาโครงการ หลังจากนั้นได้มีการแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมออกเป็น 4 กลุ่มตามชุดประเด็น เพื่อเสวนากลุ่มย่อย โดยให้โจทย์ว่าหากเปรียบช่างเป็นระบบเกษตรกรรมยั่งยืนแล้ว แต่ละชุดประเด็นจะอยู่ส่วนไหนของช่าง ซึ่งผลที่เกิดขึ้นคือ

- 1) ผู้เข้าร่วมทั้ง 4 ชุดประเด็นได้รู้จักกัน
- 2) ทำให้ผู้เข้าร่วมเห็นความสำคัญของระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และอธิปไตยอาหาร
- 3) ผู้เข้าร่วมได้เห็นว่าแต่ละชุดประเด็น จะสามารถไปเชื่อมโยงกับโครงการใหญ่ได้อย่างไร

3.7 ประชุมทีมวิจัย เพื่อแตกกรอบการศึกษา หลังจากหัวหน้าโครงการฯ และตัวแทนได้เข้าร่วมกิจกรรมปฐมนิเทศนักวิจัยท้องถิ่น ในวันที่ 22 มีนาคม 2560 จึงได้ประสานทีมวิจัยทุกท่านเข้าร่วมประชุมในวันที่ 1 เมษายน 2560 ณ ฟาร์มข้าวขวัญทิพย์ มีผู้เข้าร่วมจำนวน 18 คน ประกอบด้วย นักวิจัย 10 คน ที่ปรึกษา 3 คน พี่เลี้ยงจากโดน 5 คน และผู้สนใจ 4 คน โดยมีเนื้อหาการประชุม ดังนี้

1. การทำความเข้าใจความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยท้องถิ่น
2. การแตกกรอบการศึกษาตามวัตถุประสงค์
3. การวางแผนการดำเนินงาน เตรียมการจัดเวทีชี้แจงชุมชนและการทดลองใช้แบบสัมภาษณ์

1.การทำความเข้าใจความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยท้องถิ่น

นายธนกฤต คงเมือง : ได้ขอเปิดการประชุม และให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้แนะนำตนเอง พร้อมทั้งได้สรุปเกี่ยวกับการเดินทางร่วมกิจกรรมในวันที่ 22 มีนาคม 2560 และได้ทบทวนการประชุมครั้งที่ 1 ในวันที่ 9 มีนาคม 2560 การวิจัยจะดำเนินการในช่วงทดลอง จากนั้นต้องเรียนรู้ไปเป็นช่วงๆ และพยายามให้ทีมได้เข้าร่วมกิจกรรมของโดนมากขึ้น โครงการครั้งนี้เป็นโครงการที่เน้นศึกษาเรื่องผลิตและการจัดการผลผลิต ในส่วนของทีมได้มีการเลือกเป้าหมายโครงการวิจัยไว้แล้ว การทำงานโครงการถือเป็นโครงการแรกของทีมในการทำวิจัยทีมต้องช่วยกัน และหลังจากนั้นได้ไปร่วมกิจกรรมของโดนในวันที่ 22 มีนาคม 2560 การค้นหาแกนนำ

นักวิจัยในพื้นที่ และสามารถที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ของตนเองที่มีได้ จากการคุยกันทั้ง 4 ทีม ของคนรุ่นใหม่ ทั้ง 4 พื้นที่ พบว่า การแตกกรอบคำถามที่ดีนำไปสู่คำตอบที่ชัดเจนได้ จะทำให้สามารถได้คำตอบที่ถูกต้อง

2. การแตกกรอบการศึกษาตามวัตถุประสงค์

นัดหมายการจัดกิจกรรมในวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2560 ที่ไร่รักดีฟาร์มของนายโกสินธ์ สุวรรณภักดี โดยมีทีมวิจัยเข้าร่วมจำนวน 6 คน และทีมวิจัย 6 คน และผู้แทนหน่วยงานภาคี 1 คน

คุณสุเมธ ปานจำลอง : การแตกกรอบการศึกษาเป็นการตั้งคำถามจากวัตถุประสงค์ บทเรียนสำคัญที่ผ่านมาคือไปไม่ถึงเป้าหมายของงานวิจัย เพราะมุ่งไปพัฒนาการเกษตรมากกว่า ดังนั้นต้องเลือกกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนต้องนำข้อมูลจากโครงการเดิมเข้ามาเพื่อตอบโจทย์ และไปให้ถึงคำตอบของคนรุ่นใหม่จริงๆ แบบบันทึกต้องมาจากการนำข้อมูลเดิม ข้อมูลที่ต้องเจาะคือข้อมูลบริบทคนรุ่นใหม่ของบ้านบุง อยู่อย่างไร รวมถึงผู้ปกครอง

การทำงานวิจัยครั้งนี้ต้องทบทวนกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการเพื่อตอบโจทย์คำถามของงานวิจัย ทั้งคำถามวิจัยหลักและวิจัยรอง จากกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ ประวัติความเป็นมา เป้าหมาย ศักยภาพ ปัญหา อุปสรรค แนวคิดการทำการเกษตร รายได้ค่าใช้จ่าย จุดเริ่มต้นในการเข้าสู่ภาคเกษตร ข้อมูลองค์ความรู้ และวิธีการเปลี่ยนอาชีพเดิมมาสู่ภาคการเกษตร รวมไปถึงพื้นที่

หลังจากนั้น ได้แตกกรอบคำถามตามวัตถุประสงค์ ด้วยการจำลองสถานการณ์ โดยทดลองถามจากเจ้าของไร่ คือ นายโกสินธ์ สุวรรณภักดี ซึ่งในการจำลองสถานการณ์ครั้งนี้ทำให้ทีมได้แนวคำถามคร่าวๆ หลังจากนั้นทีมได้มอบหมายให้นางสาวกรรณก อาจวงษา ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์

และได้นักทีมเพื่อตรวจสอบและทำความเข้าใจรอบกันในวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2560 ที่บ้านท่าสองคอน ก่อนนำไปทดลองใช้ โดยทดลองใช้แบบสัมภาษณ์กับทีมวิจัยเอง ในการทดลองนี้เพื่อจะทดลองว่าแบบสัมภาษณ์ที่ออกแบบมานั้น ผู้ตอบสามารถตอบได้ดีหรือไม่ และคำตอบที่ได้ครอบคลุมโจทย์วิจัยและสามารถตอบวัตถุประสงค์หรือไม่ แล้วนำมาวิเคราะห์ตรวจสอบความถูกต้องของกรอบว่าครอบคลุมได้ข้อมูลครบถ้วนพอที่จะสามารถนำมาตอบโจทย์งานวิจัยหรือไม่

หลังจากทดลองแล้วได้มีการปรับแบบสัมภาษณ์ แล้วนัดทีมวิจัยเพื่อทำความเข้าใจกับกรอบคำถาม โดยเชิญทีมพี่เลี้ยงเข้าร่วมในกิจกรรมการประชุม ในวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2560 ณ สวนเกษตรเพชรมงคล แล้วนำมาทดลองถามกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นทีมวิจัยซึ่งเป็นเจ้าของสถานที่ ในการทดลองในครั้งนี้ทีมวิจัยได้มีการร่วมสัมภาษณ์จนผู้ตอบไม่รู้จะตอบไปทางไหนดี จึงได้มีการปรับกระบวนการสัมภาษณ์ใหม่ โดยมีการแต่งตั้งคนทำงานออกเป็น ผู้สัมภาษณ์หลัก ผู้สัมภาษณ์รอง ผู้บันทึก ผู้สังเกตการณ์ หลังจากทดลองสัมภาษณ์ตัวอย่าง โดยมีทีมพี่เลี้ยงคอยชี้แนะเพราะเป็นงานวิจัยโครงการแรกของทีมทั้งตัวผู้ให้สัมภาษณ์และผู้สัมภาษณ์เองก็ประหม่าไม่ต่างกัน จากนั้นได้ปรึกษาร่วมกันว่าควรปรับแก้เพิ่มเติมก่อนจะลงสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจริง

3.8 ลงพื้นที่เก็บข้อมูล

การออกเก็บข้อมูลทีมได้มีการแบ่งทีมเก็บข้อมูลออกเป็น 3 ทีม มีหน้าที่ในการดำเนินงานโครงการฯ ในพื้นที่คนละอำเภอที่ตัวเองอาศัยอยู่ เพื่อให้ได้ข้อมูลจริง ๆ จากเป้าหมาย ซึ่งแต่ละพื้นที่จะมีจำนวนสมาชิกเป้าหมายที่ไม่เท่ากัน

แผนและกิจกรรมที่ทำ

- เพื่อเพื่อทำการเก็บข้อมูลการผลิตและการจัดการผลผลิตของเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดมหาสารคาม
- เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา เป้าหมาย ศักยภาพ ปัญหา อุปสรรค และแนวความคิดการทำการเกษตรของเกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดมหาสารคาม

เพื่อให้่ายต่อการดำเนินงานจึงได้แบ่งเป็นทีมย่อย โดยแบ่งเป็นทีมแต่ละอำเภอ ดังนี้

- ทีมอำเภอเมือง ประกอบด้วย นายธนกฤต คงเมือง และนายวิทยากร โคตรมุงคุณ รับผิดชอบในเขตอำเภอ บรบือ วาปีปทุม และโกสุมพิสัย ซึ่งมีเป้าหมายจำนวน 9 คน
- ทีมอำเภอโกสุมพิสัย ประกอบด้วย นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี และนายสมควร ไชสุข รับผิดชอบ อำเภอ เมือง และอำเภอกันทรวิชัย ซึ่งมีเป้าหมายจำนวน 8 คน
- ทีมอำเภอกันทรวิชัย ประกอบด้วย นายยอดผ่อง พิชัยช่วง นายมงคล เหล่ามาลา และนางสาวกรรณก อาจวงษา รับผิดชอบเก็บข้อมูลเป้าหมายอำเภอ พยัคฆภูมิพิสัย อำเภอนาเชือก และอำเภอยางสีสุราช มีเป้าหมายจำนวน 6 คน

ซึ่งแต่ละทีมมีการแบ่งงานกันในทีมตามความถนัดและสะดวกปรับเปลี่ยนไปตามความสะดวกใน ระยะเวลา นั้น เพื่อให้งานเสร็จได้ทันตามเวลาที่กำหนด ซึ่งสมาชิกในทีมจะเลือกจากความใกล้ชิด อยู่โซนเดียวกัน เข้าใจกัน และมีช่วงเวลาที่ตรงกันในการออกเก็บข้อมูล และแต่ละทีมจะมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ตามความต้องการของทีมที่อยากจะทำแต่จะมีคนหนึ่งจะเป็นผู้คอยรวบรวมข้อมูล การออกเก็บข้อมูลทีมได้มีการแบ่งทีมเก็บข้อมูลออกเป็น 3 ทีม นั้น จะมีขั้นตอนดังนี้

1. เตรียมความพร้อมของทีมวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในเก็บข้อมูล คือ เอกสารโครงการวิจัย แบบสัมภาษณ์ อุปกรณ์ในการจด และการบันทึกภาพและบันทึกเสียง ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในระหว่างวันที่ 26 เมษายน - 28 สิงหาคม 2560 โดย 1 ทีมให้เก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายตามที่ได้เลือกไว้แล้ว โดยจะมีสาระสำคัญคือการเก็บข้อมูลทั่วไป และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันซึ่งจะแบ่งช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลได้ดังนี้

2. ทำความเข้าใจแบบสัมภาษณ์

ช่วงแรกในการออกเก็บข้อมูล เมื่อไปพบกับกลุ่มเป้าหมาย ทีมจะมีการแนะนำตัวอีกครั้ง และได้ทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการออกไปพบกลุ่มเป้าหมาย อธิบายแนวคำถาม แล้วให้เล่าข้อมูล บันทึกเสียงและโน้ตประกอบกัน รวมถึงได้สร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มเป้าหมายก่อนทำการสัมภาษณ์ตามหัวข้อคำถาม ซึ่งการสัมภาษณ์แต่ละรายจะไม่มีกำหนดเวลา และจะมีการปรับวิธีการไปตามสถานการณ์ ซึ่งแต่ละทีมมีความรู้สึก ดีใจ ที่ได้มีการออกเก็บข้อมูลในลักษณะนี้ เพราะทำให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย สร้างความคุ้นเคย และมีความประทับใจ บางคนที่มาองจากภายนอกไม่คิดว่าเขาจะทำการเกษตรเพียงแค่ที่ได้ทราบกันดีในฉายาที่ตั้งกันในกลุ่มเท่านั้น แต่จริงๆแล้วปรากฏว่าเมื่อออกไปที่แปลงแล้ว เขาทำอะไรมากกว่านั้นมีลักษณะการทำเกษตรที่มีความหลากหลาย อีกทั้งเป้าหมายยังให้การต้อนรับทีมวิจัยเป็นอย่างดี ในการไปแต่ละที่เราก็มีของไปฝากหรือเป็นการนำไปเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน ในตอนกลับบางที่ส่วนมากเราก็ได้ของฝากติดไม้ติดมือกลับมา หรือก็เป็นอุดหนุนเพื่อนโดยการซื้อติดมือกลับมา

ในช่วงที่ 2 ในการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลจะเป็นการลงพื้นที่แปลงเกษตรเพื่อทำการเก็บข้อมูลการผลิตจริงและประเมินสถานการณ์ผลผลิตและการจัดการผลผลิตของเกษตรกรรุ่นใหม่ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม รวมไปถึงองค์ความรู้ที่อยู่ในแปลงอาจเป็นเกร็ดความรู้เล็ก ๆ น้อย ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในแปลงที่อาจเป็นประโยชน์กับบุคคลอื่นได้ ซึ่งกิจกรรมเสริมในแต่ละแปลงจะมีความหลากหลายส่วนมากจะนำมาดำเนินการหลังจากที่ได้เข้าร่วมกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ รวมไปถึงองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะปรับเปลี่ยนให้ได้ตามมาตรฐานอินทรีย์แล้วแทบทั้งสิ้น

ในช่วงที่ 3 เป็นช่วงในการทำกิจกรรมร่วมกันและสรุปข้อมูลและองค์ความรู้ ความต้องการปัญหาอุปสรรค จากการลงพื้นที่กิจกรรมที่ทำร่วมกัน นั้นมีทั้งการปลูกต้นไม้ แลกเปลี่ยนของฝาก รวมไปถึงการแลกเปลี่ยนและชี้แนะแนวทางแก้ไขปัญหาที่ทางเป้าหมายกำลังประสบปัญหาหรือหาแนวทางออกร่วมกันในการพัฒนาศักยภาพวางแผนการผลิตและการจัดการผลผลิต ซึ่งกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ไม่สามารถจะกำหนดเวลาได้เนื่องจากเราไม่สามารถที่จะคาดเดาได้ว่าแต่ละคนกำลังประสบกับปัญหาอะไร และต้องการที่จะพัฒนาการผลิตไปทิศทางใด แต่ที่แน่คือเขาจะได้แชร์ ได้ปรึกษา และได้เสนอแนวทางให้กับเพื่อนที่ถือได้ว่ามีอุดมการณ์ร่วมกัน จึงถือเป็นกิจกรรมที่กระชับความสัมพันธ์รู้ว่าเพื่อนต้องการอะไรและมีแนวทางอย่างไร และสามารถที่จะประเมินศักยภาพของเป้าหมายคร่าว ๆ ไปในตัว

ผลที่ได้จากการลงเก็บข้อมูล

- ได้ข้อมูลที่มากขึ้นกว่าการสัญจร และมีเวลาเจาะลึกถึงกิจกรรมที่เป้าหมายทำอยู่นอกเหนือจากกิจกรรมหลัก เช่น กรณีของนายกรุง ดวงเงิน จากที่ทราบกันดีว่ากิจกรรมหลักคือ น้ำอ้อยมะนาวที่เป็นที่รู้จักกันดีในนามน้ำอ้อยไร่รวมพล แต่จากที่ลงพื้นที่ทำให้เราสังเกตเห็นรายได้ที่ไม่เคยทราบมาก่อนซึ่งเป็นรายได้ที่แทบจะเท่ากับรายได้หลักเสียแล้ว

- สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างทีมวิจัยกับเป้าหมายมากขึ้น
- ได้เห็นแง่มุมองค์ความรู้ของเป้าหมายแต่ละพื้นที่
- เห็นกิจกรรมและรูปแบบกิจกรรม/ องค์ความรู้ / ทักษะ ที่แตกต่างในแต่ละพื้นที่และเอามาปรับใช้กับตัวเรา

- ได้เห็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากกิจกรรมหลักและสามารถสร้างรายได้ไม่น้อยไปกว่ากิจกรรมหลัก

ข้อสังเกตที่ได้

- ความเป็นเหตุเป็นผลของเป้าหมายแต่ละคนในแต่ละพื้นที่
- ได้แนวคิดวิธีการจัดการแปลงและการทำกิจกรรมในแบบที่แตกต่างกัน
- ได้วิเคราะห์จุดยืนของเราว่าทำเพื่อสังคมหรือเป็นเพียงการนำเอาสังคมมาทำเพื่อตนเอง ได้มีผลประโยชน์เป็นตัววัดว่าเป็นการทำประโยชน์เพื่อสังคมหรือเป็นการให้สังคมทำประโยชน์เพื่อตนเองหรือ

ผลประโยชน์นั้นเกื้อกูลซึ่งกันและกันโดยการให้น้ำหนักไปที่การได้รับมาของผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในแต่ละกิจกรรมซึ่งจะอิงจากเจตนาในการทำกิจกรรมนั้นเป็นหลัก พร้อมทั้งได้เรียนรู้จุดยืนของเป้าหมาย

3.9 การรวบรวมแบบสัมภาษณ์ และติดตามผลการเก็บข้อมูล ดำเนินการในวันที่ 2 มิถุนายน 2560 ณ บ้านนายธนกฤต คงเมือง โดยมีนายโกสินธ์ สุวรรณภักดี เป็นผู้ช่วยรวบรวมข้อมูล ในการรวบรวมแบบสัมภาษณ์ และติดตามผลในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ สามารถสรุปผลการดำเนินการเก็บข้อมูลได้ดังนี้

ทีมอำเภอโกสุมพิสัย โดยนายโกสินธ์ สุวรรณภักดี และนายสมควร ไชยสุข ที่มีหน้าที่ลงเก็บข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่ 2 อำเภอ คือ อำเภอเมืองและอำเภอกันทรวิชัย ได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูล นายมงคล เหล่ามาลา (เกษตรกรรุ่นใหม่อำเภอกันทรวิชัย) นายทิมาวุฒันน์ สวัสดิ์ลออ นายวิทยากร โคตรมุงคุณ(เกษตรกรอำเภอเมืองมหาสารคาม) เก็บข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่ได้ 3 คน ต้องเก็บเพิ่มอีก 6 คน

ทีมอำเภอเมือง โดยนายธนกฤต คงเมืองและนายวิทยากร โคตรมุงคุณ ที่มีหน้าที่ลงเก็บข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่ 2 อำเภอ คือ อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอบ้านดง และ อำเภอธวัชบุรี ได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูล นาย บรรจง แสนะมูล และนายสิริภพ เสริมสาย เก็บข้อมูลได้ 2 คน ต้องเก็บเพิ่มอีก 7 คน

ทีมอำเภอกันทรวิชัย โดยมีนาย นายยอดผ่อง พิชัยช่วง นายมงคล เหล่ามาลา และ นางสาวกรรณก อาจวงษา ที่มีหน้าที่ลงเก็บข้อมูลเกษตรกรเป้าหมาย 3 อำเภอ คือ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอนาเชือก และอำเภอยางสีสุราช ยังไม่มีการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเนื่องจากเป็นช่วงในการเพาะปลูกและติดภารกิจ ทั้งสองฝ่ายจึงมีเวลาว่างไม่ตรงกัน ซึ่งทางทีมจะต้องเก็บข้อมูลให้ครบภายในเดือนสิงหาคม

สรุปรวมข้อมูล เก็บข้อมูลเป้าหมายได้ 5 คน ต้องเก็บเพิ่มอีก 19 คน

จากการเก็บข้อมูล แบบสัมภาษณ์ค่อนข้างสมบูรณ์ มีการนัดวันเวลา และสถานที่กับเป้าหมายอย่างชัดเจน จึงทำให้การเก็บข้อมูลได้สำเร็จและราบรื่น จึงสามารถทำการวิเคราะห์ ได้ ปัญหาอุปสรรคที่พบ ก็คือ 1) การเดินทางค่อนข้างลำบากเนื่องจากทางทีมมีจุดประสงค์ที่จะลงพื้นที่แปลงเกษตรจริง ๆ เพื่อให้ได้คำตอบที่มีองค์ประกอบที่เป็นกิจกรรมที่เห็นในแปลง 2) ช่วงเวลาที่ออกเก็บข้อมูลเป็นเวลาช่วงฤดูเพาะปลูก ซึ่งกลุ่มเป้าหมายกำลังเร่งรีบ หรือบางคนก็ต้องลงสัมภาษณ์กันในเวลาทำงานกันเหนื่อยทั้งคนสัมภาษณ์และคนตอบ ก็เลยเหมือนทีมวิจัยไปรบกวนการทำงานจึงอยากเวลาในสัมภาษณ์ให้น้อยลง 3) เป้าหมายกลัวการตอบคำถามเพราะไม่เคย กลัวไม่ถูก กลัวไม่ครบ แต่พอทีมงานอธิบายว่าไม่ต้องเกรงเรามีการบันทึกเสียงเข้าช่วยอะไรที่ไม่พอหรือจดไม่ทันเราถอดมาจากเทปได้ อยากได้บรรยากาศเหมือนเพื่อนมาเยี่ยมเพื่อนมากกว่า 4) ต่างคนต่างถาม ไม่รอคำตอบ เพราะความตื่นเต้นและมีเรื่องที่ยากรู้ต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการเก็บข้อมูลครั้งต่อไป 1) ควรมีการจัดลำดับขั้นตอนในการถาม แบ่งหน้าที่ระหว่างรอสัมภาษณ์ในช่วงแรก จะทำให้ร่นระยะเวลาในการเก็บข้อมูลลงได้มาก หรือได้ข้อมูลที่เพิ่มขึ้นในหลากหลายเรื่อง เนื่องจากหากสามารถเก็บรายละเอียดในการเก็บข้อมูลได้ทีมจะสามารถทบทวนข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

จากนั้นก็ได้ประสานให้แต่ละทีมเร่งลงพื้นที่เก็บข้อมูลให้เร็วขึ้นเพื่อที่จะได้นำข้อมูลมารวบรวมและประมวลผลข้อมูลว่าครบตามกรอบหรือ หากขาดก็จะได้ลงพื้นที่เก็บให้ครบ

3.10 งานมหกรรมพันธุ์กรรมข้าวพื้นบ้าน ทีมวิจัยเดินทางเข้าร่วมงานพันธุ์กรรมข้าวพื้นบ้านในวันที่ 24-25 พฤษภาคม 2560 ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยในวันแรกทีมได้ส่งตัวแทนเข้าร่วมก่อน 2 คน คือนายโกสินธ์ สุวรรณภักดี และนางสาวกรรณก อาจวงษา ซึ่งทีมได้ประสานงาน

กับกลุ่มเป้าหมายให้เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้พร้อมทั้งนำผลผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรมาจำหน่าย อาทิ กล้วยแตงโมอ้อย มะนาว เมล่อน ผัก หน่อไม้ หม่อน น้ำอ้อยมะนาว ทอดมัน กล้วยตากอบน้ำผึ้ง กล้วยอบน้ำผึ้งทอด พร้อมทั้งทีมงานตลาดนัดพอเพียง มมส. วันที่ 2 ทีมได้เดินทางเข้าร่วมกิจกรรม ผลที่เกิดขึ้นคือ ทีมวิจัยให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม และเข้าชมนิทรรศการ พร้อมการมีส่วนร่วม 3 คน และกลุ่มเป้าหมายอีก 5 คน ในการร่วมกิจกรรมได้จัดบันทึกกิจกรรม ทำให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายในด้านการผลิต การแปรรูป รวมถึงการเรียนรู้งานเชิงวิชาการอีกด้วย

3.11 ร่วมกิจกรรมฝึกอบรม INFOGRAPHICS (นำเสนออย่างเรียบง่ายแต่ทรงพลังด้วยอินโฟกราฟิก) วันที่ 3-4 กรกฎาคม 2560 ณ บ้านสวนชุมแสง จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งจัดโดย ภาควิชาการตลาด ร่วมกับศูนย์บริการวิชาการภายนอก คณะบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยทีมวิจัยได้มีตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 5 คน ได้แก่ นายธนภุต คงเมือง นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี นายยอดผ่องาน พิชัยช่วง นายสมควร ไชยสุข และนายวิทยากร โคตรมุงคุณ ซึ่งสิ่งที่ได้จากการอบรมครั้งนี้ คือ ทีมวิจัยได้เรียนรู้เทคนิค และวิธีการออกแบบการนำเสนอ และพัฒนาตนเองในการใช้คอมพิวเตอร์ การใช้ power point ให้มีประสิทธิภาพ ให้การนำเสนอมีความสวยงาม น่าสนใจ และน่าประทับใจ พร้อมทั้งข้อควรระวังในการนำเสนอที่เรียกและล่อจูงใจจนติดปากหลังเข้าร่วมฝึกอบรม หรือ บาบ 10 ประการ

3.12 ประชุมทีมวิจัยเพื่อติดตามและทบทวนข้อมูล วันที่ 8 กรกฎาคม 2560 ณ สวนอุบลรัตน์ ของนายสิรภพ เสริมสาย การประชุมครั้งนี้เป็นการสัญจรประจำเดือนกรกฎาคม ที่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ได้จัดขึ้นเป็นประจำทุกเดือน เพื่อทำการรายงานความก้าวหน้าโครงการรวบรวมข้อมูลและทำการทบทวนข้อมูลหลังจากที่มีการประชุมสรุปข้อมูลในวันที่ 2 มิถุนายน 2560 ที่ผ่านมา เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้ร่วมแลกเปลี่ยน พร้อมทั้งเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายเพิ่มเติม ผู้เข้าร่วมประชุม คือทีมวิจัย จำนวน 6 คน กลุ่มเป้าหมาย 11 คน (รวมทีมวิจัยด้วย) ที่ปรึกษา 2 คน ตัวแทนภาคี 2 คน สมาชิกกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน 13 คน เนื้อหาในการประชุม ดังนี้

1. เตรียมการเวทีชุมชน
2. ทำความเข้าใจแบบสัมภาษณ์

1. การเตรียมเวทีประชุม เนื่องจาก YSF มหาสารคาม จะมีการพบปะและสัมมนากันทุกเดือนที่เรียกกันติดปากว่าไปสัญจร การสัญจรของสมาชิกกลุ่ม YSF จังหวัดจะมีทุกเดือน ส่วนของเขตจะจัด 4 เดือนครั้ง ซึ่งหากมีการสัญจรเขตงานสัญจรจะถูกยุบให้ไปรวมกันในงานสัญจรเขตแทน ซึ่งการเตรียมตัวในการไปสัญจรแต่ละครั้งจะขึ้นอยู่กับรูปแบบของการจัดงานสัญจรแต่ละครั้งว่าต้องการให้ออกมารูปแบบใด เช่น การไปเพื่อลงแปลงสมาชิกเพื่อศึกษาดูงานในแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หรือการไปเพื่อนำสินค้าหรือผลผลิตภัณฑ์ของตนไปโชว์และวางจำหน่าย การไปสัมมนาหาความรู้ร่วมกันตามความถนัดของผู้ที่ทำหน้าดำเนินการ

ในช่วงแรกช่วงที่ 1 ทักทายผู้เข้าร่วม และแนะนำพื้นที่จัดกิจกรรม โดยนายธนภุต คงเมืองได้กล่าวทักทายและต้อนรับผู้เข้าร่วมกิจกรรม และได้ขอให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแนะนำตัวเองเริ่มจากสมาชิกใหม่ไปหาสมาชิกเก่ารวมไปถึงเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ

จากนั้นเจ้าของสถานที่ก็ได้แนะนำพื้นที่ และพากลุ่มสมาชิก YSF ลงพื้นที่ทำการเกษตรพร้อมทำกิจกรรมปลูกต้นไม้ร่วมกัน พร้อมทั้งให้องค์ความรู้ที่มีในแปลงกิจกรรมให้ความรู้กับสมาชิกที่สนใจในกิจกรรม

ต่างในแปลงแล้วแต่ความสนใจของแต่ละคนพอลงพื้นที่จนทั่วแปลงแล้ว ยังมีกิจกรรมการมอบของไว้เป็นที่ระลึกให้กับเจ้าของสถาน

ในช่วงที่ 2 ในช่วงหลังรับประทานอาหารกลางวันร่วมกันแล้ว นางสาวฉลองศรี สมญาแสน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ผู้รับผิดชอบโครงการเกษตรกรรุ่นใหม่ ชี้แจงถึงโครงการและกิจกรรมที่ได้ดำเนินการมาในรอบ 2 เดือน เนื่องจากการมีภาระงาน 4 ที่จัดขึ้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดทำให้เราไม่มีภาระประจำเดือน พฤษภาคม แต่เปลี่ยนเป็นการสัญจรเขตแทน หัวหน้าปราโมทย์ วัฒนะ ได้ชี้แจงเกี่ยวกับการสัมมนาอารมณ์ของเกษตรกร และการนำเสนอผลิตภัณฑ์ต่อสภา วสช. และการบริจาคช่วยเหลือ YSF หลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือ พร้อมทั้งทำการชี้แจงโครงการฯ และกิจกรรมต่าง ๆ ในรอบ 2 เดือนที่ทางกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ได้ดำเนินการมา รวมไปถึงชี้แจงงานวิจัยและรายงานความก้าวหน้าเพื่อให้เป็นที่รับทราบกันทั่วทั้งกลุ่มทั้งที่เป็นเป้าหมายและสมาชิกกลุ่มคนอื่นด้วย

ในช่วงที่ 3 ช่วงสัมมนาตอนบ่าย ประธานได้ชี้แจงเกี่ยวกับมาตรฐาน อินทรีย์ และ มาตรฐานสินค้าปลอดภัย ถึงหลักการ ระยะเวลาที่ตรวจสอบ การตรวจสอบเพื่อพิจารณา ขั้นตอนในการขอ การเตรียมความพร้อมในการขอเข้ารับการตรวจรับรอง โดยมีหัวหน้าปราโมทย์ วัฒนะ หัวหน้าส่งเสริมฯ ได้ชี้แจงเกี่ยวกับการขอมาตรฐานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ประมง ปศุสัตว์ และเกี่ยวกับสินค้าเกษตร

จากนั้นประธาน นายธนกฤต คงเมืองก็ได้ทำการชี้แจงและรายงานคืบหน้าโครงการวิจัยได้อธิบายถึงสถานการณ์การทำงานงานวิจัยในปัจจุบันว่า ดำเนินการถึงขั้นตอนใด พร้อมทั้งขอความร่วมมือกับทางกลุ่มเป้าหมายเพื่อความสะดวกและความราบรื่นในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล พร้อมทั้งอธิบายและชี้แจงกับสมาชิกใหม่ที่ไม่เข้าใจว่างานวิจัยมาเกี่ยวกับกลุ่มได้อย่างไร และจะมีผลอย่างไรเมื่อเราทำงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จ

3.13 อบรมพัฒนาศักยภาพนักวิจัย ครั้งที่ 2 “การวิเคราะห์ข้อมูลและจัดระบบข้อมูล” ณ บ้านสวนชุมแสง จังหวัดมหาสารคาม วันที่ 13 กรกฎาคม 2560 ทีมได้ส่งตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 4 คน คือ นายธนกฤต คงเมือง นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี นายสมควร ไชยสุข และยอดม่างน พิชัยช่วง ซึ่งในการเข้าร่วมครั้งนี้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้การวิเคราะห์และการจัดระบบข้อมูล จากอาจารย์..... มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีเนื้อหาโดยสรุปตามความเข้าใจของนักวิจัย ดังนี้

กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

- การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย
- การบันทึกในสนาม
- การอ่านข้อความที่บันทึก
- การสร้างระบบรหัสเพื่อจำแนกข้อมูล
- การจัดแสดงข้อมูล และการลดขนาดข้อมูล
- การสร้างบทสรุปของข้อมูล และการตรวจสอบความถูกต้อง)
- การอธิบายความหมายของข้อค้นพบ

การวิเคราะห์ส่วนประกอบของข้อมูล อาจสรุปได้เป็น 5 ขั้นตอนตามลำดับดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เลือกข้อมูล (ที่ทำการวิเคราะห์จัดกลุ่ม) ที่จะนำมาแยก ส่วนประกอบเพื่อหาคุณสมบัติที่ต้องการเปรียบเทียบ ซึ่งควรมีข้อมูลอย่างน้อยตั้งแต่สองชุดขึ้นไป แต่ก็ไม่ควร มากเกินไปควรพิจารณาให้เหมาะสมสะดวกต่อการเปรียบเทียบ

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์แยกส่วนประกอบข้อมูลแต่ละชุด โดยพิจารณาว่าจะแยกส่วนประกอบของ ข้อมูล เป็นกี่ส่วนจากคุณสมบัติใดบ้าง ส่วนประกอบที่จะแยกควรพิจารณาว่าถ้าแยกแล้วสามารถให้คุณสมบัติที่จะ นำมาเปรียบเทียบกันได้หรือไม่

ขั้นตอนที่ 3 จดรายชื่อข้อมูลและส่วนประกอบที่จะแยกข้อมูลชุดนั้น ๆ ไว้ ในกระดาดบันทึก เพื่อ ป้องกันการลืม

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำตารางเปรียบเทียบคุณสมบัติข้อมูลแต่ละชุดแยกตามส่วนประกอบและใส่ คุณสมบัติข้อมูลแต่ละชุดแยกตามส่วนประกอบลงในตาราง ถ้าคุณสมบัติของข้อมูลและส่วนประกอบใด ขาด หายไปอาจต้องเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 5 เปรียบเทียบคุณสมบัติของข้อมูลทั้งหมดตามส่วนประกอบ โดยพิจารณาความเหมือน และความแตกต่างและสร้างข้อสรุปที่ได้จากการเปรียบเทียบโดยบรรยายโยงให้เห็นคุณสมบัติของข้อมูลตาม ส่วนประกอบนั้น ๆ

หลังที่ได้เรียนรู้ทฤษฎีเกี่ยวกับการวิเคราะห์และจัดระบบข้อมูลวิจัยแล้ว พี่เลี้ยงได้แบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วม ตามประเด็นโครงการวิจัย เพื่อให้แต่ละทีมได้ทดลองการวิเคราะห์และจัดระบบข้อมูลของแต่ละทีม ซึ่งทีมวิจัย YSF มหาสารคาม มีคุณมาลี สุปนต์ เป็นพี่เลี้ยงในการแลกเปลี่ยนและทบทวนข้อมูลของทีม ซึ่งเองต้นจากการ ทบทวนเป็นขั้นตอนของกระบวนการในการวิจัย ซึ่งทีมจะนำประเด็นจากการทบทวนไปใส่ในบทที่ 3 ในเรื่อง ของการค้นหาทีมวิจัย และการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ต่อไป

3.14 ประชุมทีมวิจัยเพื่อวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล วันที่ 11 สิงหาคม 2560 ณ บ้านสวน ชุมแสง ผู้เข้าร่วม 10 คน ประกอบด้วย ทีมวิจัย 7 คน พี่เลี้ยง 2 คน ผู้ประสานงาน 1 คน

นายธนภุต คงเมือง : การประชุมครั้งนี้พี่เลี้ยงมาช่วยเสริม เพื่อทำการสรุปข้อมูลการผลิตและการ จัดการผลผลิตของเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดมหาสารคาม และเติมข้อมูลก่อนที่จะไปสู่การทบทวนข้อมูลแล้ว พบว่า การลงพื้นที่ยังเก็บข้อมูลไม่ครบ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนและกำหนดการกิจกรรม

- ทบทวนกิจกรรมที่ได้เริ่มดำเนินงาน
- ร่วมกันทบทวนสถานการณ์ การเก็บข้อมูลที่ผ่านมาของทีมวิจัย

จากการลงพื้นที่ในการลงเก็บข้อมูล โดยการลงพื้นที่ที่ทีมวิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้ดังนี้

- เก็บข้อมูลของเป้าหมายได้ ๑๔ ราย จาก ๒๔ ราย
- เหลือเป้าหมายที่ต้องเก็บอีก ๑๐ ราย ใน ๕ พื้นที่

ทีมวิจัยได้ทบทวนการทำงานและสถานการณ์ทำงานดังนี้ แบ่งเป็นทีมเพื่อลงพื้นที่เก็บข้อมูล

- ทีมอ.กันทรวิชัย มีดังนี้

น.ส.กรรณก อาจวงษา

นายมงคล เหล่ามาลา

นายยอดผ่อง พิชัยช่วง

- ทีมอ. โกสุมพิสัย มีดังนี้

นายสมควร ไชยสุ

นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี

- ทีม อ. เมือง มีดังนี้

นายธนกฤต คงเมือง

เอกสารและเครื่องมือที่ใช้

- กระดาษบุรูป
- ปากกาเคมี
- เครื่องบันทึกเสียง
- ปากกา/ดินสอ
- กระดาษบันทึก

วิธีการดำเนินงานเก็บข้อมูล

- อธิบายแนวคำถาม แล้วให้เล่าข้อมูล บันทึกเสียงและโน้ตประกอบกัน
- ถามตามแบบ ให้เล่า บันทึกเสียง และกรอกข้อมูลตามกรอบ
- ถามตามกรอบ ลงพื้นที่เก็บข้อมูลพร้อมถอดองค์ความรู้

ผลที่ได้จากการลงเก็บข้อมูล

- ได้ข้อมูลที่มากขึ้นกว่าการสำรวจ และมีเวลาเจาะลึกถึงกิจกรรมที่เป้าหมายทำอยู่นอกเหนือจากกิจกรรมหลัก
- สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างทีมวิจัยกับเป้าหมายมากขึ้น
- ได้เห็นแง่มุมองค์ความรู้ของเป้าหมายแต่ละพื้นที่
- เห็นกิจกรรมและรูปแบบกิจกรรม/ องค์ความรู้ / ทักษะ ที่แตกต่างในแต่ละพื้นที่และเอามาปรับใช้กับตัวเรา

ทำการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยการทบทวนกรอบ วัตถุประสงค์ ได้ทำการทดลองนำข้อมูลที่ได้จากพื้นที่เก็บข้อมูลของเป้าหมาย มาทำการประมวลผลข้อมูลที่ทีมวิจัยสร้างตารางการประมวลผลข้อมูลขึ้นมา ๑๓ ตารางดังนี้

- ประวัติ	- ปัญหา	- รายได้
- สถานะ	- แนวคิด	- กลุ่ม/ เครือข่าย
- การศึกษา	- ขนาดพื้นที่	- องค์ความรู้ที่สามารถ
- เริ่มเข้าสู่ภาคเกษตร	- กิจกรรม	ถ้ า ย ท อ ด ไ ต้
- เป้าหมาย	- การจัดการผลผลิต	

ข้อสังเกตและบทสรุปที่ได้จากกิจกรรม

- ความเป็นเหตุเป็นผลของแต่ละคนในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย
- ได้แนวคิดวิธีการประมวลผล การออกแบบและการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อมูลดิบที่ลงพื้นที่เก็บมา ทำให้มองเห็นความชัดเจนของข้อมูล พร้อมทำการวิเคราะห์กรอบของการเก็บข้อมูล รวมไปถึงการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้และที่ต้องการจะได้จากเป้าหมาย รวมไปถึงข้อมูลที่น่าสนใจนอกเหนือจากข้อมูลตามกรอบวิจัย
- ได้ทบทวนกิจกรรมและตีความหมายกรอบวัตถุประสงค์ ให้ชัดเจนขึ้นทำให้ได้ทราบถึงเป้าหมายของกลุ่มเป้าหมาย
- ได้วิเคราะห์ข้อมูลของตัวเองและเป้าหมาย ในเรื่องของแนวความคิดและสภาพภาพของตนเอง
- ได้วิเคราะห์จุดยืนของเราว่าทำเพื่อสังคมหรือเป็นเพียงการนำเอาสังคมมาทำเพื่อตนเอง ได้มีผลประโยชน์เป็นตัววัดว่าเป็นการทำประโยชน์เพื่อสังคมหรือเป็นการให้สังคมทำประโยชน์เพื่อตนเองหรือผลประโยชน์นั้นเกื้อกูลซึ่งกันและกันโดยการให้น้ำหนักไปที่การได้รับมาของผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในแต่ละกิจกรรมซึ่งจะอิงจากเจตนาในการทำกิจกรรมนั้นเป็นหลัก

บทเรียนสำคัญ

- ได้เรียนรู้จุดยืนของเป้าหมาย
- ได้เรียนรู้วิธีการถาม / การถ่ายทอดความรู้เรื่องราวต่างๆ จัดความในใจของทีมวิจัย จากทีมพี่เลี้ยง
- พี่เลี้ยงช่วยเสริมในเรื่องของการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้ให้เป็นรูปธรรม

ปัญหา/อุปสรรค

- ได้รู้ว่าบางครั้งพี่เลี้ยงก็พาหลงประเด็นได้ โดยการจัดประเด็นมาวิเคราะห์ผิด
- ได้ทบทวนถึงจุดยืนตนเอง และวิธีการปรับปรุงตัวเอง
- เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม

แผนการดำเนินงานต่อเนื่อง

จัดทำตารางวิเคราะห์ข้อมูล และให้แต่ละกลุ่มกรอกข้อมูลให้เสร็จ เพื่อจะทำการประชุมวิเคราะห์ข้อมูลที่กรอกเพื่อการสรุปทบทวนและจัดทำข้อมูล ก่อนวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๐

3.15 ประชุมเพื่อสรุปข้อมูลการผลิตและการจัดการผลผลิตของเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดมหาสารคาม

วันที่ 15 สิงหาคม 2560 เป็นกิจกรรมที่ทำต่อเนื่องหลังจากที่ได้จัดทำตารางวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จ จึงนัดประชุมเพื่อทำการสรุปผลข้อมูลที่ได้และนำข้อมูลกรอกในตารางวิเคราะห์ ให้เสร็จภายในวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2560

นายธนกฤต คงเมือง : ได้กล่าวเปิดประเด็นและทบทวนข้อมูลที่ได้ พบว่ายังมีการลงพื้นที่เก็บข้อมูลยังไม่ครบสืบเนื่องมาจากภารกิจของทีมวิจัยที่มีเพิ่มมากขึ้นสืบเนื่องมาจาก โครงการ 9101 ที่สมาชิกกลุ่ม YSF ส่วนมากถูกจับวางให้เป็น คณะกรรมการดำเนินงานโครงการ รวมไปถึงตำแหน่งประธานโครงการซึ่งทีมวิจัยก็ได้รับตำแหน่งประธาน 2 คน โครงการ 9101 นี้ถือเป็นโครงการที่ใหญ่และเร่งด่วนมีเงื่อนไขเวลาที่ถือว่ากระชั้นชิดเมื่อเทียบกับงบประมาณที่ได้ จึงต้องพยายามดำเนินการให้เสร็จ และทำให้ต้องพักงานวิจัยไว้สักพัก หลังจากที่ได้สรุปข้อมูลเสร็จแล้วจึงนำข้อมูลของเป้าหมายที่มี

เอกสารและเครื่องมือที่ใช้

- กระดาษรูป
- ปากกาเคมี
- เครื่องบันทึกเสียง
- ปากกา/ดินสอ
- กระดาษบันทึก

ผลที่ได้จากการทำกิจกรรม

ทำการรวบรวมข้อมูลที่ได้ทั้งหมดแล้วทำการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยการทบทวนกรอบวัตถุประสงค์ ได้ทำการทดลองนำข้อมูลที่ได้จากลงพื้นที่เก็บข้อมูลของเป้าหมาย ทดลองกรอกลงในตารางวิเคราะห์การประมวลผลข้อมูลขึ้นมา ๑๓ ตาราง

ข้อสังเกตและบทสรุปที่ได้จากกิจกรรม

ในการรอกองตารางวิเคราะห์ข้อมูล ทีละคน ทำให้ทราบว่าตารางเรายังไม่ครอบคลุมเนื่องจากเป้าหมายนั้นมีกิจกรรมทางการเกษตรที่หลากหลายจึงต้องแก้ไขตารางอีกรอบเพื่อให้รองรับกิจกรรมการเกษตรของกลุ่มเป้าหมาย เป็นผลมาจาก

1. ถึงแม้จะเป็นกิจกรรมรองไม่ใช่กิจกรรมหลักแต่ก็เป็นรายได้ประจำที่นำมาใช้จ่ายในครอบครัวซึ่งบางรายแทบจะไม่ได้ใช้เงินจากรายได้ของกิจกรรมหลักเลย จึงไม่สามารถที่จะยุบไปรวมกับกิจกรรมอื่นได้ รายได้ที่มีมองแล้วว่าไม่มาก แต่ได้ประจำทุกวันเมื่อรวมกันเป็นเดือนแล้วรายได้เสริมบางรายมีมากกว่ารายได้หลักจากการเกษตร
2. สมาชิกกลุ่ม YSF มีการสวมหมวกหลายใบและส่วนมากเป็นงานเพื่อสังคมไม่มีรายได้จากหน้าที่ตรงนี้แต่ทุกคนกลับยอมทำด้วยความเต็มใจและยังยอมรับในบทบาทหน้าที่เหล่านั้นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ
3. แนวคิดในการทำเกษตรบางคนยังไม่แน่นอนพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์แต่ส่วนมากก็จะปรับไปในทางการทำเกษตรอินทรีย์และรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนใหญ่

ปัญหา/อุปสรรค

- เวลาในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลน้อยเนื่องจากมีภาระจากโครงการทางภาครัฐเข้ามาให้รับผิดชอบมากขึ้นจึงทำให้การวางแผนเรื่องเวลาต้องปรับเปลี่ยนไปจนต้องให้ปรับแผนในการแบ่งทีมย่อยเปลี่ยนไปด้วย โดยการให้สมาชิกในทีมกันทบทวนชี้แจงพื้นที่เก็บข้อมูลช่วยลงเก็บข้อมูลให้แทน
- ทบทวนถึงหน้าที่ของแต่ละคนในทีมวิจัย ซึ่งในตอนนี้นักคนต่างมีภาระมากจึงต้องปรับเปลี่ยนให้คนที่สะดวกและคล่องตัวทำหน้าที่ในบางส่วนแทน เพื่อความราบรื่นในการทำงาน
- ความสามัคคีในทีมเริ่มมีปัญหาเนื่องจากเวลาที่กระชั้นชิด และความเครียดจากงานอื่นทำให้มีเวลาเจอกันน้อยลง เมื่อมีการเปลี่ยนแผนงานที่ต้องรับผิดชอบก็เปลี่ยนไปบางคนรับงานเพิ่มขึ้น บางคนทำงานตัวเอง ทำให้มีการพูดจาติติงกันทำให้เกิดความไม่พอใจกันเกิดขึ้นทำให้บรรยากาศในการทำงานตึงเครียดจนต้องมีการนัดเพื่อปรับความเข้าใจและกลับเข้ามาสู่คำว่าทีม โดยมีพี่เลี้ยงคุณมาลี สุนันตี คอยเป็นตัวกลางประสานในการช่วยปรับความเข้าใจกันให้

3.16. จัดเวทีวิเคราะห์ข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่ วางแผนการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิต

ในวันที่ 10 กันยายน 2560 เป็นกิจกรรมสัญจรประจำเดือน กันยายน 2560 ณ ฟาร์มกุ่มก้ามแดงมหาสารคามของนายอภิวัดน์ มุ่งชู สมาชิก YSF อำเภอกันทรวิชัย

ในการสัญจรครั้งนี้ทีมได้ส่งตัวแทนเข้าร่วมสัญจร 4 คนเนื่องจากมีสมาชิก 1 คน ติดภารกิจและอีก 2 คนต้องทำงานเอกสารงานวิจัย จึงส่งตัวแทนเข้าร่วม คือ นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี นายมงคล เหล่ามาลา นายวิทยากร โคตรมุงคุณ และนายยอดผ่อง พิชัยช่วง

นายกรุง ดวงเงิน : ประธาน YSF ใหม่ได้กล่าวแนะนำตัวสมาชิกโดยจะแนะนำจากสมาชิกเก่าไปหา รายใหม่ โดยมีการแนะนำตัวคร่าว ๆ เพื่อให้ทราบว่าเป็นใครมาจากไหน แล้วรายงานผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการออกบูชขายของ การร่วมกิจกรรมกับทางภาครัฐและกิจกรรมทั้งหมดในรอบเดือน แล้วทำกิจกรรมร่วมกัน

จากนั้นนายอภิวัดน์ มุ่งชู ได้พาชมสวนพร้อมทั้งอธิบายและตอบคำถามเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม การเกษตรของตนเองพร้อมทั้งมีคุณพ่อช่วยเป็นไกด์ชมสวนรวมถึงการให้ความรู้เรื่องต่าง ๆ นอกจากเรื่องกุ่มก้ามแดงที่เป็นกิจกรรมหลักแล้วยังมีกิจกรรมทางการเกษตรอีกมากมายในสวน รวมไปถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในพื้นที่ที่ถือได้ว่ามีความทุรกันดารไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าทุ่งกุลาละเลย ไม่ว่าจะเป็นสภาพดินที่เค็ม น้ำที่เค็ม ซึ่งฟาร์มกุ่มเองก็อยู่ห่างจากโรงต้มเกลือไม่ถึง 3 กม. แต่ยังสามารถทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตรได้จนประสบความสำเร็จมีวิธีการอย่างไรและเริ่มต้นยังไงเป็นคำถามที่ทุกคนอยากรู้

ในช่วงที่ 2 ในช่วงหลังรับประทานอาหารกลางวันร่วมกันแล้ว มีการรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์หุ้นและยอดเงินคงเหลือของเงินกองทุนกลุ่ม YSF รายการใช้จ่ายเงิน ความมีตัวตนของสินทรัพย์ที่มี และการกู้ยืมเงินกองทุนกลุ่ม YSF และทำการรายงานการคืนเงินกู้ พร้อมทั้งขอมติอนุมัติการกู้เงินของสมาชิก จากนั้นก็สนทนากันในเรื่องต่าง รวมถึงเรื่องของการทำโครงการวิจัยเอง ที่ทางทีมวิจัยได้นำเอกสารการเบิกเงินให้เป้าหมายที่ได้รับคำตอบแทนเรื่องของการลงเก็บข้อมูลได้เซ็นและขอความร่วมมือในการส่งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนแนบในใบเบิกเงินด้วย เนื่องจากเป้าหมายไม่ได้เป็นทีมวิจัยแต่มีการเบิกเงินจึงต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนด้วยพร้อมทั้งใบลงทะเบียนในการทำกิจกรรม

ในช่วงที่ 3 ช่วงสัมมนาตอนบ่าย มีการขอความร่วมมือและความเห็นร่วมกันกับทางเป้าหมายและสมาชิกกลุ่ม YSF เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการวิจัยระยะที่ 2 ที่ว่าด้วยเรื่องของการวางแผนการผลิตและการจัดการผลผลิต ซึ่งได้แนวทางในการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ต้องการพัฒนามาอยู่ 5 เรื่องจากเป้าหมาย คือ เรื่องการพัฒนาน้ำหม่อน การพัฒนาการแปรรูปกล้วย การพัฒนาการแปรรูปจิ้งหรีด การพัฒนาการแปรรูปอ้อย การพัฒนาและการแปรรูปเห็ดและมีแผนพัฒนาจากสมาชิกกลุ่มท่านอื่นที่ไม่ได้เป็นเป้าหมายอีกหลายรายการคือ การพัฒนาและการแปรรูปการเพาะเนื้อเยื่อ การพัฒนาและการแปรรูปกุ้ง การพัฒนาและการแปรรูปปลา การพัฒนาและการแปรรูปข้าว การพัฒนาและการแปรรูปไข่ การพัฒนาและการแปรรูปปลาร้า การพัฒนาการแปรรูปมะนาว

ข้อสังเกตและบทสรุปที่ได้จากกิจกรรม โครงการวิจัยในครั้งนี้ได้รับความสนใจและติดตามความเคลื่อนไหวจากสมาชิกกลุ่มอยู่พอสมควร ในการทำงานทุกขั้นตอนสมาชิกทุกคนไม่ว่าจะเป็นเป้าหมายหรือไม่ รับทราบกันแทบทุกขั้นตอน มีการซักถามและเสนอแนะแนวทางในการทำงานอยู่เป็นประจำถึงแรก ๆ จะมี

คนที่ไม่เห็นด้วย แต่พอเราอธิบายแนวทางและชี้แจงโครงการแล้วก็ไม่มีคนทักท้วงอะไรมีเพียงแต่คอยเตือนและแนะนำเท่านั้น และในครั้งนี้นี้ก็เช่นเดียวกันทุกคนเริ่มมีส่วนร่วมมากขึ้นอาจเป็นแบบไม่รู้บ้างหรือเต็มใจบ้าง ซึ่งทางทีมวิจัยเองก็มีความรู้สึกยินดีที่ทุกคนเข้าใจในการทำงานครั้งนี้ของเรา

ปัญหา/อุปสรรค

- ขอบเขตในการวิจัยเมื่อมาถึงจุดนี้ทางทีมก็อยากเปิดโอกาสให้กับสมาชิกรายใหม่ที่จะเพิ่งเข้ามาและสนใจในการวิจัยหลังจากที่โครงการนั้นได้ผ่านการพิจารณาแล้ว จึงไม่สามารถที่จะเปลี่ยนเป้าหมายได้

3.17 วิเคราะห์ข้อมูล และออกแบบระบบ

ในวันที่ 3 พฤศจิกายน 2560 เป็นกิจกรรมอบรมเกี่ยวกับการพัฒนานักวิจัยที่เป็นการจัดขึ้นเพื่อเป็นการพัฒนาทีมวิจัยครั้งที่ 1 ณ. บ้านสวนชุมแสง

เริ่มเวลา 10.00 น. มีทีมวิจัยเข้าร่วมจำนวน 5 รายคือ นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี นายสมควรไชยสุขนายวิทยากร โคตรมุงคุณ นายยอดผ่อง พิชัยช่วง นายมงคล เหล่ามาลา ทั้งนี้เป็นการอบรมเพื่อพัฒนานักวิจัยเพื่อให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่และแนวทางที่ต้องปฏิบัติต่อไปในระยะปฏิบัติการ โดยที่คุณสมุธ ปานจำรอง เป็นผู้ให้ความรู้และดำเนินกิจกรรม ได้ทบทวนงานวิจัยที่ได้ทำมาในระยะของการลงเก็บข้อมูลว่าได้อะไร จากการทบทวนงานวิจัยแล้วก็ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหารูปแบบการปฏิบัติการ สิ่งที่ได้จากการประชุมครั้งนี้ทำให้ทีมวิจัยทราบว่าเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF มหาสารคาม มีศักยภาพเรื่องของพื้นที่ องค์ความรู้ การแปรรูป มีข้อจำกัดเรื่องของ เวลา แรงงาน เงินทุนและเครื่องจักร มีปัญหาเรื่องของ พื้นที่ทั้งดินและน้ำ ภัยพิบัติ การยอมรับทำให้ทราบว่าต้องนำสิ่งใดมาเป็นแนวทางการปฏิบัติได้บ้างเริ่มจาก ปัญหาดินเค็มและน้ำที่มีผลต่อการผลิต และเครื่องจักรเพื่อเพิ่มผลผลิตประหยัดแรงงานและประหยัดเวลา

3. 18 แจ้งผลการวิเคราะห์ข้อมูล และคืนข้อมูลให้เป้าหมาย

ในวันที่ 11 พฤศจิกายน 2560 เป็นกิจกรรมสัณจรประจำเดือน พฤศจิกายน 2560 ณ ไร่พารวยของว่าที่ ร.ต.ธนาพัฒน์ เทียงภักดี เกษตรกรรุ่นใหม่ของอำเภอเมืองที่ทำการกิจกรรมเกี่ยวกับเกษตรผสมผสาน

ในการสัณจรครั้งนี้ทีมได้ส่งตัวแทนเข้าร่วมสัณจร 4 คนเนื่องจากมีสมาชิก คือ นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี นายมงคล เหล่ามาลา นายวิทยากร โคตรมุงคุณ และนายยอดผ่อง พิชัยช่วง

นายกรุง ดวงเงิน : ประธาน YSF ใหม่ได้กล่าวแนะนำตัวสมาชิกโดยจะแนะนำจากสมาชิกเก่าไปหารายใหม่ โดยมีการแนะนำตัวคร่าว ๆ เพื่อให้ทราบว่าเป็นใครมาจากไหน แล้วรายงานผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการออกบูชขายของ การร่วมกิจกรรมกับทางภาครัฐและกิจกรรมทั้งหมดในรอบเดือนแล้วทำกิจกรรมร่วมกัน

จากนั้นว่าที่ร้อยตรี ธนาพัฒน์ เทียงภักดี ได้พาชมสวนพร้อมทั้งอธิบายและตอบคำถามเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมการเกษตรของตนเอง และมีกิจกรรมต่างๆ ที่ทางด้านกรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดขึ้น เช่น การจัดการพื้นที่ของไร่พารวย เทคนิคการปลูกข้าวให้มีอายุยืน การเขียนโครงการเพื่อขยายปริมาณจากหน่วยงานราชการ ความรู้เกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ การทำฝ้าย้อมคราม และโครงการเกษตรเชิงท่องเที่ยว หลังจากนั้นนายธนภุต คงเมือง ได้รายงานความก้าวหน้างานวิจัย และแจ้งผลการวิจัย ข้อค้นพบจากการทำกิจกรรมในครั้งนี้ คือ หากต้องการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการวิจัยควรทำเป็นกิจกรรมเฉพาะของโครงการเนื่องจากมีสมาชิกของ YSF มหาสารคามบางรายที่ไม่เห็นด้วยกับงานวิจัย และหลายคนไม่รู้เรื่องงานวิจัยเนื่องจากเพิ่งเข้าเป็นสมาชิกใหม่ทำให้การคืนข้อมูลครั้งนี้ไม่สมบูรณ์แบบและไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการเท่าที่ควร

3.20 เวทีวิเคราะห์ข้อมูลครั้งที่ 2 (เวทีพัฒนาศักยภาพนักวิจัย)

ในวันที่ 6 พฤศจิกายน 2560 เป็นกิจกรรมอบรมเกี่ยวกับการพัฒนานักวิจัยที่เป็นการจัดขึ้นเพื่อเป็นการพัฒนานักวิจัยครั้งที่ 2 ณ. บ้านสวนชุมแสง

มีทีมวิจัยเข้าร่วมจำนวน 6 ราย คือ นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี นายสมควรไชยสุข นายวิทยากร โคตรมุงคน นายยอดผ่างน พิชัยช่วง นายมงคล เหล่ามาลา และนางสาวกรรณก อาจวงษา ทั้งนี้เป็นการอบรมเพื่อพัฒนานักวิจัยเพื่อให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่และแนวทางที่ต้องปฏิบัติต่อไปในระยะปฏิบัติการ

เวลา 10.00 น. โดยที่ คุณสุเมธ ปานจำรอง เป็นผู้ให้ความรู้และดำเนินกิจกรรม ได้ทบทวนงานวิจัยที่ได้ทำมาในระยะของการลงเก็บข้อมูลว่าได้อะไร จากการทบทวนงานวิจัยแล้วก็ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหารูปแบบการปฏิบัติการ สิ่งที่ได้จากการประชุมครั้งนี้ทำให้ทีมวิจัยทราบว่าเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF มหาสารคาม มีศักยภาพเรื่องของพื้นที่ องค์ความรู้ การแปรรูป มีข้อจำกัดเรื่องของ เวลา แรงงาน เงินทุน และเครื่องจักร มีปัญหาเรื่องของ พื้นที่ทั้งดินและน้ำ ภัยพิบัติ การยอมรับทำให้ทราบว่าต้องนำสิ่งใดมาเป็นแนวทางการปฏิบัติได้บ้างเริ่มจาก ปัญหาดินเค็มและน้ำที่มีผลต่อการผลิต และเครื่องจักรเพื่อเพิ่มผลผลิต ประหยัดแรงงานและประหยัดเวลา

ทีมวิจัยได้เสนอแผนปฏิบัติการในระยะที่ 2 ออกเป็น 2 แผน คือ แผนในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการผลิตเพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิต คือ การแก้ไขปัญหาดินและน้ำเค็ม ส่วนอีกแผนปฏิบัติการหนึ่งคือ การทดลองการทำตลาดที่เสริมไทยคอมเพล็กซ์ เพื่อการสร้างความเข้มแข็งทางการตลาดและหนุนเสริมความเข้มแข็งของเครือข่าย

มีทีมวิจัยบางรายเสนอกิจกรรมการซื้อเครื่องจักรที่อยู่นอกเหนือประเด็นตามความต้องการจึงทำให้ทีมวิจัยกลุ่มหนึ่งต้องการทำปฏิบัติการเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ที่อยู่นอกเหนือจากขอบเขตงานวิจัย

3.21 เวทีข่าวใหม่ปลามัน

เวทีข่าวใหม่ปลามัน ในวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2561 ณ.บ้านสวนชุมแสง เวลา 16.00 น. นายสุเมธ ปานจำรอง เจ้าของงานและเจ้าของสถานที่ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการจัดงานและกล่าวเปิดงาน ในการจัดงานขึ้นครั้งนี้เพื่อให้เป็นวัฒนธรรมประเพณีเกี่ยวกับข้าว ของจังหวัดมหาสารคาม มีกลุ่มเกษตรกรหลากหลายภาคส่วนเข้าร่วมแลกเปลี่ยนสัมมนาความคิดเกี่ยวกับการทำนาและข้าวแต่ละสายพันธุ์รวมถึงการรังสรรค์อาหารแบบอินทรีย์เมนูต่าง ๆ ให้ได้ทานกันสดๆ ในงาน ทำให้เกิดได้เพิ่มเติมเครือข่ายแลกเปลี่ยนผลผลิตและเทคนิคในการผลิต

3.22 ประชุมออกแบบแผนปฏิบัติการ

ในการประชุมเพื่อเสนอแผนปฏิบัติการระยะที่ 2 ของแต่ละทีมวิจัยได้จัดขึ้นในวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2561 ณ. บ้านสวนชุมแสง บ้านดอนยม ต. ท่าขอนยาง อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม

เริ่มเวลา 10.00 น. โดยมีนายสุเมธ ปานจำรอง ได้กล่าวถึงสถานการณ์ภาพรวมของโครงการวิจัยในปี นี้ว่าแต่ละทีมนั้นได้ดำเนินการอะไรถึงขั้นไหนและควรจะทำอะไรต่อไป แล้วจึงเปิดโดยการให้แต่ละทีมได้เสนอแผนปฏิบัติการในระยะที่ 2 ต่อไป

นายธนภุต คงเมือง ในฐานะประธานโครงการ ได้กล่าวรายงานผลการปฏิบัติงานโครงการที่ผ่านมาว่าปัจจุบันสถานการณ์โดยรวมของทีมวิจัยและการทำงานวิจัยเป็นอย่างไรพร้อมทั้งเสนอแผนการปฏิบัติงานในระยะที่ 2 ที่ได้ประชุมร่วมกันผ่านเวทีวิเคราะห์ข้อมูลครั้งที่ 2 เพื่อเพิ่มศักยภาพของนักวิจัยและวางแผน

ปฏิบัติการของทีมเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน ที่ผ่านมาโดยนำปัญหาและอุปสรรคมาเป็นโจทย์ในการวางแผนการปฏิบัติการในครั้งนี้ ทำให้ได้แผนปฏิบัติการออกมา 2 แผน คือ

1. การแก้ไขปัญหาดินเค็มและน้ำเค็มที่เป็นปัญหาที่เกษตรกรรุ่นใหม่พบมากที่สุด
2. การทดลองทำตลาดร่วมกันที่ตลาดเสริมไทย

แต่เนื่องด้วยผลในการคืนข้อมูลในครั้งแรกยังไม่ได้ผลสรุปในการศึกษาหาแนวทางและการวางแผนปฏิบัติการร่วมกันทางไหน และทีมพี่เลี้ยงจึงอยากให้มีการจัดเวทีคืนข้อมูลอีกครั้งเพื่อหาแนวทางที่เป็นเอกฉันท์ร่วมกัน และทางพี่เลี้ยงพี่เรื่องเดช ไม่เห็นด้วยกับแนวทางการแก้ปัญหาดินและน้ำเค็มเพราะมองเห็นศักยภาพของทีมวิจัยและเป้าหมายแต่ละรายแล้วเห็นว่าถึงจะมีปัญหาเหล่านี้ก็อยู่ก็สามารถที่จะผลิตสินค้าเกษตรออกมาได้และในระดับที่ถือว่าสูง จึงมองว่าเรื่องดินและน้ำเค็มไม่น่าจะเป็นปัญหาสำหรับ YSF มหาสารคาม จึงอยากให้ออกแบบแผนปฏิบัติการที่สามารถตอบโจทย์การเพิ่มศักยภาพการผลิตและศักยภาพการจัดการผลผลิตที่ทำลายความสามารถมากกว่านี้

3.23 ประชุมคืนข้อมูลเป้าหมายครั้งที่ 2 วันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2561

ประชุมคืนข้อมูลโครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเกษตรกรรุ่นใหม่ กรณีศึกษา YSF มหาสารคาม

มีผู้เข้าร่วม ทั้งหมด 33 ราย เป็นผู้ที่สนใจ 30 รายและทีมวิจัย 3 ราย

เริ่มเวลา 09.30 น. โดยมีนายธนกฤต คงเมือง ประธานทีมวิจัย ได้ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมในครั้งนี้เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ได้ทราบและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของโครงการ การวิจัยเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้เป็นแบบให้ผู้เข้าร่วมมีส่วนร่วมเป็นหลัก โดยนำวิธีการและเครื่องมือวิจัยที่หลากหลายมาใช้ในการศึกษาทั้งการศึกษาจากเอกสาร และการศึกษาข้อมูลภาคสนาม การสำรวจกลุ่ม ลงแปลง การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม เพื่อรู้ถึงปัญหา สาเหตุ แนวทางแก้ปัญหาทางเลือก การลงมือปฏิบัติ การสังเกต การสะท้อนกลับ แนวทางปรับปรุงพัฒนากิจกรรมของกลุ่ม และการใช้ประโยชน์จากผู้รู้ ทั้งผู้ที่มีบทบาทภายในและภายนอก และเริ่มดำเนินกิจกรรมโดยมีกิจกรรมดังนี้

คุณมาลี สุปันตี ได้กล่าวเกี่ยวกับเป้าหมายของทีมวิจัยเพื่อค้นหาศักยภาพของตัวเองทราบปัญหาไปส่งเสริมให้กลุ่มและชุมชนค้นหาปัญหา ศักยภาพ ทำเรื่องความมั่นคงทางด้านอาหาร ทำอย่างไรให้เข้มแข็งและการมีเครือข่าย

คุณกนกพงศ์ เดชวงษา ได้กล่าวเกี่ยวกับงานวิจัยว่าได้ตอบโจทย์แค่บางส่วนศักยภาพมากกว่า ภูมิปัญญายังใช้ได้ดีกับปัจจุบันอยู่

เริ่มเวที คืนข้อมูล จากการทำโครงการระยะที่เป็นช่วงในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ลงในตาราง 13 ตารางพร้อมทั้งนำปัญหาและอุปสรรคเพื่อวางแผนในการปฏิบัติงานระยะที่ 2

มีผู้เสนอข้อคิดเห็นดังนี้

- กรุง ได้มีโอกาสเข้าร่วม YSF ต้องการให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นเลยต้องการทำเรื่องตลาดชุมชน

- มอส อยากทำกิจกรรมในหัวข้อพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการผลิต รวมการจัดการผลผลิตของชุมชน มาสู่ตลาด “เสริมไทย”
- วุ่น, โตชิ อยากทำกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกผักครบวงจร
- พี่เปรี๊ว งบประมาณปฏิบัติการไม่สนับสนุน จ่ายค่าเช่าจะเป็นกิจกรรมเกิดความรู้และช่องทางการทำงานต่อ
- พี่โต้ง มองผลประโยชน์ที่ตัวบุคคล และกลุ่ม เช่น บางคนมีบทบาทในชุมชนด้วย คือ ถ้าคนจะยั่งยืนกลุ่มก็ยั่งยืนด้วย การไปศึกษาดูงานก็น่าจะเป็นประโยชน์
- การทำมาตรฐาน
- เอ็ม งานที่เป็นงานวิจัย ซึ่งยากต่อการตอบสนอง
 1. ในการเก็บข้อมูล อัพเดทไปเรื่อย ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ
 2. การปฏิบัติการ ในการพัฒนากลุ่ม เพื่อตอบโจทย์ข้อไหนและโยงกลับมาว่าเสริมแบบนี้ แล้วเพิ่มศักยภาพแบบไหนให้กับกลุ่ม และประเมินตัวบุคคล หรือกลุ่ม ต้องอธิบายได้ การเสริมศักยภาพการจัดการกลุ่ม มีงบประมาณกลุ่มเน้นความรู้ การเสริมศักยภาพ, การรวมผลผลิต, สู่การออกแบบการวางแผนการผลิต
- ตลาดลานเสริมไทย เก็บข้อมูลสาเหตุที่ต้องการหนุนเสริม และจะมีการบริหารจัดการสินค้าอย่างไรเสริมการพบปะของแต่ละกลุ่มเป็นตัวหนุนเสริม

สรุปกิจกรรมศึกษาดูงานที่สมาชิกและเป้าหมายต้องการและสนใจ

1. การทำกิจกรรมศึกษาดูงาน เรื่อง การผลิตผักครบวงจร ที่มีระบบการผลิตระบบน้ำ การจัดการตลาด
2. แปรรูป เพื่อให้ได้มาซึ่ง อย.
3. ศึกษาดูงานตลาดเสริมไทย

ข้อมูลที่ต้องเก็บมาเพื่อใช้ในการวิจัย

1. มีการจัดการตลาดร่วมกัน
2. ขยายฐานการศึกษาาร่วมกัน
3. แปรรูปผลิตภัณฑ์

ไปดูงานแล้วกลับไปทำ แล้วดูผลที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ ติดตามผลทุกคนตลาดเก็บข้อมูลต่อเนื่องดูการเปลี่ยนแปลง

3.24 กิจกรรมศึกษาดูงานเติมความรู้การเป็นผู้ประกอบการ 25 – 26 มกราคม พ.ศ. 2561

การศึกษาดูงานเพื่อเติมความรู้การเป็นผู้ประกอบการในวันที่ 25 – 26 มีนาคม พ.ศ. 2561 ณ สวนของทีมีวิจัยผู้ประกอบการขอนแก่น เริ่มประชุมเวลา 11.00 น. เริ่มต้นการลงเยี่ยมชมน้องอ้อม

นางสาว ทิมวิชัยโครงการผู้ประกอบการขอนแก่น เพื่อเติมความรู้เรื่องของการจัดการผลผลิต การทำการตลาดระดับกลางไปถึงระดับบนโดยการหาพันธมิตรในธุรกิจภาคการเกษตร อ้อมจะมีเครือข่ายและประสานงานกับเซฟในท้องอาหารหรือโรงแรมขนาดใหญ่ที่สนใจในสินค้าเกษตรอินทรีย์เพื่อประกอบอาหารทำให้เกิดการเชื่อมโยงผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

เวลา 15.00 น. ศึกษาดูงานที่สวนมีกิ้น ของปู นางสาว เพื่อเติมความรู้และศึกษาดูงานเกี่ยวกับการทำเกษตรเชิงท่องเที่ยว มีรูปแบบการจัดภูมิทัศน์ในแปลงเกษตรให้เป็นเชิงท่องเที่ยว จัดสถานที่ให้ผู้คนเข้ามาทานอาหารเพื่อสุขภาพและเสพบรรยากาศเกษตรอินทรีย์ที่อยู่ในเมือง พร้อมทั้งกลยุทธ์การขายและการบริการ

เวลา 18.00 น. เดินทางไปศึกษาดูงานที่สวน วนพรรณการ์เด็น ของพี่แยกและออย เพื่อเติมความรู้เรื่องของการจัดการเกษตรแบบธรรมชาติ และการแปรต้นแบบเพื่อนำมาพัฒนาทักษะและจัดการปรับปรุงในแปลงของตัวเอง ชมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ แบบอินทรีย์และธรรมชาติ

3.25 ประชุมวางแผนปฏิบัติการ 6 มีนาคม พ.ศ. 2561

ประชุมเพื่อวางแผนการปฏิบัติการระยะที่ 2 วันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2561 ณ บ้านสวนชุมชนแสงเริ่มประชุมเวลา 11. 00 น. เริ่มต้นการประชุมโดยการทบทวนแผนการปฏิบัติการตั้งแต่เริ่มโครงการร่วมกันหาข้อค้นพบเพื่อทำการหาที่ทำการดูงานที่เหมาะสมกับปฏิบัติการที่ไหน อย่างไร เมื่อไหร่ เริ่มจาก

1. ทบทวนแผนปฏิบัติการที่ได้จากเวทีคืนข้อมูล
2. ข้อค้นพบจากการปฏิบัติการระยะแรก
3. บทเรียนที่ได้จากการปฏิบัติการระยะแรก

ทบทวนแผนปฏิบัติการที่ได้จากเวทีคืนข้อมูล การนำเสนอข้อมูลทำให้เราทราบ เกษตรกรรุ่นใหม่กรณี ysf มหาสารคาม คือกลุ่มบุคคลใด ผลิตอะไรมีศักยภาพด้านการผลิตอะไรบ้างเพื่อค้นหาแนวทางการปฏิบัติการจากข้อมูลที่ได้มาจากการทำกิจกรรมในช่วงของการลงพื้นที่เก็บข้อมูลทำให้เราทราบว่า

เกษตรกรรุ่นใหม่ ysf มหาสารคาม คือ กลุ่มเกษตรกรที่มีอายุตั้งแต่ 17 – 45 ปี ที่รวมกลุ่มกันจากหน่วยงานภาครัฐ เป็นแม่ข่ายเลือกบุคคลที่มีเกณฑ์คุณสมบัติผ่านการประเมินของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกษตรกรรุ่นใหม่ส่วนมากทำเกษตรแบบผสมผสานแต่จะเลือกใช้ผลผลิตที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเองเพียงคนละอย่างหรือ 2 อย่างเท่านั้น ส่วนการผลิตรองลงมา ส่วนมากทุกคนจะปลูกผัก รองลงมาคือข้าว และมีความฝันของเกษตรกรส่วนมากต้องการทำฟาร์มสเตย์ หรือการจัดภูมิทัศน์เพื่อการเกษตร โดยมีการจัดการการตลาดเป็นของตนเองทั้งการแปรรูป การขยายพันธุ์ เช่น มงคล ที่มีการขยายพันธุ์พืชเองเพื่อปลูกและจำหน่าย และที่สำคัญทุกคนมีตลาดของตัวเองตลาดไม่ว่าจะเป็นส่วนตัวหรือตลาดที่ทำร่วมกันจะมีการทำแบบ 2 ช่องทางเสมอ คือแบบขายสดและขายที่ตลาด นอกจากนี้แล้วเกษตรกรรุ่นใหม่ยังมีความรู้ในการจัดการแปลง มีการออกแบบแปลงของตนเองให้สามารถปลูกพืชให้หลากหลายเพื่อมีรายได้ตลอดทั้งปี รวมไปถึงเทคนิคการทำผลผลิตให้ออกนอกฤดู อีกด้วยเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตอีกรูปแบบหนึ่ง จึงออกแบบแผนการปฏิบัติการเพื่อต่อยอดจากศักยภาพเดิมให้เพิ่มขึ้นทั้งด้านการผลิตและการจัดการผลผลิตโดยพิจารณาจากศักยภาพการผลิตว่า YSF ส่วนมากผลิตอะไร เมื่อผลิตมีวิธีการขายอย่างไร แล้วเกิดปัญหาอะไร โดยใช้ข้อมูลของตลาดเสริมไทยคอมเพล็กซ์ เข้ามาประกอบการพิจารณา ทำให้ทราบว่าเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF มหาสารคามปลูกผักส่งตลาดมากที่สุดแต่ปัญหาที่พบมากที่สุด ผักบางรายการในบางช่วงมีผลผลิตสู่ตลาดมาก

และในบางช่วงมีผลผลิตน้อย ทำให้เกิดปัญหาความต่อเนื่องในการขาย จึงเป็นที่มาของการวางแผนการปฏิบัติการระยะที่ 2 เรื่องการศึกษาดูงานเรื่องการปลูกผัก ในการทำการตลาดที่เสริมไทยร่วมกันทำให้เกษตรกรรุ่นใหม่ทราบว่าทุกคนมีศักยภาพการผลิตในเรื่องของการปลูกผักมาก แต่ขาดการจัดการ คือ สินค้าที่ขายดีและสร้างรายได้ให้กับผู้ขายเป็นกอบเป็นกำและต่อเนื่องในตลาดเสริมไทย คงปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นผักและผลไม้ หากแต่ช่วงใดที่มีผักบุงออกมาที่ร้านก็มีผักบุงมากจนล้นแต่ช่วงที่ผักบุงขาดตลาดก็มีเพียงไม่กี่เจ้า และจำนวนไม่พอสอดคล้องความต้องการทำให้เราเห็นถึงความไม่ต่อเนื่อง จึงนำมาเป็นแนวทางในการทดลองปฏิบัติการศึกษาดูงาน

และสืบเนื่องจากเวทีคืนข้อมูลที่เป้าหมายส่วนมากก็สนใจปฏิบัติการในครั้งนี้ จึงหารือร่วมกันที่ไปศึกษาดูงานที่บ้านเหล่าน้อย เนื่องจากจะมีการปลูกผักครบวงจรตลอดทั้งปีแล้วยังมีทั้งแปลงของเกษตรกรเอง และการจัดการแปลงรวมด้วยที่มิวิจัยจึงคิดว่านอกจากจะได้ความรู้ด้านเทคนิคการปลูกผักตลอดปีแล้วยังจะได้ความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่มและแปลงกลุ่มด้วย

ผลผลิตทางเกษตรของเกษตรกรรุ่นใหม่ส่วนมากจะมาจากการผลิตที่มีคุณภาพอยู่ในขั้นปลอดภัยมุ่งสู่การทำแบบอินทรีย์ จึงทำให้ผลผลิตที่ได้ค่อนข้างมีคุณภาพสูงหลายคนจึงมีแนวคิดที่จะผลักดันผลผลิตของตัวเองขึ้นไปยังตลาดระดับสูงแต่ยังติดปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการและหลักการรับรองมาตรฐาน จึงนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบแผนปฏิบัติการของเกษตรกรรุ่นใหม่อีกหนึ่งเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับการจัดการผลผลิตให้ได้มาตรฐาน อย. เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภค จึงเป็นที่มาของแผนการศึกษาดูงานการแปรรูข้าวที่รับมาตรฐาน อย. จากฟาร์มของหมิวที่ อ. กุดรัง แต่ด้วยความไม่สะดวกของสถานที่และเจ้าของฟาร์มที่มีเวลาไม่ตรงกันทำให้ต้องเปลี่ยนแผนการปฏิบัติหาแนวทางความต้องการด้านการจัดการผลผลิตรองลงมาจากรองข้าวและผักจึงทำให้เห็นว่า

การจัดการผลผลิตของ ysf มีหลากหลายรูปแบบ เช่น การทำตลาดเพื่อเป็นสถานที่กระจายผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของตนเองและเครือข่าย เพราะทุกคนทำการตลาดเป็นของตัวเองและมีช่องทางตลาดของตนเอง หากแต่ส่วนมากมีความฝันที่เหมือนกันคือต้องการอิสระในการทำการเกษตรและมีแนวคิดที่ว่าอยู่ที่สวนก็สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองได้ จึงมีความเห็นที่จะทำการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดภูมิทัศน์เพื่อการตลาด จึงให้เกิดแผนการปฏิบัติการเรื่องการเพิ่มศักยภาพการจัดการผลผลิตแบบองค์รวมโดยศึกษาดูงานจากแปลงต้นแบบที่ สวนผักบงกชกับกึ่งนางมัลลเบอร์รี่ ชัยภูมิ

ส่วนการทำตลาดของเกษตรกรรุ่นใหม่ถือได้ว่ามีหลากหลายมาก บางตลาดก็ประสบความสำเร็จ บางตลาดก็ขาดทุนจึงต้องการทราบว่าการทำตลาดแบบใดที่เหมาะสมกับผลผลิตและความสามารถในการทำตลาดของตนเอง ตลาดที่เกษตรกรรุ่นใหม่ออกส่วนมากก็จะเป็นตลาดจำพวกตลาดนัด ไม่ว่าจะเป็น ตลาดเขียว ตลาด ธกส. ตลาดสหกรณ์ ตลาดนัดพอเพียง มมส. ตลาดศาลากลาง และตลาดที่เสริมไทยคอมเพล็กซ์ ในการออกแต่ละตลาดทำให้ได้ผลตอบรับที่ต่างกัน ทำให้เกษตรกรรุ่นใหม่อยากทราบถึงแนวทางการขายที่เหมาะสมกับตน การถอดบทเรียนเรื่องการตลาดจึงเป็นอีกเรื่องที่ถูกยกขึ้นมาแผนปฏิบัติการของเกษตรกรรุ่นใหม่อีกหนึ่งเรื่องหนึ่งเพื่อหาช่องทางที่เหมาะสมกับตัวเองและถ่ายทอดเทคนิคในการทำตลาดระหว่างกันสำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรม และได้บทเรียนเกี่ยวกับการทำตลาด/การขาย

3.26 อบรมและศึกษาดูงานการปลูกผักแปลงรวมบ้านเหล่าน้อย

การอบรมและดูงานการเพิ่มศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิต แปลงปลูกผักรวมบ้านเหล่าน้อย ต.เขาวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม

มีผู้เข้าร่วม ทั้งหมด 33 ราย เป็นผู้ที่สนใจ 31 คน ทีมพี่เลี้ยง - คน และทีมวิจัย 3

วัตถุประสงค์ในการศึกษาดูงาน

1. การปลูกผักแบบครบวงจร
2. การจัดการตลาดและการรักษาไว้ซึ่งตลาด
3. การบริหารจัดการแบบกลุ่ม
4. การจัดการระบบน้ำ

เป้าหมายการศึกษาดูงาน

1. เพื่อศึกษาดูงานการปลูกผักแบบครบวงจรให้ได้ตลอดปีที่บ้านเหล่าน้อย
2. เพื่อศึกษาวิธีการทำตลาด

เครือข่าย

1. นำมาขยายเครือข่ายเพื่อเป็นฐานในการผลิต
2. เพื่อเครือข่ายในการขาย
3. การแลกเปลี่ยนเทคนิค การหนุนเสริมการสร้างคามเข้มแข็งให้กับกลุ่มทั้งด้านการผลิตและการจำหน่าย

ผลที่ต้องการได้จากการศึกษาดูงาน

1. การจัดการการผลิต
2. การใช้เครือข่ายเข้าช่วยเพื่อให้มีสินค้าส่งตลอดปี
3. เรียนรู้เทคนิคการปลูกแต่ละฤดู โดยมีปฏิทินการปลูกเข้าช่วย

เริ่มเวลา 09.30 น. นายวิทยากร โคตรมุงคุณ ในฐานะตัวแทนทีมของวิจัย ได้ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมในครั้งนี้เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ได้ทราบและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของโครงการ การวิจัยเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้เป็นแบบให้ผู้เข้าร่วมมีส่วนร่วมเป็นหลัก โดยนำวิธีการและเครื่องมือวิจัยที่หลากหลายมาใช้ในการศึกษาทั้งการศึกษาจากเอกสาร และการศึกษาข้อมูลภาคสนาม การสำรวจกลุ่ม ลงแปลง การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม เพื่อรู้ถึงการพัฒนาผลผลิตที่มีอยู่ให้มีมูลค่าทั้งด้านของคุณภาพ ปริมาณ และราคา แนวทางในการทำกิจกรรมทางเลือก มีทั้งการลงมือปฏิบัติ การสังเกต การสะท้อนกลับ แนวทางปรับปรุงพัฒนากิจกรรมของกลุ่ม และการใช้ประโยชน์จากผู้รู้ ทั้งผู้ที่มีบทบาทภายในและภายนอก และเริ่มดำเนินกิจกรรมโดยมีกิจกรรมดังนี้

แนะนำตัวผู้เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ เนื่องจากมีผู้ที่สนใจเข้าร่วมจากหลายส่วนเป็นแลกเปลี่ยนทัศนคติ และทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการเข้าเยี่ยมชมสวนในครั้งนี้

เริ่มจากการศึกษาประวัติความเป็นมาและสถานการณ์ ของแปลงและผู้เยี่ยมชมแลกเปลี่ยน
เทคนิคการทำการกิจกรรมส่วนตัว และการทำการกิจกรรมเป็นกลุ่มพร้อมซักถามข้อสงสัย โดยมีนายวิทยากร
โคตรมุงคุณ เป็นผู้ดำเนินการ และมีนางสมัย ตัวแทนหมู่บ้านเหล่าน้อยและผู้ที่คิดค้นเทคนิคจากการ
ประสบการณ์ตรงในการปลูกผักบุงที่ลองผิดลองถูกจนประสบผลสำเร็จเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เข้าศึกษาดู
งานในครั้งนี้

ในส่วนของผู้ของกลุ่มปลูกผักมีสมาชิก 30 ราย แต่และแปลงจะปลูกห่างกัน 5 วัน ถอนแปลงละ 2
วัน สามารถเก็บผักขายได้ตลอดปีปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนมาก แม่สมัยยังบอกไว้ว่าการรวมตัวกันของกลุ่มบ้านเหล่าน้อยนั้นไม่ได้รวมเพราะอยากทำหรือผลประโยชน์เพียงอย่างเดียว แต่หากมองที่การรวมตัวกันได้เพราะใช้ใจสู้
ใจ ต้องแบ่งเวลาการทำงานกลุ่มไม่ให้มีผลกระทบต่อครอบครัวจะทำงานกลุ่มที่ดีต้องให้ครอบครัวพึงพอใจด้วย
แบ่งเวลาทำงานที่แปลงตนเองก่อนแล้วค่อยแบ่งให้ส่วนแปลงรวม มีกฎง่ายที่ทุกหมู่บ้านทำได้ยากในการ
รวมกลุ่มของหมู่บ้านนี้เช่น ห้ามนิทนาณกันไม่ว่าจะในทางที่ดีหรือไม่ดี หากมีการนิทนาณทางกลุ่มจะเรียกมา
คุยและเคลียก่อนถ้าไม่ได้ค่อยสรุปถึงจะส่งให้ทางปกครองหรือคณะกรรมการหมู่บ้านพิจารณาต่อ ทบ. เป็น
ใหญ่ คำว่า ทบ.ในที่นี้คือ ไทบ้านเป็นใหญ่ กิจกรรมใดจะเกิดขึ้นได้ต้องผ่านความเห็นชอบของชาวบ้านก่อน
ผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการถึงจะดำเนินการได้ จึงมีการประชุมกันมากกว่า 1 ครั้ง โดยมีการจัดทำบัญชี
รายการต่าง ๆ เกี่ยวกับแปลงรวมไว้อย่างครบถ้วน ถือเป็นสิ่งที่ดีในการทำกิจกรรมต่าง ๆ หากมีการทำบัญชี
และจดบันทึกแล้วจะทำให้เราทราบถึงสถานการณ์หากมีคำถามหรือข้อสงสัยสามารถชี้แจงได้โดยทันที และ
นำข้อมูลแต่ละช่วงมาเปรียบเทียบได้โดยตลอดนับว่าเป็นตัวอย่างที่ดีมาก

องค์ความรู้ ที่ได้จากการศึกษาดูงาน

1. การปลูกผักแบบครบวงจรที่บ้านเหล่าน้อย
2. เทคนิคการปลูกผักบุงให้ได้ตลอดปี
3. การตลาดแบบเครือข่ายและการบริหารจัดการเครือข่าย

3.27 ศึกษาฐานสวนผักบุงและกึ่งนางมัลเบอร์รี่ ชัยภูมิ

ผลการปฏิบัติการการเพิ่มศักยภาพการผลิต

การอบรมและดูงานการเพิ่มศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิต สวนเกษตรผักบุงกับกึ่งนาง
มัลเบอร์รี่ ชัยภูมิ ต.เขาวอ อ.เมือง จ.ชัยภูมิ ลงพื้นที่ทำการกิจกรรมวันที่ 13 มีนาคม 61

มีผู้เข้าร่วม ทั้งหมด 12 ราย เป็นผู้สนใจ 4 คน ทีมพี่เลี้ยง 3 คน และทีมวิจัย 5

วัตถุประสงค์ในการศึกษาดูงาน

5. การแปรรูป
6. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน

เป้าหมายการศึกษาดูงาน

3. เพื่อศึกษาดูงานการแปรรูปที่สวนเกษตรผักบุ้งกับกุ้งนาง มัลเบอร์รี่ชัยภูมิ
4. เพื่อศึกษาวิธีการทำตลาด

ผลที่ได้จากการศึกษาดูงาน

4. เรียนรู้การแปรรูป
5. เรียนรู้เทคนิคการทำตลาด
6. เรียนรู้เทคนิคการจัดการระบบนิเวศสวน

ผลต่อตัวเอง

นำความคิดด้านการทำตลาดมาปรับใช้กับการตลาดของสวนตัวเอง โดยการเน้นไปที่การขยายเครือข่ายทั้งด้านการผลิต และการขาย รวมไปถึงการปรับภูมิทัศน์เพื่อการตลาดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ส่วนการแปรรูปนั้นได้นำเทคนิคใหม่ที่เป็นเคล็ดลับเล็กๆ น้อยๆ มาใช้เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่ดีขึ้น

ผลต่อเครือข่าย

ได้นำเทคนิคที่ได้มาพัฒนาต่อยอดเครือข่าย โดยการพยายามดึงและพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายแต่คนให้เกิดประโยชน์ เน้นเทคนิคการบริหารจัดการแบบองค์รวม

เริ่มเวลา 09.30 น. นายสมควร ไชยสุข ในฐานะตัวแทนทีมของวิจัย ได้ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมในครั้งนี้เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ได้ทราบและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของโครงการ การวิจัยเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้เป็นแบบให้ผู้เข้าร่วมมีส่วนร่วมเป็นหลัก โดยนำวิธีการและเครื่องมือวิจัยที่หลากหลายมาใช้ในการศึกษาทั้งการศึกษาจากเอกสาร และการศึกษาข้อมูลภาคสนาม การสำรวจกลุ่ม ลงแปลง การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม เพื่อรู้ถึงการพัฒนาผลผลิตที่มีอยู่ให้มีมูลค่าทั้งด้านของคุณภาพ ปริมาณ และราคา แนวทางในการทำกิจกรรมทางเลือก มีทั้งการลงมือปฏิบัติ การสังเกต การสะท้อนกลับ แนวทางปรับปรุงพัฒนากิจกรรมของกลุ่ม และการใช้ประโยชน์จากผู้รู้ ทั้งผู้ที่มีบทบาทภายในและภายนอก และเริ่มดำเนินกิจกรรมโดยมีกิจกรรมดังนี้

แนะนำตัวผู้เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ เนื่องจากมีผู้ที่สนใจเข้าร่วมจากหลายส่วนเป็นแลกเปลี่ยนทัศนคติ และทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการเข้าเยี่ยมชมสวนในครั้งนี้

เริ่มจากการศึกษาประวัติความเป็นมาและสถานการณ์ ของสวนและของผู้เยี่ยมชมแลกเปลี่ยนเทคนิค การทำกิจกรรมส่วนตัว และการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มพร้อมซักถามมาข้อสงสัย โดยมีนายวิทยากร โคตรมุงคุณ เป็นผู้ดำเนินการ และมีนายกิจจา เจ้าของสวนเป็นผู้ให้ความรู้

องค์ความรู้

4. การแปรรูปกล้วย, แปรรูปมัลเบอร์รี่, ขนมหอยจากใบหม่อน, พริกแห้ง,
5. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
6. การทำตลาดแบบเครือข่าย

เครือข่าย

4. นำมาขยายเครือข่ายเพื่อเป็นฐานในการผลิต
5. เพื่อเครือข่ายในการขาย
6. เรียงการแลกเปลี่ยนเทคนิค การหนุนเสริมการสร้างคามเข้มแข็งให้กับกลุ่ม

3.29 ถอดบทเรียนเรื่องการตลาดของ YSF มหาสารคาม และเครือข่าย

เวทีการถอดบทเรียนเรื่องการตลาด จัดขึ้นในวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ.2561 ณ. บ้านสวนชุมแสง บ้านดอนยม ต.ท่าขอนยาง อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคามมีผู้เข้าร่วม ทั้งหมด 13 ราย เป็นผู้ที่สนใจ 7 รายและทีมวิจัย 6 ราย พี่เลี้ยง 4 ราย

เริ่มเวลา 10.00 น. เริ่มทำการ ถอดบทเรียนจากการถอดบทบาทหน้าที่ของทีมวิจัยในการทำงาน วิจัยทีมวิจัยแต่ละคนมีหน้าที่อะไร ซึ่งสรุปบทบาทหน้าที่ในการทำงานวิจัยได้ดังนี้ ทำหน้าที่ประสานงาน, เทคนิคการขาย, เป็นพี่เลี้ยง, เก็บข้อมูล, ออกแบบการวิจัยตั้งแต่ต้นจนถึงจบโครงการ, ให้คำปรึกษา, ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล, เป็นพี่เลี้ยงสนับสนุน, แลกเปลี่ยนเรียนรู้, ศึกษาประวัติความเป็นมา, ศึกษาออกแบบวิจัย,

จากนั้นเริ่มถอดด้วยการสอบถามความต้องการแต่ละคนของผู้เข้าร่วมว่าวันนี้มาทำอะไร และต้องการอะไรจากการถอดบทเรียนในครั้งนี้ โดยกิจกรรมที่จะทำร่วมกันเพื่อให้เกิดกระบวนการดังต่อไปนี้ ได้ข้อมูลเสนอแนะ, เสริมมุมมอง, ให้ข้อมูล, ได้ความรู้, กระตุ้นให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับการตลาด, ปรับปรุงแก้ไขการทำงาน, แลกเปลี่ยนความรู้กับทีม, เรียนรู้ถอดบทเรียนทางการตลาด

3.30 เวทีเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ ภาคอีสาน

ในเวทีเครือข่าย เกษตรกรรุ่นใหม่ ภาคอีสาน จัดขึ้นในวันที่ 19 -20 มีนาคม พ.ศ. 2561 ณ. บ้านสวนชุมแสง บ.ดอนยม ต.ท่าขอนยาง อ. กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม

เริ่มเวลา 16.00 น.ของวันที่ 19 มีนาคม เป็นการลงทะเบียนของผู้เข้าร่วมกิจกรรมพร้อมทั้งจัดที่พักและรายละเอียดเกี่ยวกับการทำกิจกรรมตอนเย็นพร้อมทั้งกิจกรรมในวันที่ 20 มีนาคม คร่าว ๆ ให้กับผู้ร่วมงานได้ทราบ

ในการเวทีเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ ภาคอีสานครั้งนี้ได้สร้างเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ มีการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ เทคนิคในการแปรรูปผลผลิตสถานการณ์ของเกษตรกรรุ่นใหม่แล้วยังได้มีการบรรยายเกี่ยวกับภาพรวมการทำงานกับเกษตรกรรุ่นใหม่ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้แนวทางความร่วมมือของเกษตรกรรุ่นใหม่ภาคอีสาน เช่น การจัดตั้งคณะทำงานเกษตรกรรุ่นใหม่, การจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่ และการสร้างหน่วยรวบรวมผลผลิต

3.31 เวทีสรุปผลปฏิบัติการ

ในกิจกรรมสรุปผลการปฏิบัติการได้จัดขึ้นในวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2561 ณ. บ้านสวนชุมแสง บ้านดอนยม ต. ท่าขนาย อ. กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม มีทีมวิจัยเข้าร่วมจำนวน 4 คน คือ นายมงคล เหล่ามาลา นายยอดผ่อง พิชัยช่วง นางสาวกรรณก อัจวงษา และนายวิทยากร โคตรมุงคุณ

เริ่มกิจกรรม เวลา 10.00 น. โดยมีนายสุเมธ ปานจำรอง ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมครั้งนี้พร้อมทั้งเปิดงาน ได้มีการจัดแบ่งพี่เลี้ยงเพื่อพาทำกิจกรรมที่วิจัยโครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดมหาสารคามนี้ได้พี่เลี้ยงเป็น พี่ตะวัน และพี่มาลี

เริ่มจากการทบทวนวัตถุประสงค์ของโครงการว่ามีอะไร ผลจากการศึกษาในระยะแยกทำให้ทีมวิจัยรู้ข้อมูลศักยภาพของ YSF มหาสารคามเรื่องใดบ้าง นำไปสู่ผลการวางแผนการปฏิบัติการอะไรบ้าง ขั้นตอนในการวางแผนปฏิบัติการเป็นอย่างไร เป้าหมายของการทำกิจกรรมคืออะไร ต้องการคำตอบอะไรจากการทำกิจกรรม มีกระบวนการอย่างไรในการทำปฏิบัติการแต่ละครั้ง และเมื่อปฏิบัติการแล้วได้ผลอะไรบ้าง ได้บทเรียนอะไรเพิ่มจากประเด็นที่ต้องการคำตอบ และการทำกิจกรรมแต่ละครั้งมีข้อค้นพบอะไรบ้าง

นำเสนอต่อทีมไหน พี่เลี้ยง เพื่อน ๆ ทีมวิจัย ในผลการดำเนินการปฏิบัติการที่ได้รับพร้อมทั้งรับฟังคำชี้แนะจากทีมไหน ทีมพี่เลี้ยงรวมไปถึงทีมวิจัยด้วยตนเอง

3.32 มหกรรมพันธุ์กรรม เบ่งแงอีสาน

ในเวทีมหกรรมพันธุ์กรรม เบ่งแงอีสาน ที่จัดขึ้นในวันที่ 25 - 26 มีนาคม พ.ศ. 2561 ณ. หอประชุมที่ว่าการจังหวัดศรีสะเกษ

เริ่มเวลา 08.00 น. โดยเป็นงานมหกรรมที่ทางกลุ่มเกษตรยั่งยืนได้จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีจะสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปตามพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนทั้งพันธุ์กรรมและความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรให้ยั่งยืนโดยมีนายสุเมธ ปานจำรอง กล่าวเปิดงาน

ในงานมีการเปิดร้านให้เกษตรกรนำผลผลิตของตนมาจำหน่าย หรือแลกเปลี่ยนกันแล้วแต่ความต้องการของเกษตรกร ทั้งนี้ยังมีเวทีการแลกเปลี่ยนการทำการเกษตรหลากหลายเวทีทั้งเป็นการแชร์ประสบการณ์ รายงานสถานการณ์การทำการเกษตรกระแสการทำการเกษตรและสถานการณ์เกษตรกรผู้ที่จะเข้ามาทำการเกษตร มีการจัดนิทรรศการโชว์ผลงานและแชร์ประสบการณ์ ให้กับบุคคลที่สนใจได้เข้าชมเป็นเวลา 2 วัน และได้มีการจัดกิจกรรมแจกพันธุ์กรรมของดีภาคอีสานและภาคต่าง ๆ ที่เข้าร่วมให้ผู้สนใจนำกลับไปปลูกต่อและนำประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนกันในครั้งต่อ ๆ ถือเป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้ ประสบการณ์และเชื่อมความสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มเกษตรกรที่มีความชอบในเรื่องที่คล้ายคลึงกันหรือแม้แต่ผู้สนใจในการทำเกษตรแบบใหม่

3.33 บันทึกเวทีรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ครั้งที่ 2/2560

ชุดประเด็นการศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน วันที่ 21-22 พฤษภาคม 2560 ณ บ้านสวนชุมแสง อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม

ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. อ.วีระ	ภาคอุทัย
2. ดร.อนิรุทธิ์	ผงคลี
3. ดร.กัญญาณัฐ	รัตนประภาธรรม

เวลา 10.00 น. นายทานตะวัน สิงห์แก้ว ทำหน้าที่ดำเนินรายการเวทีรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ครั้งที่ 2/2560 ชุดประเด็นการศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

เริ่มรายงานผลการวิจัยของทีมชุดโครงการ โดย นางสาวมาลี สุปินดี ต่อด้วยโครงการศึกษากระบวนการสร้างการเรียนรู้เกษตรกรยั่งยืนสู่เกษตรกรรุ่นใหม่ กรณีศึกษาบ้านบุงคล้า ตำบลบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

- โครงการศึกษากระบวนการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่จากฐานเศรษฐกิจทางเลือกของชุมชน ตำบลทุ่งกุลา อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
- โครงการกระบวนการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ในการเป็นผู้ประกอบการเกษตรอินทรีย์ ในจังหวัดขอนแก่น
- โครงการการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ : กรณีศึกษา กลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ จังหวัดมหาสารคาม

ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะโครงการ

อ.วีระ ภาคอุทัย มีการวิเคราะห์การทำการเกษตรของตนเองหรือไม่ เช่น ที่ดินตนเองกี่ไร่ เมื่อไร่ ผลเป็นอย่างไร เพื่อเห็นศักยภาพว่าจะเพิ่มหรือไม่ อย่างทำนา 1 ไร่ 350 กก. หากจะเพิ่มศักยภาพจะอย่างไร โยงกับชุดความรู้ว่ามีความรู้อะไรที่จะเข้ามาหนุนเสริม อย่างน้อยความรู้มาจาก 3 แหล่ง คือ ความรู้สากลที่ได้จากการเรียนว่าทำอะไร ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการทำอะไร และศาสตร์พระราชา หากเข้าไปดูในรายละเอียดเรื่องหลักการทำงาน ข้อสำคัญมาก คือ ข้อมูลจะต้องครบถ้วนและถูกต้อง เช่น เครือข่ายยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ที่สารคามมีกี่ราย ใครจะบริหารเครือข่าย หากมีการบริหารฐานข้อมูลทั้งกลุ่มผู้ผลิตและลูกค้าได้มีการทำฐานข้อมูลหรือไม่ แล้วลูกค้ารู้หรือไม่ว่าเรามีสินค้าอะไรบ้าง

การบริหารกลุ่มยังสมาร์ท ฟาร์มเมอร์ที่เลี้ยง มีงบบ่มเพาะ การฝึกอบรม ความต้องการที่ยังขาดคือเรื่องอะไรบ้าง หากมีการรวมจะทำให้เรื่องนี้ชัดเจนมากขึ้น ท้ายสุดหนีไม่พ้นเรื่องการตลาด คุณภาพของผลผลิต ชุดความรู้สำหรับการปรับปรุงของเก่าให้ดีขึ้น ซึ่งจะต้องดูด้วยว่าเหมาะกับเราหรือไม่

กลุ่มยังสมาร์ทเป็นกลุ่มคนที่มีใจที่อยากกลับมาทำการเกษตร ไม่มองเรื่องเงินอย่างเดียว มีเรื่องความสุขที่ได้กลับบ้าน ได้อยู่กับครอบครัว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการทำงานในพื้นที่ รวมกลุ่มในการคิดช่วยกันทำและจะเกิดผล

- เพิ่มเติมข้อมูล
- การทำการเกษตรระดับครัวเรือน/ที่ดิน/ผลผลิตต่อไร่ เพื่อเชื่อมโยงไปสู่แนวทางการเพิ่มผลผลิตความต้องการของกลุ่ม YSF เช่น ความรู้ที่ยังขาด ฯลฯ

ดร.อนิรุทธิ์ ผงคลี

มีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณที่ทำให้เห็นข้อมูลเชิงรูปธรรม แม้ว่าจำนวนข้อมูลจะน้อย อาจแนะนำเสนอข้อมูลเป็นกราฟเพื่อเปรียบเทียบ เมื่อนำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณทำให้เป้าหมายการนำเสนอข้อมูลเรื่องอื่นๆ ตกหล่นไป ข้อมูลที่ได้อาจจะยังไม่ลึกพอ เสนอว่าควรปรับให้สอดคล้อง ทั้ง 3 กลุ่มร้อยเรียงกันได้อย่างไร

- ปรับรูปแบบนำเสนอให้หลากหลาย เช่น กราฟเพื่อเปรียบเทียบข้อมูล ฯลฯ เพิ่มเติมข้อมูลให้ละเอียดทั้ง 3 กลุ่มและเชื่อมร้อยกันอย่างไร

คุณอุบล อยู่หวั้า อาจจะต้องจำแนกแยกแยะ เพราะว่ายังสมารถทุกคนไม่ได้มาทำวิจัย

บทที่ 4

ผลการศึกษา

สถานการณ์กลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ Young Smart Farmer จังหวัดมหาสารคาม

ปัจจุบันเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคามมีจำนวนประมาณ 60 - 70 คน และยังมีเกษตรกรรุ่นใหม่ที่น่าสนใจเข้าเป็นสมาชิกอีกจำนวนมากแต่ยังติดในเรื่องของเวลาและความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม จึงยังดูทำทีอยู่ แม้แต่สมาชิกกลุ่มเองก็มีบางส่วนที่ทำหน้าที่เพียงดูและประเมินสถานการณ์เท่านั้น คือจะคอยติดตามความเคลื่อนไหวข่าวสารของกลุ่ม แต่จะไม่แสดงความคิดเห็นหรือตอบโต้กับสถานการณ์ใด ๆ ของกลุ่ม และมีอีกบางรายในกลุ่มที่จะเสนอความคิดเห็นบ้างเมื่อมีเหตุการณ์ที่ต้องการให้สมาชิกเสนอข้อคิดเห็นหรือลงคะแนนโหวต ส่วนกิจกรรมทางการเกษตรจะแบ่งออกเป็นประเภทได้ยาก เนื่องจากส่วนใหญ่จะทำการเกษตรแบบผสมผสาน ถึงแม้ว่าจะมีข้อจำกัดทางด้านพื้นที่ก็ยังมีกิจกรรมการเกษตรมากกว่า 1 อย่างทุกราย เราจึงสรุปข้อมูลเกี่ยวกับการทำเกษตรของเกษตรกรรุ่นใหม่เพียงเท่าที่ไปลงพื้นที่เก็บข้อมูลจริง จำนวน 24 คน เท่านั้น เพราะจากการที่เราลงเก็บข้อมูลจริงทำให้เราได้ทราบว่าที่จริงแล้วเกษตรกรรุ่นใหม่ ของจังหวัดมหาสารคามนั้นไม่ได้มีกิจกรรมเพียงอย่างเดียวเหมือนที่เราได้ทราบกันจากทางกรมส่งเสริมเกษตรกรรมผลไว้อย่างที่ทุกคนทราบแต่เป็นการชุกกิจกรรมที่โดดเด่นของแต่ละคนเพื่อให้ง่ายต่อการจดจำไว้เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละคนไป

เมื่อทีมวิจัยได้ลงเก็บข้อมูลจากพื้นที่จริง ๆ แล้วทุกคนจะมีกิจกรรมการผลิตที่หลากหลาย และครบวงจรแทบทั้งหมดเราจึงไม่อาจคาดเดาได้ว่าสมาชิกที่เหลือจะทำกิจกรรมอะไรบ้างและไม่กล้าจะสรุปได้ว่ามีสมาชิกที่เป็นกลุ่มผลิตอะไร ? จำนวนเท่าไร? ขาดสดหรือแปรรูป แต่ที่น่าสนใจคือบางรายมีรายได้จากผลพลอยได้ในสวนพอ ๆ กับกิจกรรมหลัก

ศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF มหาสารคาม

เนื่องจากเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF มหาสารคามมีการทำเกษตรแบบผสมผสานเป็นส่วนใหญ่ทางทีมวิจัยจึงได้นำข้อมูลของกิจกรรมหลักที่สร้างรายได้ของเป้าหมายแต่ละคนมาสรุป ว่ามีการทำการเกษตรระดับครัวเรือนในพื้นที่ดินและแนวทางในการจัดการผลผลิต เพื่อเชื่อมโยงไปสู่แนวทางการเพิ่มผลผลิต

1) นางเบญจพร แก้วคำใต้ (เบญ) อายุ 44 ปี บ้านเลขที่ 152 ม.3 ต.ท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44140 เบอร์โทร 089-7122526 Facebook : พนม ฟาร์ม E-mail ben.keawkumtai

อาชีพปัจจุบัน ประกอบอาชีพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในตำแหน่ง นักเทคนิคการแพทย์ ประจำงานห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ โรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์ จบการศึกษาระดับปริญญาโท วิทยาศาสตร์การกีฬา และได้ดำเนินกิจการฟิตเนสที่บ้าน(Home fitness) ชื่อ ฟิตเนสฟิตเนส ตั้งอยู่บริเวณ หลังวัดปัจฉิมทัศน์

ทำการเกษตรเป็นงานเสริม เริ่มทำกิจกรรมทางการเกษตรที่ทำอยู่ ปลูกเมล่อน มะเขือเทศราชินี แตงโมเนื้อแดง เนื้อเหลือง และแตงโมเนื้อส้ม แตงโมไร้เมล็ด ไรซ์เบอร์รี่ ทุกอย่างปลูกในโรงเรือนระบบปิด จำนวน 2 ไร่ สามารถปลูกได้ประมาณ 3,000 ต้น ผลผลิต 150-200 ลูกต่อสัปดาห์ เมล่อนที่ปลูกได้รับการ

รับรอง GAP (เครื่องหมาย Q) จากกรมวิชาการเกษตร รหัสรับรอง กษ 03-9001-2552-37427653342 นอกจากนี้ ยังเพาะกิ่งหม่อนกินผล (Mulberry) และจะขยายโรงเรือนเพิ่มเติมอีก 10 โรงเรือน (3,000 ต้น) เพื่อเพิ่มกำลังการผลิต และปลูกพืชผักสวนครัวต่างๆ ที่ในกลุ่ม YSF ต้องการและยังขาดแคลน

2) ว่าที่ ร.ต.ธนาพัฒน์ เทียงภักดี (โตชิ) เกิดวันที่ 23 พ.ย. 2533 เลขบัตรประชาชน 1449900195838 ที่อยู่ 4/19 บ้านโนนตาล ต.ท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม เบอร์โทร 098-5859899 facebook : ไร่พารวย มหาสารคาม , และ facebook : ด.ช.โตชิ email : totanapat23@gmail.com

จากที่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในตำแหน่ง นักวิชาการคอมพิวเตอร์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม หันมาทำเกษตรบนที่ดินของตนเองในการทำเกษตรประกอบกับทางบ้านได้ทำการเกษตรอยู่แล้วจึงพอมองมีความรู้ มีประสบการณ์ เลยทำให้ตัดสินใจที่จะทำเกษตรอย่างจริงจัง เริ่มจากศึกษาก่อนจะทำการเกษตร 3 ขั้นตอน ขั้นแรก ศึกษาพืชที่เป็นการต้องการของตลาด ขั้นที่สอง หาพันธุ์ ขั้นที่สาม ปลูกและดูแลรักษา พร้อมตลาดที่จะส่งขาย จากที่ได้ศึกษาทั้ง 3 ขั้น จึงได้ตัดสินใจที่จะปลูกข้าว ข้อดีคือ ข้าวที่สวนยายปลูกขายตั้งแต่สมัยยังเด็กจนถึงปัจจุบัน ยายปลูกข้าวเลี้ยงผม ส่งผมเรียนจนจบปริญญา อย่างน้อยเราปลูกข้าว ยายก็จะเป็นคนที่สอนเทคนิควิธีการดูแลให้กับเรา จากนั้นเตรียมพื้นที่เพื่อจะลงข้าจำนวน 3 ไร่ โดยปลูกข้าวที่ปลอดสารพิษ และทำนา 10 ไร่ ได้ผลผลิตประมาณ 450 กก./ไร่ ปลูกข้าวตาแดง 3 ไร่ ข้าวหอยก 1 ไร่ กล้วยน้ำหว่า 1 ไร่ มะนาว 60 บ่อ มะเขือเปราะ 1 ไร่ มะเขือพวง 1 งาน ตะไคร้เกษตรขาว 1 ไร่ พริกขาว 1 งาน ไม้เลื้อย 2 งาน เลี้ยงควาย 1 ตัว หมูป่า 10 ตัว และสระน้ำ 1 ไร่ โดยพืชที่ปลูกได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP 2 อย่าง คือ ข้าวตาแดง 3 ไร่ รหัสรับรอง 03-9001-2552-33429322321 และ ตะไคร้เกษตรขาว 1 ไร่ รหัสรับรอง กษ 03-9001-2552-33429322036 โดยรวมพื้นที่ทั้งหมดในการทำเกษตรประมาณ 20 ไร่

3) นายทีชายุวัฒน์ สวัสดิ์ล่อ ชื่อ นาย ทีชายุวัฒน์ สวัสดิ์ล่อ ปีเกิด 3 พ.ค. 2519 เลขบัตร 3401700305965ที่อยู่ 3 ซ. จุฑาทู 19 ต.ตลาด อ.เมือง จ.มหาสารคาม โทร. 089 -7149221, 088-0581848 ไลน์ ชื่อ teekay Face. Teekayyuvat Sawatla-or e-mail- kiddeewake4u@gmail.com

จากครูเอกชน ปัจจุบันหันมาทำธุรกิจส่วนตัวและเกษตรกรเป็นงานพาสต์ไทม์ ใช้พื้นที่ทำเกษตร 1.5 ไร่ปลูกพืชพรรณ อย่างละเล็กละน้อย เช่น กล้วย30 ต้น, มะนาว 3 ต้น, มะกรูด 2 ต้น, ใบหมี่ 1 ต้น, ว่านหางจระเข้ 100 ต้น, มะม่วง 5 ต้น ,ข้าว ตะไคร้ ขี้เหล็ก สะเดา ไม้ เพกา สมอ เขอร์ไทย กะทกรก มะขาม ผักปลัง หม่อน อย่างละน้อย, ไม้ประดับตระกูลสัปประดสี, ลิ้นมังกร, ขวนชม

4) วิทย์กร โคตรมุงคุณ (หนูย) เกิด 30 มิถุนายน 2518 เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน 34401 00523723ที่อยู่ 44 ม.3 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม ที่ตั้งสวน บนที่นา(จะปักเข็มหมุดให้) เบอร์ 0861117650 ID Line: 0861117650 Fb: วิทย์กร โคตรมุงคุณ

จากพนักงานบริษัท ที่จบปริญญาตรีด้านการบริหารธุรกิจ จึงทำงานมากมายหลายอย่างรักการขาย เป็นชีวิตจิตใจ แต่ด้วยเป็นลูกชานาและเห็นพ่อแม่ทำนาจึงสงสารแต่ทำได้แค่เพียงช่วยเหลือด้านการเงิน เท่านั้น พอมมีโอกาสก็ลงพื้นที่เห็นที่ดินกว้างว่าเปล่าเยอะจึงมีความคิดที่จะทำประโยชน์จากพื้นที่ดังกล่าวจึงศึกษารูปแบบการทำเกษตรที่ไม่ใช่เป็นเพียงการทำนาที่มีรายได้เพียงปีละครั้งเพียงอย่างเดียวจึงไปจบอยู่ที่เกษตรพอเพียง

เริ่มจากพื้นที่ 21 ไร่ แบ่งทำกิจกรรมการเกษตรมากมายเช่น บ่อปลา เลี้ยงปลา ปลุกต้นไม้รอบบ่อ ทำคอกเลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด เพื่อนำไข่เป็นปุ๋ยแก่พืช พอมองเห็นบ่อปลาโล่งก็นำกระชังมาเลี้ยงกบ และที่บ้านยัง ทำคอกเพื่อเลี้ยงจิ้งหรีด เลี้ยงห่าน ปลุกข้าวนาปี ในบริเวณบ้านก็เปลี่ยนจากพื้นดินปลุกหญ้าเป็นแปลงปลูก ผักสวนครัว ปลุกกล้วย ยังมองเห็นมรดกที่พ่อได้เหลือไว้ให้ดูจำพวก ไม้บ้านใช้งาน ไม้เชียวตรง ไม้บง จึงนำมา ต่อยอดและเพิ่มมูลค่า โดยยึดหลักใช้ประโยชน์กับสิ่งที่มีให้สูงสุดโดยใช้ต้นทุนที่ต่ำสุด

5) นางสาวณิธิพิญ์ น้อยสุวรรณ (วุ่น) เกิดวันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2523 เลขบัตรประชาชน 3440100633421 ที่อยู่ 68 หมู่ที่ 10 บ้านเหล่าน้อย ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามเบอร์ 093-3278815 facebook : Maneethip woon (woony)

จากพนักงานบริษัทสาวพอแต่งงานมีครอบครัวมีแฟนที่เป็นชาวต่างชาติจึงให้อยู่บ้านเลี้ยงลูกเพียงอย่างเดียว กลับมาจาก กทม. แล้วย้ายมาอยู่ในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ได้ไปทำงานร่วมกับชาวบ้าน ได้ค่อยๆ ซึมซับและน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ เริ่มจากปลูกเพื่อกินเอง แล้วพอเหลือก็ขาย ได้ได้สุขภาพด้วย ก็เลยหลงรักภาคเกษตรตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาประยุกต์เข้าไปเพื่อเป็นแนวทางและแบบอย่างให้ชุมชน

นอกจากจะทำกิจกรรมกลุ่มแล้วยังมีการทำเกษตรส่วนตัว คือ ทำนา 10 ไร่ บ่อปลา 2 ไร่ เกษตรผสมผสาน 1 ไร่ เลี้ยงไก่ เลี้ยงกบ ปลุกพืชผักสวนครัว มะนาว กล้วย และทอพรหมเช็ดเท้า

6) ชื่อนางสาวละออง ภูจวง เกิด : 03 เมษายน พ.ศ. 2525 หมายเลขบัตรประชาชน : 3440400078252 ที่อยู่ 71 ม.16 ต. ขามเฒ่าพัฒนา อ. กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม 44150 ที่ตั้งสวน : 98.ม.7 ต. ขามเฒ่าพัฒนา อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม 44150 ช่องทางการสื่อสารเบอร์โทร : 087-1456552 ไลน์ : 087-1456552 เฟส : ละออง ภูจวง

จากเด็กสาวที่จบชั้นมัธยมปลายต้องจบความหวังที่จะเรียนต่อแล้วเดินทางไปทำงานบริษัทที่จังหวัดระยองตามพี่ๆ เมื่อทำงานได้ 9 ปี ก็ต้องเลือกระหว่างการทำงานและกลับมาดูแลครอบครัว เพราะพ่อแม่ก็เริ่มแก่และต้องอ่อนแรงต้องมีใครสักคนกลับมาดูแล เมื่อนั้นพี่ ๆ จึงขอให้ละอองกลับมาดูแลพ่อแม่โดยที่พี่จะคอยช่วยเหลืออีกทางหนึ่ง

การจัดการการผลิตกิจกรรมในสวนละอองแบ่งการเกษตรออกเป็นไร่นาสวนผสม 4 ทำนา 8 ไร่ อีก 52 ตารางวาทำเป็นที่พักและคอกสัตว์ ในสวนมีกล้วยมากกว่า 20 สายพันธุ์ แวดล้อมไปด้วยไม้ยืนต้นหลากหลายมากมาย ชะอม 50 ต้น มะม่วง 12 ต้น มะพร้าว 7 ต้น ฝรั่ง 7 ต้น มะเขือต่อแหล 750 ต้น หม่อนกินผล ไม้ กล้วย 300 กอ 20 กว่าสายพันธุ์ มะนาว 50 ต้น ข้าวโพด เซอร์รี่ ตะไคร้ ข่า 4 สายพันธุ์ 300 กอ พริกอินทผล 200 ต้น ผักสวนครัวอีกมากมาย ซึ่งทำให้มีรายได้ถึงเดือนละ 13,000 บาท โดยที่รายได้ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ออกสู่ตลาด ณ เวลานั้น

มาตรฐานของผลผลิต ผลิตภัณฑ์ ที่ทำได้ GAP จำนวน 6 ชนิด คือ กล้วย ข่า ตะไคร้ หอม มะนาว และมะเขือ องค์ความรู้ ที่ถนัด ที่มีความชำนาญ : การทำน้ำหมักชีวภาพ การขยายพันธุ์พืช การทำปุ๋ยหมัก การขยายหัวเชื้อจุลินทรีย์สังเคราะห์แสงสูตร"สวนภูจวง" โดยจะยึดมั่นในปรัชญา พัฒนาตามขั้นตอน สอนให้พึ่งพาตนเอง

7) นายมงคล เหล่ามาลา (อึ้ง) เกิด 6 เมษายน 2523 อายุ 36 ปี หมายเลขบัตรประชาชน 3440400134343 ที่อยู่ 135 หมู่ 20 บ้านหนองแคน ต.ศรีสุข อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม 44150 Tel. 0999396130 Line : มงคล@กันทรวิชัย F : สวนเกษตรเพชรมงคลมหาสารคาม Email: mongkol_1980@hotmail.com

จากนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรกาฬสินธุ์ เอกประมงพอจบ ปวส. บริษัท CP เห็นแว่ได้ดังตัวไปทำงานแรก ๆ ก็ทำงานที่เมืองไทยในตำแหน่งผู้ช่วยวิชาการจาก 1 ใน 40 ราย พอเข้าปีที่ 2 ได้เลื่อนเป็นนักวิชาการทำงานอยู่ที่เมืองไทยได้ 2 ปีกว่า ทางบริษัทก็ได้อื่นข้อเสนอให้ไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน สวัสดิการต่างๆ ให้ แลกกับการไปทำงานที่อินเดียในตำแหน่งผู้ช่วยนักวิชาการ เลี้ยงกุ้งแบบ Green Hose และตำแหน่งผู้จัดการอยู่อีก 10 ปี ได้เงินเดือนๆ 180,000 บาท มีสวัสดิการที่ดีมาก จนตอนแรกเป้าหมายของการทำงานของตัวเองก่อนที่จะกลับเมืองไทยคือ ต้องมีเงินเก็บเป็นล้าน มีที่ดินเป็นร้อยไร่ แต่เมื่อทำงานนาน ๆ ไปเงินไม่ได้ตอบโจทย์ความสุขของชีวิตมีเงินเดือนสูงภาระก็สูงขึ้นตามทำให้เขาคิดว่า มีเงินเยอะเครียดเยอะ เป็นที่มาของปัญหาด้านสุขภาพ กลายเป็นศูนย์รวมโรค ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากบาปที่ได้ทำกับสัตว์

จุดเปลี่ยนที่ทำให้เริ่มก้าวเข้าสู่ภาคเกษตรของตนเองคือ เริ่มเบื่อและมองเห็นจุดที่ตนเองทำอยู่ไม่ตอบโจทย์ชีวิตพอได้กลับมาอึ้งก็เริ่มเข้าฝึกการทำเกษตรในสวนของ อ.ทอง ธรรมดาเป็นเวลา 1 เดือน งานแรกเริ่มจากการรอกถั่วดำ จนไปถึงขั้นตอนการขยายพันธุ์พืช และวิธีการทำนอกฤดู สอนวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของพืชแต่ละชนิด หลักการทำการเพิ่มมูลค่าของแต่ละอย่าง เน้นขายกิ่งพันธุ์โดยง่าย ๆ โดยได้เรียบเรียงขั้นตอนในการทำเกษตรของอึ้ง แบ่งเป็น 3 ชั้น คือเรียนรู้ ทำนอกฤดูถั่วดำ และขายผลพลอยได้เริ่มจากมะเดื่อฝรั่ง ม่อนต่างประเทศ โดยจะมีฝรั่งและไผ่เป็นสินค้าเสริม เริ่มจากปลูกหม่อนมากกว่า 10 สายพันธุ์ ประมาณ 5 ไร่ พิกส์กว่า 10 สายพันธุ์ หรือ มะเดื่อฝรั่ง วงบ่อ 1 งาน หม่อน มัลเบอร์รี่ไทย และต่างประเทศเพื่อขยายพันธุ์ อีก 1 งาน ฝรั่งหวานพิรุณและกิมจู 1 งาน ไผ่บงหวานเพชรน้ำผึ้งเบอร์ 2,3 และไผ่ตงลิ้มแล้ง 1 งาน หมากเหม่า สะเดาทะวาย ชะอมไร้หนาม และมะม่วงสายพันธุ์ต่างๆ 1 ไร่

8) ยอดผ่างาน พิชัยช่วง ชื่อเล่น จ๊อด เกิด 21-01-1976 หมายเลขบัตร 54404000354612 82 ม.23. บ้านนาดีใต้ ต.ศรีสุข อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม 44150 เบอร์โทร 0649522711- 0997176949 ไลน์ jodmariman@gmail.com

อาชีพก่อนที่จะเริ่มเข้ามาทำการเกษตร เคยทำงานอยู่กับสายการเรือต่างประเทศ ส่งสินค้า ทำอยู่หลายปีจึงกลับมาอยู่ที่บ้าน จุดเปลี่ยนจากการทำอาชีพเดิมมาทำการเกษตร คือ ก่อนหน้านั้นที่ทำงานอยู่ที่ต่างประเทศ ได้อยู่กับสิ่งที่ศิวิไลซ์มาก ซึ่งมันไม่เหมือนกับบ้านเรา พอทำนานไปเราก็ก่เกิดความเบื่อ แล้วก็บวกับที่ว่ามันจะจำกัดพื้นที่ด้วย ก็คือทุนเดิมของเราเป็นลูกชานวนอยู่แล้ว อยากกลับมาทำเกษตร เห็นคนที่เขาทำแล้วประสบผลสำเร็จและก็อยากจะเดินตามรอยพ่อหลวง ร.9

มาทำเกษตร ซึ่งเห็นผลสำเร็จจากหลายๆคนก็ดี พื้นที่ทำเกษตรทั้งหมดมี 13 ไร่ 2 งานแล้ว เราก็ก่เลยอยากทำบวกับใจเราที่ชอบเกษตรอยู่แล้วเพราะที่บ้านก็ทำเกษตรเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จะทำเกี่ยวกับข้าวเปลี่ยนที่เป็นที่เก็บน้ำ 2 ไร่ แล้วก็ที่มีแปลงนาประมาณ 8 ไร่ ที่เหลือทำเป็นเกษตรผสมผสานจำนวน 2 ไร่และเป็นป่าไม้อีก 2 ไร่ ที่เหลือเป็นที่พักและคอกสัตว์

9) นางสาวกรรณก อาจวงษา (จอย) เกิดวันที่ 22 ธันวาคม 2523 บ้านเลขที่ 16 หมู่ 17 บ้านเขียบ ต.ขามเรียง อ.กันทรวิชัย 44150 ช่องทางสื่อสาร เบอร์โทร: 0621381372 Line : Krol E-mail : khonkhanook@hotmail.com

จากพนักงานบริษัทประสบกับปัญหาด้านสุขภาพอย่างหนัก จากมลภาวะที่เป็นพิษในเมืองหลวงและตามนิคมอุตสาหกรรมที่ต้องเดินทางติดต่อประสานงาน ต้องกลับมาพักรักษาที่บ้านเกิดและกลับมาอยู่ใกล้ครอบครัวเพื่อเป็นกำลังใจให้ดีขึ้น ใช้พื้นที่ทำเกษตร : 40 ไร่ ในการทำเกษตรเนื่องจากทางครอบครัวไม่เห็นด้วยกลับแนวทางอินทรีย์จึงไม่ยุ่งด้วยให้ทำเองประกอบกับแม่ท่านก็อายุมากแล้วจึงใช้คำว่าแล้วแต่มีจะทำ

แบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วนแปลง หนึ่งทำนาข้าวเนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นเขตนํ้าท่วมซ้ำซากและเป็นที่ราบลุ่มแต่อยู่นอกเขตชลประทานจำนวน 15 ไร่ ส่วนอีกแปลงทำเป็นสวนเกษตรแบบผสมผสานโดยกิจกรรมที่นำมาทำในแปลงส่วนมากจะเอาสภาพพื้นที่เป็นหลักว่าจะลงกิจกรรมอะไร เช่น พื้นที่เนินราบประมาณ 4 ไร่ ใช้ปลูกต้นไม้ใหญ่ และคอกสัตว์อีก 2 ไร่ เพื่อให้สัตว์ได้ร่มจากต้นไม้ พื้นที่ดอนประมาณ 7 ไร่ เป็นป่าตามเดิม เพื่อไว้คังซึ่งป่าไม้ธรรมชาติเก็บผลพลอยได้ เช่น แมลง เห็ด ส่วนกิ่งไม้ก็ทำฟืนเผ่าถ่านและเป็นที่เพาะเลี้ยงจุลินทรีย์พื้นถิ่นที่มีประโยชน์เพื่อใช้ในการเกษตรแทนการใช้สารเคมี พื้นที่อีก 3 ไร่ 2 งาน ทำเป็นบ่อนํ้าขนาดใหญ่เพื่อใช้ในการเกษตรและอุปโภคบริโภค ใช้พื้นที่ประมาณ 4 ไร่ ทำเป็นที่อยู่และสวนไม้เพื่อป้องกันลมพายุในฤดูมรสุม ส่วนพื้นที่ที่ทำเป็นแนวกันชนไม่ว่าจะเป็นคลองนํ้า ถนน และทิวไม้ ไว้ป้องกันภัยทางธรรมชาติและภัยอื่นที่เข้ามาคุกคามสัตว์รวมถึงพืชในสวน

10) นายบรรจง แสนยะมูล ชื่อเล่นจิง เกิดวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ.2514 แต่งงานแล้วและมีลูกสาว 1 คน อาศัยอยู่ด้วยกันที่ไร่นาดี บ้านเลขที่ 185 หมู่ 7 บ้านหนองยาง ตำบลหัวขวาง อำเภอกอสุ่มพิสัย จังหวัดมหาสารคาม 44140 เบอร์โทรศัพท์ : 086-3547883 ไลน์ : บรรจง แสนยะมูล เฟซบุ๊ก : บรรจง แสนยะมูล อีเมล : sandee_farm@hotmail.com

เรียนจบปริญญาตรีรัฐศาสตร์บริหารรัฐกิจ จากรามคำแหง ทำงานเกี่ยวกับระบบการขนส่ง ในตำแหน่งผู้ช่วยของผู้จัดการ (Assis Manager) ของบริษัทโซนี่ ซัพพลายเชนส์ โซลูชั่น ประเทศไทย จำกัด จังหวัดชลบุรี มีรายได้ค่อนข้างสูง จนสามารถซื้อบ้านและที่ดินได้ ในขณะที่ทำงานอยู่ก็ได้ศึกษาการทำเกษตรจากปราชญ์ต่างๆ และได้ปลูกพืชผักไว้กินเองในบริเวณบ้าน อีกทั้งวันหยุดงานก็ได้เดินทางกลับบ้านภรรยาที่มหาสารคาม เพื่อปลูกฝังและไ้มยั่นต้น ในพื้นที่ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม(สปก.)ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของพ่อตา

พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 10 ไร่ ปลูกข้าวหลากหลายสายพันธุ์ เช่น ข้าวเหนียวดำ ไรซ์เบอร์รี่ ทับทิมชุมแพ มะลิหอมใบเตย ข้าวลิ้มผิว ปลูกกล้วยน้ำว้า ปลูกไม้เป็นหลัก มะนาว ปลูกมะละกอ มะม่วง ข่า กระเจี๊ยบ ผักเชียงดา ด้านปศุสัตว์มีไก่อ้วน นกกระทา ไก่วง ห่านกระทา ไก่วง ห่าน

11) นายสมควร ไชยสุข ชื่อเล่น ต๊อก เกิดวันเสาร์ที่ 12 สิงหาคม พ.ศ.2521 แต่งงานมีลูกสาว 2 คน เลี้ยงลูกอยู่บ้านกับพ่อตา ที่บ้านเลขที่ 2 หมู่ 13 ตำบลหัวขวาง อำเภอกอสุ่มพิสัย จังหวัดมหาสารคาม 44140 เบอร์โทร : 061 7823 866 ไลน์ : สมควร ไชยสุข เฟซบุ๊ก : สวนผู้หมวด อ.โกสุ่มพิสัย จมหาสารคาม

เรียนจบวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิศวกรรมโยธา จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตบางเขน จบมาทำงานด้านงานควบคุมงานก่อสร้างเป็นวิศวกรโครงการ 12 ปี มีใบประกอบวิชาชีพเลขที่ ภย. 38278 ทำงานทั้งในบริษัทผู้รับเหมา ทั้งอยู่ในกลุ่มของคอนเซิร์ท และเคยเป็นเซลเอ็นจิเนียร์ ได้ลาออกมาด้วยเหตุผลที่ว่า

เปื่องาน อยากจะทำธุรกิจเป็นของตัวเอง ไม่อยากเป็นลูกจ้าง มาเริ่มต้นทำรับเหมาก่อสร้าง รับงานมีมูลค่ารวมประมาณสิบล้านบาท ทำงานผ่านไปหนึ่งปี เป็นหนี้เกือบสามล้านบาท จากที่คิดว่างานมูลค่าสิบล้านบาท อย่างน้อยน่าจะเหลือกำไรซักหนึ่งล้านบาท แต่ทำไปทำมาขาดทุนสามล้านบาท

พื้นที่ทั้งหมดขนาด 6 ไร่ ทำการเกษตรแบบผสมผสาน 2 ไร่ ส่วนที่เหลือทำนา ผลผลิตที่ได้ แล้วแต่ฤดูกาล หลักๆ มีมะนาวประมาณ 100 ต้น ประกอบด้วยแป้นพิจิตร ตาฮิติ และมะนาวแป้นพื้นบ้านอยู่ปนกัน แต่ส่วนใหญ่จะเป็นแป้นพิจิตร มีหม่อนหรือมัลเบอร์รี่ 2 สายพันธุ์ ประกอบด้วย เชียงใหม่60 กับบุรีรัมย์50 รวมๆกันอยู่ประมาณ 50 ต้น ทำนาปลูกข้าวไว้กิน เลี้ยงปลาและกึ่งฝอยในนาข้าว ซึ่งต้องเป็นนาข้าวที่ปลอดสารเท่านั้น จึงจะเลี้ยงกุ้งได้

12) นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี (มอส)เกิด : 19เมษายน2525 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 99 ม.8 ต.วังยาว อ.โกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม 44140 เบอร์โทร : 0804200429 Facebook : kosin suwannapakdee E-mail : moss Civic@hotmail.com

จุดเปลี่ยน ที่แรกทำอุตสาหกรรมสิ่งทออยู่ จุดเปลี่ยนก็คือว่าเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ โรงงานขาดสภาพคล่องก็เลยได้หยุดการทำงานอุตสาหกรรม ก็เลยมองหาสิ่งที่จะทำเพิ่มโดยที่ไม่ต้องไปลงทุนอะไรเพิ่มมากมาย ก็เลยมองเห็นพื้นที่ของตัวเองที่ไม่ได้ไปเช่าหรือซื้อ ไม่ได้มีต้นทุนเสริมอะไร เราก็แค่มาจัดการในพื้นที่ของเรา เริ่มแรกโดยการทำข้าว

มีต้นทุนเดิมคือที่ดินอยู่ 26 ไร่ ก็แบ่งเป็นยูคา 10 ไร่ ปีหนึ่งก็ตัดได้ประมาณสองหมื่นกว่าบาท ต้นยูคาปีเดียว 10 ไร่ขายได้ประมาณสองหมื่นกว่าบาท และก็ข้าวประมาณ 11 ไร่แบ่งเป็นข้าวเหนียว 4 ไร่ ข้าวเจ้า 7 บ่อน้ำก็แยกออกไปอีก มีบ่อน้ำเลี้ยงปลาอีกสองบ่อก็รวมประมาณ 3 ไร่ได้ และพื้นที่ทำเกษตรผสมผสานอีก 2 ไร่ เครื่องมือไม่มีเพราะได้จ้างรถไถ แรงงานก็มีน้ำสามคนรวมตัวเองก็เป็นคนที่ 4 ประมาณแล้วก็ 6 คน เพราะแม่ก็มาช่วยบ้างนิดๆหน่อยๆ และก็น้องชายอีก 1 คน

13) นางสาวเสาวลักษณ์ สาบุตร ชื่อเล่นต๊ิดตี้ เกิดวันจันทร์ที่ 28 มีนาคม พ.ศ.2531สถานภาพโสด อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 81 หมู่ที่ 8 บ้านหัวขัว ตำบลแก้งแก อำเภอกอสมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม 44140 เบอร์โทรศัพท์ : 096-7989235 ไลน์ : Tiddi strawberry เฟซบุ๊ก : สตรอเบอร์รี่อีสาน เพจ : ไร่สตรอเบอร์รี่เือนบัวหลวง อีเมล : tiddi.old@gmail.com

จบการศึกษาปริญญาตรี สาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งตอนนี้อยู่กำลังศึกษาในระดับชั้นปริญญาโท ใกล้เคียงจบแล้ว หลังจากเรียนจบปริญญาตรีได้ไปทำงานอยู่ต่างจังหวัด แต่ด้วยความจำเป็นต้องกลับมาดูแลแม่ และเริ่มทำเกษตรโดยเลือกปลูกสตอเบอร์รี่เป็นหลัก เหตุผลเพราะสตอเบอร์รี่ เป็นพืชที่แปลกใหม่สำหรับภาคอีสาน คิดว่าเมื่อมาทำเกษตรเกี่ยวกับสตอเบอร์รี่ น่าจะทำให้เป็นจุดสนใจได้ และเสริมด้วยพืชผักสวนครัวปลูกผสมผสานกันไป แบบอินทรีย์เสริมเคมี และยังเน้นปลูกกล้วย เนื่องจากเป็นพืชที่ปลูกง่าย ดูแลง่ายให้ผลผลิตจำนวนมาก และมีราคาสูง ตลาดมีความต้องการสูง โดยมีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 5 ไร่ เป็นสตอเบอร์รี่ 2 ไร่ กล้วย 3 ไร่ ไม้ยืนต้น เช่น มะม่วง 20 ต้น กล้วย 150 ต้น พุเรียน 10 ต้น มังคุด 5 ต้น ยางนา 50 ต้น ไม้ 10ต้น มัลเบอร์รี่

14) นายกรุง ดวงเงิน(กรุง)เกิดเมื่อวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2519ที่อยู่ 46 ม.16 ต.เวียงสะอาด อ.พยัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม โทร. 086-1084445 Line :086-1084445 Facebook :สวนนาย กรุง เกษตรวิถีดั้งเดิม

จากหนุ่มโรงงานกว่าจะก้าวเข้ามาสู่ภาคเกษตรได้อย่างไร เป็นอีกเรื่องที่หลายคนแทบหาเส้นทางเชื่อมโยงกันไม่ได้เลยเหมือนกับหนุ่มเมืองชลบุรีคนนี้ที่เกิดมาท่ามกลางโรงงาน จนมองไม่เห็นภาคเกษตรกรรมอยู่ในหัวเลย และไม่เคียดเคียดเลยที่ตัวเองจะมาทำเกษตร จนมาพบสาวชาวอีสานลูกเมืองพยัคฆ เขตทุ่งกุลาร้องไห้ โดยได้แบ่งพื้นที่ในการทำเกษตรคือ ปลูกข้าว 20 ไร่ และทำบ่อน้ำรอบแปลงนาเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ แล้วทำบ่อปลาสำรองไว้อีก 5 บ่อๆ ประมาณ 1 ไร่ แบ่งเป็นโซนพืชไร่ อีก 4 ไร่ปลูกในส่วนของหญ้าแฝกกันการพังทลายของขอบบ่อและเข้าร่วมโครงการพัฒนาที่ดินในการขายพันธุ์หญ้าแฝก

ที่จะแจกจ่ายให้กับประชาชนที่เข้าร่วมโครงการขุดบ่อเพื่อจัดเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง และมีการแบ่งพื้นที่อีกประมาณ 5 ไร่ เพื่อที่จะปลูกไม้ผล ไม่ว่าจะเป็น กัลย มะม่วง มะนาว ฝรั่ง และโรงเรือนเมล่อน เป็นพื้นที่เลี้ยงสัตว์อีก 10 ไร่ แนวกันชนเพื่อกันสารเคมีจากแปลงอื่นรอบแปลง ประมาณ 5 ไร่ ที่เหลือเป็นที่อยู่อาศัย และร้านอาหารที่หน้าสวนชื่อ “ร้านผัดไทยสวน” อีก 5 ไร่

15) นาย เมมินทร์ อินทร์เอก (หนุ่ม) เกิด 29 ก.ค. 2526 อาศัยที่ ที่อยู่ 21 ม.14 บ. มะโปลใหม่ ต. ลานสะแก อ. พยัคฆภูมิพิสัย หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3440800450002 ช่องทางการสื่อสารโทร. 0952269300 Facebook บ้านเห็ดภูธรวิทยา

จากหนุ่ม อบต. เบื้องานประจำหันมาสนใจภาคเกษตรใช้ขนาดพื้นที่เพียง 1 ไร่ ซึ่งอยู่ในบริเวณบ้านในชุมชนทำกิจกรรมเห็ดเงินล้าน โดยจะทำการเกี่ยวกับการทำก้อนเชื้อเห็ดครบวงจร กิจกรรมการผลิตหลักจึงมุ่งเน้นที่เห็ดเพียงอย่างเดียว

16) นางสาววรรดาภา ทองมีคำ (หนูนั่น) เกิดวันที่ 24 มกราคม 2533 อยู่ที่ บ้านเลขที่ 11 หมู่ที่ 2 ตำบลหนองบัว อำเภอ พยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม 44110 หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 1440800151709 โทร. 095 - 6691400

สาวพนักงาน บัญชีและการเงิน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว ผู้ที่อยู่กับคำว่าคุณหนูมาตั้งแต่เกิด พ่อแม่ไม่ต้องการให้มาสืบทอดอาชีพเกษตรกรเพราะเห็นว่าเป็นอาชีพที่เหนื่อยยาก หนูนั่นก็ต้องเปลี่ยนความคิด เมื่อพบกับคุณสังเวียน ฤทธิไธสงค์ ที่แนะนำให้มาพบและเข้าร่วมกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF จังหวัดมหาสารคาม เมื่อปลายปี 2558 ทำให้มุมมองในการทำเกษตรเปลี่ยนไปหนูนั่นใช้เวลาศึกษาอยู่นานจึงตัดสินใจควักเงินเก็บของตัวเองเกือบ 50,000 บาท เพื่อที่ซื้อพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์กุ้งแกรฟิสต์ หรือ กุ้งก้ามแดงมาทดลองเลี้ยงดูก่อน

ในการทำเกษตรของหนูนั่น สามารถผลิตลูกกุ้งได้ประมาณ เดือนละ 300 ตัว ซึ่งจะขายในราคาตั้งแต่ 5 - 50,000 บาท ส่วนพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์จะขายออกให้กับคนที่สนิทและกลุ่มลูกค้าประจำเท่านั้น โดยราคาจะเริ่มตั้งแต่ 30,000 - 50,000 บาท สำหรับดอกขจรสามารถเก็บได้วันละประมาณ 8 - 10 กก. โดยที่จะทำการส่งในราคา กก. ละ 60 บาท

17) ชื่อ- ชื่อสกุล น.ส. สมัย พูลศิลป์ หรืออนก วัน/เดือน/ปี เกิด 14/12/2517 ที่อยู่ 344 หมู่ที่ 16 ต. ประหลาน อ. พยัคฆภูมิพิสัย จ. มหาสารคาม ช่องทางการสื่อสาร โทร. 093-8722986 Line:Nok nokja Facebook: Nana nanaja

จากพนักงานออฟฟิศที่ทำงานประจำในห้องแอร์ ประสบปัญหาสุขภาพออกมาทำธุรกิจส่วนตัวเริ่มจากทำหอพัก ขายอาหาร แต่ยังไม่ตอบโจทย์เรื่องสุขภาพจึงศึกษาจากโลกโซเชียลจนมาสุดกับคำว่า “เกษตรอินทรีย์” และธรรมชาติบำบัด

แรกที่พินึกเองสนใจ คือการปลูกเมล่อนในโรงเรือน จึงลงมือปลูกจำนวน 2 โรงเรือน แต่ก็เป็นการเกษตรที่ถือว่าน้อยเมื่อเทียบกับพื้นที่ 3 ไร่ จึงหาพืชอย่างอื่นมาปลูกเสริมในพื้นที่ โดยปลูกในรูปแบบผสมผสานมีการจัดสรรพื้นที่ในการเพาะปลูกออกเป็น เมล่อน 2 งาน กล้วย 1 ไร่ อ้อย 2 งาน ส่วนมะขาม, ฝรั่ง, และตะไคร้ ค่อย ๆ เริ่มลงในพื้นที่ อีก 1 ไร่ที่เหลือ เนื่องจากขาดความรู้และแรงงานจึงทำให้พินึกเจอกับปัญหาผลผลิตต่ำ

18) นายสิรภพ เสริมสาย เกิดวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ.2527 แต่งงานและมีบุตรแล้ว 1 คน อาศัยอยู่กับครอบครัวพ่อแม่ บ้านเลขที่ 43 หมู่ 10 บ.พงสว่าง ต.หนองสิม อ.บรบือ จ.มหาสารคามพื้นที่ทำเกษตรรวม 47 ไร่ ชื่อสวนอุบลรัตน์ อยู่บ้านเลขที่ 89 หมู่ 10 บ.พงสว่าง ต.หนองสิม อ.บรบือ จ.มหาสารคาม เบอร์โทร : 0849345779 ไลน์ : 0807404643(ชญาดา) เฟซบุ๊ก : สิรภพ เสริมสาย

เรียนจบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉีย งเหนือ จังหวัดขอนแก่น เป็นทหารเกณฑ์ 1 ปี และได้ไปทำงานโรงงานที่สมุทรปราการ ในตำแหน่งช่างเทคนิค แต่ด้วยเป็นวัยรุ่นที่ยังไม่รู้จักเก็บเงิน ทำงานได้ก็มีแต่เที่ยวเตร่กินเหล้า ลุงที่ทำงานอยู่ที่มหาลั ยมหาสารคาม จึงชักชวนให้กลับมาทำงานด้วย

มะม่วง1ไร่ กล้วย 2 ไร่ ข่าตะไคร้-ชะอม 1ไร่ 2 งาน พื้นที่ปลูกพืชหมุนเวียน8ไร่(มันแกว ผักกาดหัว ผักสวนครัว)มันสำปะหลัง6ไร่ นาข้าว10ไร่ สระน้ำ 3 บ่อ 4 ไร่ หญ้าเนเปียร์ 1ไร่ มะม่วง1ไร่ มะนาว1ไร่ ด่านปศุสัตว์มีเลี้ยงวัว ควาย

ปัจจุบันทำเกษตรแบบอินทรีย์ไม่ใช้สารเคมี แต่ยังไม่ได้รับการรับรอง อยู่ในระยะปรับเปลี่ยน ส่วนมากสินค้าที่ออกขายจะเป็นในรูปแบบของผลผลิตสด ยังไม่มีการแปรรูป ตอนนี้มีแรงงานอยู่ 4 คน แต่ที่ทำงานหลักๆก็ยังมีอยู่ 3 คน มีการจ้างแรงงานบ้าง

19) นายไพบูลย์ รัชูปัตย์ ชื่อเล่นมี เกิดวันพุธที่ 22 มิถุนายน พ.ศ.2526 สถานภาพแต่งงานมีบุตรชาย 1 คน อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 119 หมู่ที่ 10 บ้านพงโพด ตำบลหนองสิม อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม 44130 พื้นที่ทำเกษตร 8 ไร่ อยู่บ้านเลขที่ 172 หมู่ที่ 5 ตำบลหนองสิม อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม 44130เบอร์โทร : 085-2742779 ไลน์ : ไพบูลย์พันธุ์ไม้ เฟซบุ๊ก : ไพบูลย์พันธุ์ไม้

จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม และจบสาขาวิชารัฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยแม่โจ้

จุดเริ่มต้นในการทำเกษตร หลังจากเรียนจบได้ทำงานโรงงาน ต้องเดินทางในแต่ละวัน 400-500 กิโลเมตร ได้มีโอกาสได้เห็นหลายๆพื้นที่ทำการเกษตร จึงมีแนวคิดอยากทำบ้าง โดยมาปรับใช้ให้เข้ากับพื้นที่ เริ่มต้นด้วยการปลูกมะนาวประมาณ 200 ต้น โดยเริ่มจากเงินทุนจากการลาออกจากบริษัทไทยฮอนด้า เพราะหมดสัญญาการจ้างงาน

ทำสวนผสมผสานขนาดพื้นที่ 8 ไร่ ปลูกพืชสมุนไพร มะนาว กล้วยน้ำหว่า กล้วยหอมทอง แก้วมังกร ฝรั่งกิมจู ละครูด มะขามเทศ ข่าแดง ตะไคร้หอม ตะไคร้กبابขาว ทุเรียน มังคุด มะพร้าว ปลูกผักสวนครัวไว้กิน

เอง ปลุกมะม่วงไว้ทำกิ่งพันธุ์ ต้นพันธุ์ไม่อื่นๆ เพื่อเน้นเอาไว้ขยายพันธุ์ ยังไม่มีการแปรรูปผลผลิต มีบ่อน้ำใหญ่ 2 งาน เลี้ยงปลาตก บ่อเล็ก 1 งาน เลี้ยงปลาหมอชุมพร ปลาสลิด เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่บ้าน และไก่พันธุ์ไข่ ปลาตก 4-6 เดือน จำนวน 10- 12 ตัว /กิโลกรัม ราคาขายกิโลกรัมละ 80 บาท ปลาตกใหญ่ (ขนาดเท่าขา ตัวละ 5-6 กิโลกรัม) ขายกิโลกรัมละ 120 บาท

20) นายสมโภชน์ สีากุล ชื่อเล่นอาหลง สถานะโสด เกิดวันเสาร์ที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2530 อาศัยอยู่กับครอบครัว บ้านเลขที่ 53 หมู่ 5 ตำบลวังไชย อ.บรบือ จ.มหาสารคาม 44130 เบอร์โทร : 098-2317800
ไลน์ : ผมจะเป็น คนดี เฟซบุ๊ก : ผมจะเป็น คนดี

จบการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี สาขาไฟฟ้าอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปัจจุบันทำงานประจำที่บริษัท ทีโอที จำกัด(มหาชน) จังหวัดมหาสารคาม เนื่องจากครอบครัวมีอาชีพเกษตรกร เป็นอาชีพหลักของครอบครัว

พื้นที่ทำเกษตร 11 ไร่ ทำแบบไร่นาสวนผสม ปลูกผสมผสานกันไปส่วนมากเน้นปลูกพืชเพื่อที่จะเอาไว้เป็นต้นพันธุ์ขยาย สำหรับตอนกิ่ง เสียบยอด หรือคัดหน่อ เพื่อขาย เช่น กล้วย มะนาว มะม่วง หลากหลายสายพันธุ์ อีกทั้งยังมีไผ่บงหวาน ไผ่เลี้ยง แล้วก็จะจะเป็นประเภทไม้ยืนต้นปลูกแซมให้มันเป็นแนวกันลม จริงๆอยากทำให้เป็นอินทรีย์ มีกล้วย มะนาว ผักหวานป่า เพาะเตี้ย มะม่วงหลากหลายสายพันธุ์ ลิ้นจี่ ลำไย ทุเรียนเงาะ กล้วย ไม้ มะพร้าว ตะไคร้ ข่า พืชพื้นบ้านทั่วไป

21) นางสาววิไลพร มาแก้ว ชื่อเล่นว่าอ้อม เกิดวันอังคารที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2533 สถานะโสด อยู่กับพ่อแม่ อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 47 หมู่ 3 บ้านหนองเผือก ตำบลหนองทุ่ม อำเภอนาคู จ.มหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44120 เบอร์โทรศัพท์ : 087-9173419 ไลน์ : Aom Wilaiporn เฟซบุ๊ก : Aom Wilaiporn Makaew อีเมล : aomwilaiporn28082533@gmail.com

ครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกร มีพ่อเป็นผู้ใหญ่บ้าน ที่ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาในชุมชน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชน ลด ละ เลิก อบายมุข มีอาชีพ มีรายได้ ครอบครัวมีความสุข จนได้รับการแต่งตั้งให้เป็นศูนย์เรียนรู้ ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงบ้านหนองเผือกซึ่งมีพื้นที่บริเวณรอบๆบ้านประมาณ 1 ไร่ ปลูกผักปลอดสารพิษ ด้านปศุสัตว์ เลี้ยงไก่ไข่ ไก่พันธุ์ ไก่ดำ เป็ด ห่าน หมู หลุม กระบือ ปลาหลากหลายชนิดและเพาะเห็ดอีกด้วย มีแปลงนาจำนวน 11 ไร่ ที่ปลูกแบบอินทรีย์ไม่ใช้สารเคมี

22) นายอนุชิต พันทะวัน ชื่อเล่นว่านู เกิดวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ.2533 สถานภาพโสด อาศัยอยู่กับครอบครัวสมาชิก 5 คน บ้านเลขที่ 69หมู่ที่12 บ้านแดง ต.หนองแสง อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม เบอร์โทร : 089-2233270 ไลน์ : anuchitanuchit เฟซบุ๊ก : อนุชิตไก่อ่อน ศูนย์เรียนรู้วิถีพื้นบ้าน เกษตรผสมผสานอินทรีย์

หลังเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 6 ปีพ.ศ.2552 ก็มุ่งหน้าเข้าสู่กรุงเทพมหานครทำโรงงานผลิตน็อต มีความสุขตามปกติดีเล็กน้อย ทำงานอยู่ 8 ปี จุดเปลี่ยนคือได้สมัครศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยในสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ ในวิชาเอกการบริหารและการพืช จึงเป็นแรงผลักดันให้มีความรักเกษตรมากยิ่งขึ้น โดยยึดมั่นในการทำเกษตร

23) ชื่อ วิชิต จันทะบุรณ์ 67 ม.6. บ.หนองสระ ต.ปอพาน อ.นาเชือก จ.มหาสารคาม 44170 เลขประจำตัวประชาชน3 4407 00515. 101เบอร์โทร 0908422101ชื่อf วิชิต จันทะบุรณ์ ชื่อลายชิตชนก จันทะบุรณ์

สืบทอดอาชีพจากพ่อที่ท่านได้นำร่องไว้ให้ จากโครงการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่ท่านชื่นชมมะม่วงพันธุ์มหาชนก ที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณโปรดเกล้าฯ ให้พระองค์ทรงเสวยและทางสำนักพระราชวังได้สรรหาสถานที่ที่เหมาะสมกับการปลูกมะม่วงพันธุ์นี้จากทั่วประเทศ

ผลิตมะม่วงพันธุ์มหาชนก เพื่อส่งออกต่างประเทศปลูก อยู่ 10ไร่ แต่จะส่งเฉพาะเกรดเอเท่านั้น จากที่ขายให้นายหน้าเพื่อส่งออกก็ทำการส่งออกเองโดยมีภาครัฐเป็นสื่อประสานงานให้ ส่วนมะม่วงที่ตกเกรดก็นำส่งให้แม่ค้าในประเทศ เพื่อขายในราคา กก. ละ 35 บาท ในฤดูฝนที่มะม่วงเริ่มแทงยอดหลังแต่งกิ่งสามารถเก็บแมงขายได้วันละประมาณ 2-300 บาทต่อวัน โดยที่พี่วิชิตบอกว่าจะเก็บวันละเท่านั้นขายน้อย ๆ แต่ขายนานๆ พอช่วงฝนตกชุกก็สามารถเปลี่ยนมาขายมะม่วงเป็นสวนเห็ดโดนเห็ดที่เก็บได้มากที่สุดคือเห็ดโคน ซึ่งเก็บได้วันละประมาณ 5 – 10 ขายเป็น กก.ละ 400 บาท

24) ชื่อนายพงพัฒน์ แก้วพะเนาว์ หรือที่รู้จักกันในชื่อน้องปลิว น้องสุดท้องที่อายุน้อยที่สุดของกลุ่ม YSF มหาสารคาม ฉายา office ดิดแอร์ ทำเกษตรในชื่อ แก้วพะเนาว์ Organic Farm เกิด 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 อายุ 25 ปี อาศัยบ้านเลขที่ 2 หมู่ 2 ต.นาภู อ.ยางสีสุราช จ.มหาสารคาม 44210

ในเส้นทางการทำเกษตรของปลิวนั้นถือว่าน่าสนใจมาก คือปลิวเริ่มสนใจด้านการเกษตรตั้งแต่ ม. 3 โดยที่นักเรียนส่วนใหญ่เมื่อจะจบม. 3 หรือ ม. 6 จะมีวิชาแนะแนวหรือการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกสายการเรียนที่ตนสนใจอีกทั้งยังเปิดโอกาสให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาเข้ามาแนะแนวและให้ความรู้เกี่ยวกับข้อดี แนวทางก่อนเข้าศึกษาต่อในแต่ละสถาบัน พอปลิวจะจบชั้นม. 3 ก็ได้ไปพูดคุยกับรุ่นพี่คนหนึ่งที่มาแนะแนวโดยที่รุ่นพี่คนนั้นได้มาแนะแนวเกี่ยวกับการเรียนเกษตรของวิทยาลัยเกษตรร้อยเอ็ด สิ่งที่ปลิวสนใจทำมารุ่นพี่เรียนเกษตรถึงได้ไปทำงานที่ต่างประเทศและเป็นการไปเรียนที่นำภูมิไจรัฐบาลทั้ง 2 ประเทศให้การยอมรับและสนับสนุนที่สำคัญไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการไปเรียนเลยจึงเป็นจุดเริ่มต้นให้ปลิวสนใจ

พื้นที่ ประมาณ 7 ไร่ มีอาคารสำหรับจัดนิทรรศการการเกษตรแบบพอเพียง ข้อมูลจุดถ่ายทอดความรู้ในศูนย์เรียนรู้ตำบลนาภูทั้ง 11 ฐาน และเป็นสถานที่ในการจัดฝึกอบรมจากหน่วยงานต่างๆ และมีจุดถ่ายทอดต่างๆ ได้แก่ 1) การเลี้ยงไก่ไข่บนบ่อปลา 2) การทำปุ๋ยหมักอินทรีย์ 3) การปลูกและขยายพันธุ์หญ้าแฝก 4) การเลี้ยงปลา 5) การเพาะเมล็ดพันธุ์พืช 6) การเพาะเห็ดฤดูหนาว 7) การเพาะเห็ดฤดูร้อน 8) การปลูกไม้ดอกฤดู 9) การปลูกมะกรูดตัดใบ 10) การเลี้ยงหมูหลุม 11) การปลูกผักอินทรีย์มาตรฐาน ที่ได้ Organic Thinland และขยายเป็น วสช. ผลิตผักอินทรีย์ เครื่องสำอางสมุนไพร, วสช. เมล็ดพันธุ์ กลุ่มเมล็ดพันธุ์ ไม่ว่าจะเป็นกะเพรา สมุนไพร แม่โจ้ โดยหลัก ๆ จะมุ่งเน้นให้เครือข่ายยืนด้วยตนเองไม่พึ่งพิงจากที่อื่น จุดที่น่าสนใจในการคัดคนเข้าเป็นสมาชิก วสช. คือ กาคัดและแบ่งคน ตอนแรกมีคนสมัครประมาณ 50 ราย

ดังนั้นทีมสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลการผลิตและการจัดการผลผลิตกรณีเกษตรกรรุ่นใหม่ “ยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์” (YSF) จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งแยกเป็นหมวดหมู่ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ประวัติ

ชื่อ – สกุล เกษตรกร	อายุ						วิธีการประสานงาน			
	18-25	26-30	31-35	36-40	41-45	มากกว่า 45	Tell	mail	Line	Face
นายกรุง ดวงเงิน					/		/		/	/
นายเมฆินทร์ อินทร์เอก			/				/		/	/
นางสาววรรดาภา ทองมีคำ		/					/		/	/
นางสาวละมัย พูลศิลป์					/		/		/	/
นายวิจิต จันทะบุรณ์					/		/		/	/
นายพงษ์พัฒน์ แก้วพะเนาว์	/						/		/	/
นายบรรจง แสนะมูล						/	/		/	/
นายสมควร ไชยสุข				/			/	/	/	/
นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี			/				/	/	/	/
นางสาวเสาวลักษณ์ ลาบุตร		/					/		/	/
นายสิริภาพ เสริมสาย			/				/		/	/
นายไพบุลย์ รัฐปัติย์			/				/		/	/
นายสมโภช สีกากุล		/					/		/	/
นางสาววิไลพร มาแก้ว		/					/		/	/
นายอนุชิต พันทะวัน		/					/		/	/
นางสาวละออง ภูจวง				/			/		/	/
นายมงคล เหล่ามาลา				/			/		/	/
นายยอดม่ง่าน พิชัยช่วง					/		/		/	
นางสาวกรรณก อาจวงษา				/			/	/	/	/
นางเบญจพร แก้วคำใต้					/		/		/	/
ว่าที่ ร.ต.ธนาพัฒน์ เทียงภักดี		/					/		/	/
นายพิชญ์วัฒน์ สวัสดิ์ล่อ					/		/		/	/
นายวิทยากร โคตรมุงคุณ					/		/	/	/	/
นางสาวณิธิพิย์ น้อยสุวรรณา				/			/		/	/
รวม	1	6	4	5	7	1	24	4	24	23

ชื่อ - สกุล เกษตรกร	สถานะ					
	โสด	สมรส				
		ครอบครัว	อยู่ด้วยกัน	แยกกันอยู่	หย่า	อื่น ๆ
นายกรุง ดวงเงิน		/	/			
นายเมฆินทร์ อินทร์เอก		/			/	
นางสาวรดาภา ทองมีค่า	/	/				
นางสาวละมัย พูลศิลป์		/		/		
นายวิจิต จันทะบุรณ์		/	/			
นายพงษ์พัฒน์ แก้วพะเนาว์	/					
นายบรรจง แสนยะมูล		/	/			
นายสมควร ไชยสุข		/		/		
นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี	/					
นางสาวเสาวลักษณ์ ลาบุตร	/					
นายสิริภพ เสริมสาย		/	/			
นายไพบุลย์ รัฐปิตย์		/	/			
นายสมโภช สีกากุล	/					
นางสาววิไลพร มาแก้ว	/					
นายอนุชิต พันทะวัน	/					
นางสาวละออง ภูจวง		/	/			
นายมงคล เหล่ามาลา	/					
นายยอดผ่อง พิชัยช่วง					/	
นางสาวกรรณก อาจวงษา		/	/			
นางเบญจพร แก้วคำใต้		/	/			
ว่าที่ ร.ต.ธนาพัฒน์ เทียงภักดี	/					
นายพีธายุวัฒน์ สวัสดิ์ล่อ	/					
นายวิทยากร โคตรมุงคุณ					/	
นางสาวมณีนทิพย์ น้อยสุวรรณ		/		/		
รวม	10	13	8	3	3	

ชื่อ - สกุล เกษตรกร	การศึกษา						
	ม.3	ม.6	ปวช.	ปวส.	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
นายกรุง ดวงเงิน				/			
นายเมฆินทร์ อินทร์เอก					/		
นางสาววรรตภา ทองมีค่า					/		
นางสาวละมัย พูลศิลป์				/			
นายวิจิต จันทะบุรณ์		/					
นายพงษ์พัฒน์ แก้วพะเนาว์					/		
นายบรรจง แสนยะมูล					/		
นายสมควร ไชยสุข					/		
นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี					/		
นางสาวเสาวลักษณ์ ลาบุตร						/	
นายสิริภพ เสริมสาย							
นายไพฑูรย์ ธีรพัฒน์					/		
นายสมโภช สีกากุล							
นางสาววิไลพร มาแก้ว					/		
นายอนุชิต พันทะวัน		/					
นางสาวละออง ภูจวง				/			
นายมงคล เหล่ามาลา				/			
นายยอดผางาน พิชัยช่วง	/						
นางสาวกรรณก อาจวงษา					/		
นางเบญจพร แก้วคำใต้						/	
ว่าที่ ร.ต.ธนาพัฒน์ เทียงภักดี						/	
นายพีชายุวัฒน์ สวัสดิ์หล่อ						/	
นายวิทยากร โคตรมุงคุณ					/		
นางสาวมณีนทิพย์ น้อยสุวรรณา					/		
รวม	1	2	-	4	11	4	-

สาเหตุของการเข้าสู่ภาคการเกษตร

ชื่อ – สกุล เกษตรกร	สืบทอดมรดก	เบื่องานประจำ	จบการศึกษา	สุขภาพ	ธุรกิจล้ม	ดูแลครอบครัว	งานเสริม/งานอดิเรก
นายกรุง ดวงเงิน	/					/	
นายเมฆินทร์ อินทร์เอก		/					
นางสาววรรตภา ทองมีค่า							/
นางสาวละมัย พูลศิลป์							/
นายวิจิต จันทะบุรณ์	/						
นายพงษ์พัฒน์ แก้วพะเนาว์	/		/				
นายบรรจง แสนยะมูล				/			
นายสมควร ไชยสุข					/		
นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี					/		
นางสาวเสาวลักษณ์ ลาบุตร							/
นายสิริภาพ เสริมสาย	/				/		
นายไพบุลย์ รัฐปัติย์		/					
นายสมโภช สีากุล		/					
นางสาววิไลพร มาแก้ว	/						
นายอนุชิต พันทะวัน	/	/					
นางสาวละออง ภูจวง						/	
นายมงคล เหล่ามาลา		/	/	/			
นายยอดผ่างาน พิชัยช่วง							/
นางสาวกรรณก อาจวงษา	/			/		/	
นางเบญจพร แก้วคำใต้							/
นายพิชญ์วัฒน์ สวัสดิ์หล่อ							/
ว่าที่ ร.ต.ธนาพัฒน์ เทียงภักดี	/	/					
นายวิทยากร โคตรมุงคุณ	/					/	
นางสาวมณีนทิพย์ น้อยสุวรรณ							/
รวม	9	6	2	3	3	4	7

จุดมุ่งหมายในการทำเกษตร

ชื่อ - สกุล เกษตรกร	ตนเอง			สังคม		
	รายได้	อิสรภาพ	สุขภาพ	ต้นแบบ	ขยายผล	วิทยากร
นายกุง ดวงเงิน	/					
นายเมฆินทร์ อินทร์เอก	/	/			/	
นางสาววรรดาภา ทองมีค่า	/					
นางสาวละมัย พูลศิลป์	/		/			
นายวิจิต จันทะบุรณ์	/					
นายพงษ์พัฒน์ แก้วพะเนาว์	/	/		/	/	/
นายบรรจง แสนยะมูล	/	/	/	/	/	/
นายสมควร ไชยสุข	/	/	/	/	/	/
นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี	/			/	/	
นางสาวเสาวลักษณ์ ลาบุตร	/				/	
นายสิริภพ เสริมสาย	/	/	/			
นายไพบุลย์ รัฐปัติย์	/	/				
นายสมโภช สีกากุล	/		/	/	/	
นางสาววิไลพร มาแก้ว		/		/	/	
นายอนุชิต พันทะวัน	/	/				
นางสาวละออง ภูจวง	/	/				
นายมงคล เหล่ามาลา	/	/	/			
นายยอดผ่างาน พิชัยช่วง	/	/	/			
นางสาวกรรณก อาจวงษา	/	/	/		/	
นางเบญจพร แก้วคำใต้	/		/			
นายพิชญายุวัฒน์ สวัสดิ์ล่อ			/			
ว่าที่ ร.ต.ธนาพัฒน์ เทียงภักดี	/	/		/	/	/
นายวิทยากร โคตรมุงคุณ	/					
นางสาวมณีนทิพย์ น้อยสุวรรณ		/	/			
รวม	21	14	11	7	10	4

แนวคิดด้านการทำเกษตร

ชื่อ – สกุล เกษตรกร	แนวคิด
นายกรุง ดวงเงิน	สร้างรายได้ให้มั่นคง
นายเมฆินทร์ อินทร์เอก	สร้างรายได้และอนาคตให้ลูก
นางสาววรรตภา ทองมีค่า	ตามกระแส
นางสาวละมัย พูลศิลป์	สร้างรายได้
นายวิจิต จันทะบุรณ์	สืบสานอาชีพ
นายพงษ์พัฒน์ แก้วพะเนาว์	อยู่อย่างพอเพียง ชีวิตเราก็เพียงพอ
นายบรรจง แสนยะมูล	ต้องการสร้างรายได้ให้ชุมชนและเกษตรกร
นายสมควร ไชยสุข	ทำการเกษตรแบบต้นทุนต่ำ ปลูกน้อยแล้วค่อยขยายให้มากขึ้น
นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี	การแปรรูปคือทางรอด
นางสาวเสาวลักษณ์ ลาบุตร	แปลกใหม่ในพื้นที่
นายสิริภพ เสริมสาย	สร้างมรดกให้ลูก
นายไพบูลย์ รัฐปัติย์	สร้างรายได้ทุกวัน
นายสมโภช สีกากุล	เป็นตัวอย่างให้ชุมชน และคนรอบข้าง ให้มีอยู่มีกิน
นางสาววิไลพร มาแก้ว	ให้ชุมชนสร้างความมั่นคงในอาชีพและอาหาร
นายอนุชิต พันทะวัน	ยึดมั่นในการทำเกษตรและรู้คุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่นำมาใช้ประโยชน์ให้สูงสุด ทำให้พออยู่พอกิน เหลือกินค่อยขาย และแปรรูปเพื่อทำตลาด
นางสาวละออง ภูจวง	ทำที่ละน้อย ค่อยๆเพิ่ม
นายมงคล เหล่ามาลา	เกษตรสวนทาง 3 ขั้นตอน 1.ทำเพื่อเรียนรู้ 2.ทำนอกฤดู 3.ขายผลพลอยได้
นายยอดผางาน พิชัยช่วง	เกษตรอินทรีย์ สายพันธุ์ใหม่ ผสมผสานแบบพอเพียง (คิดค้น สังเกต ใส่ใจ)
นางสาวกรนก อาจวงษา	ทำเกษตร แบบ ภูมินิเวศ
นางเบญจพร แก้วคำใต้	ตลาดนำการผลิต
ว่าที่ ร.ต.ธนาพัฒน์ เทียงภักดี	รายได้ ความสุข ครอบครัว
นายพีชาวุฒน์ สวัสดิ์ล่อ	ดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย
นายวิทยากร โคตรมุงคุณ	ใช้สิ่งมีอยู่ มาพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด
นางสาวมณีนทิพย์ น้อยสุวรรณ	ทำดีเพื่อพ่อ

พื้นที่การทำเกษตร

ชื่อ - สกุล เกษตรกร	ขนาดพื้นที่						
	พื้นที่รวม	< 1 ไร่	1 - 10	11 - 20	21 - 30	31 - 40	มากกว่า 40
นายกรุง ดวงเงิน	50						/
นายเมฆินทร์ อินทร์เอก	2		/				
นางสาววรรดาภา ทองมีค่า	2	/					
นางสาวละมัย พูลศิลป์	9		/				
นายวิจิต จันทะบุรณ์	30			/			
นายพงษ์พัฒน์ แก้วพะเนาว์	7		/				
นายบรรจง แสนะยมูล	10		/				
นายสมควร ไชยสุข	4		/				
นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี	26			/			
นางสาวเสาวลักษณ์ ลาบุตร	5		/				
นายสิริภพ เสริมสาย	47						
นายไพบุลย์ รัฐปัติย์	8		/				
นายสมโภช สีกากุล	11			/			
นางสาววิไลพร มาแก้ว	11			/			
นายอนุชิต พันทะวัน	11			/			
นางสาวละออง ภูจวง	12			/			
นายมงคล เหล่ามาลา	9		/				
นายยอดม่างาน พิชัยช่วง	24				/		
นางสาวกรรณก อาจวงษา	40					/	
นางเบญจพร แก้วคำใต้	3		/				
ว่าที่ ร.ต.ธนาพัฒน์ เทียงภักดี	20			/			
นายพิฆายูวัฒน์ สวัสดิ์ล่อ	2		/				
นายวิทยากร โคตรมุงคุณ	21			/			
นางสาวมณีนทิพย์ น้อยสุวรรณา	14			/			
รวม		1	10	9	1	1	1

การจัดการผลผลิต

ชื่อ –สกุล เกษตรกร	ขายสด	แปรรูป	ขยายพันธุ์	ขยายองค์ความรู้	ผลพลอยได้	แปนดไซต์/ลูกฟาร์ม	อื่น ๆ
นายกรุง ดวงเงิน	/	/	/				
นายเมฆินทร์ อินทร์เอก	/	/	/	/		/	
นางสาววรดาภา ทองมีค่า	/		/				
นางสาวละมัย พูลศิลป์	/						
นายวิจิต จันทะบุรณ์	/	/	/		/		
นายพงษ์พัฒน์ แก้วพะเนาว์	/	/	/	/	/	/	
นายบรรจง แสนยะมูล	/	/	/	/	/	/	
นายสมควร ไชยสุข	/	/	/	/			
นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี	/	/				/	
นางสาวเสาวลักษณ์ ลาบุตร	/		/				
นายสิริภาพ เสริมสาย	/						
นายไพบูลย์ รัฐปัติย์	/		/				
นายสมโภช สีากุล	/		/				
นางสาววิไลพร มาแก้ว	/	/		/	/		
นายอนุชิต พันทะวัน	/	/	/		/		
นางสาวละออง ภูจวง	/	/	/	/	/		
นายมงคล เหล่ามาลา	/		/	/	/		
นายยอดผ่างาน พิชัยช่วง	/		/	/	/		
นางสาวกรรณก อาจวงษา	/	/	/	/	/	/	
นางเบญจพร แก้วคำใต้	/	/	/				
ว่าที่ ร.ต.ธนาพัฒน์ เทียงภักดี	/	/	/	/	/	/	
นายทีฆายุวัฒน์ สวัสดิ์ลออ	/	/					
นายวิทยากร โคตรมุงคุณ	/	/	/	/			
นางสาวมณีนทิพย์ น้อยสุวรรณ	/	/					
รวม	24	16	18	11	10	6	

รายได้/ รายจ่าย ประมาณการณั้ต่อเดือน

ชื่อ – สกุล เกษตรกร	รายได้						รายจ่าย	คงเหลือ
	รายได้หลัก			รายได้เสริม				
	ในภาคเกษตร	นอกภาคเกษตร	อื่น ๆ	ในภาคเกษตร	นอกภาคเกษตร	อื่น ๆ		
นายกรุง ดวงเงิน	15,000						13,000	
นายเมฆินทร์ อินทร์เอก	100,000						60,000	
นางสาววรรดาภา ทองมีค่า	5,000	13,285					1,000	
นางสาวละมัย พูลศิลป์	15,000			5,000	5,000		15,000	
นายวิฑิต จันทะบุรณ์	25,000			12,000			30,000	
นายพงษ์พัฒน์ แก้วพะเนาว์	66,000	6,000		40,000		10,000	38,800	
นายบรรจง แสนยะมูล	75,000	45,00		3,000			66,000	
นายสมควร ไชยสุข	10,000	50,000			3,000		60,000	
นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี	42,000						35,000	
นางสาวเสาวลักษณ์ ลาบุตร	12,500						8,000	
นายสิริภพ เสริมสาย	30,000						15,000	
นายไพบุลย์ รัฐปัติย์	13,000						3,000	
นายสมโภช สีกากุล	9,000	9,000					15,000	
นางสาววิไลพร มาแก้ว		10,000					7,000	
นายอนุชิต พันทะวัน	9,150	9,000					6,000	12,150
นางสาวละออง ภูจวง	20,000						17,000	
นายมงคล เหล่ามาลา	10,000	10,000					17,000	
นายยอดผ่าง่าน พิชัยช่วง					25,000		25,000	
นางสาวกรรณก อาจวงษา	15,000	13,000			9,000		35,000	
นางเบญจพร แก้วคำใต้	50,000	70,000			26,500		107,000	
ว่าที่ ร.ต.นาพัฒน์ เทียงภักดี	15,000						12,000	
นายทิฆายูวัฒน์ สวัสดิ์ล่อ	3,000	55,000					55,000	
นายวิทยากร โคตรมุงคุณ	5,000	30,000					41,000	
นางสาวมณิทิพย์ น้อยสุวรรณา	9,000	20,000					15,000	

จากตารางข้างต้นที่มิวิจัยสามารถจัดกลุ่มข้อมูลของเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม เป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้

1) Node ประวัติ ประกอบด้วย

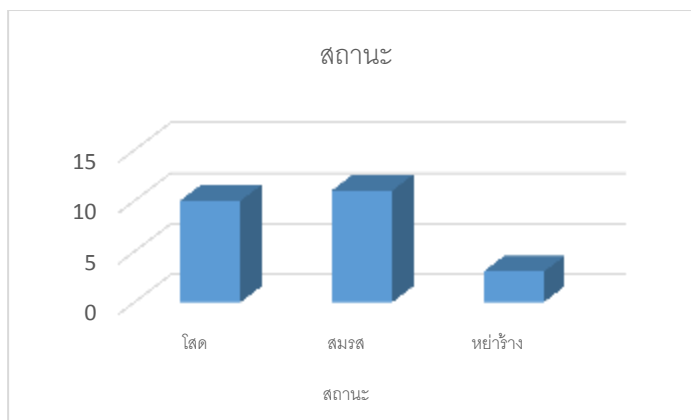
อายุ สถานะของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งหมด 24 รายแยกเป็นกลุ่มได้ดังนี้

- อายุ และวิธีการประสานงาน กลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดมหาสารคาม มีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 41 – 45 ปี มากที่สุด ถึงจำนวน 7 คน นอกจากนั้นก็มีจำนวนใกล้เคียงกันซึ่งแยกได้ดังนี้
- อายุตั้งแต่ 18 - 25 ปี จำนวน 1 คน
- อายุตั้งแต่ 31 – 35 ปี จำนวน 4 คน
- อายุตั้งแต่ 36 – 40 ปี จำนวน 5 คน
- อายุมากกว่า 45 ปี จำนวน 1 คน

สถานะ สถานะของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งหมด 24 รายแยกเป็นกลุ่มได้ดังนี้

- โสด 10 คน ซึ่งอาศัยอยู่กับครอบครัว จำนวน 9 คน และแยกครอบครัว 1 คน
- สมรสจำนวน 14 คน ซึ่งแบ่งย่อยได้ดังนี้ สมรสแล้วยังอาศัยอยู่กับครอบครัว 8 คน แต่แยกกันอยู่กับคู่สมรส 3 คน หย่าร้าง 3 คน แต่ยังคงอาศัยอยู่กับ 2 แยกอยู่คนเดียวอีกคนหนึ่ง

การศึกษา สถานะของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งหมด 24 รายแยกเป็นกลุ่มได้ดังนี้

- จบประถมศึกษา จำนวน 1 คน
- จบมัธยมต้น จำนวน 1 คน
- จบมัธยมปลาย จำนวน 2 คน
- จบระดับ ปวส. จำนวน 5 คน
- จบระดับปริญญาตรี จำนวน 11 คน
- จบระดับปริญญาโท จำนวน 4 คน

2) Node การทำเกษตร

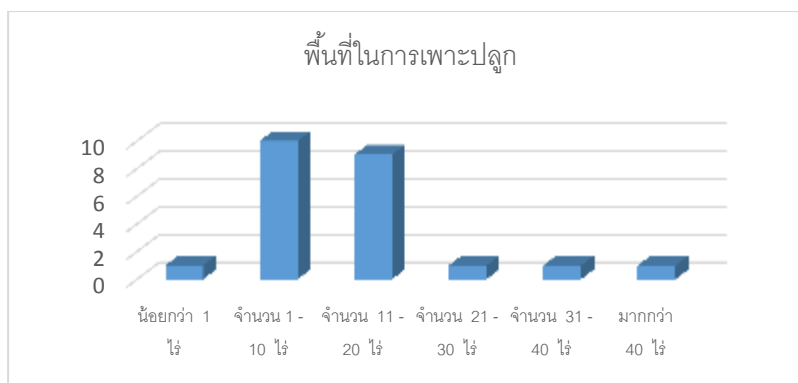
สาเหตุของการเข้าสู่ภาคการเกษตร พื้นที่สถานะของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งหมด 24 รายแยกเป็นกลุ่มได้ดังนี้

- สืบทอดมรดก จำนวน 9 คน
- เบื้องานประจำ จำนวน 6 คน
- จบการศึกษา จำนวน 2 คน
- สุขภาพ จำนวน 3 คน
- ธุรกิจล้ม จำนวน 3 คน
- กลับดูแลครอบครัว จำนวน 4 คน
- งานเสริม / งานอดิเรก จำนวน 7 คน

พื้นที่ พื้นที่สถานะของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งหมด 24 รายแยกเป็นกลุ่มได้ดังนี้

- ใช้พื้นที่ทำการเกษตร น้อยกว่า 1 ไร่ จำนวน 1 คน
- ใช้พื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 1 – 10 ไร่ จำนวน 10 คน
- ใช้พื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 11 – 20 ไร่ จำนวน 9 คน
- ใช้พื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 21 – 30 ไร่ จำนวน 1 คน
- ใช้พื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 31 – 40 ไร่ จำนวน 1 คน
- ใช้พื้นที่ทำการเกษตร มากกว่า 40 ไร่ จำนวน 1 คน

จุดมุ่งหมายในการทำเกษตร ของกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่สถานะของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งหมด 24 ราย ซึ่งแต่ละคนอาจมีจุดมุ่งหมายในการทำเกษตรมากกว่าอย่างเดียวนั้น แยกเป็นกลุ่มได้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายส่วนตัว

- ต้องการมีรายได้ที่มั่นคง	จำนวน	16	คน
- ต้องการอิสรภาพในการประกอบอาชีพ	จำนวน	14	คน
- ต้องการมีสุขภาพที่ดีขึ้น	จำนวน	19	คน

2. จุดมุ่งหมายเพื่อสังคม

- ต้องการเป็นต้นแบบ	จำนวน	13	คน
- ต้องการขยายผล	จำนวน	12	คน
- ต้องการเป็นวิทยากร	จำนวน	7	คน

ปัญหาและอุปสรรคในการทำเกษตร พื้นที่สถานะของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งหมด 24 รายแยกเป็นกลุ่มได้ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรค ภายใน

- ความรู้ จำนวน 8 คน
- สุขภาพ จำนวน 3 คน
- เวลา จำนวน 8 คน
- ทุน / เครื่องจักร จำนวน 6 คน
- แรงงาน จำนวน 7 คน
- ความเชื่อมั่น จำนวน 3 คน
- ครอบครัว จำนวน 3 คน

2. ปัญหาและอุปสรรคภายนอก

- สภาพพื้นที่ จำนวน 17 คน
- ภัยพิบัติ จำนวน 9 คน
- สังคม จำนวน 3 คน
- ตลาด จำนวน 8 คน

กิจกรรมการผลิต (หลัก) พื้นที่สถานะของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งหมด 24 รายแยกเป็นกลุ่มได้ดังนี้

พืช สามารถแยกเป็นกิจกรรมที่เกษตรกรรุ่นใหม่ ที่ทำกิจกรรมเกี่ยวกับพืชได้ดังนี้

- ขจร จำนวน 2 คน	- หม่อน จำนวน 2 คน
- สมุนไพร จำนวน 1 คน	- มะขาม จำนวน 1 คน
- เห็ด จำนวน 2 คน	- พริก จำนวน 1 คน
- ฝรั่ง จำนวน 1 คน	- ข้าว จำนวน 12 คน
- มะนาว จำนวน 7 คน	- เมล่อน จำนวน 3 คน
- อ้อย จำนวน 2 คน	- มะม่วง จำนวน 1 คน
- กล้วย จำนวน 14 คน	- น้อยหน่า จำนวน 1 คน
- ผัก จำนวน 9 คน	

สัตว์ สามารถแยกเป็นกิจกรรมที่เกษตรกรรุ่นใหม่ ที่ทำกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องของสัตว์ได้ดังนี้

- จิ้งหรีด	จำนวน 1 คน	- วัว	จำนวน 8 คน
- ปลา	จำนวน 7 คน	- กุ้งฝอย	จำนวน 3 คน
- นกกระทา	จำนวน 4 คน	- กบ	จำนวน 2 คน
- เป็ด	จำนวน 6 คน	- หมู	จำนวน 1 คน
- ไก่	จำนวน 6 คน	- ไก่วง	จำนวน 2 คน
- กุ้ง	จำนวน 1 คน		

3) Node การจัดการผลผลิต

การจัดการผลผลิต กลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่มีวิธีการจัดการผลผลิตของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ

- ขายผลผลิตสด	จำนวน 24 คน
- ขยายพันธุ์	จำนวน 18 คน
- แปรรูปผลผลิต	จำนวน 16 คน
- ขยายองค์ความรู้	จำนวน 9 คน
- ขายผลพลอยได้	จำนวน 10 คน
- แพนด้าไซต์/ลูกฟาร์ม	จำนวน 6 คน

องค์ความรู้

- การจัดการแปลงเกษตร	จำนวน 7 คน
- องค์ความรู้ด้านการแปรรูป	
- หม่อน	จำนวน 3 คน
- กล้วย	จำนวน 4 คน
- อ้อย	จำนวน 1 คน
- ข้าว	จำนวน 3 คน
- จิ้งหรีด	จำนวน 1 คน

- เห็น จำนวน 1 คน
- องค์ความรู้การขยายพันธุ์
 - ไข่ จำนวน 1 คน
 - ฟัก จำนวน 1 คน
 - อ้อย จำนวน 1 คน
 - หม่อน จำนวน 2 คน
 - กล้วย จำนวน 6 คน
 - ข้า/ตะไคร้ จำนวน 1 คน
- องค์ความรู้การทำผลผลิตออกนอกฤดู
 - หม่อน จำนวน 3 คน
 - ข้า จำนวน 1 คน
 - น้อยหน้า จำนวน 1 คน
 - ผัก จำนวน 2 คน
 - ไข่ จำนวน 1 คน

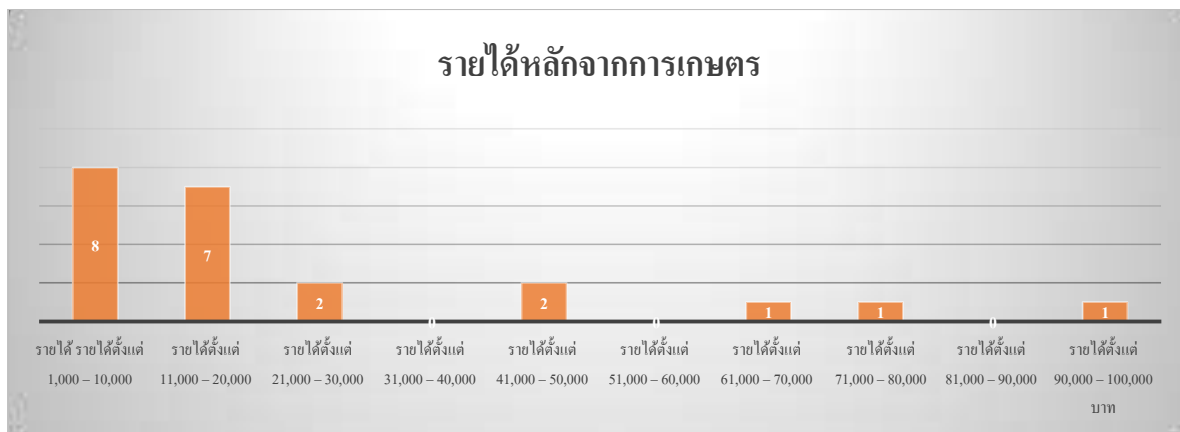
รายได้ / รายจ่าย

รายได้ค่าใช้จ่ายของเกษตรกรรุ่นใหม่มีหลากหลายวาระที่ต่างกัน เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาวิจัยจึงได้รวบรวมและเฉลี่ยเป็นรายได้ค่าใช้จ่ายเป็นเดือน ๆ ได้ดังนี้

รายได้หลัก

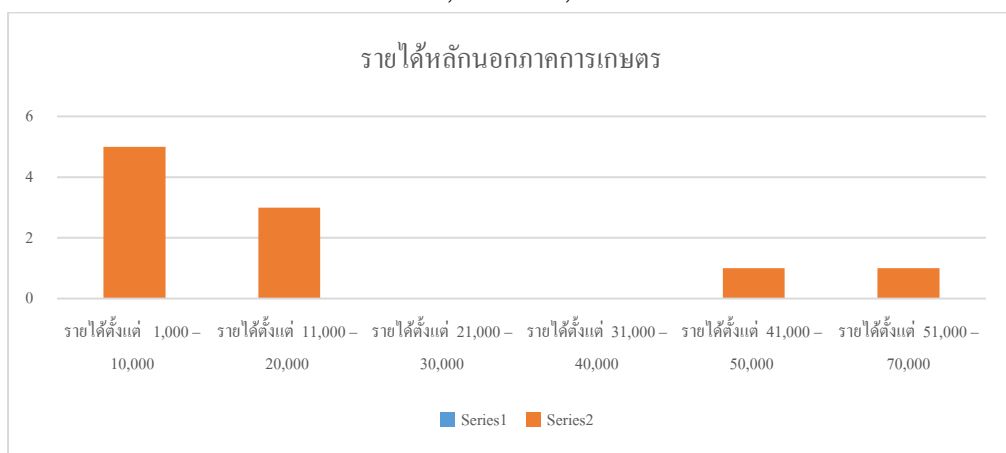
รายได้หลักในภาคเกษตร

- มีรายได้ตั้งแต่ 1,000 – 10,000 บาท	จำนวน 8 คน
- มีรายได้ตั้งแต่ 11,000 – 20,000 บาท	จำนวน 7 คน
- มีรายได้ตั้งแต่ 21,000 – 30,000 บาท	จำนวน 2 คน
- มีรายได้ตั้งแต่ 31,000 – 40,000 บาท	จำนวน 0 คน
- มีรายได้ตั้งแต่ 41,000 – 50,000 บาท	จำนวน 2 คน
- มีรายได้ตั้งแต่ 51,000 – 60,000 บาท	จำนวน 0 คน
- มีรายได้ตั้งแต่ 61,000 – 70,000 บาท	จำนวน 1 คน
- มีรายได้ตั้งแต่ 71,000 – 80,000 บาท	จำนวน 1 คน
- มีรายได้ตั้งแต่ 81,000 – 90,000 บาท	จำนวน 0 คน
- มีรายได้ตั้งแต่ 90,000 – 100,000 บาท	จำนวน 1 คน

รายได้นอกภาคเกษตร

- มีรายได้ตั้งแต่ 1,000 – 10,000 บาท จำนวน 5 คน
- มีรายได้ตั้งแต่ 11,000 – 20,000 บาท จำนวน 3 คน
- มีรายได้ตั้งแต่ 21,000 – 30,000 บาท จำนวน 0 คน
- มีรายได้ตั้งแต่ 31,000 – 40,000 บาท จำนวน 0 คน
- มีรายได้ตั้งแต่ 41,000 – 50,000 บาท จำนวน 1 คน
- มีรายได้ตั้งแต่ 51,000 – 70,000 บาท จำนวน 1 คน

รายได้เสริม จะแบ่งออก 2 ส่วน คือ รายได้เสริมในภาคเกษตร

- มีรายได้เสริมตั้งแต่ 1,000 – 10,000 บาท จำนวน 2 คน
- มีรายได้เสริมตั้งแต่ 11,000 – 20,000 บาท จำนวน 1 คน
- มีรายได้เสริมตั้งแต่ 21,000 – 40,000 บาท จำนวน 1 คน

รายได้นอกภาคเกษตร

- มีรายได้นอกภาคเกษตรตั้งแต่ 11,000 – 20,000 บาท จำนวน 4 คน
- มีรายได้นอกภาคเกษตรตั้งแต่ 21,000 – 30,000 บาท จำนวน 2 คน

รายจ่าย เป็นรายจ่ายรวมทั้งครัวเรือน

- มีรายจ่ายตั้งแต่ 1,000 – 10,000 บาท	จำนวน	5	คน
- มีรายจ่ายตั้งแต่ 11,000 – 20,000 บาท	จำนวน	8	คน
- มีรายจ่ายตั้งแต่ 21,000 – 30,000 บาท	จำนวน	2	คน
- มีรายจ่ายตั้งแต่ 31,000 – 40,000 บาท	จำนวน	3	คน
- มีรายจ่ายตั้งแต่ 41,000 – 50,000 บาท	จำนวน	1	คน
- มีรายจ่ายตั้งแต่ 51,000 – 60,000 บาท	จำนวน	3	คน
- มีรายจ่ายตั้งแต่ 61,000 – 70,000 บาท	จำนวน	0	คน
- มีรายจ่ายตั้งแต่ 71,000 – 80,000 บาท	จำนวน	0	คน
- มีรายจ่ายตั้งแต่ 81,000 – 90,000 บาท	จำนวน	0	คน
- มีรายจ่ายตั้งแต่ 90,000 – 100,000 บาท	จำนวน	1	คน

4) แนวคิดในการทำการเกษตร

ชื่อ – สกุล เกษตรกร	แนวคิด
นายกรุง ดวงเงิน	สร้างรายได้ให้มั่นคง
นายเมฆินทร์ อินทร์เอก	สร้างรายได้และอนาคตให้ลูก
นางสาววรรดาภา ทองมีค่า	ตามกระแส
นางสาวละมัย พูลศิลป์	สร้างรายได้
นายวิจิต จันทะบุรณ์	สืบสานอาชีพ
นายพงษ์พัฒน์ แก้วพะเนาว์	อยู่อย่างพอเพียง ชีวิตเราก็เพียงพอ
นายบรรจง แสนะยมูล	ต้องการสร้างรายได้ให้ชุมชนและเกษตรกร
นายสมควร ไชยสุข	ทำการเกษตรแบบต้นทุนต่ำ ปลูกน้อยแล้วค่อยขยายให้มากขึ้น
นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี	การแปรรูปคือทางรอด
นางสาวเสาวลักษณ์ ลาบุตร	แปลกใหม่ในพื้นที่
นายสิรภาพ เสริมสาย	สร้างมรดกให้ลูก
นายไพบุลย์ รัชปัติย์	สร้างรายได้ทุกวัน
นายสมโภช สีกากุล	เป็นตัวอย่างเป็นชุมชน และคนรอบข้าง ให้มีอยู่มีกิน
นางสาววิไลพร มาแก้ว	ให้ชุมชนสร้างความมั่นคงในอาชีพและอาหาร
นายอนุชิต พันทะวัน	ยึดมั่นในการทำเกษตรและรู้คุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่นำมาใช้ประโยชน์ให้สูงสุด ทำให้พออยู่พอกิน เหลือกินค่อยขาย และแปรรูปเพื่อทำตลาด
นางสาวละออง ภูจวง	ทำทีละน้อย ค่อยๆเพิ่ม
นายมงคล เหล่ามาลา	เกษตรสวนทาง 3 ขั้นตอน 1.ทำเพื่อเรียนรู้ 2.ทำนอกฤดู 3.ขายผลพลอยได้
นายยอดผ่อง พิชัยช่วง	เกษตรอินทรีย์ สายพันธุ์ใหม่ ผสมผสานแบบพอเพียง(คิดค้นสังเกตใส่ใจ)
นางสาวกรนก อาจวงษา	ทำเกษตรผสมผสานโดยยึดสภาพพื้นที่เป็นหลัก แล้วทำกิจกรรมที่เหมาะสม

	กับสภาพพื้นที่ โดยไม่ทำลายระบบนิเวศเดิมที่มีอยู่
นางเบญจพร แก้วคำใต้	ตลาดนำการผลิต
ว่าที่ ร.ต.ธนาวัฒน์ เทียงภักดิ์	รายได้ ความสุข ครอบครัว
นายทีมาวุฒันน์ สวัสดิ์ลออ	ดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย
นายวิทยากร โคตรมุงคุณ	ใช้สิ่งมีอยู่ มาพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด
นางสาวมณีนทิพย์ น้อยสุวรรณ	ทำดีเพื่อพ่อ

5) เครือข่าย

เกษตรกรรุ่นใหม่ในปัจจุบันนี้ถือได้ว่าเป็นเกษตรกรที่หาความรู้จากองค์กรต่าง ๆ มากมายจึงทำให้มีกลุ่มมากมายตามไปด้วย ทางทีมวิจัยจึงได้ศึกษาเอาเฉพาะกลุ่มที่เกี่ยวข้องและหนุนเสริมด้านการทำเกษตร เท่านั้น ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

- กลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF 24 คน	- กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ 6 คน
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชน วสช. 13 คน	- กลุ่มเกษตรกรปราดเปื่อง SF 4 คน
- กลุ่มรวมพลคนอีสานกลาง 5 คน	- กลุ่มจัดการพืช/ดิน/ปุ๋ย ชุมชน 2 คน
- กลุ่มอาสาเกษตร อกม. 4 คน	- กลุ่มครูบัญชี 3 คน
- กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว 3 คน	- กลุ่มเพื่อนพึ่งภา 1 คน
- กลุ่มผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ 3 คน	- กลุ่มอาสาพัฒนาชุมชน อช. 1 คน
- กลุ่มคนกล้าคืนถิ่น 4 คน	

จากการจัดหมวดหมู่ข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 24 คน ทีมวิจัยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. อายุ เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคามส่วนใหญ่จะมีอายุตั้งแต่ 26 – 45 ปี มากที่สุด เนื่องจากข้อกำหนดคุณสมบัติของเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคามต้องมี อายุ 17 – 45 ปี

2. สถานะ เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคามจะมีสถานะแต่งงานมีครอบครัวแล้ว ซึ่งมีจำนวนถึง 14 คน ส่วนมากจะอาศัยอยู่กับครอบครัวใหญ่ที่มี พ่อ,แม่ รวมไปถึงญาติพี่น้อง แม้แต่สมาชิกที่เป็นโสดอีก 10 ราย ก็อาศัยอยู่กับครอบครัวเป็นส่วนใหญ่เหมือนกันสาเหตุอาจจะมาจากการเข้าสู่ภาคเกษตรคือการกลับมาเพื่อดูแลครอบครัว

3. การศึกษา เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม จะมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มากถึง 11 คน รองลงมาคือ ปวส. และปริญญาโท ซึ่งถือว่าการศึกษาระดับสูงและมีเพียง 2 คนเท่านั้นที่จบสายตรงทางการเกษตรมา

4. พื้นที่ เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม ทุกคนมีพื้นที่ในการทำเกษตรของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 1 – 20 ไร่ และมีแรงงานหลักเป็นบุคคลในครอบครัว หากผลผลิตที่ไม่พอจะมีการขายฐานสินค้าด้วยการหาเครือข่ายไปยังผู้ผลิตและมีผลผลิตที่เหมือนกันทั้งในตัวของผลผลิตและมาตรฐานการผลิต รวมไปถึงมาตรฐานของผลผลิตที่ได้ด้วย

5. สาเหตุของการเข้าสู่ภาคเกษตร เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคามมีสาเหตุในการเข้าสู่ภาคเกษตรที่คล้าย ๆ กัน อันดับแรกคือ การสืบทอดมรดก ที่มีจำนวนถึง 9 คน ที่ครอบครัวมีอาชีพทำการเกษตรอยู่แล้ว และมีอีกถึง 7 คนที่ทำการเกษตรเป็นอาชีพเสริม ส่วนพวกที่เปื่องานประจำต้องการอิสระในการทำงานก็มีมากถึง 6 คน จึงไม่แปลกที่เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จะมีระดับการศึกษาที่สูงแต่เลือกที่จะประกอบอาชีพเกษตรเพราะเป็นอาชีพที่มีอิสระและได้ดูแลครอบครัว พร้อมทั้งยังเป็นอาชีพที่ใช้บำบัดและรักษาสุขภาพของตัวเองไปด้วย

6. จุดมุ่งหมายในการทำเกษตร เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคามมีถึง 21 คนที่มีความมุ่งหมายต้องการมีรายได้ที่มั่นคงในอาชีพเกษตรพร้อมทั้งมีอิสรภาพในการใช้ชีวิตด้วย อีก 14 รongลงมาคือเรื่องของสุขภาพถึง 11 คน โดยมุ่งหวังที่จะขยายผลการทำเกษตรของตนเองให้กับผู้ที่สนใจด้วยวิธีการทำเป็นแบบอย่างให้ดูก่อนแล้วค่อยถ่ายทอดความรู้ผ่านการวิทยากรให้ผู้สนใจได้ศึกษาและนำไปปฏิบัติอีกที่เกษตรกรรุ่นใหม่จึงมีเป้าหมายที่แตกต่างกันออกไป เช่น

1) นางเบญจพร แก้วคำใต้ ต้องการสร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัว และถ้าสามารถทำได้ดี มีความมั่นคงในอาชีพเกษตร จะ ถ่ายทอดให้กับชุมชน เพื่อให้ทุกคนได้รู้ว่า เกษตรกรไทยจะไม่จนอีกต่อไป

2) ว่าที่ ร.ต.ธนาพัฒน์ เทียงภักดิ์ ต้องการสร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัว โดยยึดหลักของความพอเพียง และตามกำลังที่ตนทำได้ ดังคำกล่าวของไพบารวยที่ว่า “ไพบารวยมหาสารคาม วิถีเกษตรอินทรีย์ วิถีชีวิตพอเพียง”

3) นายชิตายุวัฒน์ สวัสดิ์ลื้ออ มีอาหารปลอดภัยไว้บริโภค มีรายได้เสริมและมีเครือข่ายในการขับเคลื่อนช่วยเหลือสังคมอีกทางหนึ่ง

ปัญหา ความต้องการ –ด้านแรงงาน

4) นายวิทยากร โคตรมุงคุณ เนื่องจากเพิ่งเข้ามาสู่ภาคเกษตรจึงทำให้ขาดความรู้เรื่องการทำเกษตรรวมถึงการแปรรูป ยังขาดในเรื่องของใบรับรองมาตรฐานทางการเกษตรและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

5) นางสาวณิทิพย์ น้อยสุวรรณ ต้องการเพิ่มรายได้ และให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ มีอาหารปลอดภัยไว้บริโภค และให้ชุมชนอยู่เย็นเป็นสุขมีศูนย์เรียนรู้ที่พร้อมต้อนรับคณะศึกษาดูงาน เพื่อสืบสานและเดินตามรอยพ่อตามแนวคิดที่ว่าคิดอะไรไม่ออกให้นึกถึงหน้าพ่อ

6) นางสาวละออง ภูจวง ต้องการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร และทำแปลงเกษตรของตัวเองเป็นตัวอย่างของการทำคั้นนาพารวย

7) นายมงคล เหล่ามาลา ทำแปลงเกษตรเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และทำกิ่งพันธุ์ขายทั้งส่งร้านพันธุ์ไม้ และขายให้ผู้สนใจทั่วไปโดยได้ขยายจากที่ดินมี

8) นายยอดผ่อง พิชัยช่วง ต้องการที่จะสร้างรูปแบบการทำนาระบบใหม่ แบบชานาสาขายพันธุ์ใหม่

9) นางสาวกรกนก อางวงษา มีความมุ่งหวังในการขยายการทำเกษตรแบบอินทรีย์เชิงอนุรักษ์สู่ชุมชนเริ่มจากตนเองไปยังชุมชนใกล้เคียง เพื่อเป็นการรักษาสมดุลของระบบนิเวศไว้ให้เกิดการพึ่งพากันในระบบนิเวศเพื่อนำไปสู่การทำเกษตรแบบยั่งยืน

10) นายบรรจง แสนะยมูล เป้าหมายสูงสุด คือ ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดี มีอาหารที่ดีกิน สุขภาพแข็งแรง ลดต้นทุนการทำเกษตร หมดหนี้หมดสิน โดยการลงมือปลูก สร้างไร่นาสวนผสมและทำการเกษตรให้

ชาวบ้านได้เห็นเป็นตัวอย่าง ต้องการสร้างชุมชนให้มีอยู่มีกิน เพื่อสุขภาพของเราเอง สร้างรากฐานความแข็งแกร่งด้วยการเน้นการปลูกพืชผสมผสาน สร้างรายได้ทุกวัน

11) นายสมควร ไชยสุข อยากมีรายได้เพิ่มมากขึ้นเพื่อมาช่วยภรรยาใช้หนี้สินให้หมดเร็วๆ ตอนนี้ก็พยายามพัฒนาพื้นที่ของตนเองที่มีอยู่แล้ว ให้เกิดรายได้มากที่สุด โดยยึดหลักพอเพียง เกษตรอินทรีย์เป็นหลัก และมีความมั่นใจกับอาชีพเกษตรมากขึ้นว่าจะอยู่ได้

12) นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี ต้องการทำเป็นเฟรนไชยก๊วยตากอบน้ำผึ้งทอด แล้วเราจะเป็นเฟรนไชนที่เป็ดกว้าง ลูกค้าขาดแบ่งเอาแบ่งไป ลูกค้าขาดก๊วยตากล้วยไป คือไม่มีใครอยากทำวัตถุดิบเอง หรอกถ้าเขาไม่มีพื้นที่และองค์ความรู้

13) นางสาวเสาวลักษณ์ สาบุตร เป็นแปลงเรียนรู้ สามารถนำสิ่งที่อยู่ในแปลงสร้างอาหารให้คนในบ้านบริโภคและนำไปสร้างรายได้ให้กับครอบครัว

14) นายกรุง ดวงเงิน เริ่มจากครอบครัว “ครอบครัวอยู่ได้ มีรายได้เลี้ยงครอบครัว”

15) นายเมฆินทร์ อินทร์นอก การทำเกษตรให้ได้มากกว่าเงินยังได้ครอบครัวและมีการจัดการดูแลมีอาชีพที่แน่นอนและเป็นอิสระ

16) นางสาววรรดา ทองมีค่า จากเดิมที่คิดว่าจะทำเป็นแ่งงานอดิเรก และหารรายได้เสริม เปลี่ยนความคิดจากที่ทำเพื่อค้าขายอย่างเดียว เป็นการทำเพราะความชอบและการเผื่อแผ่

17) นางสาวละมัย พูนศิลป์ ปลูกไว้กินและขายพอมีรายได้เสริมและเป็นทุนในการทำการเกษตรต่อไปโดยไม่ต้องเบียดเบียนเงินเก็บจากส่วนอื่นมาใช้ และทำให้ครอบครัวได้เห็นว่าการทำงานเกษตรไม่ได้เลวร้าย ต้องลำบากถึงขั้นต้องใช้แรงทั้งหมดในการทำเพียงแค่เราเข้าใจ

18) นายสิรภพ เสริมสาย อยากจะสร้างความมั่นคง มีปศุสัตว์ มีพืชผัก มีสมุนไพร ในพื้นที่ให้เป็นมรดกแก่ลูกต่อไป ตอนนี้คิดว่าทำได้อยู่ที่ 40 เปอร์เซ็นต์ ของเป้าหมายที่วางไว้ เพราะตอนนี้มีน้ำก็จริง แต่ว่าน้ำก็ยังไปไม่ถึงต้นไม้ เราต้องซื้อท่อมาทำระบบน้ำ บางอย่างปลูกก็ไม่ได้ผลผลิต อีกอย่างก็ต้องสร้างความอุดมสมบูรณ์ของดินให้มากขึ้น เพราะพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังมาประมาณ 30 ปี ต้องใช้เวลาในการปรับปรุงและพลิกฟื้นอีกมาก

19) นายไพบุลย์ รัฐปติย์ คือศึกษาให้มององค์ความรู้จริงๆด้านพืช และมีเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือ มีรายได้ให้ถึงปีละ 5,000,000 บาท

20) นายสมโภช สีากุล อยู่ได้โดยไม่จำเป็นต้องซื้ออาหารกิน และสามารถผลิตอาหารออกจำหน่ายให้คนรอบข้างๆได้ สามารถชักชวนให้ชาวบ้าน คนบ้านใกล้เคียง หรือผู้ที่สนใจ เข้ามามีส่วนร่วมในการทำเกษตร ถ้าเขาสนใจ

21) นางสาววิไลพร มาแก้ว ชาวบ้านมีคลังอาหารเป็นของตัวเอง ชุมชนสามารถดำรงชีพอยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งปัจจัยต่างๆจากภายนอก ชาวบ้านสามารถลดรายจ่ายมีรายได้ในทุกๆวัน ชุมชนเข้มแข็งอยู่เย็นเป็นสุข เป็นรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

22) นายอนุชิต พันทะวัน ทำเกษตรด้วยความรัก ยังไม่ได้คาดหวังอะไรมาก ทำไปเรื่อยๆ เพื่อสืบสานอาชีพจากพ่อแม่ โดยทำเป็นรายได้เสริมควบคู่กับงานประจำ

23) นายวิชิต จันทะบุรณ์ สืบหาอาชีพจากพ่อที่ท่านได้นำร่องไว้ให้ในรูปแบบเกษตรอินทรีย์

24) นายพงษ์พัฒน์ แก้วพะเนาว์ เป็นผู้ประกอบการเกษตร เรื่องของการแปรรูปด้านอาหาร และสร้างแบรนด์ของตัวเอง

7. แนวคิดในการทำเกษตร เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคามมีแนวคิดในการทำเกษตรหลักๆ คือ การสร้างรายได้ที่มั่นคง พร้อมทั้งได้สืบสานอาชีพเกษตรกรรมโดยสร้างให้เป็นแหล่งอาหารที่ปลอดภัย น้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้นำสิ่งที่มียูมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด พร้อมกันกับต้นทุนที่ใช้ก็ต้องต่ำที่สุดเหมือนกัน ทั้งนี้ทั้งนั้นเป็นทำเกษตรอินทรีย์แทบทั้งสิ้นโดยจะทำเป็นตัวอย่างให้กับชุมชนเน้นการขยายพันธุ์เอง จะผลิตตามความต้องการของตลาด ใช้ความต้องการของตลาด นำการผลิต สรรหาสิ่งแปลกใหม่มาเสริมในการทำเกษตร รวมไปถึงการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิต

8. ปัญหาและอุปสรรค เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคามมีปัญหาในการทำเกษตรจากภายนอกที่ยากจะควบคุม ปัญหาที่มากที่สุดคือสภาพพื้นที่ในการทำเกษตรส่วนมากจะเป็นเรื่องของสภาพดินที่ไม่เหมาะกับการเพาะปลูก บางคนดินเค็มบ้าง เปรี้ยวบ้าง นอกจากนั้นยังขาดน้ำหรือที่มีก็เค็มไม่สามารถนำมาใช้ได้ในยามแล้ง แต่พอหน้าฝนกลับต้องเจอน้ำท่วมซ้ำซาก ปีใดมีผลผลิตที่ดีก็ออกมาเยาะจนล้นตลาดหรือตลาดที่มีก็เป็นตลาดทั่วไปราคาผันผวนตามท้องตลาดทำให้ยากต่อการคำนวณจุดคุ้มทุน ต้องทำเกษตรแบบไม่รู้เลยตนกำลังอยู่ในสถานะได้กำไรหรือขาดทุน ทำให้มีรายได้และค่าใช้จ่ายที่ไม่มั่นคง ปัญหาอีกอย่างหนึ่งที่มีพอ ๆ กันคือ เรื่องของเวลาที่ไม่เพียงพอทำให้ทำเกษตรได้ไม่เต็มที่สืบเนื่องมาจากภาระด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาระทางครอบครัว ต้องการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม รองลงมาคือเรื่องของทุนที่ใช้ในการทำเกษตร สุขภาพจนทำให้คนในครอบครัวและชุมชนขาดความเชื่อมั่นในการทำเกษตร

9. กิจกรรมการผลิตหลัก เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคามมีกิจกรรมทางเกษตรหลัก ๆ ที่เหมือนกันและมากที่สุดคือ กล้าย ซึ่งมีจำนวนมากถึง 14 คน รองลงมาคือ ข้าวจำนวน 12 คน รองลงมาคือพืชผักต่าง ๆ และการเลี้ยงสัตว์ ส่วนกิจกรรมที่มีน้อยที่สุดคือเรื่องของการทำเกี่ยวกับเห็ด ซึ่งทุกคนจะมีการทำเกษตรที่หลากหลาย ตามความเหมาะสมของพื้นที่และชุมชน

10. การจัดการผลผลิต เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคามทุกคนมีการจัดการผลผลิตโดยการขายสดเป็นหลัก รองลงมาคือการขายพันธุ์ และที่เหลือจากการขายสดก็จะนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ถึง 16 คน นอกจากจะมีรายได้จากการขายผลผลิตจากกิจกรรมหลักแล้วยังมีรายได้จากผลพลอยได้ในการทำเกษตรอีกไม่น้อยมีจำนวนถึง 10 คน เพราะเกษตรกรรุ่นใหม่ส่วนมากจะนำหลักคิดแบบ Zero Waste เข้ามาใช้โดยการแปลงสิ่งที่เหลือจากการเกษตรนำมาดัดแปลงหรือขายตรงเพื่อสร้างมูลค่าและเพิ่มรายได้อีกทางหนึ่งขยายองค์ความรู้สู่ชุมชนรวมไปถึงผู้ที่สนใจ และยังมีสมาชิกอีก 6 คนที่มีรายได้จากการขยายผลสู่ชุมชนเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มผลผลิตและเพิ่มอำนาจต่อรองในการขายผลผลิต ทั้งยังทำให้มีจำนวนผลผลิตมากพอต่อความต้องการของตลาดและที่สำคัญ คือ มีอย่างต่อเนื่องไม่ขาดตลาดแต่จะเน้นเรื่องของมาตรฐานเป็นสำคัญเพื่อความพึงพอใจและดึงดูดใจลูกค้าและในการจัดการผลผลิตอะไรไม่ว่าจะเป็น การขาดสด ขายส่ง แปรรูป หรือ การขยายพันธุ์ เกษตรกรรุ่นใหม่จะได้รับการสอนให้รู้จักการคำนวณจุดคุ้มทุนในการดำเนินกรรมต่าง ๆ ก่อนโดยในยุคแรก YSF มหาสารคามจะได้รับความรู้จาก ดร.ทศศิณชัย ตรีสัตย์ ที่ปรึกษา เป็นผู้ถ่ายทอดให้ความรู้ ว่าสิ่งที่ทำอยู่หรือคิดที่จะทำนั้นจะได้กำไรหรือขาดทุนในการทำธุรกิจ สิ่งที่สำคัญที่สุดเหนือกว่าความอยากทำทั้งปวง คือ การที่ธุรกิจประสบผลกำไร หรือพูดง่าย ๆ ว่าไม่ขาดทุน และได้มากกว่าที่ลงทุนไป ปัญหาคือในการเริ่มต้นทำธุรกิจใหม่นั้น ถ้ายังมีประสบการณ์ไม่มาก ผู้ประกอบการมักคาดการณ์ได้ลำบากว่า ธุรกิจที่ตนเองทำจะคุ้มทุนหรือไม่ และคืนทุนเมื่อไร ไม่ทราบว่าจะคิดคำนวณจุดคุ้มทุนออกมาอย่างไร และการใช้ความรู้สึกในการตอบคำถามนี้ ก็ไม่ได้ช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นสักเท่าไร ดังนั้นการทำให้ออกมาเป็นตัวเลखจะช่วยให้การตัดสินใจง่ายขึ้นเยอะ จากการตอบในการทำธุรกิจนี้สมารถนำมาใช้ในการทำ

การเกษตรหากจะลงทุนทำอะไรสักอย่างมันมีความเสี่ยงหรือความน่าจะเป็นที่จะประสบความสำเร็จในกิจกรรมนั้นประมาณไหนจากตัวแปร 2 ตัวข้างล่างนี้

1. ต้องขายเท่าไรจึงจะคุ้มทุน?

คำตอบ: ปริมาณขั้นต่ำของสินค้าที่ต้องขาย (จำนวนครั้งของบริการที่ต้องทำ)

2. ต้องใช้เวลาแค่ไหนจึงจะคุ้มทุน?

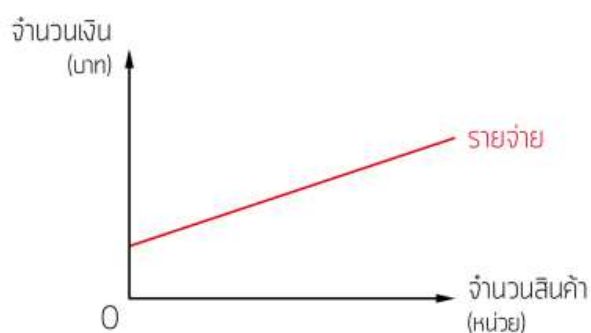
คำตอบ: ระยะเวลาที่จะขายสินค้า(บริการ) ให้ได้เท่ากับจำนวนที่จะคุ้มทุน

แต่ก่อนที่เราจะไปหาคำตอบมาเพื่อตอบคำถามทั้งสองข้อด้านบนยังมีตัวแปรที่เราต้องรู้จักเบื้องต้นสองตัว ได้แก่

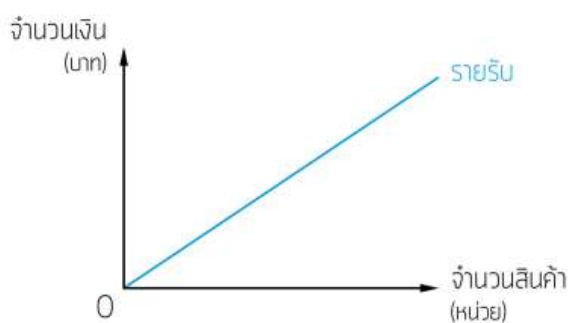
1. รายจ่ายทั้งหมด (Total Cost) คือ ต้นทุน ประกอบด้วยรายจ่ายคงที่ (Fix Cost) เช่น ค่าเช่าที่ และรายจ่ายแปรผันต่อชิ้นสินค้า (Variable Cost) เช่น ค่าวัตถุดิบ ค่าจ้าง ค่าไฟ เราจะหารเฉลี่ยออกมาเป็นต่อชิ้นสินค้า แล้วคูณด้วยจำนวนชิ้นที่ผลิต

2. รายรับทั้งหมด (Total Revenue) คือ ปริมาณขาย (Quantity) คูณด้วยราคา (Price)

สามารถอธิบายโดยใช้กราฟก็ได้ โดยความสัมพันธ์นี้จะเกี่ยวข้องกับกราฟเส้นตรงสองเส้น เส้นหนึ่งคือกราฟรายจ่าย ส่วนอีกเส้นหนึ่งคือกราฟรายรับ มาดูที่กราฟรายจ่ายก่อน เพราะทุกครั้งที่เริ่มต้นธุรกิจรายจ่ายเกิดขึ้นก่อนรายรับเสมอ จากกราฟจะประกอบไปด้วยแกนตั้งแสดงจำนวนเงิน ส่วนแกนนอนจะแสดงปริมาณสินค้า ความชันของกราฟเป็นบวกตรงตามหลักความจริงว่า ยิ่งเราผลิตสินค้ามากขึ้น รายจ่ายเราก็มากขึ้นไปด้วย

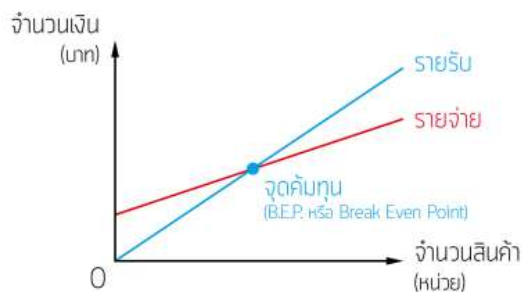

ส่วนอีกกราฟคือ กราฟรายรับ หลังจากเริ่มขายสินค้าและบริการ ธุรกิจจะมีรายรับเข้ามา กราฟจะมีสองแกนเช่นเดียวกับกราฟรายจ่ายคือแกนตั้งแสดงจำนวนเงิน และแกนนอนแสดงจำนวนชิ้นสินค้า กราฟของความชันเป็นบวกตามความเป็นจริงว่า ถ้าเราขายสินค้าได้มากขึ้น รายรับของเราก็มากขึ้นไปด้วย

แล้วจุดคุ้มทุนอยู่ที่ไหน?

จะตอบคำถามนี้ได้ ต้องตอบให้ได้ก่อนว่าจุดคุ้มทุน หรือจุดคุ้มทุนคืออะไร จุดคุ้มทุนคือจุดที่คนทำธุรกิจเท่าทุน ซึ่งก็คือมีรายจ่ายเท่ากับรายรับ ไม่ขาดทุนในขณะเดียวกันก็ไม่ได้กำไร เราสามารถหาจุดคุ้มทุนได้โดยการเอากกราฟรายจ่ายกับกราฟรายรับมาซ้อนกัน ความชันของกราฟทั้งสองเส้นนั้นไม่เท่ากันเพราะเราต้องขายในราคาที่สูงกว่าต้นทุนเพื่อเอากำไรอยู่แล้ว ดังนั้นกราฟเส้นตรงทั้งสองเส้นจะมาตัดกันที่จุดๆหนึ่งซึ่งก็คือจุดคุ้มทุน (Break Even Point หรือ B.E.P. คือ จุดคุ้มทุน) คำตอบอยู่บนกราฟเลย แต่ถ้าไม่อยากรวดกราฟก็คำนวณหาได้ วิธีการนั้นไม่ซับซ้อน

หลักการคำนวณจุดคุ้มทุน (B.E.P.: Break Even Point)

จุดคุ้มทุน คือ รายรับ = รายจ่าย

รายรับ คือ ปริมาณขาย* x ราคา**

*ต่อไปจะแทนปริมาณขาย ด้วยตัวย่อ Q

**ต่อไปจะแทนราคา ด้วยตัวย่อ P

รายจ่าย คือ รายจ่ายคงที่ + รายจ่ายแปรผันต่อชิ้นคูณจำนวนชิ้นสินค้าที่ผลิต

ดังนั้นที่จะคุ้มทุนเมื่อ รายรับ = รายจ่าย

จะมีวิธีการคำนวณดังนี้ $QP = \text{รายจ่ายคงที่} + \text{รายจ่ายผันแปร}$

จากสมการความสัมพันธ์ข้างบนนี้ จะมีข้อมูลที่เราต้องรู้แน่นอนอยู่แล้ว คือ รายจ่ายคงที่และรายจ่ายผันแปรต่อชิ้น เรายังแบ่งการคิดออกได้เป็น 2 กรณี ตามความต้องการรู้ของเราดังต่อไปนี้

กรณีที่ 1 อยากรู้ว่าต้องขายกี่ชิ้นถึงจะคุ้มทุน ?

- กรณีนี้เราต้องมีราคาในใจแล้วว่าจะขายราคากี่บาท ต้องการหาปริมาณขาย

กรณีที่ 2 อยากรู้ว่าต้องการขายขึ้นละราคาเท่าไรถึงจะคุ้มทุน ?

- กรณีนี้จะใช้เมื่อเรามีสินค้าอยู่ในมือจำนวนที่แน่นอน รู้แล้วว่ามีของอยู่กี่ชิ้น แล้วอยากทราบว่าขายขึ้นละเท่าไรถึงคุ้มทุน

ไม่ว่าจะเป็นทางธุรกิจหรือทางการเกษตรนั้นถ้าต้องขายมากแค่ไหนจึงจะคุ้มทุน เปรียบเทียบกับความยากง่ายในการขายด้วย ถ้าต้องขายมาก หรือเป็นสินค้าที่ขายยากต้องใช้เวลานานกว่าจะขายได้สักชิ้น หรือมีรายจ่ายที่สูงมากทำให้ได้กำไรน้อยและต้องผลิตที่ละมากๆ จึงจะได้กำไรก็อาจไม่น่าลงทุน ควรตระหนักว่าจุดคุ้มทุนนี้เป็นเพียงจุดที่เท่าทุนหรือเสมอตัวเท่านั้น ดังนั้นเมื่อทราบจุดคุ้มทุนแล้ว ต้องขายสินค้าให้ได้มากกว่าหรือตั้งราคาให้สูงกว่าที่คำนวณได้เพื่อให้เกิดกำไร หรืออีกวิธีการหนึ่งคือลดรายจ่ายจากต้นทุนคงที่ซึ่งจะมีผลต่อรายได้ที่เพิ่มขึ้นโดยตรง หรือลดรายจ่ายแปรผันลงก็ได้เช่นกัน ซึ่งในครั้งหน้าเราจะนำสูตรการคำนวณที่ประยุกต์มากขึ้นมานำเสนอ

11. องค์ความรู้ เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคามมีองค์ความรู้ที่หลากหลาย โดดเด่นแตกต่างกันไป ซึ่งมีถึง 7 ที่มียุทธศาสตร์ในการจัดการแปลงอินทรีย์ได้ รองลงมาคือคนที่มียุทธศาสตร์ในเรื่องของการปลูกผัก ขยายพันธุ์และการแปรรูป จะเห็นได้ว่าเกษตรกรรุ่นใหม่บางคนมีองค์ความรู้มากกว่าหนึ่งเรื่อง และทุกคนสามารถประยุกต์องค์ความรู้ของตนเองไปใช้ในการทำเกษตรแบบอินทรีย์ได้ทั้งสิ้น

องค์ความรู้ที่มีการถ่ายทอดให้กับบุคคลที่สนใจและนำไปพัฒนาเครือข่ายและชุมชนแล้วก็มีหลากหลายอย่างจากหลายบุคคล เช่น

นายพงษ์พัฒน์ แก้วพะเนาว์ การจัดการแปลงเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจร

นางสาวละออง ภูจวง การปลูกผักและเทคนิคในการจัดการศัตรูพืชแบบอินทรีย์

นายมงคล เหล่ามาลา การทำเกษตรแบบสวนทาง 3 ขั้นตอนและการขยายพันธุ์พืช

นายยอดผ่อง พิชัยช่วง การขยายพันธุ์พืชและการทำเกษตรในระบบอินทรีย์

นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี การแปรรูปกล้วย

นางสาวกรรณก อัจวงษา เรื่อง การจัดการแปลงอินทรีย์ การจัดการศัตรูพืชแบบอินทรีย์

นางสาวมณีนทิพย์ น้อยสุวรรณ การจัดการชุมชนสู่เกษตรทฤษฎีใหม่

นายเมฆินทร์ อินทร์เอก การปลูกเห็ดและการแปรรูปเห็ด

นางสาววิไลพร มาแก้ว การสร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์

นายไพบุลย์ รัชปิตย การขยายพันธุ์พืช

นายวิจิต จันทบุลย์ การปลูกและแปรรูปมะม่วง

12. รายได้ค่าใช้จ่าย เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคามมีรายได้มากกว่ารายจ่าย มีเพียงคนเดียวที่มีรายจ่ายมากกว่าเพราะเป็นช่วงเริ่มต้นทำการเกษตรจึงยังไม่มีรายได้มีเพียงแค่การลงทุนในช่วงแรก นอกจากนั้นทุกคนมีรายได้มากกว่าค่าใช้จ่ายเริ่มตั้งแต่ 1,000 เป็นต้นไปสูงสุดเกือบถึง 100,000 บาทเลยทีเดียว ซึ่งจะสังเกตได้ว่าคนที่มียาได้เหลือมากกว่า 10,000 บาทส่วนมากแล้วจะทำเกษตรมากกว่า 3 ปี หรือไม่ก็มียาได้เสริม และมีงานประจำ ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 ระดับได้ดังนี้

12.1 กลุ่มที่มีรายได้ระดับต่ำ คือกลุ่มที่มีรายได้ตั้งแต่ 1- 15,000 บาท/เดือน มีจำนวน 5 คน จะเป็นกลุ่มที่ทำเกษตรเป็นอาชีพเสริม ที่เหลือคือเพิ่งเข้าสู่ภาคเกษตรและมีรายได้จากการทำเกษตรเพียงอย่างเดียวเป็นส่วนใหญ่

12.2 กลุ่มที่มีรายได้ระดับสูง คือกลุ่มที่มีรายได้ตั้งแต่ 100,000 บาท/เดือน ขึ้นไป มีจำนวน 4 รายที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งคือคนที่มียาได้จากนอกภาคเกษตรเป็นรายได้หลัก และเป็นเกษตรกรที่ทำเกษตรมานานกว่า 5 ปี จนสร้างเกษตรเป็นแปลงต้นแบบของตนเองและใช้เครือข่ายขยายฐานการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตเพียงพอต่อความต้องการของตลาด

กลุ่มที่มีรายได้ระดับปานกลาง คือกลุ่มที่มีรายได้ตั้งแต่ 15,000 – 100,000 บาท/เดือน มีจำนวน 15 คน ส่วนมากเป็นกลุ่มคนที่ทำเกษตรมากกว่า 3 ปี และมีรายได้นอกภาคเกษตรเข้ามาเสริม ที่สำคัญทุกคนมีพื้นที่ในการทำเกษตรของตนเอง

13. กลุ่ม/เครือข่าย เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคามส่วนใหญ่จะมีเครือข่ายอื่น ๆ มากกว่าเครือข่าย YSF ซึ่งเครือข่ายส่วนใหญ่คือ เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ซึ่งก็มีจำนวนไม่น้อยที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญใน เครือข่ายนี้ มีนายกรุง ดวงเงิน ที่ดำรงตำแหน่งรองประธานสภาวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ยังเป็นประธานวิสาหกิจชุมชนของตัวเองอีกด้วย ซึ่งก็มีสมาชิก YSF อีกหลายรายที่เป็นประธานและคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ในชุมชนของตัวเอง เช่น นายโกสิน สุวรรณภักดี เป็นประธานกลุ่ม วสช.ข้าวบ้านหนองโน ต. วังยาง อ. โกสุมพิสัย นางสาวกรรณก อาจวงษา เป็นเลขา วสช. ข้าว บ.เขียบ ต.ขามเรียง อ. กันทรวิชัย เป็นต้น เกษตรกรทฤษฎีใหม่เกือบทุกคนเป็นสมาชิกของกลุ่มนี้ เช่น นางสาวละออง ภูจวง เป็นเลขาของกลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่ อ.กันทรวิชัย กลุ่มสมาร์ทฟาร์มเมอร์ส่วนมากจะเป็นเครือข่ายที่สนับสนุนการทำเกษตรของเขาเอง และเป็นตัวเชื่อมประสานไปยังชุมชน

มีกลไกในการติดต่อประสานงานในกลุ่มของ YSF มหาสารคาม ส่วนมากจะมีเจ้าหน้าที่และประธานจะทำหน้าที่ในการติดต่อประสานงานในการทำกิจกรรมผ่านทางกลุ่ม line ที่ตั้งขึ้นไว้รองรับการติดต่อสื่อสารและการปรึกษาหารือในด้านการเกษตร การซื้อขายแลกเปลี่ยนทุกด้านไม่ว่าจะเป็นสิ่งของผลผลิต องค์ความรู้ รวมไปถึงการส่งต่อข้อมูล จะมีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานส่งเสริม ฯ ในระดับอำเภอคอยเชื่อมประสานในระดับอำเภออีกทางหนึ่ง

ผลการปฏิบัติการโครงการวิจัย ระยะที่ 2

สรุปผลปฏิบัติการโครงการ “พัฒนาการผลิตและศักยภาพการผลิตของเกษตรกรรุ่นใหม่” กรณีศึกษา : YSF มหาสารคาม

จากการเริ่มทำโครงการระยะปฏิบัติการของทีมเกษตรกรรุ่นใหม่ทำให้เราสรุปผลการปฏิบัติการได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลและการออกแบบ วันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 ทีมวิจัยได้ทำการเพิ่มความรู้อ่านวิธีการต่าง ๆ ดังนี้
 - เพิ่มความรู้ผ่านนักวิชาการผ่านเวทีเครือข่าย ในเรื่อง ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ วิเคราะห์สถานการณ์
 - พัฒนาทักษะด้านการผลิต
 - เพิ่มความรู้ด้านการจัดการผลผลิต ผ่านเวทีแจ้งผลการวิเคราะห์ข้อมูล (เวทีคืนข้อมูลเป้าหมาย)

กิจกรรมที่ 1 ศึกษาดูงานการปลูกผักแปลงรวมบ้านเหล่าน้อย

แนวคิดในการไปศึกษาดูงานการปลูกผักแปลงรวมบ้านเหล่าน้อยมาจากการที่ทีมวิจัยได้ทำการทบทวนศักยภาพการผลิตของเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF มหาสารคามทำให้ทราบสถานการณ์ดังต่อไปนี้

ข้อค้นพบจากการปฏิบัติการระยะแรก

การจัดการผลผลิตของ ysf มีหลากหลายรูปแบบ เช่น การทำตลาดเพื่อเป็นสถานที่กระจายผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของตนเองและเครือข่าย เพราะทุกคนทำการตลาดเป็นของตัวเองและมีช่องทางตลาดของตนเอง หากแต่ส่วนมากมีความฝันที่เหมือนกันคือต้องการอิสระในการทำการเกษตรและมีแนวคิดที่ว่าอยู่ที่สวนก็สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองได้ จึงมีความเห็นที่จะทำการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดภูมิทัศน์เพื่อการตลาด

ในการทำการตลาดที่เสริมไทยร่วมกันทำให้เกษตรกรรุ่นใหม่ทราบว่าทุกคนมีศักยภาพการผลิตในเรื่องของการปลูกผักมาก แต่ขาดการจัดการ คือ สินค้าที่ขายดีและสร้างรายได้ให้กับผู้ขายเป็นกอบเป็นกำและต่อเนื่องในตลาดเสริมไทย คงปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นผักและผลไม้ หากแต่ช่วงใดที่มีผักบุงออกมาที่ร้านก็มีผักบุงมากจนล้นแต่ช่วงที่ผักบุงขาดตลาดก็มีเพียงไม่กี่เจ้าและจำนวนไม่พอต่อความต้องการทำให้เราเห็นถึงความไม่ต่อเนื่อง จึงนำมาเป็นแนวทางในการทดลองปฏิบัติการศึกษาดูงาน

ผลผลิตทางเกษตรของเกษตรกรรุ่นใหม่ส่วนมากจะมาจากการผลิตที่มีคุณภาพอยู่ในชั้นปลอดภัยมุ่งสู่การทำแบบอินทรีย์ จึงทำให้ผลผลิตที่ได้ค่อนข้างมีคุณภาพสูงหลายคนจึงมีแนวคิดที่จะผลักดันผลผลิตของตัวเองขึ้นไปยังตลาดระดับสูงแต่ยังติดปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการและหลักการรับรองมาตรฐาน จึงนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบแผนปฏิบัติการของเกษตรกรรุ่นใหม่อีกเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับการจัดการผลผลิตให้ได้มาตรฐาน อย. เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภค

การทำตลาดของเกษตรกรรุ่นใหม่ถือได้ว่ามีหลากหลายมาก บางตลาดก็ประสบความสำเร็จ บางตลาดก็ขาดทุนจึงต้องการทราบว่าการทำตลาดแบบใดที่เหมาะสมกับผลผลิตและความสามารถในการทำตลาดของตนเอง ตลาดที่เกษตรกรรุ่นใหม่ออกส่วนมากก็จะเป็นตลาดจำพวกตลาดนัด ไม่ว่าจะเป็น ตลาดเขียว ตลาด ธกส. ตลาดสหกรณ์ ตลาดนัดพอเพียง มมส. ตลาดศาลากลาง และตลาดที่เสริมไทยคอมเพล็กซ์ ในการออกแต่ละตลาดทำให้ได้ผลตอบรับที่ต่างกัน ทำให้เกษตรกรรุ่นใหม่อยากทราบถึงแนวทางการขายที่

เหมาะกับตน การถอดบทเรียนเรื่องการตลาดจึงเป็นอีกเรื่องที่ถูกยกขึ้นมาแผนปฏิบัติการของเกษตรกรรุ่นใหม่ อีกเรื่องหนึ่งเพื่อหาช่องทางที่เหมาะสมกับตัวเองและถ่ายทอดเทคนิคในการทำตลาดระหว่างกันสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง ร่วมกิจกรรม และได้บทเรียนเกี่ยวกับการทำตลาด/การขาย ในการทำเกษตรของเกษตรกรรุ่นใหม่นั้นไม่ได้ เน้นเพียงการใช้นวัตกรรมเท่านั้นยังได้รวมเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ด้วยเกษตรกรรุ่นใหม่ไม่ได้มีมุมมอง เกี่ยวกับศัตรูพืชที่อยู่ในแปลงนั้นเป็นสิ่งที่ต้องกำจัดเพียงอย่างเดียว แต่ยังมองเห็นว่าเป็นโอกาสที่จะหารายได้ เสริมจากสิ่งเหล่านั้นด้วย เช่น การขายแมลง การขายหญ้า และการขายกิ่งที่ตัดแต่งออกจากต้นการศึกษา หาความรู้เกษตรกรรุ่นใหม่จะไม่หยุดที่จะค้นหาความรู้ใหม่ ๆ ให้กับตัวเองอยู่เสมอไม่ว่าความรู้นั้นจะเป็น ความรู้แบบไหนก็ตาม

ผลที่ได้จากการปฏิบัติการศึกษาดูงานแปลงผักรวมบ้านเหล่าน้อย

1. วิธีการบริหารจัดการกลุ่ม โดยการใช้ปฏิทินการเพาะปลูกเข้ามาช่วยในการปลูกผักแต่ละแปลงส่วน การปลูกผักบุงแต่ละแปลงจะปลูกในช่วงระยะให้ห่างกัน 5 วันและเพาะปลูกแต่ละแปลงให้สามารถเก็บส่ง ตลาดได้ 2 วัน เพื่อความต่อเนื่อง ไม่ควรปลูกซ้ำเกิน 4 ครั้งต่อแปลงหากครบแล้วก็ควรเปลี่ยนไปปลูกในแปลง อื่นและสับผักชนิดอื่นมาปลูกที่แปลงแทน

2. เรียนรู้เทคนิคการปลูกผักบุงแต่ละฤดู ในหน้าร้อนผักบุงจะมีอายุไม่เกิน 18 วันควรปลูกให้ห่างไม่ถึ เกินไปป้องกันปัญหาใบลายที่เกิดจากเชื้อรา หน้าหนาวผักบุงจะมีอายุเก็บเกี่ยวได้ที่ 20 -25 วัน และใช้น้ำอุ่นใน การกระตุ้นการงอกของเมล็ดผักบุง ส่วนในหน้าฝนควรยกแปลงปลูกกันการซังของน้ำฝนและใช้ผ้าสแลนบัง เพื่อไม่ให้โดนกับฝนโดยตรงป้องกันการล้มของต้นผักบุงในระยะเก็บเกี่ยว

3. วิธีการทำงานเป็นกลุ่มยังผลไปยังการต่อรองกับการตลาด ในการทำงานแปลงรวมต้องแบ่งเวลาให้ ดีควรให้เวลากับแปลงส่วนตัวและครอบครัวก่อนเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ใช้วิธีรวมกลุ่มแบบใจ ถึงใจ มีกฎร่วมกันคือห้ามนินทา ชาวบ้านเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด ต้องมีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าและสมาชิกกลุ่ม ไม่ คิดเอาแต่ผลประโยชน์ส่วนตัวจะขายผักให้กับแม่ค้าประจำก่อนในราคาที่ตกลงกันไว้โดยการทำการขายแบบ ตลาดนำการผลิต มีการกำหนดราคาที่แน่นอน ในราคากิโลกรัมละ 12 บาท

บทเรียนที่ได้จากการปฏิบัติการศึกษาดูงานแปลงผักรวมบ้านเหล่าน้อย

- ต้องเลือกพื้นที่ดูงานที่สอดคล้องและเหมาะสมกับแปลงที่ทำ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงต่อความต้องการ ในการวางแผนการปฏิบัติและตอบโจทย์ในการเพิ่มศักยภาพการผลิตและการพัฒนาการจัดการผลผลิต และ เป็นประโยชน์สูงสุดของผู้ที่เข้าร่วมศึกษาดูงานให้นำไปต่อยอดและปฏิบัติต่อในแปลงของตนเองหรือการนำไป ขยายเครือข่ายการผลิตให้มีความต่อเนื่องของผลผลิตสู่ท้องตลาด

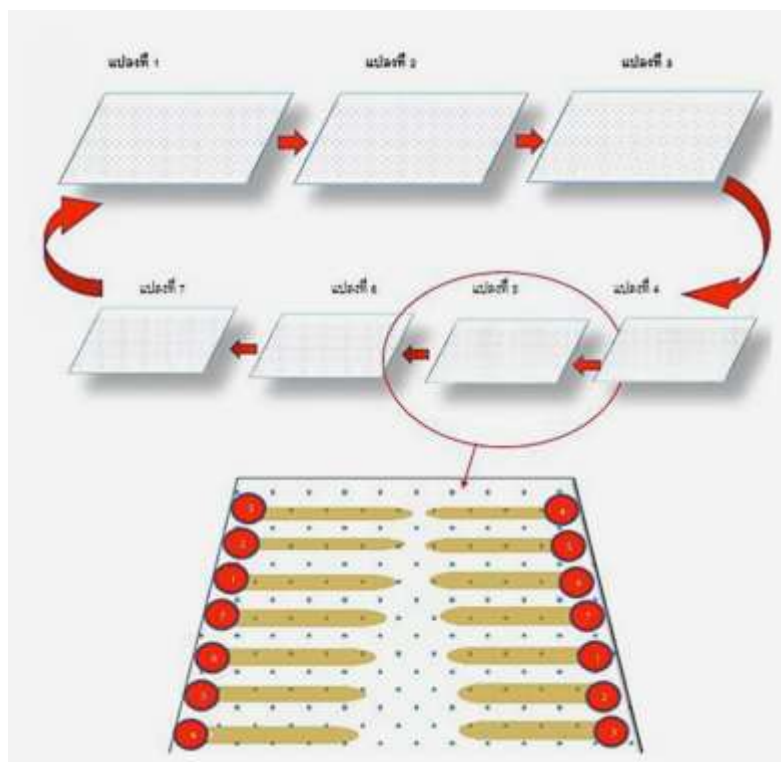
ข้อค้นพบที่ได้จากการปฏิบัติการศึกษาดูงานแปลงผักรวมบ้านเหล่าน้อย

- การปลูกฤดูหนาวต้องใช้น้ำอุ่นกระตุ้นเมล็ด ฤดูฝนต้องยกแปลงเหนือระดับน้ำ ฤดูร้อนต้องลดการ ใช้น้ำรดพันธุ์

- การสลับแปลงปลูกเพื่อลดปัญหาโรคพืช ต้องทราบจำนวนชนิดของผักที่จะปลูกและที่สำคัญ จำนวนอายุที่สามารถเก็บเกี่ยวได้ที่แน่นอน ปฏิทินที่ใช้อยู่จะเป็นการปลูกผักแบบ 7 บล็อก ผักที่มีระยะ เวลานานสุด 1 เดือน

ยกตัวอย่างผักที่ปลูกในแปลงหนึ่ง แปลงจะให้เป็น 7 บล็อก

บล็อกที่ 1 ขึ้นฉ่าย ที่มีอายุ 60 วัน

บล็อกที่ 5 เสรน่ห์ ที่มีอายุ 30 – 40 วัน

บล็อกที่ 2 สลัด ที่มีอายุ 55 วัน

บล็อกที่ 6 ผักโขมแดง 30 วัน

บล็อกที่ 3 คื่นช่าย ที่มีอายุ 45 – 50 วัน

บล็อกที่ 7 ผักบุ้ง 20 วัน

บล็อกที่ 4 หอมแบ่ง ที่มีอายุ 40 – 45 วัน

- **ปฏิทินพืช** ในการจะวางแผนปฏิทินการเพาะปลูกได้นั้นสิ่งแรกที่เราจะต้องรู้คือว่าเราสามารถทำการผลิตผักอะไรได้บ้างในระยะเวลาใดและอายุของพืชผักแต่ละอย่างนั้นมีจำนวนกี่วันจะได้วางแผนปลูกเป็นกลุ่มได้ เช่น หากต้องการปลูกผักบุ้งให้ได้ราคาดีต้องศึกษาว่าผักบุ้งจะมีราคาสูงในช่วงของเทศกาลงานบุญต่าง ๆ อย่างเช่นช่วงสงกรานต์เราต้องมองย้อนกลับไ้ว่าเป็นช่วงฤดูใด ควรปลูกอย่างไรที่สำคัญผักบุ้งมีอายุกี่วัน ให้นับวันปลูกให้ผักออกในช่วงที่ราคาดี อายุการเก็บเกี่ยวของผักแต่ละชนิด

1. ผักกาดขาวนอย เป็นผักที่มีอายุสั้น ปลูกเพียง 20 -30 วัน ก็สามารถเก็บรับประทานได้

2. ผักโขมเขียว โขมแดง ปลูกเพียง 15 วัน ก็สามารถเก็บรับประทานได้

3. ผักบุ้งจีนเย็นตาโฟแท้ ปลูกเพียง 18 -30 วัน ก็สามารถเก็บรับประทานได้

4. ผักกวางตุ้งเป็นผักที่มีอายุสั้น ปลูกเพียง 35-45 วันก็สามารถเก็บรับประทานได้

5. อายุการเก็บเกี่ยวของผักกาดขาวปลีประมาณ 65-90 วัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพันธุ์ที่ปลูก ข้อสังเกตว่าถึงเวลาที่ต้องเก็บเกี่ยวแล้ว คือ ใบนอกแรกเริ่มแห้งและเข้าปลีแน่นพอสมควร

6. ผักกาดหอมห่อสามารถเก็บได้เมื่อปลูกเป็นเวลา 60-75 วัน

7. ผักกาดเขียวปลีเมื่อปลูกได้ 55-75 วัน ก็เก็บรับประทานได้

8. ผักชีเริ่มเก็บเกี่ยวเมื่อเริ่มมีอายุประมาณ 4-60 วัน

9. ผักบุ้งจีนหลังจากหว่านเมล็ดไปแล้วประมาณ 25-30วัน จะเก็บผักบุ้งรับประทานได้

10. อายุการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวผักสลัด

• เรดโอ๊ค อายุเก็บเกี่ยว 45-50 วัน • สลัดแก้ว อายุเก็บเกี่ยว 70 วัน • เรดลิสฟ อายุเก็บเกี่ยว 45 วัน

• บัตเตอร์เฮด อายุเก็บเกี่ยว 50 วัน • กรีนคอส อายุเก็บเกี่ยว 55 วัน • กรีนโอ๊ค อายุเก็บเกี่ยว 40 วัน

11. มะนาวจะให้ผลผลิต ได้ 2 ครั้งต่อปี ในครั้งแรกมะนาวจะออกดอก ช่วงระหว่างเดือนสิงหาคมไปจนถึงเดือนกันยายน และครั้งที่สอง คือ ช่วงระหว่างเดือนมกราคมไปจนถึงเดือนพฤษภาคม อายุของผลมะนาวที่นำมาใช้ประโยชน์ได้ นับตั้งแต่ดอกจนกระทั่งเก็บเกี่ยวผลได้อยู่ในระหว่างประมาณ 4-5 เดือน

12. แตงกวา แตงร้าน บวบ และมะระ หลังปลูกโดยหยอดเมล็ด 20 ถึง 30 วัน จะเริ่มทยอยมีดอก ดอกเพศเมียจะพัฒนา เป็นผลต่อไป หลังจากดอกเพศเมียบาน 7 ถึง 10 วัน เริ่มทยอยเก็บเกี่ยวผลอ่อน อายุเก็บเกี่ยวหลังปลูก 30 ถึง 40 วัน ทำการเก็บเกี่ยวทุกวัน การเก็บเกี่ยวในช่วงเช้า จะให้น้ำหนักผลสูงสุด ช่วงเวลาเก็บเกี่ยว 30 ถึง 40 วัน ระยะเวลาปฏิบัติงาน 60 ถึง 80 วัน ส่วนบวบและมะระ อายุพืชหลังปลูก 40 วัน เริ่มทยอยมีดอกบาน หลังจากดอกเพศเมียบาน 15 ถึง 20 วัน เริ่มทยอยเก็บเกี่ยว อายุเก็บเกี่ยว 55 ถึง 60 วัน ช่วงเวลาเก็บเกี่ยว 40 ถึง 50 วัน ทำการเก็บเกี่ยวทุกวัน เก็บเกี่ยวในช่วงเช้า จะให้น้ำหนักผลสูงสุด เช่นเดียวกับ แตงกวา ระยะเวลาปลูก 80 ถึง 100 วัน

13. แตงโม และฟักทอง แตงโม และฟักทอง เก็บเกี่ยวผลแก่ ระยะเวลาปลูกนานกว่าผักวงศ์แตงอื่นๆ ดอกเริ่มทยอยบานหลังปลูก 50 วัน และเก็บเกี่ยวผลแก่หลังจากดอกเพศเมียบาน 40 ถึง 60 วัน เก็บเกี่ยว 3 ถึง 5 ครั้ง ทุกระยะห่างกัน 3 ถึง 5 วัน รวมระยะเวลาปลูก 100 ถึง 130 วัน

14. ผักกาดกวางตุ้ง คื่นช่ายและผักกาดหัว นิยมปลูกโดยการหว่าน หรือหยอดเมล็ดโดยตรง หลังปลูก 15 ถึง 20

วัน หรือมี 1 ถึง 2 ใบ ทำการถอนแยก ให้มีระยะปลูกที่เหมาะสม และกำจัดวัชพืช อายุเก็บเกี่ยว 35 ถึง 60 วัน ช่วงเวลาเก็บเกี่ยว 10 ถึง 20 วัน ระยะเวลา ปฏิบัติงาน 40 ถึง 60 วัน ส่วนผักวงศ์กะหล่ำประเภทอื่นๆ ทำการเพาะกล้า อายุกล้า 20 ถึง 25 วัน หรือต้นกล้ามี 3 ถึง 5 ใบ เก็บเกี่ยว หลังย้ายปลูก 40 ถึง 70 วัน ช่วงเวลาเก็บเกี่ยว 10 ถึง 20 วัน ระยะเวลาดำเนินการ 60 ถึง 90 วัน พันธุ์เบาจะเก็บเกี่ยว ได้เร็วกว่าพันธุ์หนัก

15.ถั่วปลูกโดยการหยอดเมล็ด 3 ถึง 5 เมล็ดต่อหลุม หลังปลูก 30 ถึง 40 วัน เริ่มทยอยมีดอกบาน หลังจากดอกบาน 10 ถึง 15 วัน เริ่มทยอยเก็บเกี่ยวฝัก การเก็บเกี่ยวทำทุกๆ 1 ถึง 2 วัน อายุเก็บเกี่ยว 40-60 วันหลังปลูก ช่วงเวลาเก็บเกี่ยว 30 ถึง 50 วัน ระยะเวลาปลูก 75 ถึง 100 วัน

16.มะเขือนิยมนิยมนเพาะกล้า แล้วย้ายปลูก อายุกล้า 25 ถึง 40 วัน หรือต้นพืชเมื่อมี 3 ถึง 5 ใบ มะเขือเทศมีอายุสั้นกว่าพริก และมะเขือ หลังย้ายปลูก 30 ถึง 40 วัน เริ่มทยอยมีดอกบาน และหลังจากดอกบาน 30 ถึง 40 วัน เริ่มทยอยเก็บเกี่ยวผลแรกๆ อายุเก็บเกี่ยว 75 ถึง 90 วัน หลังย้ายปลูก ช่วงเวลาเก็บเกี่ยวสำหรับมะเขือเทศ 30 ถึง 40 วัน ส่วนพริกและมะเขือ มีช่วงเวลาเก็บเกี่ยวนานกว่า 3 ถึง 6 เดือน

17. หอมหัวใหญ่ ปลูกโดยการเพาะกล้า เมื่อต้นกล้ามีอายุ 20 ถึง 30 วัน หลังเพาะเมล็ด จึงทำการย้ายปลูก อายุเก็บเกี่ยวหลังจาก ย้ายปลูก 90 ถึง 120 วัน เริ่มเก็บเกี่ยว รวมระยะเวลาปลูก 110 ถึง 150 วัน ส่วนผักวงศ์หอมประเภทอื่นๆ ปลูกโดยใช้หัวพันธุ์ หอมแบ่งอายุเก็บเกี่ยว 40 ถึง 60 วัน ส่วนกระเทียม และหอมแดง มีอายุเก็บเกี่ยว 75 ถึง 150 วันหลังปลูก

18. คื่นช่าย ผักชี ผักกาดหอมใบ มีอายุเก็บเกี่ยว 40 ถึง 50 วัน

19.แครอทมีอายุเก็บเกี่ยว 90 ถึง 120 วันหลังปลูก

ชื่อผัก	ช่วงเวลาปลูก	ระยะเวลาเก็บเกี่ยว
พริกหวาน	มกราคม-มิถุนายน	หลังจากหยอดเมล็ดได้ 70-130 วัน
แตงกวา	ทั้งปี	หลังจากหยอดเมล็ดได้ 30-35 วัน และหลังจากดอกลาน 10-20 วัน
พริก	ตุลาคม-กุมภาพันธ์ในปีถัดไป	หลังจากหยอดเมล็ดได้ 65-90 วัน หลังจากนั้นเก็บต่อเนื่องได้อีก 6 เดือน
โหระพา	ทั้งปี	หลังจากหยอดเมล็ดได้ 40-45 วัน หลังจากนั้นยังเก็บเกี่ยวได้อีกหลายครั้ง
ผักบุ้งจีน	ทั้งปี	หลังจากหยอดเมล็ดได้ 30 วัน
ผักปลัง	เมษายน-พฤษภาคม	หลังจากหยอดเมล็ดได้ 30-35 วัน
กะหล่ำปลม	พฤศจิกายน-ธันวาคม	หลังจากหว่านเมล็ดได้ 50-60 วัน
กะหล่ำปลี	ตุลาคม-มกราคมในปีถัดไป	พันธุ์เบา หลังจากหยอดเมล็ดได้ 50-60 วัน ส่วนพันธุ์หนัก หลังจากหยอดเมล็ดได้ 120 วัน
ดองโด้	กันยายน-มีนาคมในปีถัดไป	หลังจากหว่านเมล็ดได้ 30-40 วัน หลังจากนั้นเก็บต่อเนื่องได้อีก 1-2 ครั้ง
<u>ปวยเล้ง</u>	พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ในปีถัดไป	พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ในปีถัดไป
<u>บัตร์ต</u>	ตุลาคม-พฤศจิกายน	หลังจากหว่านเมล็ดได้ 60-80 วัน
กระเทียม	ตุลาคม-พฤศจิกายน	หลังจากหยอดเมล็ดได้ 100-120 วัน
ผักกาดขาวปลี	ตุลาคม-กุมภาพันธ์ในปีถัดไป	หลังจากหยอดเมล็ดได้ 45-50 วัน
<u>บร็อกโคลี</u>	ตุลาคม-มกราคมในปีถัดไป	หลังจากหยอดเมล็ดได้ 70-90 วัน
<u>หัวไชเท้า</u>	ตุลาคม-มกราคมในปีถัดไป	หลังจากหยอดเมล็ดได้ 40-50 วัน
ผักชี	กุมภาพันธ์-เมษายนในปีถัดไป	หลังจากหยอดเมล็ดได้ 40-50 วัน
ต้นหอม	สิงหาคม-มกราคมในปีถัดไป	หลังจากหยอดเมล็ดได้ 40-45 วัน
ถั่ว สันเตา	พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ในปีถัดไป	หลังจากหยอดเมล็ดได้ 50-70 วัน และเก็บต่อเนื่องได้อีกอย่างน้อย 40 วัน
ขึ้นฉ่าย	พฤศจิกายน-มกราคมในปีถัดไป	หลังจากหยอดเมล็ดได้ 40-45 วัน
มะเขือเทศ	พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ในปีถัดไป	หลังจากหยอดเมล็ดได้ 70-90 วัน
กวาดั่ง	ทั้งปี	หลังจากหยอดเมล็ดได้ 35-45 วัน
คะน้าจีน	ทั้งปี	หลังจากหว่านเมล็ดได้ 30 และ 40-45 วัน
กวาดั่งไต้หวัน	ทั้งปี	หลังจากหว่านเมล็ดได้ 35-45 วัน
ผักกาดหอม	ทั้งปี	หลังจากหว่านเมล็ดได้ 40-45 วัน
หัวไชเท้าสีแดง	ตุลาคม-มกราคมในปีถัดไป	หลังจากหยอดเมล็ดได้ประมาณ 40 วัน
ใบมันเทศ	ปักชำกิ่งได้ทั้งปี	หลังจากปักชำกิ่งได้ 30-40 วัน

ผลการปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิต

หลังจากได้ทำการศึกษาดูงานที่บ้านเหล่าน้อยได้มีการนำความรู้ที่ได้จากการดูงานมาใช้ในการประชุมของผู้นำที่เข้าร่วมดูงานจำนวน 13 ราย ในชุมชนบ้านเขียบ

- มีการปรับทัศนคติในการปลูกใหม่ จากปลูกใครปลูกมันขายใครขายมันของตัวเองดีที่สุดที่สุด เป็นการปลูกในแปลงของตนเองแต่ขายร่วมกัน ไม่ปลูกแข่งกันแต่จะปลูกเลื่อนถัดกันไป เพื่อลดปัญหาการล้นตลาดของผักและความต่อเนื่องของผักในชุมชนสู่ท้องตลาด
- มีการหาแหล่งตลาดร่วมกันไม่ว่าจะเป็นร้านเนื้อย่าง หรือ ร้านขายส่งผัก โดยผักที่นำส่งร้านผักที่ส่งหลัก ๆ จะเป็นผักบั้ง โหระพา พริก และมะเขือ
- มีแนวคิดร่วมกันที่จะทำการผลิตที่ปลอดภัยมุ่งสู่การผลิตแบบอินทรีย์ แทนการผลิตที่มุ่งแต่ปริมาณเพียงอย่างเดียว

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการผลผลิต ที่สวนผักบึงกับกึ่งนาง มัลเบอร์รี่ จ. ชัยภูมิ

ในการปฏิบัติการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการผลผลิต ที่สวนผักบึงกับกึ่งนางมัลเบอร์รี่ จ. ชัยภูมิกครั้งนี้ ได้ผลในการปฏิบัติการดังนี้

จากการไปดูงานทำให้กลุ่มเครือข่ายที่ไปศึกษาดูงานร่วมกับทางทีมวิจัยนำผลการดูงานมาปฏิบัติต่อ โดยมีการออกแบบผลการเรียนรู้ภายใต้โครงการและเรียนรู้วัฒนธรรมเพื่อผลิตสินค้า อาหารที่ปลอดภัยอย่างมีคุณภาพสร้างเอกลักษณ์ มีระบบการผลิตและแปรรูปที่แตกต่างกันไปเพื่อมิให้ทำลายภูมิทัศน์ของฟาร์ม ต้องมีการจัดภูมิทัศน์ฟาร์ม

ผลการปฏิบัติการ

- การสร้างและบริหารเครือข่ายเพื่อสนองต่อตลาด
- การแปรรูปกล้วย
- การทำฟาร์มเชิงท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นการขาย และเพิ่มรายได้
- การจัดการแปลงมีการจัดการแบบเป็นระบบระเบียบสวยงามมีจุดเด่นดึงดูดกลุ่มลูกค้าและนักท่องเที่ยว

บทเรียนที่ได้จากการดำเนินปฏิบัติการ

- เราต้องเลือกเข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ เฉพาะกิจกรรมที่มีผลต่อความต้องการของกลุ่ม
- เราต้องบริหารจัดการเวลาให้แปลงตัวเองก่อนเป็นอันดับแรก

ข้อค้นพบที่ได้จากการดำเนินการปฏิบัติการ

- การทำกล้วยตากต้องคัดขนาดให้สม่ำเสมอ และต้องแช่น้ำเกลือเพื่อไม่ให้กล้วยเปลี่ยนสี และทำความสะอาดเศษใยกล้วยที่ติดค้างอยู่ และล้างออกด้วยน้ำเปล่าเพื่อลดความเค็ม

- การเลือกพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่
- แนวโน้มด้านการตลาดของพันธุ์พืชที่มีความต้องการสูงในอนาคต
- เทคนิคการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตโดยการแปรรูป, แล้วยแปรรูป)

แผนการปฏิบัติการของกลุ่มเครือข่าย

1. มีการวางแผนค้นหาเครือข่าย เพื่อขยายฐานการผลิตและจำหน่าย มีการวางแผนการปลูก
2. เทคนิคในการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ โดยการใช้ตลาดที่ใกล้ตัวและผลิตภัณฑ์ที่ดีคือที่ใกล้ปาก
3. สำรวจจำนวนพืชผักและตรวจสอบแปลงเพื่อเตรียมพร้อมลงมือปฏิบัติ

แนวทางที่ทำให้มั่นคง

1. ทำแบบผสมผสาน เพื่อหลากหลายของพืชพรรณตามฤดูกาลตามทฤษฎีเกษตรพอเพียง เน้นทำแปลงของตัวเองให้มีรายได้
2. หลักเกษตรสวนทาง เพื่อเลี่ยงกลไกการตลาด เน้นทำเพื่อเรียนรู้เน้นความแปลกและแตก โดยจะทำให้ ออกนอกฤดู เป็นการเพิ่มมูลค่าของผลผลิต จะเน้นการสร้างรายได้จากขายผลพลอยได้เป็นหลัก เช่น กิ่งพันธุ์ ต้นพันธุ์

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมถอดบทเรียนเรื่องการตลาด

ผลการปฏิบัติการการเพิ่มศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตการอบรมและดูงานการจัดการผลผลิต เรื่องการถอดบทเรียนการทำตลาดและการขาย ณ.ห้องประชุมชุมชนแสง บ้านดอนยม ต. ท่าสองคอน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม

มีผู้เข้าร่วม ทั้งหมด 16 ราย เป็นผู้ที่สนใจ 5 รายและทีมวิจัย 6 ราย พี่เลี้ยง 2 ราย ผู้ประสานงาน โหนด 2 ราย วิทยากร 2 ราย

เริ่มเวลา 10.00 น. โดยอาจารย์อนิรุทธิ์ ผงคลี และอาจารย์ กัญญานุฐ รัตนประภาธรรมเริ่มจากการค้นหาคำนิยามของบทเรียนที่จะถอดคือ “การทำตลาดและการขายของ ysf มหาสารคาม”

การขาย คือ การนำสินค้ามาแลกเปลี่ยน อาจจะเป็นการเปลี่ยนเงิน ของแลกของ หรือบริการแลกเงิน การขายสินค้าไม่จำเป็นต้องทำคนเดียวต้องหาคนช่วยกันทำภายใต้เงื่อนไขคือต้องมีประโยชน์ร่วมกันไม่ใช่ได้ประโยชน์ฝ่ายหนึ่งฝ่ายเดียว เริ่มจากความสร้างสรรค์ คือต้องทำให้เกิดประโยชน์ มีเอกลักษณ์ที่ดึงดูด โดยศึกษาความต้องการของของลูกค้าและสิ่งที่ลูกค้าต้องการ ผ่านกระบวนการสื่อสาร ที่ประกอบไปด้วย การโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านรูปแบบการสื่อสารต่าง ๆ

มีการใช้เทคนิคกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้ประสบความสำเร็จ

ตลาด คือ กลุ่มคนที่ต้องการสินค้า หรือ บริการ ในแนวทางเดียวกัน ในการแบ่งตลาดที่ต่างกัน การแบ่งกลุ่มคนเป็นตลาดนั้นจึงต่างกันไปด้วย เช่น ตลาดหุ้น ตลาดสิ่งทอ ฯลฯ

การตลาด คือ การทำกิจกรรมที่ทำให้เกิดการขายในตลาด โดยผ่านกระบวนการที่ประกอบไปด้วย การกิจกรรมผ่านองค์กร ที่มีคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ทำงานร่วมกันให้บรรลุถึงเป้าหมายผ่านกระบวนการไปสู่ความสำเร็จ ประกอบไปด้วย กิจกรรม ผ่านองค์กร มีกระบวนการ ที่นำไปสู่ความสำเร็จโดยมีเป้าหมายร่วมกันคือผลประโยชน์ร่วมกัน

เป้าหมาย คือ สิ่งที่ตั้งไว้และต้องไปให้ถึง เป้าหมายต้องตั้งไว้ให้ตรงกับที่เราทำ ต้องรู้ศักยภาพของตนเองก่อนที่จะทราบเป้าหมาย ว่าจะต้องตั้งเป้าหมายด้านใด เช่นเป้าหมายในการเพิ่มช่องทางการตลาด การเพิ่มการผลิต การเพิ่มรายได้ เพิ่มฐานลูกค้า โดยแต่ละคนจะมีเป้าหมายในระยะ 5 ปี ที่แตกต่างกันดังนี้

ละออง : เน้นสร้างรายได้ตลอดทั้งปี อีก 5 ปีอยากเป็นไฮสโคป ทำคันทนาพารวย 12 ไร่

แอม : ขยายพื้นที่เพาะเห็ด 6,000 ก้อน แปรรูป ของฝาก

พีกัน : กินได้ เทียวได้ ชมได้ เรียนได้

อิง : อีสรภาพ ทั้งทางรายได้ ความคิด ด้านสุขภาพ และทางเวลา

ต๊อ : แหล่งผลิตอาหาร ของครอบครัว ของชุมชน

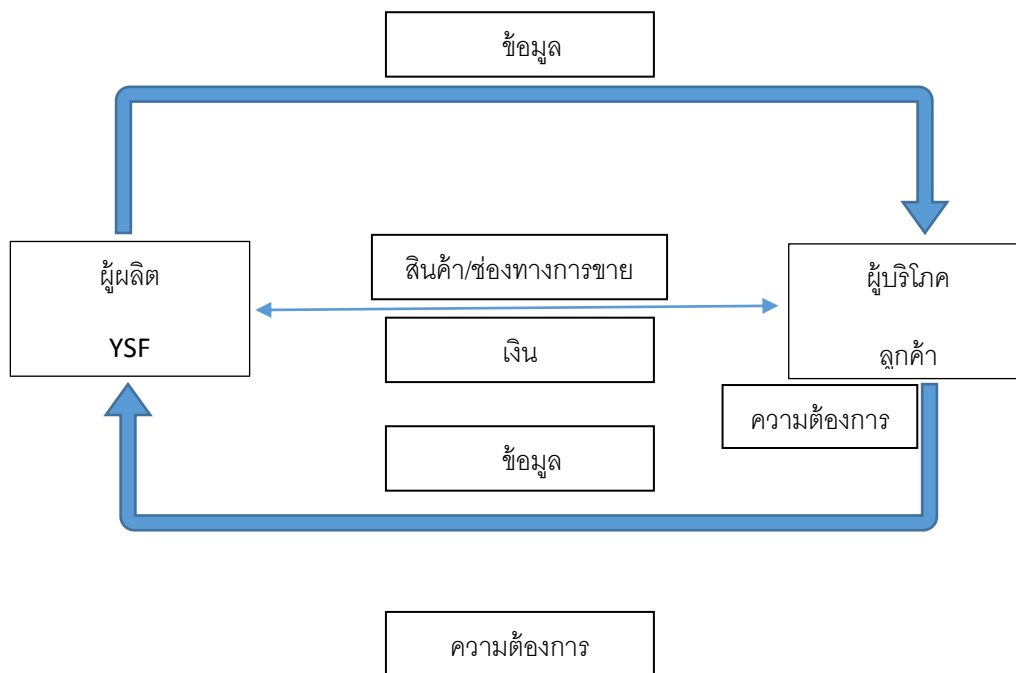
จอย : เลี้ยงสัตว์ได้ ปลุกต้นไม้ได้

พีเปรี้ยว : ใช้ให้เกิดประโยชน์ให้คนอื่น

พีต้อย : ใช้พื้นที่เพื่อบริการด้านความรู้สูงสุด นำรายได้ที่เกิดขึ้นนำมาใช้ดูแลพื้นที่ตรงนี้เพื่อดูแลและเป็นเครือข่ายยั่งยืน ฟังตนเองได้ ให้บริการสังคมได้

สรุปกิจกรรม จากสิ่งที่ตนเองมี

วิสัยทัศน์ของการทำตลาด

สามารถสรุปได้ว่า YSF มหาสารคามมีรูปแบบการขายดังต่อไปนี้

- การขายตรง ความสัมพันธ์กันของสินค้า กับ ลูกค้า เป็นการขายที่ผู้ผลิตส่งสินค้าให้กับผู้บริโภคโดยตรง และได้เงินสด ทำให้มีรายได้ประจำขายได้ปริมาณมาก ซึ่งมีปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องคือ การสนับสนุนของภาคีภาคส่วนต่าง ๆ และทำเลที่ขาย ในการขายส่วนมากจะผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เครือข่าย เจรจาดิตต่อประสานงาน นโยบายภาครัฐที่ทำให้เกิดงานแสดงสินค้าและตลาดชุมชน
- ผ่านคนกลาง ความสัมพันธ์ของสินค้ากับ ผ่านพ่อค้าคนกลาง ก่อนถึงมือผู้บริโภค

จากบทเรียนการถอดตลาดการขายที่ดีที่สุดคือ การขายตรงผ่านช่องทางต่าง ไม่ว่าจะเป็นการขายที่ตลาด ขายออนไลน์ หรือขายในแปลง

การตลาดที่ไม่ได้ผล มีปัจจัยมากจาก ไปผิดตลาด ตลาดแคบ ทำไม่ทัน ไม่เป็นที่รู้จัก ตั้งแถม ไม่มีการคิดต้นทุนควรมีการจดบันทึกรายละเอียดจากการขาย ตั้งแต่ต้นทุนการผลิต การขายและต้องศึกษาปัญหา อุปสรรค จนถึงเส้นทางสู่ความสำเร็จการทำบัญชีมีการทำแต่ไม่ต่อเนื่อง ทำให้เราไม่ทราบต้นทุนที่แท้จริงของการทำเกษตรหรือการแปรรูปสินค้าที่เราทำอยู่

- การต่อรองโดยการหาเทคนิคให้ร้านค้าสนใจ และกระตุ้นหรือรื้อฟื้นในการขายของให้เรา
- การที่เราจะทำผลิตภัณฑ์เพื่อขายสิ่งที่เราต้องทราบและควรทำคือ
 1. ลูกค้าที่ท่านจะขายให้คือใคร อยู่ที่ไหน รายได้เดือนละเท่าไร
 2. ออกแบบหน้าตาผลิตภัณฑ์ ที่ต้องการขาย
 3. แปรณต์ ตราสินค้า
 4. คุณสมบัติสินค้า

5. ราคาที่ตั้ง เหตุ/ผลที่ต้องตั้งราคาเท่านั้น
6. ท่านจะเอาสินค้าไปขายยังจย
7. ท่านจะสื่อสารช่องทางไหนบ้าง
8. ท่านจะกระตุ้นการขายอย่างไรให้ลูกค้าซื้อ

บทเรียนที่ได้จากการทำกิจกรรมถอดบทเรียน การออกแบบกิจกรรมได้ 9 หัวข้อใหม่ คือ

1. ความเข้าใจในพฤติกรรมของลูกค้า หาวิธีหรือทำอะไรให้เราเข้าไปร่วมเป็นหนึ่งในพฤติกรรมลูกค้าได้ คือ ต้องเข้าใจความต้องการของลูกค้าเพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับ
2. ทำผลิตภัณฑ์เดิม แต่ไม่ซ้ำเดิม ต่างตากเกษตรกรทั่วไปอย่างไร คือ เป็นกลุ่มที่มีจินตนาการ แต่ต้องอยู่ในกรอบของความเป็นจริง
3. ต่อยอดและสร้างนวัตกรรม
4. การสร้างเรื่องราว การนำ story มาสร้างเรื่องที่จำเป็นต่อการตลาด การทำธุรกิจต้องตอบคำถามให้ได้ว่าทำอะไร ทำไปทำไม เพื่ออะไร และต้องการอะไร เช่นการทำร้านอาหารที่สื่อออกมาแบบชาววัง
5. คุณค่า สามารถบอกคุณค่าของสินค้าได้
6. วิธีการนำเสนอต่างไปจากชาวบ้านทั่วไป ที่มีมีจรรยาธิและต้องเข้าใจหลักในการทำสินค้า
7. ทำไมยังไม่ทำ คือ ยังไม่มีเวทีแต่ยังไม่มีโอกาส และทรัพยากรที่จะต้องทำต้องรู้จักต่อรองกับหน่วยงานที่สนับสนุนให้ได้ ต้องรู้จักการ
8. ความสามารถในการเรียนรู้ ความคิดเปิด ยอมรับในความรู้ใหม่ ๆ ในสิ่งที่เผชิญอยู่
9. ทันสมัย คือ มีแนวคิดที่ตอบรับกับการเปลี่ยนแปลงของโลก คิดแล้วลงมือทำให้รู้จักและมีประสบการณ์ จะได้ว่าดีหรือไม่ดี

ข้อค้นพบ การขายสินค้าไม่ต้องทำคนเดียวต้องหาคนช่วยทำ ในเงื่อนไขของการมีผลประโยชน์ร่วมกัน

1. เริ่มจากความสร้างสรรค์ คือต้องทำให้เกิดประโยชน์ โดยการศึกษาหาความต้องการของลูกค้าและสิ่งที่ลูกค้าต้องการ
2. สื่อสาร คือ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ ผ่านการสื่อสารต่าง ๆ ตั้งแต่ประชาสัมพันธ์ การจ้างหรือใช้คนขายให้เป็นประโยชน์ มีเอกลักษณ์ที่ดึงดูด มีการใช้เทคนิคและกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้ประสบความสำเร็จ
3. การส่งมอบ คือ เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต้องหาช่องทางการขนส่ง
4. การแลกเปลี่ยน คือ การคิดศึกษาแลกเปลี่ยนให้คุ้มต่อการขายสินค้า มีหลักการและประยุกต์ แนวคิดทำอะไร ต้องนำเสนอต่อตลาดต้องมีคุณค่าและมีคุณสมบัติที่ลูกค้า

ยอมรับและคนผลิตที่มุ่งให้ทำและคนค้าร่วมกัน ไม่ใช่แค่ฝ่ายเดียว หรือ 2 ฝ่ายต้องมีความรับผิดชอบต่อภาครวม

ข้อเสนอแนะ

กระบวนการแลกเปลี่ยนกันได้เรียนรู้ และแน่ใจว่าจะเอากลับไปใช้ประโยชน์ ให้เกิดขึ้น การตลาดองค์ความรู้ การขายคือ เรื่องเล็ก ๆ โดยมีหน้าที่การตลาด วิธีการเรียนรู้และศึกษาพฤติกรรมของลูกค้าและบอกเล่าให้ลูกค้าทราบ

พร้อมที่จะเรียนรู้และเพิ่มเติมความรู้ตลอดเวลา และสร้างข้อแตกต่างระหว่าง YSF กับ Thailand and frame ที่มีความมั่นใจในสินค้าการแสดงตัวตนที่แตกต่างจากบุคคลใหม่ การมองหาลูกค้าที่ชัดเจนเข้าใจหลักของการขาย โดยการปลูกฝังจะไปในที่มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เพื่อ

1. เพิ่มช่องทางการตลาดมากขึ้น ให้เราสามารถเพิ่มช่องทางการขายได้
2. ควรจัดทำระบบข้อมูล เรื่อง ฐานการผลิต
3. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยการใช้คนกลาง
4. ได้เห็นความรู้และความเข้าใจที่สามารถนำมาเพื่อใช้ร่วมกันในกลุ่ม
5. ได้รู้จักที่ทำให้ประสบความสำเร็จในรูปแบบธรรมชาติ
6. หาวิธีการและช่องทางจำหน่ายและทำรานและแปรรูป
7. การตลาดวิธีลัด
8. ควรสร้างเป็นเครือข่าย

กลยุทธ์ในการทำการตลาดของสมาชิกกลุ่ม YSF มหาสารคาม

หลังจากได้ทำการถอดบทเรียนเรื่องการตลาดแล้วทำให้สามารถสรุปกลยุทธ์ในการทำการตลาดของเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF มหาสารคาม ส่วนมากมีการขายผลผลิตทั้งขายสดและแปรรูป ในการขายแต่ละแบบจึงมีกลยุทธ์ที่ใช้ในการเสนอสินค้าให้ดึงดูด ดูโดดเด่น อีกทั้งยังต้องแสดงออกถึงความมั่นใจในความปลอดภัยของสินค้าให้กับลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นด้านของมาตรฐาน ทั้งการผลิต การแปรรูปและการบรรจุเป็นหีบห่อ ได้ดังต่อไปนี้

1. ใช้สื่อออนไลน์ เป็นตัวช่วยในการประชาสัมพันธ์ ไม่ว่าจะเป็น line, facebook, tv, radio, magazine, youtube เป็นช่องทางในการนำเสนอสินค้าอีกทางหนึ่งนอกเหนือจากตลาดนัดหรือตามงานต่าง ๆ มีไม่กี่รายที่มีหน้าร้านของตนเองส่วนมากจะใช้สวนของตัวเองเป็นที่ตั้งหลักในการกระจายสินค้าทางการเกษตร
2. ใช้เทคนิคการรับประกันสินค้าสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ สินค้าที่จะส่งมอบให้ลูกค้านั้นอาจมิได้เป็นของเกษตรกรรุ่นใหม่เพียงอย่างเดียวหากอาจเป็นการรวบรวมมาจากเครือข่ายที่เป็นฐานการผลิตให้เกษตรกรรุ่นใหม่ แต่สินค้าที่นำมาต้องเป็นมาตรฐานเดียวกันและสามารถสอบกลับได้หากสินค้ามีปัญหา

3. การส่งมอบสินค้า นอกจากจะส่งมอบสินค้าที่ตรงตามที่ถูกค้าต้องการทั้งชนิดสินค้า จำนวนสินค้า ระยะเวลาในการส่ง ราคาที่ตรงกับที่ได้ตกลงกันไว้แล้ว ยังรวมไปถึงองค์ความรู้ที่จะถูกถ่ายทอดไปพร้อมกับสินค้าที่ส่งไปแล้ว และยังติดต่อเพื่อขององค์ความรู้ได้ตลอดเวลา

4. เทคนิคในการให้ลูกค้าเยี่ยมชม ทดลองสินค้าก่อนเพื่อให้ลูกค้าเลือกสินค้าที่ต้องการอย่างแท้จริงแล้ว ค่อยแนะนำสินค้าในแนวเดียวกันให้ลูกค้าเมื่อลูกค้าสนใจแล้วค่อยทำการตกลงซื้อขายสินค้า

5. ใช้เทคนิคในการแถมสินค้าในการโปรโมทสินค้า แต่ไม่มีการลดราคาเพื่อคงไว้ซึ่งกลไกทางการตลาด และการแข่งขันกันในด้านของราคา

6. ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการโฆษณาสินค้าทางออนไลน์ เป็นเรื่องที่สำคัญหากบางครั้งไม่มีการโฆษณาเลยก็เป็นการขาดช่วงในการเสนอสินค้าหากโฆษณาไปก็ทำให้ลูกค้าเกิดความเบื่อไม่น่าสนใจเพราะฉะนั้นต้องเลือกเวลาในการโฆษณาสินค้าที่เหมาะสม เช่น ช่วงเวลา 07.00 – 08.00 น. เป็นช่วงเวลาที่คุณตื่นขึ้นมาและทำภารกิจส่วนตัวเสร็จและจะทำการเช็คโทรศัพท์ก่อนที่จะออกจากบ้านไปทำงาน และช่วงเวลา 16.00 – 18.00 น. เป็นช่วงเวลาที่คุณเลิกงานและทำการเช็คโทรศัพท์อีกรอบว่ามีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นในรอบวันและเป็นช่วงเวลาของครอบครัวที่ทุกคนในบ้านรวมตัวกันเพื่อทานข้าวและดูโทรทัศน์ ยิ่งในวันหยุดจะมียอดการส่งสินค้าที่เพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวเลยทีเดียว

7. รายละเอียดในการนำเสนอจะจะเป็นการนำเสนอข้อมูลที่ถี่และซ้ำ ๆ แต่จะเป็นเพียงรายละเอียดทั่วไปของสินค้าหลัก แต่จะเก็บรายละเอียดที่สำคัญ หรือ heading content ไว้ช่วงสุดท้ายที่มีคนสนใจเยอะ ๆ คนที่สนใจในสินค้าของเราจริง ๆ เท่านั้น

8. ในการนำเสนอภาพหรือลงภาพในสื่อโซเชียล ภาพแรกควรเป็นภาพที่สำคัญและต้องวางภาพนำสายตาไปยังภาพ ที่สำคัญนั้นเพื่อเพิ่มความน่าสนใจและดึงดูดสายตาตามให้คนสนใจในสินค้าของเรา

9. ต้องหาเครือข่ายที่มีการผลิตและการทำการตลาดที่เหมือนกันไว้เพื่อป้องกันการขาดตลาดและความต่อเนื่องในการขายเป็นการเพิ่มช่องทางในการขายสินค้าไปในตัวอีกทางหนึ่ง

10. ใช้กระแสนิยมในปัจจุบันให้เป็นประโยชน์ คือ นำสินค้าของเราเข้าไปอยู่ในส่วนหนึ่งของกระแสนั้น จะเป็นการเพิ่มความน่าสนใจให้กับสินค้าเราไปในตัวด้วย

สรุปกิจกรรมที่ได้ของทีมวิจัย “โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและศักยภาพการจัดการผลผลิตของเกษตรกรรุ่นใหม่” กรณีศึกษา : SYF มหาสารคาม

จากการศึกษาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของ YSF มหาสารคาม สามารถสรุปและจำแนกกิจกรรมตั้งแต่ต้นน้ำหรือการผลิต ไปจนถึงปลายน้ำหรือการทำให้เกิดรายได้ของทีมวิจัยที่ได้ลงพื้นที่ศึกษาดูงานในระยะปฏิบัติการแล้วนำมาปรับใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง เป็นรายบุคคล ดังนี้

1. นายมงคล เหล่ามาลา เกษตรกรรุ่นใหม่ในพื้นที่บ้านหนองแคน อำเภอกันทรวิชัย ผู้ที่มีแนวคิดว่า การทำเกษตรสวนทาง 3 ขั้นตอน คือ การเรียนรู้ศึกษาให้เข้าใจและฝึกฝนให้ชำนาญ ไปสู่การท่านอกฤดูเพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลผลิต และขายผลพลอยได้ จำพวกกิ่งพันธุ์และแนะเทคนิคที่ตนทำเพื่อเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ให้กับลูกค้า กิจกรรมหลักในสวนคือ

- กิ่งพันธุ์หมอนมัลเบอร์รี่ ทำการผลิตจำนวน 1 ไร่ หรือประมาณ 100 ต้น จำนวนมากกว่า 20 สายพันธุ์ ทั้งสายพันธุ์ไทยและต่างประเทศ สามารถผลิตกิ่งพันธุ์ที่สามารถพร้อมปลูกได้

ประมาณเดือนละ 100 กิ่ง ส่วนมากจะเป็นการขายแบบพรีอเดอร์ ผ่านช่องทางออนไลน์ โดยให้ลูกค้าสั่งจองเข้ามาก่อนทำการผลิตเนื่องจากมีหลากหลายสายพันธุ์ส่วนมากเป็นสายพันธุ์ต่างประเทศที่ยากต่อการขยายพันธุ์ทำให้ต้องใช้เวลาเพื่อความมั่นใจว่ากิ่งพันธุ์มีอัตราการรอดสูงเพราะลูกค้าบางรายที่เพิ่งสนใจและไม่มีประสบการณ์จะปลูกได้ ซึ่งจะจำหน่ายในราคากิ่งละ 100 บาทเท่านั้น โดยลูกค้าส่วนมากจะได้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกลักษณะเด่นของพันธุ์ที่สนใจเพื่อเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ให้มากขึ้นมากกว่าการสื่อสารข้อมูลจากการโฆษณาเพียงอย่างเดียว โดยจะขายได้ตลอดปี แต่จำนวนที่ผลิตได้นั้นน้อยกว่าความต้องการของตลาดอยู่เกือบ 50 กิ่ง/เดือนเลยทีเดียว จึงได้ทำการหาวิธีการแก้ไขปัญหโดยการจ้างแรงงานและแรงงานที่จ้างจะต้องมีฝีมือและเชื่อใจได้ ที่จ้างอยู่ประจำก็จะเป็นพี่จ๊อด หรือนายยอดผ่อง พิชัยช่วง ทีมวิจัยอีกคนที่มีความรู้ด้านการขยายพันธุ์

- **มะเดื่อฝรั่ง (figs)** ทำการผลิตจำนวน 1 งาน หรือจำนวนประมาณ 100 วงท่อนเนื่องจากเป็นพืชต่างประเทศจึงค่อนข้างที่จะปลูกลงดินยาก แต่เป็นพืชที่มีคุณค่าทางอาหารและสรรพคุณสูงจึงนำเข้ามาปลูกเพื่อรับประทานและเป็นการขยายเพื่อจำหน่ายที่ไม่เป็นเพียงการขายการส่งมอบต้นไม้ธรรมดาอย่างบ่งบอกไปถึงการส่งมอบสุขภาพที่ดีให้แก่ลูกค้าไปในตัวด้วยเนื่องจากมะเดื่อฝรั่งเป็นพืชที่มีคุณค่าประโยชน์สูงติด 1 ใน 10 ของโลกเลยทีเดียว ช่องทางการขายส่วนมากก็จะเป็นการขายทางออนไลน์ มุ่งเน้นการสร้างความสำเร็จทางด้านสื่อออนไลน์เพื่อให้รายได้เดินเข้ามาที่สวนแทนการออกจากสวนเพื่อออกไปหารายได้ จึงตอบโจทย์การทำงานที่มีอิสระอยู่ที่สวนก็มีรายได้ของเจ้าของสวนได้อย่างลงตัว แต่ก็หนีสังขารที่ว่า “เป็นคนดังอย่าหวังความสงบ” ไปไม่พ้น มะเดื่อฝรั่งจะมีผลผลิตออกสู่ท้องตลาดทั้งปี ไม่ว่าจะเป็นผลหรือกิ่งพันธุ์ โดยที่กิ่งพันธุ์สามารถผลิตได้ 50 กิ่ง/เดือน ตามพรีอเดอร์ที่สั่งจองในแต่ละเดือนซึ่งราคาก็ตกกิ่งละ 100 บาทเท่านั้น ปริมาณที่ตลาดต้องการเพิ่มจะไม่มีเนื่องจากเป็นการผลิตตามอเดอร์

2. **นายสมควร ไชยสุข** เกษตรกรรุ่นใหม่บ้านคุ้มกลาง อำเภอโกสุมพิสัย เจ้าของแนวคิดการทำเกษตรแบบการเกษตรแบบต้นทุนต่ำ ปลูกน้อยแล้วค่อยขยายให้มากขึ้น โดยใช้พื้นที่ทุกส่วนของบ้านให้เป็นประโยชน์ไม่ว่าแม้แต่หน้าบ้านและด้านหลังบ้านแทนที่จะก่อที่บกลับทำเป็นบ่อปลาแทนที่จะเลี้ยงปลาสวยงามกลับเลี้ยงปลาเพื่อบริโภคและจำหน่าย กิจกรรมหลักในสวนที่สร้างรายได้และเป็นสินค้าหลักคือ

- หม่อนมัลเบอร์รี่ ที่ปลูกไว้ในพื้นที่ 1 ไร่ จำนวนมากกว่า 50 ต้น ที่สามารถจำหน่ายได้ทั้งผลสด และแปรรูปน้ำหม่อน โดยผลสดจะขายได้ประมาณ กก.ละ 100- 250 บาท ตามราคาท้องตลาดแล้วว่าช่วงไหนหม่อนออกมาหรือน้อย สามารถผลิตได้เดือนละประมาณ 100 กก./เดือน ส่วนมากจะขายตรงตามตลาดนัด และขายออนไลน์บ้าง ความต้องการของตลาดต่อเดือนไม่คงที่บางครั้งก็มากกว่าจำนวนผลผลิตและบางครั้งก็น้อยกว่า เพื่อลดปัญหาหม่อนล้นตลาดจึงแก้ไขโดยการแปรรูปเป็นน้ำหม่อน เป็นการจัดการผลผลิตเพื่อการตลาดอีกทางหนึ่งและเป็นการเพิ่มผลิตภัณฑ์ของตนเอง โดยผลิตได้เดือนละ 1,000 ขวด/เดือน แลจำหน่ายขวดละ 25 บาท ซึ่งจะวางจำหน่ายตลอดทั้งปีซึ่งตลาดก็จะเป็นตลาดนัด โดยช่วงที่ขายดีคือช่วงเดือน มี.ค. – เม.ย. โดยที่ปริมาณความต้องการของตลาดอยู่ที่เดือน ละประมาณ 1,500 ขวด ซึ่งกำลังการผลิตยังน้อยกว่าความต้องการของตลาดอยู่ จึงแก้ไขโดยการหาเครือข่ายหรือคนช่วยแปรรูปและคนที่มีแนวทางการผลิตเดียวกันแต่คุณภาพต้องมาตรฐานเดียวกัน

- มะนาว ปลูกไว้ในพื้นที่ 1 ไร่ หรือประมาณ 100 ต้น สามารถเก็บผลผลิตได้เดือนละประมาณ 1,500 ลูก ซึ่งจะส่งร้านส้มตำและตลาดในเมืองโกสุมพิสัย ราคาตามท้องตลาดช่วงที่มีราคาดี คือ

ช่วงเดือน มีนาคม – เดือนเมษายน เป็นช่วงที่ผลผลิตมะนาวออกสู่ท้องตลาดน้อยทำให้ราคาสูงจากปกติราคา ลูกละ 2 บาทพุ่งขึ้นไปแต่ที่ราคาถูกลงเกือบ 10 บาทก็มีในบางปี แต่บางช่วงก็ออกมาจากจนล้นตลาดจึงทำการขายแบบขายส่งเพื่อประกันความเสี่ยง ปริมาณที่ตลาดต้องการอยู่ที่ 2,000 ลูกต่อเดือน ทำให้ต้องผลิตเพิ่มอีกเดือนละเกือบ 500 ลูกแต่เนื่องจากเป็นพืชที่มีราคาที่สูงมากและพื้นที่การผลิตที่มีอยู่จำกัดจึงแก้ปัญหาด้วยการรับผลผลิตจากเครือข่ายที่มาตรฐานเดียวกันเพื่อประกันและคงไว้ซึ่งมาตรฐานของสินค้าทำให้ลูกค้าพึงพอใจในความต่อเนื่องและคุณภาพสินค้า

3. **นายยอดผ่อง พิชัยช่วง** ผู้ที่นิยมการทำการเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์ สายพันธุ์ใหม่ ผสมผสานแบบพอเพียง(คิดค้นสังเกตใส่ใจ) เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ในเขตพื้นที่ บ้านนาดีใต้ อำเภอกันทรวิชัย เป็นคนที่มีความรู้ความสามารถในการขยายพันธุ์ มีทั้งความชำนาญและเทคนิคในการขยายพันธุ์พืชได้เป็นอย่างดี จึงทำให้ผลผลิตทางการเกษตรหลัก ๆ แล้วเป็นกล้วย สินค้าหลักที่มีในสวนคือ

- กล้วยฟริก ที่ทำในพื้นที่ 2 งานสามารถผลิตได้เดือนละ 1,400 ต้น/ เดือน แต่จะแบ่งเป็นรอบการผลิตโดยจะผลิตเดือนละ 2 รอบ ๆ ละ 700 ต้น โดยจะจำหน่ายในตลาดชุมชน และตลาดเขียว ซึ่งจะผลิตขายตลอดทั้งปี ซึ่งช่วงที่ขายผลผลิตได้ดีที่สุดคือช่วงที่กำลังจะเข้าฤดูฝนหรือช่วงต้นเดือน มิถุนายน โดยที่ตลาดมีความต้องการอยู่ที่อาทิตย์ละ 300 ต้น เมื่อคิดรวมแล้วก็ตกอยู่เดือนละ 1,200 ต้น/เดือนทำให้ผลผลิตตอนนี้ยังคงล้นตลาดอยู่ มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาโดยการหาเครือข่ายตลาดหรือการออกตลาดเพิ่มจากเดิม 2 ตลาดเป็น 3 ตลาดหรือฝากตามเครือข่ายตลาดต้นไม้ที่มีอยู่

- กล้วยฟริก ที่ทำในพื้นที่ 2 งานสามารถผลิตได้เดือนละ 1,400 ต้น/ เดือน แต่จะแบ่งเป็นรอบการผลิตโดยจะผลิตเดือนละ 2 รอบ ๆ ละ 700 ต้น โดยจะจำหน่ายในตลาดชุมชน และตลาดเขียว ซึ่งจะผลิตขายตลอดทั้งปี ซึ่งช่วงที่ขายผลผลิตได้ดีที่สุดคือช่วงที่กำลังจะเข้าฤดูฝนหรือช่วงต้นเดือน มิถุนายน โดยที่ตลาดมีความต้องการอยู่ที่อาทิตย์ละ 350 ต้น เมื่อคิดรวมแล้วก็ตกอยู่เดือนละ 1,400 ต้น/เดือน

4. **นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี** หรือ มอส วิศวกรรมหนุ่มที่ผันตัวมาทำเกษตรเนื่องจากธุรกิจล้มละลายเริ่มต้นจากการเรียนรู้ปลูกไ้วทานทำเป็นงานอดิเรกเพื่อคลายเครียดจากปัญหาที่รุมเร้าและก้าวเข้าสู่ภาคการเกษตรด้วยนิยามที่ว่า การแปรรูปคือทางรอด โดยผลผลิตส่วนมากจะเป็นผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากกล้วยแทบทั้งหมดโดยมีผลผลิตหลัก ที่แยกเป็น 2 ประเภท จากชนิดของกล้วยที่นำมาผลิต คือ กล้วยน้ำว้า และกล้วยหอมเมืองเลย

- กลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากกล้วยน้ำว้า ได้แก่ กล้วยตาก เป็นการนำผลผลิตกล้วยน้ำว้าจากสวนสุกงอมที่ขายเป็นหวีไม่ได้แล้วนำมาแปรรูปดีกว่าทิ้งเปล่าโดยได้นำมาตากในโรงอบแบบพาราโบลา ที่ได้รับการสนับสนุนจากอุทยานพลังงาน จังหวัดมหาสารคาม แล้วได้สร้างเป็นนวัตกรรมใหม่ในการผลิตโดยการนำกล้วยตากที่มีอยู่แล้วมาเพิ่มกลิ่นอายของการทำเกษตรเข้าไปโดยการนำมาเสียบดอก ซึ่งนั่นดอกที่นั่นได้เป็นตัวแทนของเกษตรกร ทำให้เห็นถึงวิถีของเกษตรกรที่นำเข้ามาใช้ในการยึดเหนี่ยวสิ่งต่าง ๆ เช่น ขวานานำไปมัดต้นกล้วยเข้าไว้ด้วยกัน ไข่มดข้าวต้ม ฯลฯ เป็นกล้วยตากเสียบดอกเป็นการแสดงออกถึงการนำเอาวิถีเกษตรสมัยเก่ามาผสมผสานกับการทำเกษตรวิถีใหม่ที่มีการออกแบบกล่องบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัยสวยงามอย่างลงตัว แล้วนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์อีกอย่างที่เพิ่มความน่าทานและมิติใหม่ให้กับกล้วยตากธรรมดาเป็นกล้วยตากชุบแป้งทอด ซึ่งรูปร่างหน้าตาคล้ายกับเฟรนฟรายเป็นที่ชื่นชอบในหมู่วัยรุ่นที่ชอบความกรอบและหอมกล้วยตากอบน้ำผึ้ง แต่จะทำวันต่อวันเพื่อคงไว้ซึ่งความหอมและกรอบน่าทาน และกล้วยที่ตก

ขนาดไม่สามารถตากได้นำมาถนอม เป็นกล้วยถนอม โดยกำลังผลิตทุกผลิตภัณฑ์จำนวนเท่ากันที่ประมาณ 400 กก. / สับดาห์ ในราคากล่องละ 35 บาท โดยจะส่งขายในโรงพยาบาล ห้างสรรพสินค้า ออกบูธ ตามสถานที่ต่าง ๆ ที่หน่วยงานราชการเชิญ รวมไปถึงตลาดเครือข่ายไม่ว่าจะเป็นตลาดหน้าศาลากลาง ตลาดนัดพอเพียง ตลาดเขียว ทำให้ตลาดมีความต้องการถึง 1 ตัน/ สับดาห์ จึงต้องเพิ่มทั้งสมาชิกแปรรูปและสมาชิกผลิวัตถุดิบทั้งในเครือข่าย และนอกเครือข่ายโดยเน้นกลุ่มที่มีมาตรฐานเดียวกันเพื่อเพิ่มความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคและประกันความเสี่ยงในการทำธุรกิจของตนเองไปอีกทางหนึ่งด้วย

- กลุ่มที่ผลิตจากกล้วยหอมเลย ซึ่งได้ทำเป็นกล้วยกรอบแก้ว 5 รส คือ รสดั้งเดิมเป็นการคงไว้ซึ่งรสของกล้วยทอดแท้ ส่วนรสชีส ปาปริกา บาร์บีคิว เป็นการนำผงปรุงรสแบบต่าง ๆ คลุกเคล้ากับกล้วยที่ทอดแล้วทำให้รสชาติต่างๆ ตามที่ลูกค้าต้องการ และรสคาราเมล เป็นการนำกล้วยที่ทอดแล้วมาคลุกกับน้ำเชื่อมทิ้งไว้ให้สะเก็ดน้ำเชื่อมบนตระแกรงสักพักแล้วนำลงไปทอดในน้ำมันอีกครั้งเป็นการเคลือบให้คาราเมล ติดที่กล้วยทนนานและที่สำคัญทำให้เก็บไว้ได้นานเพิ่มสีสันให้สวยและเงางามทำให้น่าทานขึ้นอีกรูปแบบหนึ่ง โดยจะขายที่ราคาและสถานที่เดียวกันหมด

5. นางสาวกรรณก อาจวงษา เกษตรกรในพื้นที่เขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยเริ่มทำเกษตรจากการชักนำให้เข้ากลุ่มผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ชุมชนบ้านเขียบ และเกิดความชอบในการทำนาข้าวจึงเริ่มทำเกษตรจึงจ้างได้แนวคิดของการทำเกษตรแบบภูมินิเวศ คือ ทำเกษตรผสมผสานโดยยึดสภาพพื้นที่เป็นหลัก แล้วทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยไม่ทำลายระบบนิเวศเดิมที่มีอยู่คงไว้ซึ่งของสมดุลของสัตว์พืชและการทำเกษตรของคน โดยกิจกรรมส่วนมากจะทำเป็นเครือข่ายเป็นหลักเนื่องจากมีปัญหาด้านสุขภาพจึงใช้เครือข่ายเป็นฐานการผลิต และเป็นการใช้ความรู้ความสามารถของตนเองปลูกฝังการทำเกษตรแบบอินทรีย์พร้อมทั้งสร้างรายได้ให้กับเครือข่ายไปด้วย โดยผลิตภัณฑ์หลัก คือ ข้าว โดยทำในพื้นที่ 30 ไร่ แบ่งเป็นข้าวเจ้า 20 ไร่ ข้าวเหนียว 10 ไร่ แล้วแปรรูปเป็นข้าวสารทั้งข้าวเหนียวและข้าวเจ้า และการเลี้ยงเป็ดและไก่ไข่น

- ข้าวจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท โดยข้าวเจ้าจะเป็นข้าวหอมมะลิ 105 ผลิตได้ที่ 17 ตัน / ปี แบ่งเป็นเมล็ดพันธุ์ 5 ตัน เก็บไว้ใช้เป็นเมล็ดพันธุ์ของตนเองและรับทาน ประมาณ 500 กก. ที่เหลือขายเป็นเมล็ดพันธุ์ในราคากระสอบละ 550 บาท กระสอบหนึ่งบรรจุ 25 กก. ให้กับทั้งหน่วยงานภาครัฐและประชาชนที่สนใจ และที่เหลือเป็นข้าวสารขายจำหน่ายให้กับสถานประกอบการโรงแรม เดือนละ 1.5 ตัน ในราคาตันละ 35,000 บาท ซึ่งได้รวบรวมผลผลิตของเครือข่ายทั้งในและนอกชุมชนที่ใจเพื่อจำหน่าย โดยข้าวที่จะส่งต้องมีมาตรฐานเดียวกันโดยข้าวที่ส่งใช้เพียงมาตรฐาน GAP สินค้าปลอดภัยเท่านั้นซึ่งถือว่าเป็นมาตรฐานที่ดีที่สุด

ส่วนข้าวเหนียวจะเน้นพันธุ์ กข. 6 นอกจากนั้นจะเป็นข้าวกำลังผิว ข้าวเหนียวแดง โดยผลิตในพื้นที่ 10 ไร่ ได้ผลผลิตประมาณ 7 ตัน / ปี แปรรูปเป็นข้าวสารข้าวเหนียวส่งขายให้กับพนักงานใน มมส. เดือนละ 200 กก. / เดือน ในราคา กก.ละ 30 บาท และได้เก็บไว้ 1 ตัน เพื่อทำเมล็ดพันธุ์และบริโภค และอีก 1 ตัน เพื่อทำข้าวเม่านินทรีย์ โดยจะเปิดเป็นฟรียอร์เดอร์ปีละ 1 ครั้ง สำหรับผู้ที่ต้องการข้าวเม่าน้ำนมอินทรีย์ ในช่วงเดือนต้นเดือนตุลาคม จำกัดที่จำนวน 500 กก. เนื่องจากใช้ขั้นตอนในการทำด้วยมือทั้งสีและอยู่ในช่วงเวลาที่จำกัดของพืชหากเก็บเราไปข้าวเม่าที่ได้จะแฉะและเก็บไว้ได้ไม่นาน หากเก็บช้าไปก็ จะแข็งและไม่หอม จึงจำกัดจำนวนทุกปีโดยที่ข้าวเม่าน้ำนมสามารถเก็บไว้ได้นานประมาณ 1 เดือน โดยที่ยัง

ไม่คลุกเคล้ากับน้ำตาลและมะพร้าว ในราคา กก.ละ 200 บาท จากการรวมกลุ่มของชาวบ้านเพียงไม่กี่คนและทำในเวลาแค่ไม่กี่วันทำให้สร้างรายได้มากเกือบเท่ากับการทำนาทั้งปีถือเป็นการปลูกกระแสการแปรรูปและคงไว้ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่น ต่อยอดเป็นข้าวเม่ามงคล 3 สี โดยข้าวเหนียวลิ้มผิวจะให้สีม่วงอ่อน และข้าวเหนียวแดงจะให้สีน้ำตาลอ่อน แต่จะไม่ขายยกเป็นกิโลกรัม แต่จะให้เป็นแพคเกจในธัมของฝาก โดยในหนึ่งแพคเกจบรรจุข้าวเม่า 3 สีทั้งสีเขียวจากข้าวเหนียว กข. 6 สีม่วงอ่อนจากข้าวเก่าเหนียวลิ้มผิว สีน้ำตาลอ่อนจากข้าวเหนียวแดง ลงในถุงคราฟท์ก้นตั้งบรรจุข้าวถุงละ 250 กรัม พร้อมทั้งน้ำตาลอีก 200 กรัม และกะทิของขนาด 150 กรัม ในราคาแพคเกจ 399 บาท แต่ในการทำข้าวเม่าแบบนี้การขนส่งสำคัญมากและที่สำคัญไม่แพ้กันคือความสะอาดเพราะเราทำของคนกิน และทำแบบโบราณถึงจะมียอดขายมากเพียงใดเราก็ไม่สามารถรับเงินชดเชยจกััดของตนเองได้

- สัตว์ก็แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ เป็ดไข่พันธุ์ปักกิ่ง ใช้พื้นที่ประมาณ 4 ไร่ รวมคอกและสระน้ำ จำนวน 300 - 400 ตัวต่อรอบ ใช้เวลาประมาณ 3- 4 เดือนเวลาในการเคลียคอก ทำความสะอาด และฆ่าเชื้อมาก่อนนำเป็ดรอบต่อไปเข้ามา โดยจะนำเข้าอาทิตย์ละ 200 ตัว เพื่อไม่ให้คอกแน่นจนเกินไป ราคาขายที่ตัวละ 150 บาท/ตัว ถ้าเป็นการชั่งกิโลในกรณีเป็ดตัวผู้จะขายที่ กก. ละ 70 บาท ซึ่งน้ำหนักแต่ละตัวเฉลี่ยอยู่ที่ 2- 2.5 กก. / อายุ 2 เดือน ที่เลือกเป็ดพันธุ์นี้เพราะเริ่มแรกชอบที่ความสวยของสีของตัวเป็ดที่ขนเป็นสีขาวมีคอยาวเหมือนหงส์ ปากสีเหลืองเวลารวมกันเป็นกลุ่มในหนองน้ำจะสวยงาม ถือเป็นเป็ดไร้ทุ่งที่ตัวใหญ่กินเยอะทำให้เปลืองอาหารมากกว่าปกติ แต่กลับออกไข่ไม่ดกและไม่นานเท่าพันธุ์อื่น ไข่ที่ได้ใหญ่ไข่แดงใหญ่และตัวเป็ดเนื้อเยอะ ทำให้ขายได้ทั้งแบบเป็นกก. เหมือนเป็ดบาร์บาร์ลี และขายเหมาตัวเหมือนเป็ดไร้ทุ่งพันธุ์กาก็แคมเบล ซึ่งข้อเสียของเป็ดพันธุ์นี้ไม่ได้ทำให้เกิดปัญหาเนื่องจากเป็นการเลี้ยงแบบขุนเพื่อจำหน่ายให้กับฟาร์มที่ต้องการเป็ดไข่ที่โตแล้วตามจำนวนที่ฟาร์มต้องการเป็นประจำ ที่เหลือก็จำหน่ายให้เกษตรกรที่สนใจเป็ดพร้อมไข่โดยไม่อยากจะเลี้ยงตั้งแต่เล็ก

- ไก่ไข่ ส่วนมากจะเลี้ยงขุนไก่ไข่สาย เรสโอค ถือเป็นไก่ไข่ที่ตัวโตและอายุการให้ไข่นานที่สำคัญสามารถขยายพันธุ์ได้ จะใช้เวลาเลี้ยง 3 - 4 เดือนเท่ากันกับเป็ด แต่จะพักคอกนานกว่าเนื่องจากจะคัดพันธุ์ไก่บางตัวเข้าศูนย์ขยายพันธุ์และเก็บไว้ทำพันธุ์ต่อทำให้ต้องใช้เวลาในการคัดที่นานกว่าเป็ด ในการเลี้ยงจะเลี้ยงตามออร์เดอร์ของฟาร์มเครือข่ายและขายออกในราคาตัวละ 100 บาท ใช้เวลาพื้นที่ประมาณ 1 ไร่ จะเลี้ยงระบบฟรีเลน กึ่งขังกึ่งปล่อย โดยจะลงรอบละประมาณ 300 ตัว เนื่องจากไก่นี้มีความไวต่อโรคสูงกว่าเป็ดมากหากไม่มีออร์เดอร์สั่งจะเลี้ยงเท่าที่เก็บไว้ขยายพันธุ์และเก็บไข่เท่านั้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การดำเนินงาน โครงการวิจัยการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิต กรณีศึกษา กลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อคือ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์การผลิตและการจัดการผลผลิตของเกษตรกรรุ่นใหม่ ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา เป้าหมาย ศักยภาพ ปัญหา อุปสรรค และแนวคิดการทำการเกษตร ของเกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดมหาสารคาม 3) เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยดำเนินการในระยะที่ 1 ตั้งแต่เดือน มีนาคม ถึง กันยายน 2560 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สรุปผลการดำเนินการวิจัย

ในการผลิตและการจัดการผลผลิตของเกษตรกรรุ่นใหม่ ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม เมื่อทีมวิจัยได้ลงเก็บข้อมูลจากพื้นที่จริง ๆ แล้วทุกคนจะมีกิจกรรมการผลิตที่หลากหลาย และครบวงจรแทบทั้งหมดเราจึงไม่อาจคาดเดาได้ว่าสมาชิกที่เหลือจะทำกิจกรรมอะไรบ้างและไม่กล้าจะสรุปได้ว่ามีสมาชิกที่เป็นกลุ่มผลิดอะไร? จำนวนเท่าไร? ขาดสตหรือแปรรูป แต่ที่น่าสนใจคือบางรายมีรายได้จากผลพลอยได้ในสวนพอ ๆ กับกิจกรรมหลัก จากการลงพื้นที่ทีมวิจัยได้รวบรวมข้อมูลเป้าหมายได้ดังนี้

1. ศักยภาพกิจกรรมการผลิต เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคามมีกิจกรรมทางเกษตรหลัก ๆ ที่เหมือนกันและมากที่สุดคือ กล้วย ซึ่งมีจำนวนมากถึง 14 คน รองลงมาคือ ข้าวจำนวน 12 คน รองลงมาคือพืชผักต่าง ๆ และการเลี้ยงสัตว์ ส่วนกิจกรรมที่มีน้อยที่สุดคือเรื่องของการทำเกี่ยวกับเห็ด ซึ่งทุกคนจะมีการทำเกษตรที่หลากหลาย ตามความเหมาะสมของพื้นที่และชุมชน

2. การจัดการผลผลิต เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคามทุกคนมีการจัดการผลผลิตโดยการขายสดเป็นหลัก รองลงมาคือการขายยพันธ์ และที่เหลือจากการขายสดก็จะนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ถึง 16 คน นอกจากจะมีรายได้จากการขายผลผลิตจากกิจกรรมหลักแล้วยังมีรายได้จากผลพลอยได้ในการทำเกษตรอีกไม่น้อยมีจำนวนถึง 10 คน เพราะเกษตรกรรุ่นใหม่ส่วนมากจะนำหลักคิดแบบ Zero Waste เข้ามาใช้โดยการแปลงสิ่งที่เหลือจากการเกษตรนำมาดัดแปลงหรือขายตรงเพื่อสร้างมูลค่าและเพิ่มรายได้อีกทางหนึ่งขยายองค์ความรู้สู่ชุมชนรวมไปถึงผู้ที่สนใจ และยังมีสมาชิกอีก 6 คนที่มีรายได้จากการขายผลสู่ชุมชนเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มผลผลิตและเพิ่มอำนาจต่อรองในการขายผลผลิต ทั้งยังทำให้มีจำนวนผลผลิตมากพอต่อความ

ต้องการของตลาดและที่สำคัญ คือ มีอย่างต่อเนื่องไม่ขาดตลาดแต่จะเน้นเรื่องของมาตรฐานเป็นสำคัญเพื่อความพึงพอใจและดึงดูดใจลูกค้า

ตามตารางรายชื่อสมาชิกเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF มหาสารคาม ช่างต้นที่มีจำนวน เกือบ 80 คนนั้นแต่ทุกคนไม่ได้ร่วมทำงานวิจัยในครั้งนี้ มีเพียงแค่ 25 คนที่ทำงานวิจัยในเรื่องนี้ คือเป็นเป้าหมาย 24 คน และเป็นทีมวิจัย อีก 7 คน และทีมวิจัยมี 6 คนที่เป็นเป้าหมายในการวิจัยด้วยและแต่เกษตรกรรุ่นใหม่แต่ละคนจะมีแนวคิดในการทำเกษตรที่แตกต่างกันออกไปตามแรงบันดาลใจก่อนที่จะเปลี่ยนผ่านจากอาชีพเดิมมาทำเกษตร จากที่ทีมวิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อทำการเก็บข้อมูลเป้าหมายนำมาใช้ประกอบในการทำโครงการวิจัย ฯ ในระยะแรกนั้นสามารถสรุปแนวคิดของเป้าหมายทั้ง 24 คน ได้ดังนี้

ชื่อ - สกุล เกษตรกร	แนวคิด
นายกรุง ดวงเงิน	สร้างรายได้ให้มั่นคง
นายเมฆินทร์ อินทร์เอก	สร้างรายได้และอนาคตให้ลูก
นางสาววรรตภา ทองมีค่า	ตามกระแส
นางสาวละมัย พูลศิลป์	สร้างรายได้
นายวิจิต จันทะบุรณ์	สืบสานอาชีพ
นายพงษ์พัฒน์ แก้วพะเนาว์	อยู่อย่างพอเพียง ชีวิตเราก็ก็นั่งพอ
นายบรรจง แสนยะมูล	ต้องการสร้างรายได้ให้ชุมชนและเกษตรกร
นายสมควร ไชยสุข	ทำการเกษตรแบบต้นทุนต่ำ ปลูกน้อยแล้วค่อยขยายให้มากขึ้น
นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี	การแปรรูปคือทางรอด
นางสาวเสาวลักษณ์ ลาบุตร	แปลกใหม่ในพื้นที่
นายสิริภพ เสริมสาย	สร้างมรดกให้ลูก
นายไพบูลย์ รัชปัติย์	สร้างรายได้ทุกวัน
นายสมโภช สีกากุล	เป็นตัวอย่างให้ชุมชน และคนรอบข้าง ให้มีอยู่มีกิน
นางสาววิไลพร มาแก้ว	ให้ชุมชนสร้างความมั่นคงในอาชีพและอาหาร
นายอนุชิต พันทะวัน	ยึดมั่นในการทำเกษตรและรู้คุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่นำมาใช้ประโยชน์ให้สูงสุด ทำให้พออยู่พอกิน เหลือกินค่อยขาย และแปรรูปเพื่อทำตลาด
นางสาวละออง ภูจวง	ทำทีละน้อย ค่อยๆเพิ่ม
นายมงคล เหล่ามาลา	เกษตรสวนทาง 3 ขั้นตอน 1.ทำเพื่อเรียนรู้ 2.ทำนอกฤดู 3.ขายผลพลอยได้
นายยอดผ่อง พิชัยช่วง	เกษตรอินทรีย์ สายพันธุ์ใหม่ ผสมผสานแบบพอเพียง(คิดค้นสังเกตใส่ใจ)
นางสาวกรรณก อาจวงษา	ทำเกษตรผสมผสานโดยยึดสภาพพื้นที่เป็นหลัก แล้วทำกิจกรรม

	ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยไม่ทำลายระบบนิเวศเดิมที่มีอยู่
นางเบญจพร แก้วคำใต้	ตลาดนำการผลิต
ว่าที่ ร.ต.ธนาพัฒน์ เทียงภักดิ์	รายได้ ความสุข ครอบครัว
นายทีฆายุวัฒน์ สวัสดิ์ล่อ	ดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย
นายวิทยากร โคตรมุงคุณ	ใช้สิ่งมีอยู่ มาพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด
นางสาวมณีนทิพย์ น้อยสุวรรณ	ทำดีเพื่อพ่อ

2. ข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรค

- ข้อจำกัด

ข้อจำกัดที่ทางทีมวิจัย โครงการวิจัย “การพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่” : กรณีศึกษากลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม มีดังนี้

- เรื่องของขอบเขตของเป้าหมายในการทำการวิจัย เป้าหมายในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงสมาชิกในกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดมหาสารคามเท่านั้น ทำให้เราต้องเลือกเป้าหมายเพียงแต่สมาชิกในกลุ่มเวลานั้นเท่านั้นทำให้ได้ข้อมูลในการทำกิจกรรมและการจัดการผลผลิตที่คล้ายกัน แต่กลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่มีสมาชิกเข้า – ออก มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

- เรื่องข้อมูลเป้าหมายที่ต้องทำการวิจัย เป้าหมายตามโครงการจะเน้นที่ตัวเกษตรกรเท่านั้น แต่เมื่อทีมวิจัยลงพื้นที่จริง ๆ ยังมีบุคคลที่อยู่ในครอบครัวนั้นเป็นแรงหนุนหลักและน่าสนใจไม่แพ้ตัวเกษตรกร

- ปัญหาอุปสรรคที่พบ

ปัญหาอุปสรรคที่พบในการทำโครงการวิจัย “การพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่” : กรณีศึกษากลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม มีดังนี้

- เรื่องการนัดหมายเป้าหมาย จะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมากที่สุดสำหรับทีมย่อยทุกทีม เพราะตัวเป้าหมายแต่ละรายนั้นมีการกิจหน้าที่อื่นนอกจากทำเกษตรอย่างเดียวแทบทุกคน แม้แต่ตัวของทีมวิจัยเองส่วนมากจะเป็นภารกิจที่เร่งด่วนทำให้ทีมวิจัยไม่สามารถลงเก็บข้อมูลครบได้ในครั้งเดียว หรือเก็บได้แต่ไม่ครอบคลุมตามกรอบคำถาม

- ขอบเขตข้อมูลที่ต้องการ เป้าหมายส่วนใหญ่จะรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายทำให้กรอบข้อมูลที่เราต้องการนั้นดูจะไม่ทั่วถึงและครอบคลุมสำหรับเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดมหาสารคาม ต้องอีกทั้งทีมวิจัยต้องการที่จะทราบถึงจุดที่ทำให้เขาเข้ามาสู่ภาคเกษตร บางรายแทบจะไม่ทราบด้วย

เข้าไปว่าตัวเองเข้ามาทำตอนไหนหรือเพราะอะไร จากทำเป็นงานอดิเรกทำไปทำมากลายเป็นความคุ้นชินลาออกจากงานประจำเพื่อมาทำเกษตรเพียงอย่างเดียว

- ระยะทางและฤดูกาลในการลงเก็บข้อมูล เนื่องจากขอบเขตในเรื่องของพื้นที่การวิจัยโครงการฯ นั้นค่อนข้างที่จะกว้าง ทำให้ระยะทางที่ต้องทำการเก็บข้อมูลนั้นไกลตามไปในตัวและสิ่งที่ตามมาคือเวลาในการเก็บข้อมูลนั้นก็จะมีน้อยลง ซึ่งบางครั้งก็มีอุปสรรคเพิ่มเพราะช่วงเวลาที่ลงเก็บข้อมูลอยู่ในช่วงฤดูฝนทำให้ทีมวิจัยเก็บข้อมูลได้เพียงวันละ 1 – 2 รายเท่านั้น

3. บทเรียนสำคัญ

- ข้อจำกัด

1. การถอดองค์ความรู้จากเป้าหมายนั้นทำได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากทีมวิจัยที่ลงพื้นที่เก็บข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่ที่เป็นเป้าหมายงานวิจัยครั้งนี้ ล้วนแล้วแต่เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ที่เป็นสมาชิกรุ่นแรก ๆ และเป็นต้นแบบเกือบครึ่งหนึ่งของทีมวิจัยทำให้กลุ่มเป้าหมายไม่แน่ใจว่าจะถามไปทำไมในเมื่อก็รู้อยู่แล้ว จึงต้องลงพื้นที่หาองค์ความรู้ที่เป็นของเขาจริง ๆ และเจ้าของพื้นที่กล้าจะตอบให้ทีมวิจัยฟังได้โดยไม่ประหม่าก็ใช้เวลาเยอะมากเอาการณ ทำให้ไปเบียดเบียนเวลาของกิจกรรมอื่น และบางคนก็มียุติความรู้ที่หลากหลายจนน่าสนใจจนทีมวิจัยต้องนั่งสัมภาษณ์กันเป็นเวลานาน

2. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นระยะที่ทีมวิจัยเริ่มดำเนินการวิจัยในพื้นที่ ซึ่งทีมวิจัยดำเนินการเองโดยที่เสี่ยงจากชุดโครงการฯ ไม่ได้ร่วมเก็บข้อมูลด้วย แต่ทีมวิจัยยังใหม่ไม่มีทักษะการทำงานและการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ต่างคนต่างอยากทราบข้อมูลที่ตนเองสนใจบางครั้งข้อมูลนั้นอยู่นอกเหนือจากการแตกกรอบประเด็นการเก็บข้อมูล จึงส่งผลกระทบต่อข้อมูลที่เก็บมานั้นจะไม่ตรงประเด็นและข้อมูลทับซ้อนบางครั้งก็เป็นข้อมูลต่อเนื่องทำให้เกิดความยุ่งยากในการนำข้อมูลมาสรุปผลเพราะถ้ากิจกรรมหลัก มาลงในตารางวิเคราะห์แล้วขัดแย้งกับรายได้หลักที่ได้ ทำให้ต้องเพิ่มรายการในตารางวิเคราะห์เพิ่มขึ้นไปอีก

- ข้อค้นพบ

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเป้าหมายทีมวิจัย เมื่อลงพื้นที่เก็บข้อมูลแรก ๆ จะตรงดิ่งเพื่อเก็บข้อมูลกิจกรรมหลักที่ทราบข้อมูลอยู่ก่อนหน้าที่จะลงพื้นที่จริง แล้วเราก็พบว่ากิจกรรมหลักไม่ใช่สิ่งที่น่าสนใจอาจเป็นเพราะเราได้รู้และคุ้นเคยกับมันมาก่อนหน้านี้แล้ว แต่สิ่งที่น่าเป็นกิจกรรมเสริมหรือผลพลอยได้นั้นกับน่าค้นหาและสะกิดต่อมอยากรู้อยากมากกว่า และในการลงพื้นที่ครั้งนี้เราพบว่ามีการนำองค์ความรู้และสิ่งที่ตนเองสนใจเมื่อครั้งที่ได้จากการสัญจรร่วมกันมาปรับใช้ในการจัดการผลผลิตและพัฒนาศักยภาพในการจัดการผลผลิตในแปลงตน

นวัตกรรมต่าง ๆ ที่เจ้าของแปลงคิดว่ามันแค่เรื่องง่าย ๆ ไม่ใช่เรื่องใหม่หรือเป็นเรื่องธรรมดาแต่มันไม่ใช่เลยสิ่งนั้นกลับเป็นสิ่งแปลกใหม่สำหรับคนนอกพื้นที่และเป็นเรื่องที่แปลกใหม่ถึงแม้จะเป็นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ก็ตาม หากแต่มันเป็นเรื่องที่น่าจะรู้ประจำถิ่นเท่านั้นไม่ใช่เป็นเรื่องที่เขยหรือล้าสมัยเสมอไป ภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกนำเข้ามาใช้ในแปลงเกือบทุกแปลงซึ่งมองแล้วว่าไม่น่าจะเป็นไปได้เพราะด้วยความเป็น เกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีระดับการศึกษาบางคนจบถึงวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งมองแล้วมันเป็นคนละขั้วกันเราจึงรู้ว่าอย่ามองคนแค่จากหรือแค่ที่มีคนยกมาขึ้นเป็นเอกลักษณ์ของเท่านั้นต้องลงพื้นที่สัมผัสจากพื้นที่จริงจึงจะได้ข้อมูลที่แท้จริง

มุมมองของคนแต่ละคนในเรื่องเดียวกัน ตีความหมายคำเดียวกันแต่นำไปต่อยอดได้คนละอย่างกัน ถึงบางครั้งในการไปอบรมหรือสัมนาเป้าหมายในกลุ่มเดียวกันได้รับความรู้เรื่องเดียวกันจากวิทยากรคนเดียวกัน แต่กลับนำไปใช้คนละแบบและคนละวิธีกันเป็นการต่อยอดองค์ความรู้เป็นนวัตกรรมของตัวเองเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดนับว่าเรื่องที่น่าสนใจสำหรับแนวคิดในการนำองค์ความรู้ไปใช้ของเป้าหมายแต่ละคน

4. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

- **การเปลี่ยนแปลงทีมวิจัย** ในการทำงานวิจัยโครงการฯ ในครั้งนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงดังนี้
 - จำนวนทีมวิจัยที่จากเดิมตั้งไว้ที่ 12 ตามที่เสนอโครงการไปตั้งแต่เริ่มเสนอโครงการ แต่เมื่อโครงการผ่านแล้ว จะต้องลงพื้นที่ทำงานจริงกลับมีผู้ที่ขอถอนตัวออกจากทีมด้วยเหตุผลหลายประการจำนวนถึง 7 คน ดังนี้
 - นายพิษณุเทพ ศรีบุญกุล เข้าบรรจุเป็นข้าราชการที่สำนักงานพัฒนา
 - นางสาวรดาภา ทองมีค่า
 - นางสาวมณีนทิพย์น้อยสุวรรณ
 - นางเบญจพร แก้วคำไต้
 - นางสาววิไลพร มาแก้ว
 - นายจีมาญวัฒน์ สวัสดิ์ล่อ
- แต่ยังมีผู้ที่สนใจขอร่วมทำงานอีก 2 คน คือนายวิทยากร โคตรมุงคุณ และนายมงคล

เหล่ามาลา

- **การเปลี่ยนแปลงจำนวนเป้าหมาย**
 - จำนวนเป้าหมาย จากที่คุยกันตอนแรกว่าจะศึกษาข้อมูลเป้าหมายเพียง 12 ราย แต่เมื่อเสนอโครงการผ่านแล้วทีมจึงทราบว่าเราต้องศึกษาข้อมูลเป้าหมายถึง 24 คน เพื่อให้สอดคล้อง

กับงบประมาณที่ได้จากโครงการ แต่ส่วนทางกันกับจำนวนของทีมีวิจัยที่ลดลง เราจึงต้องปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานใหม่เพื่อให้การทำงานง่ายและได้ข้อมูลที่จะถูกต้องมากที่สุด

5. ข้อเสนอแนะ

จากบทสรุปที่ได้เสนอมาในเบื้องต้นนั้น โครงการวิจัยชิ้นนี้จึงขอเสนอแนะประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

5.1 ข้อเสนอแนะต่อนโยบาย

ภาพรวมในการทำกิจกรรมทั้งหมดในการศึกษาวิจัย ชี้ให้เห็นประเด็นเกี่ยวกับนโยบายของการดำเนินกิจกรรมหรือการเพิ่มเติมศักยภาพของ YSF มหาสารคาม ควรมาจากความต้องการของเกษตรกรรุ่นใหม่จริง ๆ ไม่ใช่เป็นแค่เพียงการตอบสนองนโยบายจากทางหน่วยงานราชการเพียงฝ่ายเดียว เป็นสิ่งที่อาจสนองในการพัฒนาศักยภาพเพียงปัจเจกบุคคล หากสามารถสร้างการเรียนรู้แบบเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงและประมวลผลองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อนำพาให้เกิดการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตรวมไปถึงการส่งผลต่อการตัดสินใจก่อนที่จะก้าวเข้าสู่ภาคเกษตรกรรม จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยยะสำคัญได้ ทั้งในแง่ของการตัดสินใจในการเข้าสู่ภาคเกษตรกรรมของเกษตรกรรุ่นใหม่ รวมไปถึงการเพิ่มศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเกษตรกรรุ่นใหม่ และการเพิ่มช่องทางในการสร้างรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์อีกด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนา

จากข้อเสนอแนะเชิงนโยบายข้างต้น การพัฒนาควรที่จะเป็นไปในทิศทางของการต่อยอดนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ที่เป็นระบบและการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ทั้งใน YSF มหาสารคาม และเกษตรกรรุ่นใหม่ในจังหวัดมหาสารคามทั่วไปเพื่อนำมาเป็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตสู่การเป็นต้นแบบของผู้ที่สนใจ

5.3 ข้อเสนอแนะต่อการทำวิจัยต่อไป

จากภาพรวมทั้งหมดของการทำงานวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า ศักยภาพการผลิตและการจัดการผลผลิตของเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF มหาสารคาม ในบทเรียนด้านต่าง ๆ คณะวิจัยเห็นว่าประเด็นที่อาจนำมาทำการศึกษาวิจัยต่อไปอาจเป็นประเด็นอันเกี่ยวเนื่องกัน เช่น การสร้างการเรียนรู้เพื่อการสร้างเครือข่ายทางการตลาดของเกษตรกรรุ่นใหม่ เกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีรายได้จากการขายพันธุ์กรรม และการพัฒนาการตลาดและช่องทางการตลาดของเกษตรกรรุ่นใหม่ เป็นต้น

บรรณานุกรม

เกษม นครเขตต์. (2548). แนวคิดและทฤษฎีเครือข่ายทางสังคม. โครงการสร้างพันธมิตรการสร้างสุขภาพ
กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ สำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ.

จิราภา เต็งไตรรัตน์ และ คณะ. 2550. จิตวิทยาทั่วไป. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ

ถา วรกุล. 2558. “งานสร้างและพัฒนาเกษตรกร โครงการคนกล้าคืนถิ่น”. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา
www.reform.or.th/2014/wp-content/uploads/คนกล้าversion1.pdf. (25 กุมภาพันธ์ 2559)

เสรี พงพิศ. (2548). เครือข่าย=[Network]: ยุทธวิธีเพื่อประชาคมเข้มข้น ชุมชนเข้มแข็ง: วัฒนธรรมองค์กรโลกยุค
ใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

สุมิท แซ่มประสิทธิ์. 2558. “งานสร้างและพัฒนาเกษตรกร โครงการคนกล้าคืนถิ่น”. (ระบบออนไลน์).
แหล่งที่มา <http://www.politicalbase.in.th/index.php>. (25 กุมภาพันธ์ 2559)

องค์กรเครือข่าย 20 องค์กร. 2558. “งานสร้างและพัฒนาเกษตรกร โครงการคนกล้าคืนถิ่น”. (ระบบออนไลน์).
แหล่งที่มา. <http://www.dailynews.co.th/article/351527> (25 กุมภาพันธ์ 2559)

ภาคผนวก

เครื่องมือวิจัย

- แบบสอบถาม

แบบสำรวจข้อมูลกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่

1)ศึกษาประวัติความเป็นมาเป้าหมาย ศักยภาพปัญหาอุปสรรคแนวคิดว่าทำเกษตรของเกษตรกรรุ่นใหม่

ชื่อ- ชื่อสกุล นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี วัน/เดือน/ปี เกิด

ที่อยู่

หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน

โทร.

Line

Facebook

ขนาดพื้นที่ 26 ไร่

กิจกรรมการผลิต

ประเภทการผลิต

ชนิดการผลิต

พืชพรรณในสวน

พืชที่ปลูก

ปลูกแบบใด

ผลผลิตและผลิตภัณฑ์ที่แปรรูป

ปริมาณผลผลิต

ประมาณผลิตภัณฑ์ที่แปรรูป

มาตรฐานที่รับรองการผลิต

สถานที่จำหน่าย

วิธีการขาย

รายได้ต่อเดือน

/รายได้หลัก

รายได้เสริม

แหล่งที่มาของรายได้อื่น

รายจ่ายและภาระที่ต้องรับผิดชอบ

ปัญหาที่ประสบ

องค์ความรู้และแหล่งถ่ายทอดความรู้

จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจให้มาทำการเกษตร

แรงบันดาลใจ

การเตรียมตัวเข้าสู่ระบบการทำเกษตร

วิธีการเปลี่ยนผ่านอาชีพเดิมมาสู่ภาคการเกษตร

ต้นทุนความรู้

เป้าหมายของการทำเกษตร

ศักยภาพการผลิต

- แรงงาน กำลังการผลิต
- เครื่องมือ

- เครือข่าย
- ปัจจัยเสริมในการทำเกษตร
- มีความมั่นใจได้อย่างไรในการมาทำอาชีพเกษตร เช่น

วัตถุประสงค์	ประเด็นคำถาม	คำถามย่อย	ผลการสำรวจข้อมูล
1)การพัฒนาการผลิตและการจัดการผลผลิตของเกษตรกรรุ่นใหม่	- การผลิต	- มีอะไรบ้าง - พืช	
		- สัตว์	
		- ปริมาณเท่าไร - พืช	
		- สัตว์	
		- ปัญหา - พืช	
		- สัตว์	

วัตถุประสงค์	ประเด็นคำถาม	คำถามย่อย	ผลการสำรวจข้อมูล
		- สัตว์	-
		- ระยะเวลาการผลิต	
		- พืช	
		- สัตว์	
		รูปแบบอย่างไร ต้นทุน - ความรู้	
		- แรงงาน	
		- เครื่องมือ	
		- ที่ไหน	
		- เมื่อไหร่	
		- ขนาด	
		- กลุ่มลูกค้า	
		- ราคาขาย	
		- รูปแบบ	
		- การขนส่ง	
		- มาตรฐาน	

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

1. อำเภอเมือง

1) นางเบญจพร แก้วคำใต้	ต.ท่าสองคอน
2) ว่าที่ ร.ต.ธนาพัฒน์ เทียงภักดี	ต.ท่าสองคอน
3) นายทิวาวัฒน์ สวัสดิ์ล่อ	ต.ตลาด
4) นายพิษณุเทพ ศรีบุญกุล	ต.ตลาด
5) นางสาวมณีทิพย์ น้อยสุวรรณ	ต.เขวา

2. อำเภอกันทรวิชัย

1) นางสาวละออง ภูจวง	ต.ขามเฒ่าพัฒนา
2) นายมงคล เหล่ามาลา	ต. ศรีสุข
3) นายยอดผ่อง พิชัยช่วง	ต.ศรีสุข
4) นางสาวกรรณก อัจวงษา	ต.ขามเรียง

3. อำเภอโกสุมพิสัย

1) นายบรรจง แสนยะมูล	ต.หัวขวาง
2) นายสมควร ไชยสุข	ต.หัวขวาง
3) นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี	ต.วังยาว
4) นางสาวเสาวลักษณ์ สาบุตร	ต.แก้งแก

4. อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย

1) นายกรุง ดวงเงิน	ต.เวียงสะอาด
2) นายเมฆินทร์ อินทร์นอก	ต.ลานสระแก
3) นางสาววรรดา ทองมีค่า	ต.หนองบัว
4) นางสาวละมัย พูนศิลป์	ต.ปะหลาน

5. อำเภอบรบือ

1) นายสิริภพ เสริมสาย	ต.หนองสิม
2) นายไพบูลย์ รัชปัติย์	ต.หนองสิม
3) นายสมโภช สีภากุล	ต.วังไชย

6. อำเภอนาโพธิ์

1) นางสาววิไลพร มาแก้ว	ต.หนองพุ่ม
2) นายอนุชิต พันทะวัน	ต.หนองแสง

7. อำเภอนาเชือก

1) นายวิจิต จันทะบุรณ์	ต.ปอพาน

8. อำเภอยางสีสุราช

1) นายพงษ์พัฒน์ แก้วพะเนาว์	ต.นาภู

รายชื่อทีมวิจัย

1. นายธนกฤต คงเมือง	หัวหน้าโครงการ
2. นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี	ทีมวิจัย
3. นางสาวกรรณก อัจวงษา	ทีมวิจัย

4. นายยอดผ่อง พิชัยช่วง	ทีมวิจัย
5. นายสมควร ไชยสุข	ทีมวิจัย
6. นายมงคล เหล่ามาลา	ทีมวิจัย
7. นายวิทยากร โคตรมุงคุณ	ทีมวิจัย

ภาพกิจกรรมประกอบการดำเนินกิจกรรมงานวิจัย
เป้าหมายเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม “ไร่พารวย มหาสารคาม”

ชื่อ ว่าที่ ร.ต.ธนาพัฒน์ เทียงภักดี (โตชิ)

เกิดวันที่ 23 พ.ย. 2533 เลขบัตรประชาชน

449900195838 ที่อยู่ 4/19 บ้านโนนตาล

ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ช่องทางสื่อสาร เบอร์ 098-5859899 facebook :

ไร่พารวย มหาสารคาม , และ facebook :

ด.ช.โตชิ email : totanapat23@gmail.com

อาชีพเดิมและกำลังทำอยู่

ปัจจุบัน ประกอบอาชีพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในตำแหน่ง นักวิชาการคอมพิวเตอร์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิศวกรรมเครือข่ายคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กิจกรรมทางการเกษตรที่ทำอยู่

บ้านผมมีที่ดินในการทำเกษตร มีองค์ความรู้ มีประสบการณ์ เลยตัดสินใจที่จะทำเกษตรอย่างจริงจัง ผมจึงศึกษาก่อนจะทำการเกษตร 3 ขั้นตอน ขั้นแรก ศึกษาพืชที่เป็นความต้องการของตลาด ขั้นที่สอง หาพันธุ์ ขั้นที่สาม ปลูกลงและดูแลรักษา พร้อมตลาดที่จะส่งขาย จากที่ได้ศึกษาทั้ง 3 ขั้น จึงได้ตัดสินใจที่จะปลูกข้าว ข้าวดี

คือ ข้าที่สวนยายปลูกขายตั้งแต่สมัยผมยังเด็กจนถึงปัจจุบัน ยายปลูกข้าเลี้ยงผม ส่งผมเรียนจนจบปริญญา อย่างน้อยเราปลูกข้า ยายก็จะเป็นคนที่จะสอนเทคนิควิธีการดูแลให้กับเรา จากนั้นเตรียมพื้นที่เพื่อจะลงข้าจำนวน 3 ไร่ โดยปลูกข้าที่ปลอดสารพิษ

ใช้เฉพาะปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ เพื่อผู้บริโภคจะได้ปลอดภัยในการใช้ข้าประกอบอาหาร จากนั้นเป็นต้นมาทำให้ผมได้พบความสุขในการทำเกษตร หลงใหลในการทำเกษตร และขยายการปลูกพืชชนิดอื่น เช่น ตะไคร้ ใบมะกรูด พริก มะเขือ ถั่วฝักยาว ฯลฯ พร้อมเมนูอาหารสุดเด็ด ทอดมันปลา ไร้พารวย

ทำนา 10 ไร่ ปลูกข้าตาแดง 3 ไร่ ข้าหยวก 1 ไร่ ถั่วฝักยาว 1 ไร่ มะนาว 60 บ่อ มะเขือเปราะ 1 ไร่ มะเขือพวง 1 งาน ตะไคร้เกษตรขาว 1 ไร่ พริกขาว 1 งาน ไม้เลื้อย 2 งาน เลี้ยงควาย 1 ตัว หมูป่า 10 ตัว และสระน้ำ 1 ไร่ โดยพืชที่ปลูกได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP 2 อย่าง คือ ข้าตาแดง 3 ไร่ รหัสรับรอง 03-9001-2552-33429322321 และ ตะไคร้เกษตรขาว 1 ไร่ รหัสรับรอง กษ 03-9001-2552-33429322036 โดยรวมพื้นที่ทั้งหมดในการทำเกษตรประมาณ 20 ไร่

วิธีการปลูกและดูแลรักษาข้า

การเตรียมดิน

การเตรียมดิน ข้าตาแดง เป็นพืชที่ชอบดินร่วนซุย ชอบดินชั้น แต่ไม่ชอบน้ำแฉะและน้ำขัง หากพื้นที่ไหนมีน้ำขังก็ควรเป็นเรื่องยากสักหน่อย เพราะจะทำให้ข้าเน่าง่ายหรืออาจจะแก้ไขด้วยการไถเปิดหน้าดินก่อนขึ้นเป็นร่องปลูกพูกยกสูงขึ้นมาเหมือนแปลงปลูกผักเพื่อระบายน้ำดีแต่หากเป็นพื้นที่ราบปกติ ก็สามารถไถตะไคร้ไถแปร ไถเปิดหน้าดินอย่างน้อย 50 เซนติเมตร แล้วคลุกกับปุ๋ยแกลบขี้ไก่หรือปุ๋ยหมักเพื่อเป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน

การปลูกข้า

การปลูกข้านี้ก็ไม่ค่อยยุ่งยาก ขุดหลุมให้ลึก ประมาณ 1 หน้าจอบ ไม่ต้องขุดลึกมากนัก เพราะจะทำให้ขุดยากและทำให้ต้นเน่าง่ายหากควบคุมการให้น้ำไม่ดี แล้วอาจจะรอกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยขี้ไก่แกลบ (หลีกเลี่ยงการใช้มูล วัว ควาย หมู อย่างเด็ดขาด เพราะง่ายต่อการแพร่ของหนอนกอ) ตอนปลูกให้ตาของหน่อข้าชี้ขึ้นด้านบน โดยทิ้งระยะห่างระหว่างกอ ที่ 80x60 เซนติเมตร ใน 1 ไร่ จะปลูกข้าได้ จำนวน 2,520 หลุม (กอ) แต่ถ้าปลูกจำนวนมากเกษตรกรก็จะไถเป็นร่องเหมือนร่องมันสำปะหลังหรือจะทำการเป็นแปลงเหมือนกะปลงผัก แล้ววางเหง้าข้าและใช้จอบเกลี่ยดินมากลบตาม

หลังจากปลูกแล้วควรมีการให้น้ำอย่างสม่ำเสมอโดยสังเกตจากดินว่าควรมีความชุ่มชื้นอย่างเพียงพอของการเจริญเติบโตในช่วง 1 เดือนแรก เมื่อเห็นว่าต้นข้าตั้งตัวได้แล้ว เกษตรกรควรจะมีการคุมโคนกอข้าด้วยแกลบดำ เพราะแกลบดำจะช่วยรักษาความชุ่มชื้น ช่วยในการบังแสงแดดและอบให้แก่ข้า หน่อข้าขาวสวย มีสี

แดงสวย เป็นที่ต้องการของตลาด แกลบดำมีส่วนสำคัญมากในการปลูกข้าวแดง ทำไมไม่คลุมแกลบดำในช่วงแรกของการปลูกข้าว เพราะแกลบดำจะอมความร้อนมากเกินไป ทำให้หน่อข้าวหรือกอข้าวร้อนจนเกินไป แล้วคลุมด้วยฟางหรือวัสดุที่เหลือใช้ในท้องถื่น เพื่อป้องกันการระเหยของน้ำ แต่ถ้าจะให้แนะนำก็อยากจะให้หาวัสดุคลุมให้เรียบร้อยเพื่อรักษาความชื้นในดิน และถึงแม้จะยุ่งยากในช่วงแรกแต่ก็เป็นผลดีในระยะยาวแน่นอน จากนั้นก็เป็นการลงต้นพันธุ์ โดยปลูกหลุมละ 1-2-3 ต้น (ต้นยิ่งมาก ยิ่งได้กอใหญ่และโตเร็ว) เมื่อปลูกต้นพันธุ์ลงไปเรียบร้อยแล้วก็กลบดินแค่พอปิดหน่อข้าว ไม่ต้องปลูกถี่มาก เพราะจะทำให้เวลาชุดข้าวขายจะชุดยาก

การดูแลรักษา

ขั้นตอนในการดูแลรักษา การให้น้ำ ก็ไม่ยุ่งยากมาก ถ้าเป็นในหน้าฝน การให้น้ำก็ไม่จำเป็นต้องให้ก็ได้ แต่เกษตรกรต้องคอยดูแลแปลงไม่ให้น้ำขังแฉะ ถ้าเป็นที่ลุ่มก็ต้องยกแปลงปลูกให้สูง ในช่วงของการเตรียมแปลงแล้ว ถ้าเป็นหน้าฝนก็ต้องมีทางระบายน้ำเวลาฝนตกต่อเนื่องไม่ให้น้ำขังแฉะ ส่วนถ้าเป็นในหน้าแล้งก็จะให้น้ำ สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ตามความเหมาะสมของสภาพอากาศและสภาพดิน เกษตรกรต้องสังเกตเอาเอง ไม่มีหลักเกณฑ์

การให้น้ำ

การให้น้ำในแปลงปลูกข้าว ใช้ระบบน้ำแบบสปริงเกอร์และระบบน้ำหยด เข้ามาใช้เพื่อความสะดวก และสามารถเพิ่มความชื้นให้กับข้าวได้อย่างรวดเร็ว อย่างที่บอก “ข้าว เป็นพืชชอบแดด ชอบความชื้น แต่ไม่ชอบน้ำขังแฉะ” ต้องทำความเข้าใจในตัวพืชชนิดนี้ด้วยอย่าคิดกันไปเอง ข้าวจะไม่เหมือนพืชชนิดอื่นๆ

การใส่ปุ๋ย

การใส่ปุ๋ยนั้น จะเน้นการใช้ปุ๋ยซีไคอัดเม็ดที่มีขายอยู่ทั่วไป เช่น ปุ๋ยซีไคแกลบ เป็นต้น เพราะสามารถใช้ได้สะดวก โดยจะใส่ตั้งแต่รองกันหลุมแล้วใส่ทุกครั้งที่ชุดข้าว ก็จะใช้ปุ๋ยคอกอย่างสม่ำเสมอตามความเหมาะสม เพื่อกระตุ้นการเจริญเติบโตบ้างในช่วงที่สังเกตเห็นว่าข้าวไม่ค่อยงาม ใส่ปุ๋ยซีไคแกลบทุกครั้งหลังที่ชุดข้าวออกจากกอ หรือจะเสริมด้วยปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ ก็ขึ้นอยู่กับ การดูแลของแต่ละคน เพราะข้าวยิ่งดูแลดี ก็เจริญเติบโตเร็ว หน่อใหญ่ ชุดขายได้เร็ว ความเอาใจใส่ สังเกต จะช่วยให้ผลผลิตที่เกินคาด

การชุดข้าวขาย

การชุดข้าว จะชุดง่ายมาก เพราะดินมีแกลบดำอยู่พอสมควรและไม่ได้ปลูกถี่มากนัก ทำให้การชุดข้าวได้ง่าย คนชุดจะชุดแล้วเคาะหรือเขย่าเหง้าข้าวเล็กน้อย ดินก็จะหลุดออกจากราก แล้วรวบรวมให้อีกคนคัดแต่งรากเบื้องต้นออก และแยกข้าวอ่อนกับข้าวแก่ออกจากกัน เมื่อรวบรวมข้าวได้ตามที่ต้องการก็จะขนย้ายข้าวไป

ล้างต่อ เพื่อทำความสะอาด จากนั้นก็นำมาตัดแต่งรากให้สะอาดในรอบสุดท้ายก่อนนำไปแช่น้ำสารส้มสัก30 นาที แล้วนำขึ้นมาพักไว้ให้สะเด็ดน้ำ

ความมั่งหวัง

ต้องการสร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัว โดยยึดหลักของความพอเพียง และตามกำลังที่ตนทำได้ ดัง คำกล่าวของไร่พารวยที่ว่า “ไร่พารวยมหาสารคาม วิถีเกษตรอินทรีย์ วิถีชีวิตพอเพียง” หลังจากที่เราได้ทดลอง และเกิดองค์ความรู้แล้ว มีความมั่งหวังจะถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับชุมชน โดยเน้นการทำเกษตรอินทรีย์ ลด ต้นทุน สร้างรายได้ และที่สำคัญอีกอย่างคือ ประเทศไทยได้พัฒนาเป็นประเทศ 4.0 เราจึงควรที่จะนำ เทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการไร่ของเรา ทั้งระบบบันทึกการปลูก ระบบการให้ปุ๋ย ระบบการแก้ไข ปัญหา เป็นต้น เราจะสามารถที่จะบันทึกข้อมูลดิจิทัลได้ และสามารถตรวจสอบการปลูกพืชย้อนหลัง และ วิเคราะห์การปลูกได้

รายได้

วันศุกร์

- ตลาดโรงพยาบาลมหาสารคาม เวลา 06.00 – 13.00 น. รายได้เฉลี่ย 100 - 300 บาท

วันอาทิตย์

- ตลาดสี่แยก ณ สวนศรีสวัสดิ์ เวลา 12.00 – 18.00 น. รายได้เฉลี่ย 200 - 600 บาท
- และตลาดเกษตรมหาสารคาม เป็นการส่ง ข่า ตะไคร้ และใบมะกรูดให้กับแม่ค้าทุกวัน

รายได้เฉลี่ย 100 - 400 บาท

- ตลาดหน้าสหกรณ์จังหวัดมหาสารคาม เวลา 7.00 – 16.00 น. รายได้เฉลี่ย 200-600 บาท

- ตลาดพอเพียง มมส. เวลา 10.00 – 14.00 น. รายได้เฉลี่ย 100 - 300 บาท

วันศุกร์

- ตลาดโรงพยาบาลมหาสารคาม เวลา 06.00 – 13.00 น. รายได้เฉลี่ย 100 - 300 บาท

วันอาทิตย์

- ตลาดสี่แยก ณ สวนศรีสวัสดิ์ เวลา 12.00 – 18.00 น. รายได้เฉลี่ย 200 - 600 บาท

- และตลาดเกษตรมหาสารคาม เป็นการส่ง ข้าว ตะไคร้ และใบมะกรูดให้กับแม่ค้าทุกวัน

รายได้เฉลี่ย 100 - 400 บาท

ปัญหาและอุปสรรค

1) ระบบน้ำ เนื่องจากแปลงข้าวดาแดง 3 ไร่ ที่ปลูก ปลูกในพื้นที่ที่เป็นดินทรายร่วน ทำให้ในฤดูร้อนดินจะแห้งไวและส่งผลต่อการเจริญเติบโตของข้าว

2) ขาดความรู้ในการแปรรูปและการตลาด

การจัดการผลผลิต

1. ทอดมันปลา ที่สามารถเก็บได้นานขึ้น เพื่อสามารถที่จะจัดส่งไปต่างจังหวัดได้

โดยมี 2 รูปแบบคือ

- ทอดมันปลาแบบสด เพื่อนำไปทอดเอง หรือ สำหรับผู้ที่สนใจนำไปขายต่อ

- นวัตกรรมใหม่ของทอดมันปลา คือ สเนคมันปลาทอดกรอบ ในรูปแบบของขนมบรรจุซองปิดสนิท

ข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่(YSF)จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติเกษตรกรเป้าหมาย

ชื่อ นางสาวมณีทิพย์ น้อยสุวรรณ (วัน) เกิดวันที่ 13
เมษายน พ.ศ. 2523 เลขบัตรประชาชน 3440100633421 ที่อยู่ 68
หมู่ที่ 10 บ้านเหล่าน้อย ตำบลเขวาสี อำเภอมือ จังหวัด
มหาสารคาม เบอร์ 093-3278815 facebook : Maneethip
woon (woon y) email : woonlove.13@gmail.com

กิจกรรมทางการเกษตรที่ทำอยู่

จากพนักงานบริษัทสาวพอแต่งงานมีครอบครัวมีแฟนที่เป็นชาวต่างชาติจึงให้อยู่บ้านเลี้ยงลูกเพียง
อย่างเดียว กลับมาจาก กทม. แล้วย้ายมาอยู่ในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ได้ไปทำงานร่วมกับชาวบ้าน ได้
ค่อยๆ ซึมซับและน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ เริ่มจากปลูกเพื่อกินเอง แล้วพอเหลือก็ขาย
ได้ ได้สุขภาพด้วย ก็เลยหลงรักภาคเกษตรตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาประยุกต์เข้า
ไปเพื่อเป็นแนวทางและแบบอย่างให้ชุมชน

จากนั้นปี พ.ศ. 2559 หมู่บ้านที่วันอาศัยอยู่ก็ได้รับคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
ตามโครงการเกษตรพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ระยะที่ 3 จากเป็นคนที่มีบุคลิกที่โดดเด่นเป็นผู้นำและ
เสียสละวันจึงถูกเลือกให้เป็นประธานศูนย์ และนำพาหมู่บ้านทำการเกษตรพอเพียงตามแนวพระราชดำริ
และมี โอกาสได้ไปรับเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ พร้อมกับนักเรียนในโครงการในระยะที่ 1 บ้าน
หนองผือก และระยะที่ 2 ศูนย์บ้านดอนมัน ที่จังหวัดอุบลราชธานีและได้รับให้เป็นผู้ถวายรายงาน

ด้วยความเป็นคนไฮเปอร์บ้านกิจกรรมมาตั้งแต่เด็กจึงทำให้ต้องหากิจกรรมทำ โดยการเข้าไปเป็นจิตอาสาทำงานเพื่อสังคมทุกประเภท จนได้รางวัลผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนดีเด่นระดับประเทศในปี พ.ศ. 2559 และได้เป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตามโครงการพระราชดำรินิโรยะที่ 3 โดยที่ตั้งหลักจะอยู่ที่สวน"บ้านฟ้าเกษตรพอเพียง" และได้รับคำชวนเพื่อนให้เข้าเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดมหาสารคาม

นอกจากจะทำกิจกรรมกลุ่มแล้วยังมีการทำเกษตรส่วนตัว คือ ทำนา 10 ไร่ บ่อปลา 2 ไร่ เกษตรผสมผสาน 1 ไร่ เลี้ยงไก่ เลี้ยงกบ ปลุกพืชผักสวนครัว มะนาว กล้วย และทอพรหมเช็ดเท้า

ความมุ่งหวัง

ต้องการเพิ่มรายได้ และให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ มีอาหารปลอดภัยไว้บริโภค และให้ชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข มีศูนย์เรียนรู้ที่พร้อมต้อนรับคณะศึกษาดูงาน เพื่อสืบสานและเดินตามรอยพ่อตามแนวคิดที่ว่าคิดอะไรไม่ออกให้นึกถึงหน้าพ่อ คือ ตามธรรมชาติของคนทำงานกับสังคมต้องมีบางแง่มุมที่ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง แทนที่จะท้อกับสิ่งเหล่านั้นวันกลับบอกว่าพอหลับตาแล้วคิดถึงพ่อหลวงว่าท่านทรงงานหนักเพียงใดสิ่งเหล่านั้นที่เกิดขึ้นไม่ได้เสียวนึงทำให้มีกำลังใจที่จะสู้ต่อไปทุกครั้ง

ปัญหาและอุปสรรค

ขาดความรู้ในการผลิต แปรรูป และการตลาด

ข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่(YSF)จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติเกษตรกรเป้าหมาย

นาย วิทยากร โคตรมุงคุณ เกิด 30 มิถุนายน
2518 เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน 34401 00523723
ที่อยู่ 44 ม.3 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม ที่ตั้งสวน
บนที่นา(จะปักเข็มหมุดให้) เบอร์ 0861117650 ID Line:
0861117650 Fb: วิทยากร โคตรมุงคุณ

กิจกรรมการเกษตร

จากพนักงานบริษัท ที่จบปริญญาตรีด้านการบริหารธุรกิจ จึงทำงานมากมายหลายอย่างรักการขาย เป็นชีวิตจิตใจ แต่ด้วยเป็นลูกชานาและเห็นพ่อแม่ทำนาจึงสงสารแต่ทำอะไรได้แค่เพียงช่วยเหลือด้านการเงิน เท่านั้น พอมีโอกาสก็ลงพื้นที่เห็นที่ดินรกร้างว่าเปล่าเยอะจึงมีความคิดที่จะทำประโยชน์จากพื้นที่ดังกล่าวจึง ศึกษารูปแบบการทำเกษตรที่ไม่ใช่เป็นเพียงการทำนาที่มีรายได้เพียงปีละครั้งเพียงอย่างเดียวจึงไปจบอยู่ที่ เกษตรพอเพียง

เริ่มจากพื้นที่ 21 ไร่ แบ่งทำกิจกรรมการเกษตรมากมายเช่น บ่อปลา เลี้ยงปลา ปลุกต้นไม้รอบบ่อ ทำคอกเลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด เพื่อนำชีเป็นปุ๋ยแก่พืช พอมองเห็นบ่อปลาโล่งก็นำกระชังมาเลี้ยงกบ และที่บ้านยัง ทำคอกเพื่อเลี้ยงจิ้งหรีด เลี้ยงห่าน ปลุกข้าวนาปี ในบริเวณบ้านก็เปลี่ยนจากพื้นดินปลูกหญ้าเป็นแปลงปลูก ผักสวนครัว ปลุกกล้วย และผลไม้ต่างๆ

ยังมองเห็นมรดกที่พ่อได้เหลือไว้ให้ดูจำพวก ไร่บ้านใช้งาน ไร่เขียวตรง ไร่บง จึงนำมาต่อยอดและเพิ่มมูลค่า โดยยึดหลักใช้ประโยชน์กับสิ่งที่มีให้สูงสุดโดยใช้ต้นทุนที่ต่ำสุด

การจัดการผลผลิต

พี่หนุ่มเป็นคนที่มีแนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าสินค้าอยู่แล้ว หากแต่เพิ่มเริ่มเข้าสู่ภาคเกษตรถือว่า เป็นน้องใหม่ในวงการเกษตรจึงยังไม่มีผลผลิตอะไรมาก แต่จะเป็นช่องทางกระจายสินค้าให้กับน้อง ๆ มากกว่า ตามสโลแกนที่ว่าใครต้องการอะไรให้บอกหนุ่ม พี่หนุ่มก็จะช่วยนำผลผลิตของกลุ่มไปขายทั้งในตลาด

นัดหรือขายบนโลกออนไลน์ อย่างหนึ่งที่พี่น้องผู้พุดประจำคืออย่ากลัวว่าวันนี้จะขายไม่ได้แต่จะมีพoxy หรือไม่ใช่สิ่งที่น่ากลัว พี่น้องจึงเข้ามาตอบโจทย์ของหลาย ๆ คนที่ว่าทำแล้วจะไปขายที่ไหน

นอกจากจะช่วยน้องๆ กระจายสินค้าแล้วพี่น้องยังมีผลิตภัณฑ์ของตัวเองคือ น้ำพริกจิ้งหรีด ที่ไม่เหมือนใครโดยจะยังคงเน้นในความเป็นจิ้งหรีดไม่อบให้แห้ง แต่จะหนึ่งให้จิ้งหรีดแห้งไข่สุกก่อนนำลงทอดพอสุกเวลากินจะได้รสของจิ้งหรีด ได้รสความมันของไข่จากจิ้งหรีดแทนความมันจากน้ำมันพืชแต่จะเน้นความสะอาดและรสชาติเหมาะสำหรับกินกับข้าวสวย และเป็นกับแกล้มในวงเหล้าเป็นอย่างดี

เมื่อน้ำพริกจิ้งหรีดออกมาสู่ท้องตลาดแล้วพี่น้องก็มีโปรเจก ที่จะทำน้ำพริกปลาแห้งเพื่อรองรับปลาที่เลี้ยงไว้ในบ่อที่กำลังโตแทนที่จะขายตัวสดราคา กิโลละ 80 – 100 บาท ถ้านำ 1 ตัวมาทำน้ำพริกสามารถเพิ่มมูลค่าได้ต่อกิโลละ 500 – 1,000 บาทเลยทีเดียว

ปัญหาและอุปสรรค

เนื่องจากเพิ่งเข้ามาสู่ภาคเกษตรจึงทำให้ขาดความรู้เรื่องการทำการเกษตรรวมถึงการแปรรูป ยังขาดในเรื่องของใบรับรองมาตรฐานทางการเกษตรและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติเกษตรกร

ชื่อ นาย ทีชฌายูวัฒน์ สวัสดิ์ล่อ ปีเกิด 3 พ.ค. 2519 เลข
บัตร 3401700305965 ที่อยู่ 3 ซ. จุฑาทู 19 ต.ตลาด
อ.เมือง จ.มหาสารคาม โทร. 089 -7149221, 088-
0581848 ไลน์ ชื่อ teekay Face. Teekayyuwat
Sawatla-or e-mail- kiddeewake4u@gmail.com

การเกษตร

ครูเอกชน ปัจจุบัน ธุรกิจส่วนตัวและเกษตรกรพาสต์ไทม์ ใช้พื้นที่ทำเกษตร 1.5 ไร่พืชพรรณ อย่างละ
- กล้วย 30 ต้น, มะนาว 3 ต้น, มะกรูด 2 ต้น, ใบหมี่ 1 ต้น, ว่านหางจระเข้ 100 ต้น, มะม่วง 5 ต้น, ข่า, ตะ
ไคร้, ขี้เหล็ก, สะเดา, ฝรั่ง, เพกา, สมอ, เซอร์ไทย, กะทกรกมะขาม, ผักปลัง, หม่อน อย่างละน้อย, ไม้ประดับตระกูล
สับปะรดสี, ลิ้นมังกร, ขวนชม

หลังจากที่กลับมาอยู่บ้านด้วยความที่ชอบต้นไม้อยู่แล้วก็เลยคิดว่าไม่อยากจะซื้อไม่อยากจะพึ่งผักที่
ตลาดมาก ก็เลยพยายามปลูกผักพื้นบ้านเพราะว่าพอเราปลูกแล้วมันไม่ต้องมาดูแลทุกวัน วันหนึ่งเราไปเข้า
โครงการคนกล้าคืนถิ่นที่โยธธาก็อยู่นั้น 5 วันก็ได้ความรู้เรื่องการเกษตรเพิ่มมากขึ้นและก็ได้เงินทุนมาส่วนหนึ่ง
และก็มาพัฒนาเรื่องระบบน้ำเป็นหลัก ก็ดีขึ้นเพราะแต่ก่อนใช้น้ำประปาค่าน้ำก็แพงอยู่แต่ที่นี้มาได้ น้ำบาดาลก็
ดีขึ้นสามารถลดค่าน้ำได้เยอะ ความสะดวกในการใช้น้ำก็ดีขึ้นเยอะ แล้วหลังจากนั้นก็มาเข้ายังสมาร์ทฟาร์ม
เมอร์ จริงๆจุดประสงค์ที่เข้าร่วมกลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์เพราะอยากรู้เพราะว่าเรายังเป็นมือใหม่อยู่
เพราะเรายังไม่เคยทำเกี่ยวกับการเกษตรอย่างจริงจังมาก่อน ก็เลยหวังว่าจะได้การถ่ายทอดความรู้ได้การ
อบรมแม้กระทั่งได้การสนับสนุนจากกรมส่งเสริม และก็ยังได้เครือข่ายได้เพื่อนเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ใน
ด้านต่างๆ หลังจากที่เราเข้ายังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ที่ได้ก็คือเรื่องปุ๋ยเรื่องดินเรื่องน้ำต่างๆก็ได้รู้มากขึ้นแล้ว ถือว่าได้
ความรู้ตามที่เราคาดหวังไว้แล้ว อาจจะมีรายได้เสริมบ้างตอนนี้ก็เพิ่มขึ้นมาเพราะตอนนั้นยังไม่ได้คิดว่าจะมี

รายได้เสริมขึ้นมา สินค้าเราอาจจะไม่เยอะ แต่ผลผลิตทางการเกษตรที่มันมีน้อยเราจะเน้นแปรรูป เช่น สมุนไพรต่างๆ อัญชัน หวานหางจระเข้ เราก็นำมาแปรรูปเป็นน้ำสมุนไพร ซึ่งก็ถือว่าเป็นรายได้เสริมอีกส่วนหนึ่ง เราเคยทำแชมพูแต่มันก็ติดตรงที่ว่าในการทำแชมพู ขั้นตอนมันเยอะ ถ้าทำคนเดียวมันก็ยุ่งยากนิดหนึ่ง

การออกแบบพื้นที่ก็จะเป็นการออกแบบแนวผสมผสาน แต่จะมีอีกส่วนที่พยายามจะให้เป็นป่าด้วย เพราะฉะนั้นแนวคิดคือ เป็นสวนผสมผสานที่มีทั้งไม้ยืนต้น ไม้ใช้สอย พืชผักสวนครัว และสมุนไพร คือพอมิพืชตามที่ได้กล่าวไปพอเวลาผ่านไปเราจะมีทั้งสำหรับกิน ใช้ และได้พืชสมุนไพรด้วย หลักการการจัดการพื้นที่ก็เป็นเหมือนการจำลองป่าไม้ธรรมชาติขึ้นมา แต่ว่าก็ไม่ได้หนาที่บและพืชพันธุ์ไม่หลากหลายขนาดนั้น ก็จะดูทิศทางด้วย คือ ถ้าไม้ใหญ่ก็จะไม่อยู่ใกล้บ้านมากและต้องดูทิศทางแสงแดดและทิศทางลมประกอบ

ความมั่นใจที่ลาออกจากงานหันกลับมาทำการเกษตร คือ มั่นใจในวิถีเกษตร เพราะในชีวิตเราต้องการปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ซึ่งเกษตรตอบโจทย์โดยตรงในเรื่องของอาหาร ที่อยู่เรามีอยู่แล้ว เครื่องนุ่งห่มเรามีอยู่แล้ว ยารักษาโรคเราก็สามารถสร้างขึ้นมาจากพืชได้เหมือนกัน เพราะฉะนั้นในพื้นที่ของเราจะเป็นแหล่งสร้างอาหารและจะเป็นแหล่งพืชสมุนไพรไปในตัว ก็จะตอบโจทย์ชีวิตตรงนี้ได้ ก็คือมั่นใจว่าถ้ากลับมาทำเกษตรแล้วจะอยู่ได้แน่นอน

การเตรียมตัวก็มีการเรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน แต่ก่อนไม่เคยทำงานหนัก เคยแต่จับปากกาและอ่านหนังสือ พอได้ไปเรียนรู้ที่ศูนย์ที่อำนาจเจริญก็เหมือนฝึกเรา เพราะเราบอกเจตนาของเรา ก็ได้ไปฝึกเกี่ยวข้าวอยู่สามชั่วโมง หลังจากเกี่ยวข้าวก็ได้ฝึกไถและลงแดงโม

การจัดการผลผลิต

ผลผลิต (ที่ได้ขาย) แชมพูใบหมี่ อัญชัน , ผักเป็ดญี่ปุ่น, ไม้ประดับ ชวนชม, สับปะรดสี, ลั่นทมกร
จำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่- ตลาด ,งานแสดงสินค้า องค์ความรู้ ความถนัด ความชำนาญ – การวิจัย ,จัดภูมิทัศน์

ความมุ่งหวัง

มีอาหารปลอดภัยไว้บริโภค มีรายได้เสริมและมีเครือข่ายในการขับเคลื่อนช่วยเหลือสังคมอีกทางหนึ่ง
ปัญหา ความต้องการ –ด้านแรงงาน

เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม พนม ฟาร์ม

ประวัติ

ชื่อ นางเบญจพร แก้วคำใต้ (เบญ) อายุ 44
ปี ที่อยู่ บ้านเลขที่ 152 ม.3 ต.ท่าสองคอน อ.
เมือง จ.มหาสารคาม 44140 เบอร์โทร 089-
7122526 Facebook : พนม ฟาร์ม E-mail
ben.keawkumtai

กิจกรรมทางการเกษตร

อาชีพปัจจุบัน ประกอบอาชีพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในตำแหน่ง นักเทคนิค
การแพทย์ ประจำงานห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ โรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์ จบการศึกษา
ระดับปริญญาโท วิทยาศาสตร์การกีฬา และได้ดำเนินกิจการฟิตเนสที่บ้าน(Home fitness) ชื่อ ฟิตเนสฟิตเนส
ตั้งอยู่บริเวณ หลังวัดปัจฉิมทัศน์

เริ่มทำกิจกรรมทางการเกษตรที่ทำอยู่ ปลูกเมล่อน มะเขือเทศราชินี แดงโมเนื้อแดง เนื้อเหลือง และ แดงโมเนื้อส้ม แดงโมไร้เมล็ด ไรซ์เบอร์รี่ ทุกอย่างปลูกในโรงเรือนระบบปิด จำนวน 2 ไร่ สามารถปลูกได้ ประมาณ 3,000 ต้น ผลผลิต 150-200 ลูกต่อสัปดาห์ เมล่อนที่ปลูกได้รับการรับรอง GAP (เครื่องหมาย Q) จากกรมวิชาการเกษตร รหัสรับรอง กษ 03-9001-2552-37427653342 นอกจากนี้ ยังเพาะกิ่งหม่อนกินผล (Mulberry) และจะขยายโรงเรือนเพิ่มเติมอีก 10 โรงเรือน(3,000 ต้น) เพื่อเพิ่มกำลังการผลิต และปลูก พืชผักสวนครัวต่างๆ ที่ในกลุ่ม YSF ต้องการและยังขาดแคลน

ความมุ่งหวัง

ต้องการสร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัว และถ้าสามารถทำได้ดี มีความมั่นคงในอาชีพเกษตร จะถ่ายทอดให้กับชุมชน เพื่อให้ทุกคนได้รู้ว่า เกษตรกรไทยจะไม่จนอีกต่อไป และให้ประชาชนทั่วไปทุกระดับชั้น ได้รับประทานผักและผลไม้ ที่ปลอดภัยไร้สารเคมีอันตราย เพื่อลดการเจ็บป่วยหรือโรคภัยต่าง ๆ ได้บ้างไม่มากนักน้อย อนาคตคาดหวังว่าจะยึดอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก เพราะเป็นอาชีพที่มีความสุขที่สุดตั้งแต่ประกอบอาชีพอื่น ๆ มา

การจัดการผลผลิต

ในการทำฟาร์มเมล่อนอย่างพี่เบญญ์ต้องมีการคำนวณมากมาย ในการผลิตต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่มาจากองค์ประกอบมากมาย ผลผลิตที่ตกเกรดส่วนมากที่แรกจะเป็นการแจกและเป็นของแถมส่งเสริมการขาย หรือเป็นการให้ชิมหน้าร้าน พอช่วงหลัง ๆ เมื่อเทียบมูลค่าของผลผลิตเหล่านั้นดูก็ทราบว่ามันมากมาย จึงหาวิธีการเพิ่มมูลค่า โดยการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง หรือนำไปเป็นส่วนประกอบในการทำอาหารเมนูต่าง ๆ และที่กำลังส่งเข้าสู่ศูนย์บ่มเพาะของ มมส. คือ ตัวเมล่อน Feed die คือการนำเอาเมล่อนเข้าเครื่องดุนน้ำออก ให้เหลือแต่ความหวานเนื้อเมล่อนจะแห้งและกรอบ เพื่อรับประทานเป็นอาหารว่างหรือเป็นขนมขบเคี้ยว และโปรเจกต์ต่อไปคือการนำเอาไปสกัดเป็นสารสกัดเพื่อที่จะนำไปทำเป็นยา

ประวัติเกษตรกรรุ่นใหม่เป้าหมาย สวนเกษตร เพชรมงคล มหาสารคาม

ชื่อ นายมงคล เหล่ามาลา (อึ้ง) เกิด 6 เมษายน
2523 อายุ 36 ปี หมายเลขบัตรประชาชน
3440400134343 ที่อยู่ 135 หมู่ 20 บ้านหนองแคน ต.ศรี
สุข อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม 44150 Tel.
0999396130 Line : มงคล@กันทรวิชัย F : สวน
เกษตรเพชรมงคลมหาสารคาม Email:
mongkol_1980@hotmail.com

การทำงานเกษตร

จากนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรกาฬสินธุ์ เอกประมงพอจบ ปวส. บริษัท CP เห็นแว่ได้ตั้งตัวไป
ทำงานแรก ๆ ก็ทำงานที่เมืองไทยในตำแหน่งผู้ช่วยวิชาการจาก 1 ใน 40 ราย พอเข้าปีที่ 2 ได้เลื่อนเป็น
นักวิชาการทำงานอยู่ที่เมืองไทยได้ 2 ปีกว่า ทางบริษัทก็ได้อื่นข้อเสนอให้ไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน สวัสดิการ
ต่างๆ ให้ แลกกับการไปทำงานที่อินเดียในตำแหน่งผู้ช่วยนักวิชาการ เลี้ยงกุ้งแบบ Green Hose และตำแหน่ง
ผู้จัดการอยู่อีก 10 ปี ได้เงินเดือนๆ 180,000 บาท มีสวัสดิการที่ดีมาก จนตอนแรกเป้าหมายของ
การทำงานของอึ้งก่อนที่จะกลับเมืองไทยคือ ต้องมีเงินเก็บเป็นล้าน มีที่ดินเป็นร้อยไร่ แต่เมื่อทำงานนาน ๆ
ไปเงินไม่ได้ตอบโจทย์ความสุขของชีวิตมีเงินเดือนสูงการะก็สูงขึ้นตามทำให้เขาคิดว่า มีเงินเยอะเครียดเยอะ
เป็นที่มาของปัญหาด้านสุขภาพ กลายเป็นศูนย์รวมโรค ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากบาปที่ได้ทำกับสัตว์คือการที่จะ
ให้กุ้งวางไข่หรือให้วางไข่ทีละมาก หรือทำนอกฤดูการนั้นต้องมีการทั้งควบคุมบังคับและบางครั้งถึงขั้นทารุณ
สัตว์เหล่านั้นด้วย แต่ทางบริษัทเองก็ได้มีกลยุทธ์ที่จะมัดใจหนุ่มโมโศอย่างอึ้งให้ทำงานที่นั่นต่อ โดยได้คัดสรร
สาวชาวฟิลิปปินส์เพื่อเป็นครูสอนภาษาอังกฤษ เกือบทำให้เสียตุลการค่า

จุดเปลี่ยนที่ทำให้อึ้งเริ่มก้าวเข้าสู่ภาคเกษตรของตนเองคือ เริ่มเบื่อและมองเห็นจุดที่ตนเองทำอยู่ไม่
ตอบโจทย์ชีวิต ร่างการก็เริ่มไม่สมบูรณ์ถึงจะมีเวลาพักปีละ 4 ครั้ง ๆ 10 วัน พอกลับมาเมืองไทยด้วยความที่

ไม่ได้อยู่นานก็ไม่ว่าจะไปไหนอยู่แต่ที่บ้านและไปรายงานตัวที่กรมแรงงานเท่านั้น มีวันหนึ่งขณะที่อึ้งกลับมาพักผ่อนที่เมืองไทยก็ได้เข้า web เพื่อทอ้งดูเรื่องราวต่าง ๆ ที่สนใจก็ไปสะดุดกับ clip การทำเกษตรของอาจารย์ท่านหนึ่ง ซึ่งทราบภายหลังว่าท่านใช้นามปากกาว่า อ.ทอง ธรรมดา ทำให้สนใจการเกษตรคิดว่าการทำเกษตรแบบนี้ น่าจะตอบโจทย์ความสุขของการใช้ชีวิตได้

ต่อมาเริ่มศึกษา clip การทำเกษตรของปราชญ์ต่าง ๆ ประกอบกับการอ่านหนังสือต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น “พ่อรวยสอนลูก” หรือหนังสือ “Passive In Time” เงินเรื่องใหญ่ที่โรงเรียนไม่เคยสอน จึงตัดสินใจลาออกจากบริษัทเพื่อที่จะกลับมาทำการเกษตรอย่างที่ตนเองต้องการแต่ต้องใช้เวลาพอสมควรเนื่องจากลาออกครั้งแรกทางบริษัทก็ไม่ให้ออก แล้วก็ให้ค่าตอบแทนเพิ่มจนต้องส่งใบลาออกถึง 3 ครั้งทางหัวหน้าเห็นความตั้งใจจริง จึงยอมให้ลาออก พอได้กลับมาอึ้งก็เริ่มเข้าฝึกการทำเกษตรในสวนของ อ.ทอง ธรรมดา เป็นเวลา 1 เดือน งานแรกเริ่มจากการกรอกถุงดำ จนไปถึงขั้นตอนการขยายพันธุ์พืช และวิธีการทำนอกฤดู สอนวิธีคิดในการเพิ่มมูลค่าของพืชแต่ละชนิด หลักการทำการเพิ่มมูลค่าของแต่ละอย่าง เน้นขายกิ่งพันธุ์โดยทำง่าย ๆ โดยได้เรียบเรียงขั้นตอนในการทำเกษตรของอึ้ง แบ่งเป็น 3 ชั้น คือเรียนรู้ ทำนอกฤดูดูแล และขายผลพลอยได้เริ่มจากมะเดื่อฝรั่ง ม่อนต่างประเทศ โดยจะมีฝรั่งและไผ่เป็นสินค้าเสริม

จึงเริ่มปีแรกกลับมาทำแบบทั่วไป ทำแบบชาวบ้านทั่วไปมีความเสี่ยงสูง เลี้ยงวัวก็มดลูกไม่ดี ขยายพันธุ์ไม่ได้ ปลูกมะนาวก็พันธุ์ดูใบ ปลูกหอมก็ไม่โต เลี้ยงเป็ดก็ขาดทุน ลงแปลงชาวบ้าน หมากัดถือว่า การทำเกษตรไม่ประสบความสำเร็จ พอได้เรียนรู้จากอาจารย์ก็เริ่มนำมาใช้ที่สวนใช้พื้นที่ทำการเกษตร 9 ไร่ โดยที่ครอบครัวเห็นด้วยบ้างไม่เห็นด้วยบ้างแต่ด้วยความเชื่อ

ที่อาจารย์ ทอง ธรรมใจบอกว่า อาชีพที่ดีที่สุดคือเกษตรกร ได้สุขภาพ ได้อิสระ ซึ่งตอบโจทย์ของอึ้งในเรื่องของสุขภาพและอิสระในการทำงานเป้าหมายคือทำเกษตรแบบพอเพียงแบบสวนทาง 3 เดือนเงินเริ่มลดลงเนื่องจากเป็นช่วงเริ่มแรกยังไม่ได้ผลมีเพียงการลงทุน จึงมองหาวิธีการทำการเกษตรให้ได้เงิน เริ่มจาก เน้นการให้ชิมแล้วขายกิ่งพันธุ์ ทำนอกฤดูเพิ่มมูลค่าผลผลิต พร้อมทั้งออกเป็นวิทยากรเผยแพร่เรื่องการทำเกษตรแบบสวนทางเพื่อเผยแพร่ให้คนอื่นที่หาทางออกไม่ได้เหมือนตัวเอง

เป้าหมาย

ทำแปลงเกษตรเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และทำกิ่งพันธุ์ขายทั้งส่งร้านพันธุ์ไม้ และขายให้ผู้ที่สนใจทั่วไปโดยได้ขยายจากที่ดินมี คือ ฟักส์ หรือ มะเดื่อฝรั่ง วงบ่อ 1 งาน หม่อน มัลเบอร์รี่ไทย และต่างประเทศ 1งาน ฝรั่งหวานพิรุณและกิมจู 1งาน ฝรั่งหวานเพชรน้ำผึ้งเบอร์2,3 และฝรั่งส้มแล้ง 1งาน หมากเหมา สะเดาทะวาย เชื่อมไร่หนาม และมะม่วงสายพันธุ์ต่างๆ 1ไร่

ปัจจุบัน เป็นเกษตรกร เต็มตัว ที่เก็บตัวอยู่เสียบๆ เพื่อฝึกวิชา ที่ได้ร่ำเรียนมาจากอาจารย์ นับเป็นวาสนา และโชคดี ที่ได้มีโอกาส เข้ามาอยู่ในกลุ่ม กัลยาณมิตร YSF ในปัจจุบันและได้ถูกชักชวนเข้ากลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นเครือข่ายหนุนเสริมกัน

ประวัติเกษตรกรรุ่นใหม่ "สวนภูจวง เกษตรพอเพียง"

ชื่อ นางสาวละออง ภูจวง เกิด : 03
เมษายน พ.ศ. 2525 หมายเลขบัตรประชาชน
: 3440400078252 ที่อยู่ 71 ม.16 ต. ขาม
เฒ่าพัฒนา อ. กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม
44150 ที่ตั้งสวน : 98.ม.7 ต. ขามเฒ่า
พัฒนา อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม 44150
ช่องทางการสื่อสารเบอร์โทร : 087-1456552
ไลน์ : 087-1456552 เฟส : ละออง ภู
จวง

การทำเกษตร

จากเด็กสาวที่จบชั้นมัธยมปลายต้องจบความหวังที่จะเรียนต่อแล้วเดินทางไปทำงานบริษัทที่จังหวัดระยองตามพี่ๆ เมื่อทำงานได้สักพักทางหัวหน้าฝ่ายก็ได้ยื่นข้อเสนอให้อำนาจหากต้องการที่จะได้เงินเดือนเพิ่มต้องไปเรียนเพิ่มเติมเพื่อนำวุฒิการศึกษามาอัปเดตเงินเดือน ละอองจึงเลือกที่จะเรียน ปวส. คอมพิวเตอร์ธุรกิจ เพราะคิดว่าเป็นวิชาที่น่าจะเรียนง่ายที่สุด แต่เมื่อเรียนได้ไม่นานก็รู้ว่าตัวเองคิดผิดด้วยความเป็นคนที่ไม่กล้าอยู่แล้วจึงฝ่าฟันจนเรียนจบ เพราะไม่มีอะไรที่ไถ่เบ้มจะทำไม่ได้ เมื่อทำงานได้ 9 ปี ก็ต้องเลือกระหว่างการทำงานและกลับมาดูแลครอบครัว เพราะพ่อแม่ก็เริ่มแก่และต้องอ่อนแรงต้องมีใครสักคนกลับมาดูแล เมื่อนั้นพี่ๆ จึงขอให้ละอองกลับมาดูแลพ่อแม่โดยที่พี่จะคอยช่วยเหลืออีกทางหนึ่ง

เมื่อกลับมาบ้านละอองมีเงินก้อนหนึ่งเพื่อที่จะนำมาลงทุนและทางพ่อแม่เองก็ได้ยกที่ให้ 12 ไร่ 52 ตารางวาเพื่อเป็นการตอบแทน ละอองก็ได้ปรึกษากับแฟนว่าจะทำอะไรกับที่แปลงนี้ดีหากจะทำอย่างเดียวก็ไม่ได้เพราะพื้นที่บางส่วนไม่อำนวยละอองจึงตระเวนออกไปดูงานเพื่อจะนำมามีมือทำที่สวน โชคดีที่ลุงของ

ละอองเห็นความตั้งใจของหลานจึงแนะนำและพาไปดูงานที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงต่าง ๆ ที่ค่อนข้างจะมีมากในละแวกอำเภอ และเมื่อไปดูงานมาแล้วละอองก็เริ่มทำการเกษตรแรกของตัวเอง โดยการใช้เงินทุนที่มีอยู่ 20,000 บาท ถมที่ 12,000 บาท เพื่อใช้ปลูกกล้วยสลัดกับต้นไม้และผัก เพิ่มจากแปลงพลู ที่ทางครอบครัวได้ทำไว้อยู่แล้วละอองจึงทำการขยายเพิ่มเติมแต่จะไม่ทำครั้งเดียวหมดแต่จะทำแบบเริ่มศึกษาหาความรู้ และใช้วิธีการต่อยอด คือขายผลผลิตในสวนได้จะแบ่งเงินบางส่วนไปซื้อพันธุ์มาขยายเพิ่ม ผลผลิตหลักสิ่งแรกที่ละอองได้ขายออกตลาดนอกจากข้าวคือ

ผักที่ขายส่งร้านก๋วยเตี๋ยวในหมู่บ้านแรก ๆ ก็ไปด้วยดีแต่พอนานเข้าก็โดนกดราคาเพราะผักในชุมชนเริ่มออกมาเยอะ ละอองก็เริ่มมองหาตลาดใหม่เริ่มจากตลาดในชุมชน แต่ยังไม่ลดการไปศึกษาดูงานจากสถานที่ประสบความสำเร็จ เช่นศูนย์ของปราชญ์แผ่นดินทั้งสองท่าน และสวนของพ่อไพบูลย์แล้วก็ถมที่นาเพิ่ม จาก 2 ไร่ เป็น 4 ไร่ ในช่วงที่ราคาข้าวค่อนข้างสูงจึงทำให้ชาวบ้านมองว่าเป็นคนบ้าแต่ละอองหาได้ใส่ใจไม่

จากความพยายามฝ่าฟันปัญหาและคำดูหมิ่นของคนรอบข้างแล้วนำมาเป็นแรงผลักดันจนสำเร็จ ในระหว่างนั้นลุงที่เป็นผู้ใหญ่บ้านก็ได้ชักชวนเข้าเป็นนักเรียนในโครงการพระราชดำริฯ แล้วก็ได้เข้าเป็นสมาชิกเกษตรกรรุ่นใหม่จากการชักชวนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรตำบลขามเรียง

โดยท่านจะทำหน้าที่ในการไปรับไปส่งและประสานงานให้ทุกอย่างพาไปดูงานในที่ได้รับความสำเร็จ ในปีเดียวกันก็มีโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งศูนย์เรียนรู้ที่ทางอำเภอกันทรวิชัยได้จัดทำขึ้นและทางตำบลของละอองก็ได้คัดเลือกสวนของละอองเป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ถึงช่วงแรกจะมีปัญหาติดขัดอยู่บ้างต้องทำการ

เลื่อนการเปิดถึง 3 ครั้ง จนเพื่อนต้องถามว่าเสียตายนี่ถ้ามันยากก็อย่าไปเหนื่อยกับมันเลย แต่สุดท้ายสวนละอองก็ถูกเลือกเป็นศูนย์เรียนรู้ประจำตำบล

การจัดการการผลิตกิจกรรมในสวนละอองแบ่งการเกษตรออกเป็นไร่นาสวนผสม 4 ทำนา 8 ไร่ อีก 52 ตารางวาทำเป็นที่พักและคอกสัตว์ นอกจากนี้จะมีรายได้จากการนำผลผลิตไปขายตามตลาดนัดไม่ว่าจะเป็นตลาดนัดชุมชน ตลาดพอเพียงที่ มมส.

แต่ยังมีรายได้จากการที่เป็นสถานที่ดูงานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำตำบล พร้อมทั้งเปิดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในปี พ.ศ. 2559 โดยที่ส่วนมากแล้วผู้คนจะรู้จักกันในนามเจ้าแม่กล้วย จะมีกล้วยมากกว่า 20 สายพันธุ์ แวดล้อมไปด้วยไม้ยืนต้นหลากหลายมากมาย ชะอม 50 ต้น มะม่วง 12 ต้น มะพร้าว 7 ต้น ฝรั่ง 7 ต้น มะเขือต่อแหล 750 ต้น หม่อนกินผล ไข่ ต้น กล้วย 300 กอ 20 กว่าสายพันธุ์ มะนาว

50 ต้น ข้าวโพด เซอร์รี่ ตะไคร้ ข่า 4 สายพันธุ์ 300 กอ พริกหนาม 200 ต้น ผักสวนครัวอีกมากมาย ซึ่งทำให้มีรายได้ถึงเดือนละ 13,000 บาท โดยที่รายได้ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ออกสู่ตลาด ณ เวลานั้น

มาตรฐานของผลผลิต ผลิตภัณฑ์ ที่ ทำได้ GAP จำนวน 6 ชนิด คือ กล้วย ข่า ตะไคร้ หอม มะนาว และมะเขือ องค์ความรู้ ที่เน้น ที่มี ความชำนาญ : การทำน้ำหมักชีวภาพ การขยายพันธุ์พืช การทำปุ๋ยหมัก การขยายหัวเชื้อจุลินทรีย์สังเคราะห์แสงสูตร"สวนภูจวง" โดยจะยึดมั่นในปรัชญา พัฒนาตามขั้นตอน สอนให้พึ่งพาตนเอง

ข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติส่วนตัว

ชื่อนางสาวกรรณก อาจวงษา (จอย)
 เกิดวันที่ 22 ธันวาคม 2523 บ้านเลขที่ 16 หมู่ 17
 บ้านเขียบ ต.ขามเรียง อ.กันทรวิชัย 44150
 ช่องทางสื่อสาร เบอร์โทร : 0621381372
 Line : Krol
 E-mail : khonkhanook@hotmail.com

การทำงานเกษตร

จากพนักงานบริษัทประสบกับปัญหาด้านสุขภาพอย่างหนัก จากมลภาวะที่เป็นพิษในเมืองหลวงและตามนิคมอุตสาหกรรมที่ต้องเดินทางติดต่อประสานงาน ต้องกลับมาพักรักษาที่บ้านเกิดและกลับมาอยู่กลับครอบครัวเพื่อเป็นกำลังใจให้ดีขึ้น ใช้พื้นที่ทำเกษตร : 40 ไร่ ในการทำเกษตรเนื่องจากทางครอบครัวไม่เห็นด้วยกลับแนวทางอินทรีย์จึงไม่ยุ่งด้วยให้ทำเองประกอบกับแม่ท่านก็อายุมากแล้วจึงใช้คำว่าแล้วแต่มีจะทำ

แต่ด้วยภาระครอบครัวและนิสัยส่วนตัวที่ไม่

ค่อยจะอยู่นิ่งจึงหางานประจำทำเพราะการทำงานเกษตรช่วงแรกมีแต่การทำนาเพียงอย่างเดียว หมู่บ้านที่อาศัยอยู่เป็นชุมชนที่หันหน้าออกทางด้านตะวันออกคือชุมชนเมือง และหันหน้าออกทางทิศตะวันตก ทิศเหนือ และทิศใต้ยังเป็นชุมชนเกษตรอยู่ จึงง่ายต่อการพักผ่อนและทำงานโดยงานที่ทำมีอยู่หลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นสหกรณ์, เปิดร้านอาหาร, ธุรกิจเกษตร, และพนักงานในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

จนเมื่อปี พ.ศ. 2551 ได้มีโอกาสรับทำงานพิเศษให้กับอาจารย์ท่านหนึ่งซึ่งท่านจ้างให้ทำเป็นกรณีส่วนตัวเกี่ยวกับการพิมพ์และรวบรวมข้อมูลอยู่สักพัก ท่านเห็นเราสนใจจึงชวนเข้าร่วมทีมลงพื้นที่เก็บข้อมูลตามป่าชุมชน ได้เห็นถึงวิถีการใช้ชีวิตและการใช้ชีวิตอยู่กับธรรมชาติเป็นการพึ่งพาอาศัยกันอย่างลงตัวจึงทำให้เริ่มสนใจเรื่องของการทำงานด้านการเกษตรขึ้นมา จึงเปลี่ยนจากที่จะช่วยแม่ทำเกษตรจากช่วยเพียงเงินเป็นการลงทุนลงแรงถึงแม้ช่วงแรกจะไม่กล้าลงเต็มตัวเพราะการทำเกษตรถือเป็นงานที่หนักและร่างกายก็ยังไม่ค่อยจะแข็งแรงจึงทำงานประจำควบคู่ไปด้วยเพื่อเป็นแหล่งรายได้อีกทางหนึ่ง ในช่วงนี้เองที่ทำให้ได้รู้จักเกษตรกรแปลงข้างเคียงที่เราจะมาทำนาเพียงบางช่วงเท่านั้นโดยจะมาที่ละประมาณ อาทิตย์ และหายไปประมาณ 2-3 แล้วค่อยกลับมาทำนาต่ออีกประมาณอาทิตย์หนึ่งก็หายไปอีกจึงได้สอบถามว่าทำไมเขาจึงทำอย่างนั้นเพื่อจะได้ความรู้ในการทำนาเพิ่มเติมเพราะตัวเองก็ยังไม่ค่อยที่จะมีความรู้เท่าใดนัก แต่คำตอบที่ได้กลับไม่เป็นไปอย่างที่คิดเขากลับตอบว่า “พึ่งว่างจากการทำฟาร์มไก่” คำตอบนั้นเพิ่มความสงสัยให้ว่าเลี้ยงยังงี้ ที่ไหน แบบใด ใช้เวลาเท่าไร จำนวนเท่าไร ที่สำคัญคือขายให้ใครรายได้เป็นอย่างไร จากคำถามไม่กี่คำนี้เองทำให้วันนั้นทั้งวันเป็นอันไม่ต้องทำอะไรกันทั้งคู่ จนต้องไปดูสถานที่และของจริงกันเลยทีเดียว

จากนั้นไม่นานก็ปรึกษาแฟนและแม่เพราะดูแลแล้วน่าสนใจและอยากทำ และเป็นไปตามคาดครอบครัวอธิปไตยอย่างเราไม่มีใครหาเหตุผลมาค้านเราได้ จึงเป็นจุดเริ่มในการทำกิจกรรมการเกษตรอีกอย่างที่ทำให้ควบคู่ในการทำนา โดยในการลงทุนเริ่มต้นทางบริษัทจะทำหน้าที่เหมือนตัวแทนในการหาแหล่งทุนให้โดยที่เราจะเป็นฝ่ายดำเนินการตั้งแต่ทำสัญญาเกี่ยวกับธนาคารโดยเอาที่เราเข้าเป็นหลักค้ำประกันการกู้เงิน ดูแลการปรับพื้นที่ การสร้างโรงเรือน ไปจนการวางระบบรางน้ำ รางอาหาร ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามแบบที่ทางบริษัทออกแบบมา ใช้ทุนประมาณ 500,000 บาท ในการทำโรงเรือนขนาดเล็ก และอีกกว่า 300,000 เพื่อใช้ในการบริหารจัดการฟาร์ม โดยที่พันธุ์ไก่ อาหาร วัคซีน ทางบริษัทจะเป็นฝ่ายจัดการให้ แต่แรงงานและค่าสาธารณูปโภคต่าง เราต้องจ่ายเอง ทำมาประมาณ ปีกว่าก็เจอกับปัญหาหลายด้านรุมล้อม ไม่ว่าจะเป็นด้านแรงงานในช่วงนั้นราคาข้าวค่อนข้างดีคนงานก็เลยหายาก ร่างกายเริ่มต่อต้านคือ ไม่สามารถที่ทำวัคซีนไก่เองได้ แพ้อาหารไก่ หายใจไม่ออก จนถึงขั้นหมดสติในคอกไก่ จนทำให้มีปัญหากับแฟนจนต้องเลิกกันต้องรับผิดชอบลูกคนเดียวต้องไปรับ - ส่ง ลูกไปโรงเรียน แม่ล้มป่วย จนไม่สามารถบริหารเวลาได้จึงตัดสินใจขายให้กับญาติดำเนินการต่อทั้งๆที่ยังติดสัญญากับบริษัทอยู่ซึ่งก็รู้ดีว่าเป็นเรื่องที่เสี่ยงแต่ก็ไม่มีทางเลือกเพราะถ้าฝืนมากไปจะทำให้ล้มทั้งระบบ นำเงินที่ได้จากการขายใช้นี้ธนาคารแล้วถอนจํานอง ก็ถือว่าโชคดีเพราะยังเหลือเงินอีกก้อนเพื่อที่ไปใช้ในการรักษาตัวเอง และด้านต่าง ๆ

ปลายปี 2553 ได้มีโอกาสลงพื้นที่กับทีมสรรหาพื้นที่ที่จะเข้ารับรางวัลลูกโลกสีเขียวก็มีโอกาสพบกับวิถีการใช้ชีวิตกับธรรมชาติแบบไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวก ชาวบ้านยังอยู่กันอย่างมีความสุข แต่สมาชิกในชุมชนนั้นกลับมีคนที่ยังถึงระดับปริญญาโท อาศัยอยู่ถึง 2 คน จึงเข้าไปสอบถามว่าทำไมจบสูงขนาดนี้จึงมาอาศัยและทำงานเกี่ยวกับการเกษตรอยู่ที่นี่ คำตอบของเขาคือที่เขาทำหาได้เพื่อสังคมหรือชุมชนอย่างเดียวไม่ เขายังทำเพื่อตัวเองคือเอาธรรมชาติที่นั่นบำบัดอาการป่วยของตนเองโดยวิธีที่เรียกกันว่าธรรมชาติบำบัด และยังบอกหลักคิดว่าคนเราถึงเวลาต้องหันมาทบทวนตัวเองอีกที่ว่าคนที่คนเราคิดว่าป่วยจนไม่มีทางรักษา ไม่มียา รู้เพียงว่าจะอยู่กับคนที่เรารักได้นานสักเท่าไรนั้น ไม่ใช่เรื่องสลักสำคัญแต่ที่สำคัญคือการเปิดใจ ยาที่ดีที่สุดหาซื้อรักษาจากโรงพยาบาลชั้นหนึ่งของประเทศหรือของโลก หากแต่เป็นยาในการป้องกันและปรับสมดุลร่างกายให้ดีขึ้น สถานที่รักษาที่ดีที่สุดไม่ใช่โรงพยาบาลที่เป็นอันหนึ่ง หากแต่เป็นสถานที่ทำให้ร่างกายเราผ่อนคลายปรับตัวเข้าสู่สภาพแวดล้อมได้และจิตใจสงบเขาได้แนะนำให้เราลองไปศึกษาหลักการรักษา “ธรรมล้างกรรม สมุนไพรรักษาโรค”

ถ้าจะให้ดีต้องไปขอคำแนะนำจากหลวงพ่อนิพนธ์ จากจุดนี้จึงหันมาศึกษาวิถีแบบธรรมชาติบำบัดควบคู่ไปกับการรักษาแบบปัจจุบัน และกลับมาทบทวนพื้นที่อยู่ก็ไม่ได้แยอะไรหากแต่ยังเป็นการทำเกษตรแบบเคมีอยู่เท่านั้นเอง จึงทำการปลูกสมุนไพรรที่ได้รับการแนะนำว่ามีสรรพคุณทางการปรับปรุงและบำรุงเลือดหลายชนิด แต่ก็ได้ผลเพียงไม่กี่ชนิดเท่านั้น พี่ ๆ ทั้งสองจึงบอกว่า สมุนไพรงถึงจะปลูกง่ายตายยากก็จริง แต่สมุนไพบบางตัวก็มีข้อจำกัดด้านขีดจำกัดของสายพันธุ์ คือจะเกิดได้เฉพาะบางพื้นที่เท่านั้น

และนั่นคือธรรมชาติเราไม่ควรไปฝืน “จึงเป็นที่มาของแนวคิดที่จะทำเกษตรโดยใช้ธรรมชาติเป็นที่ตั้งแล้วหา กิจกรรมการเกษตรที่เหมาะสมมาทำในพื้นที่” คือแทนที่จะไปปรับธรรมชาติให้เหมาะกับการเกษตรเราลองมา ปรับการทำการเกษตรให้เหมาะกับธรรมชาติแทน

อุทกภัยครั้งยิ่งใหญ่เมื่อปี พ.ศ. 2554 คือจุดเปลี่ยนที่สำคัญให้หันกลับมาทบทวนเส้นทางการทำ เกษตรที่ผ่านมาว่าทำเพื่ออะไรกันแน่ แล้วเราต้องการทำเพื่อให้ได้อะไร คำตอบที่ได้กลับไม่ตรงกับเป้าหมาย ที่ตั้ง เป้าหมายหลักคือทำเพื่อเป็นธรรมชาติบำบัด แต่ผลลัพธ์คือร่างกายกลับแย่กว่าเดิมพอลองนั่งคิดถึง สาเหตุและทบทวนความรู้ที่ได้จากโลกโซเซียลก็พบว่า ธรรมชาติบำบัดที่เราเข้าใจนั้นถูกต้องแต่เกษตรหรือ ธรรมชาติที่เราทำมันไม่ใช่ ไม่ใช่อย่างไรคือคำถามต่อมา เกษตรที่เราทำนั้นเป็นการทำแบบที่ได้รับสืบทอดมา จากแม่เป็นการทำแบบเคมี เพื่อเพิ่มปริมาณ โดยไม่ได้คำนึงถึงคุณภาพและความปลอดภัยเลย เมื่อน้ำท่วม ผลผลิตไม่มีรายได้จากการผลิตจึงได้รู้ว่าการทำเกษตรแบบนี้ถึงจะมีรายได้ที่ดีกว่าเพราะได้ปริมาณมากกว่า แต่ต้นทุนที่ใช้ก็มากขึ้นตามไปเป็นเท่าตัวเลยทีเดียวคือ แค่นำนาไร่เดียวต้องลงทุนไปถึง 3-4 พันบาทเลย ทีเดียว และการทำเกษตรส่วนใหญ่ก็ถูกด้อนเข้าสู่ระบบธุรกิจเกษตรเกือบหมด คือนำปัจจัยการผลิตมาใช้ ก่อนเมื่อเก็บเกี่ยวได้จึงไปจ่ายคืนให้โดยคิดดอกเบี้ยต่อปี หากไม่มีก็จ่ายเพียงดอกเบี้ยแต่คงเงินต้นไว้ เกษตรกรจึงไม่มีทางเลือกต้องเพิ่มปริมาณผลผลิตเท่านั้นจึงจะมีเงินใช้หนี้ พอได้คำตอบแล้วก็ปรึกษาอาจารย์ Google แห่งโลกโซเซียลทันทีถึงวิธีการลดต้นทุนโดยที่ผลิตเท่าเดิมหรือน้อยกว่าเดิมได้แต่ต้องมากกว่าทุน ประมาณ 30 % เพื่อให้ยังคือเหลือค่าใช้จ่ายจึงได้พบกับเกษตรอินทรีย์และเกษตรทฤษฎีใหม่ จึงลองนำมาใช้ ช่วงแรก ๆ บอกเลยว่าล้มไม่เป็นท่าคือมีแต่ทฤษฎี แต่ไม่เคยลงมือทำและทำทั้งหมดเต็มพื้นที่ จึงทำให้ยากเข้าไปอีกหมดช่วงปีแรกจึงปรับเปลี่ยนโดยแบ่งพื้นที่บางส่วนยังคงทำแบบอินทรีย์เคมีอยู่เพื่อขายผลผลิตแล้ว นำมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ส่วนอีกส่วนทำเป็นแปลงอินทรีย์เพื่อเก็บผลผลิตไว้กินเอง พอเข้าช่วงปีที่ 2 ก็ เริ่มลงตัว จึงขยายพื้นที่ทำอินทรีย์เพิ่มขึ้นอีกและหากิจกรรมทางเกษตรอื่นนอกจากข้าวที่เป็นรายได้ประจำปี มองหารายได้ประจำวันและรายได้ประจำอาทิตย์ตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่

จนปี พ.ศ. 2557 จุดเริ่มต้นของการทำงานเพื่อสังคม เมื่อทางกรมส่งเสริมการเกษตรได้มีโครงการ จัดตั้งศูนย์ข้าวที่หมู่บ้านโดยเปิดรับสมัครเกษตรกรที่มีความประสงค์จะทำนาอินทรีย์ โดยมีเจ้าหน้าที่ประจำ ตำบล นางเอมอร์ โสระธิวา ออกมารับสมัครได้ผู้ที่สนใจและสมัครใจ 36 ราย รวมพื้นที่ 534 ไร่ แม่ท่าน เห็นว่าเราทำอยู่ก็เข้าสมัครร่วมโครงการจำนวน 15 ไร่ อาทิตย์ต่อมาทางเกษตรตำบลก็ได้ใช้เวลาช่วงเสาร์ - อาทิตย์ ออกมาประชุมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินงานของศูนย์ข้าวแต่แม่ไม่อยู่เราก็ไม่ได้ไปไหนต้องอยู่ กับลูก ท่านจึงวานให้เข้าร่วมประชุมแทนพอเกษตรตำบลเริ่มประชุมและแต่งคณะกรรมการก็มีคนเสนอชื่อให้

เป็นประธานแต่ไม่สามารถที่จะรับตำแหน่งใดๆได้ เนื่องจากไม่ค่อยมีเวลาแต่ทางเกษตรตำบลท่านขอร้องให้ช่วยเป็นเลขานุการให้หน่อย เนื่องจากมองเห็นแล้วว่าเป็นคนรุ่นใหม่ สามารถจวาระการประชุมและติดต่อสื่อสารได้สะดวกและคล่องตัวในการทำงานจึงยอมรับตำแหน่ง

แต่เมื่อรับมาแล้วก็รู้ทันทีว่าคิดผิดถนัด คำว่าเลขานุการก็เหมือนกับห้องเครื่องทำทุกอย่างและคณะกรรมการด้วยกันเองก็เป็นเพียงเกษตรกรทั่วไปไม่มีความรู้ด้านเอกสารและกลัวที่จะทำอะไรที่กลัวทุกอย่างที่เป็นของใหม่ประกอบกับต้องมาหักดิบไม่ให้ใช้สารเคมี เลยบางรายขาดความมั่นใจพลอยคิดว่าจะไม่ได้เก็บเกี่ยว เพราะคนในหมู่บ้านที่ไม่ได้สมัครคอยมองและวิจารณ์อยู่ทุกวันก็ยังกลัวๆ ต้องคอยเชียร์ กระตุ้นเคลียร์เอกสาร แปรองค์ความรู้จากภาษาทางวิชาการให้เป็นภาษาชาวบ้านให้เข้าใจง่ายที่สุด ทำง่ายที่สุดแต่ได้คุณภาพมากที่สุดจึงหนักเอาการทีเดียว ถึงขั้นเอาการพนันมาใช้คือ ใช้พื้นที่ของตัวเอง 10 ไร่ เป็นเครื่องมือ โดยจะไม่ใช้สารเคมีใดๆ จะใช้แต่ปัจจัยการผลิตที่ทางโครงการสนับสนุนเท่านั้น หากได้เก็บเกี่ยวผลผลิตคนที่พนันด้วยต้องไปช่วยเกี่ยวมือให้เสร็จทั้ง 10 ไร่ ทางเกษตรฯ เองท่านก็หวั่นจะไปไม่รอด คือ ทุกกลุ่มจะมีผู้นำหมู่บ้านเป็นคณะกรรมการเกือบทั้งหมด แต่กลุ่มเรากลับมีเด็กที่เพิ่งเข้ามาทำเกษตรแถมชี้โรคเป็นแกน มีพนักงานประจำกองช่าง มมส. ที่ไม่มีเวลาเป็นหัว แถมยังเอาความรู้ระดับปริญญามาถ่ายทอดให้ชาวนา ป. 4 ทำด้วยความเต็มใจ ช่วงแรกถือว่าหนักสุด ๆ ต้องทำเอกสารให้ทุกคน แม้แต่เอกสารของทางกรมส่งเสริมเพราะเกษตรฯ เองก็ชี้โรคพอกันจึงต้องอาศัยกันไปไหนไปกันเหมือนปาตองโก “มีเกษตรกรที่ไหนมีเลขาจอยที่นั่น” เป็นสัญลักษณ์ประจำศูนย์ ทางเกษตรเห็นว่าเราชอบท่านเปิดโอกาสให้เราเรียนรู้จากแหล่งอื่นและรูปแบบอื่นโดยการพาไปดูงาน ถือเป็นการไปช่วยท่านทำงานไปในตัว พอเดือนตุลาคมท่านต้องลงไปประชุมที่สวนจิตลดาเพื่อรับโครงการใหม่ คือ โครงการเกษตรพอเพียงทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ท่านก็ดึงเข้าเป็นนักเรียนในโครงการฯ จึงมีโอกาสดูได้พบกับคนที่มีอุดมการณ์เดียวกันได้แลกเปลี่ยนความรู้กัน เราก็ทำหน้าที่เก็บข้อมูล แต่ส่วนมากจะมีแต่เกษตรกรรุ่นใหญ่เราก็บ่นว่าไม่มีวัยรุ่นเลย ท่านก็จัดให้ภายในวันนั้นโดยพาไปสมัครเข้าเป็น เกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดมหาสารคาม YSF ถือเป็นผู้รุ่นแรกคือ จังหวัดละ 30 คน

พอเข้าไปอบรมสัญจรวันแรกก็ได้พบกับเกษตรกรรุ่นเดียวกันที่มีความสามารถทางการเกษตรที่หลากหลาย มีความรู้ความสามารถ แต่ละคนมีเป้าหมายที่ไม่เหมือนกัน ทำให้ยังตื่นเต้นและเป็นแรงกระตุ้นให้สนใจการทำเกษตรเพิ่มขึ้นแต่ในอำเภอกันทรวิชัย กลับมีเพียงตัวเองคนเดียวจึงขอให้เกษตรตำบลช่วยพูดกับละออง ภูวงซึ่งเป็นนักเรียนโครงการพระราชดำริฯ เหมือนกันเข้าร่วมกลุ่มด้วยเพราะอยากมีเพื่อนไปสัญจร ท่านก็จัดให้ตามเคย เมื่อปลายปีแรงบัลดาลใจที่มีอยู่แล้วกลับเพิ่มขึ้นอีก เพราะข้าวที่ไม่ได้ใส่ปุ๋ยเคมีเลยต้นเท่าเออรวงนิดเดียวเม็ดยาวเรียวยาวที่ดูแล้วเทียบไม่ได้เลยกับแปลงเคมี กลับได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดข้าวหอมมะลิระดับจังหวัด ปีการเพาะปลูก 2557/2558 จนทำให้ทั้งหมดต้องงงไปตามๆ กันเพราะข้าวที่ได้

รางวัลมาจากแปลงที่ใช้พนัน และเป็นการทำนาอินทรีย์เป็นครั้งแรกและปีแรก ทำให้กลุ่มและตัวเองมีกำลังใจขึ้นมามาก แต่ชาวบางคนก็ยังกังขาว่าใช้เส้นหรือเปล่าถึงได้รางวัล จึงเป็นแรงผลักดันให้ทำเกษตรอินทรีย์และไม่ใช้สารเคมีให้ชาวบ้านได้เห็นว่าคุณภาพไม่ใช่ว่าที่เม็ดใหญ่รวงยาวเพียงอย่างเดียว ยังได้มีโอกาสไปรับเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ที่อ่างเก็บน้ำห้วยแสนง จ. สุรินทร์ ถือเป็นการรับเสด็จส่วนพระองค์คือมีแต่นักเรียนในโครงการพระราชดำรินั่น ได้เข้าเฝ้าท่านใกล้ชิดแค่เพียงเมตรเดียวทำให้กำลังใจเพิ่มขึ้นมาก ผลที่ได้จากการทำงานคือกลุ่มได้รับ

การสนับสนุนโรงสีชุมชนเพื่อใช้ในการแปรรูปผลผลิตพร้อมโรงเรือน และได้เป็นเกษตรกรดีเด่นสาขาทำนา

ต้นปี 2558 ทางสำนักงานเกษตรอำเภอโดยท่านเกษตรอำเภอขณะนั้น นายอำพล ศิริคำ ท่านได้ถามว่าจอยสนใจทำนาแปลงใหญ่มั้ย เราก็ไม่สนใจอะไรมากนักนอกจากถามว่าทำยังไงเป็นอินทรีย์หรือเคมี ทำเป็นกลุ่มหรือเดี่ยว ท่านบอกว่าทำเป็นกลุ่ม 100 ราย 1,000 ไร่ โดยจะใช้สมาชิกกลุ่มข้าวชุมชนเป็นหลัก แล้วหาสมาชิกในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียงเพิ่ม

โดยเป็นคนที่ชอบความท้าทายประจวบกับต้องการให้คนในหมู่บ้านทำอินทรีย์เพิ่มขึ้นจึงเป็นช่องทางให้ตัดสินใจทำงานนี้โดยใช้เวลาคิดยังไม่ถึง 5 วินาทีก็ตอบท่านกลับทันทีว่าจะรับโครงการฯ ท่านเกษตรอำเภอก็บอกว่าดีแล้วจะได้ไม่ต้องไปถามที่อื่นส่งเรื่องได้เลย จากที่ต้องไปอบรมสัมมนาและเวิร์กช็อปในฐานะได้รางวัลชนะเลิศการประกวดข้าวแล้วยังต้องลงพื้นที่สอบถามชาวบ้านที่เหลื่อว่าสนใจเข้าร่วมนาแปลงใหญ่หรือเปล่า พอได้ครบแล้วยังต้องลงวัดพิภคณาทั้ง 4 จุดของแปลงส่งให้ทันเวลาแล้ว ยังต้องเตรียมตัวเพื่อเข้ารับการตรวจประเมินอินทรีย์ จาก มกธ. ต้องทำหน้าที่พาสมาชิกกลุ่มทำสารชีวมวล เพื่อใช้ในการกำจัดศัตรูพืชแทนสารเคมี เช่น เชื้อราไตรโครเดอร์มา เชื้อราบีเวอร์ เชื้อราเมตาไรเซียม จุลินทรีย์พื้นถิ่น รวมไปถึงจะอินทรีย์สังเคราะห์แสง ในส่วนของประธานกลุ่ม ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ทำปุ๋ยหมักสูตรต่าง ๆ สำหรับพืชแต่ละช่วงวัย ทำปุ๋ยหมักสูตรพระเทพฯ แทนการใช้ปุ๋ยเคมี ทำฮอร์โมนสำหรับการเปิดดอกและจับผลของพืช ของศูนย์ดินปุ๋ยชุมชนที่รับหน้าที่เลขานุการอยู่ อีกทั้งต้องช่วยเตรียมสถานที่ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงฯ บ้านดอนมัน เพื่อต้อนรับท่านกรมวังผู้ใหญ่ ว่าที่ร้อยตรี กิตติ ชันหมิตร ทำให้แทบไม่มีเวลาให้กลับครอบครัวเลย จนสัญญาไม่ดีก็เริ่มขึ้นเมื่ออาการป่วยเริ่มขึ้นแต่คำว่าโลกกลมก็คงจะจริง ก่อนวันงานต้องมีส่วนหน้าเข้ามาเพื่อเตรียมสถานที่และขั้นตอนการต้อนรับ ทุกคนก็ตื่นเต้นด้วยความไม่เคยมีประสบการณ์แต่ก็หายเป็นปกติถึงเมื่อหัวหน้าคณะกลับเป็นรุ่นน้องที่เรียนด้วยกันเมื่อครั้งมัธยม และเป็นคนในพื้นที่เดียวกันด้วยจึงค่อนข้างที่จะสนิทกันพอสมควรจนงานจึงง่ายขึ้นเป็นกองความกังวลว่าจะผิดพลาดหมดแต่แทนที่ด้วยอาการตื่นเต้นแทนเมื่อรุ่นน้องถามว่าทำไมพี่ถึงมาทำเกษตร พอตอบคำถามเสร็จน้องก็กลับบอกว่าถ้าอย่างนั้นต้องคุยกับท่านหลังไมค์แล้วละท่านมีเทคนิคหรือหลักคิดที่ฟังแล้วถึงกลับอึ้งและต้องกลับมาลอง

ถึงสถานะปัจจุบันและแนวทางการทำเกษตรของตัวเองอีกรอบใหม่ด้วยเพียงคำว่า “อย่าคิดตามใคร อย่าทำอะไรตามคน”

ทำให้ต้องปรับและแบ่งพื้นที่ใหม่เป็นธุรกิจเกษตร 20 ไร่ เพื่อใช้เป็นแหล่งรายได้ให้กับกิจกรรมอื่นอีก 10 ไร่เป็นแปลงเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเป็นแหล่งอาหารที่พักผ่อน อีก 10 ไร่เป็นสวนป่าและแหล่งรายได้ตามธรรมชาติ หากกิจกรรมทางเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่มาปลูก แทนการวิ่งตามคนอื่นปรับพื้นที่เป็นแปลงกิจกรรมที่ต้องการ นอกจากจะเสียเงิน เสียเวลาแล้วยังไม่ได้ผลทำให้เราเสียความเชื่อมั่นอีก เป็นการเพิ่มงานให้ร่างกายแต่ลดความมั่นใจในการทำเกษตรลง จึงปรับให้มีการทำเกษตรที่มีแหล่งรายได้ที่หลากหลายและมีรายได้ประจำ หลังได้เข้าร่วมโครงการนาทางเลือก ของสำนักงานเกษตรฯ 20 รายแรกของอำเภอในนามพวกโสตายจะมึงบให้ทำเกษตรรายละ 4,000 บาท จะไม่สนับสนุนมากเป็นตัวเงินแต่จะให้ปัจจัยการผลิตที่ต้องการแทน เช่น ปลา, เมล็ดพันธุ์ผัก, ต้นไม้ เมื่อได้ปัจจัยการผลิตมาแล้วก็ได้ไปอบรมหาความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ในแปลง พร้อมทั้งเผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้แก่ชุมชนหากใครสนใจอยากที่จะทำก็จะลงพื้นที่ให้คำแนะนำ ลงติดตามชี้แนะพร้อมทั้งหาปัจจัยสนับสนุนเพื่อเพิ่มกำลังใจให้เป็นราย ๆ ไป ผลจากที่เราเป็นแปลงใหญ่ทำให้ทางหน่วยงานภาครัฐได้สนับสนุนการผลิตหลายอย่างไม่ว่าจะเป็น เมล็ดพันธุ์ข้าว, ปุ๋ย, ประสานหน่วยงานภาครัฐที่จะออกใบรับรอง, เครื่องจักรไม่ว่าจะเป็น เครื่องหยอด รถเกี่ยววนวดข้าว

และเครื่องคัดแยกเมล็ดพันธุ์เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ส่งให้กับทางกรมการข้าว ฯ เป็นสถานที่ทำโครงการตำบลละ 1 ล้านในการขุดลอกวัชพืชเพื่อทำปุ๋ยหมักคุณภาพได้นำสูตรปุ๋ยหมักของสมเด็จพระเทพมาใช้ในการทำ เพื่อไว้ใช้และจำหน่ายให้กับชุมชน โดยได้รับหน้าที่เป็น เหมัญญิกของ ศบกต. เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบทางการเงินและการใช้งบประมาณส่วนกลาง และทางสหกรณ์การเกษตรที่มีโอกาสได้ร่วมงานกันก็ได้สนับสนุนในส่วนของการเลี้ยงหมูขุนโดยที่ทางสหกรณ์จะให้ปศุสัตว์ผลิตลูกหมูให้กับทางสมาชิกแต่เกรงว่าจะทำได้ไม่ดีเพราะไม่มีเวลา และประสบการณ์กลัวว่าจะทำได้ไม่ดีเท่าที่ควรจึงขอเป็นการเลี้ยงแบบเลี้ยงขุนเพื่อส่งเข้าโรงเชือดหรือแล้วแต่ทางสหกรณ์จะนำไปทำ ในการเลี้ยงสัตว์ตามระบบราชการเราต้องมีการประสานกับกรมปศุสัตว์อยู่อย่างต่อเนื่อง และทางโครงการพระราชดำริฯ ก็มีหลักสูตรใน ภาคปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์อยู่แต่ไม่มีการเลี้ยงหมูจึงเลือกที่จะลงการเลี้ยงไก่วงงทำให้มีโอกาสได้ไปดูงานที่กลุ่มผู้เลี้ยงไก่วงงคำเก็ม จังหวัดสกลนคร เป็นการรวมกลุ่มของคนในหมู่บ้านเพื่อเลี้ยงไก่วงงที่ศูนย์มีการเลี้ยงไก่วงงที่หลากหลายมีไก่อมากกว่า 1,000 ตัว เพื่อขายสด, ประกอบอาหาร, ขายพันธุ์ ในการดูงานครั้งนี้ทำให้เราได้รู้จักกับการผลิตอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนในการเลี้ยงขุนสัตว์เกือบทุกชนิดและอาหารสัตว์ที่สาธิตให้ผู้ดูงานมีอยู่ 2 อย่างคือ หญ้าหมัก และมันหมักยีสต์ เราสนใจในตัวมันหมักยีสต์มากจึงเข้าไปขอความรู้เพิ่มเติมแต่คำตอบที่ได้คือ จะมาเขาทำไมในเมื่อเขาเองก็ซื้อลิขสิทธิ์มาจากอาจารย์ท่านหนึ่งในจังหวัดมหาสารคามเหมือนกัน เมื่อขอชื่อและที่อยู่ของอาจารย์ท่านนั้นได้แล้ว กลับมาก็เข้าปรึกษากับทางเกษตรอำเภอว่าต้องการที่จะทำมันหมักยีสต์และอยากให้ส่งเสริมให้ใช้ในการเลี้ยงสัตว์พร้อมทั้งสอนวิธีการทำและนำไปใช้ทางท่านเกษตรอำเภอก็ประสานให้และทำให้ได้ไปเรียนการผลิตอาหารสัตว์ และการเลี้ยงสัตว์ในรูปแบบต่าง ๆ จากทั้งทางปศุสัตว์และฟาร์มปศุสัตว์ทำให้ได้รับการสนับสนุนพันธุ์สัตว์มาเลี้ยงไม่ว่าจะเป็นไก่วงง, ห่าน, ไก่ดำ, ไก่สาม, สีสายเลือด เป็ดขุนพันธุ์ปากกิ้ง เพื่อเป็นศูนย์ขยายพันธุ์ให้กับสมาชิกในกลุ่มจำนวนหนึ่งเป็นการเพิ่มกิจกรรมทางการเกษตรเพราะต้องไปจด “วิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงสัตว์บ้านเขียบ ม. 17” เพื่อรองรับงบประมาณตัวนี้เนื่องจากทางภาครัฐไม่สามารถจะให้การสนับสนุนเกษตรกรในรายเดียวได้ หน้าที่ของเราคือเลี้ยงขยายพันธุ์แล้วส่งมอบให้กับสมาชิกในกลุ่ม

ให้ครบทุกคนตามความต้องการของสมาชิกในกลุ่มว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ชนิดใด พอครบแล้วพันธุ์สัตว์ที่ได้มาจึงจะถือว่าเป็นของเราใช้เวลาเกือบปีกว่าจะส่งมอบเสร็จเนื่องจากพอถามว่ามีใครสนใจที่จะเลี้ยงสัตว์กับหนูบ้างก็ยกมือกันเกือบครึ่งหมู่บ้านแต่เราไม่สามารถรองรับได้ขนาดนั้นจึงขอแยกเอาเป็นแค่ในหมู่ที่เรารับผิดชอบโดยตรงคือ บ้านเขียบ ม. 17 ก่อน แต่กระนั้นก็มีสมาชิกถึง 14 ครัวเรือนและแต่ละครัวเรือนก็ต้องการเลี้ยงสัตว์ทุกอย่าง จึงทำการจัดสรรให้ตามความพร้อม 3 พร้อม คือ สถานที่พร้อม คอกพร้อม คนพร้อมไม่ใช่แค่คนที่เป็สมาชิกเท่านั้นแต่ให้ถือว่าเป็นของทุกคนในครัวเรือนด้วย

ปี พ.ศ. 2559 ในปีนั้นนอกจากจะต้องดำเนินกิจกรรมตามโครงการที่ได้ดำเนินมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 แล้ว ยังมีการเพิ่มกิจกรรมทางการเกษตรเพิ่มขึ้นมาอีกอย่างเมื่อมีโครงการทฤษฎีใหม่ตามนโยบายของรัฐบาล ทางอำเภอกันทรวิชัยเองก็ได้เสนอไป 83 รายโดยส่วนมากจะเป็นคนในตำบลขามเรียงถึงเกือบครึ่งของโครงการและเป็นโครงการที่ร่วมมือกันหลายภาคส่วนไม่ว่าจะเป็น เกษตร, สหกรณ์, ประศุสัตว์, ประมง, และกรมตรวจสอบบัญชีสกรณ และปัจจัยที่ได้รับในครั้งนี้ก็มีปลาที่เราสนใจจะเลี้ยงเพิ่มเติมจึงขอคำปรึกษาจากประมง แต่เนื่องจากกันทรวิชัยไม่มีประมงประจำอำเภอหากจะประสานต้องประสานกับอำเภอเมือง จึงมีโอกาเข้าๆ ออกๆ ที่ประมงจังหวัดบ่อยๆ จึงเกิดความสนใจในการทำประมงมากกว่าเลี้ยงขุนเพื่อขายเพียงอย่างเดียวของเข้าไปขอความรู้ด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำหมันเพื่อให้ปลาโตเร็ว การขยายพันธุ์ รวมไปถึงการจัดการเพื่อความเหมาะสมกับปลาแต่ละชนิด รวมไปถึงการป้องกันโรคและศัตรู เมื่อท่านประมงเห็นความตั้งใจและเจตนาที่มีเพื่อนำไปขยายผลต่อให้กับเครือข่ายได้ทราบท่านจึงถามว่าอยากเป็นอาสาประมงมั้ย ด้วยความที่เรายังขาดความรู้และประสบการณ์จึงตอบปฏิเสธท่านไปเพราะในเขตพื้นที่ยังมีคนที่มีความรู้และความพร้อมที่จะทำหน้าที่ได้มากกว่าเรา จึงแนะนำให้ท่านประมงจังหวัดไปเลือกเอาเป็นอาสาประมงแทน ประกอบกับในปีนั้นราคาข้าวตกต่ำเราจึงรับโครงการแปรรูปอาหารของส่วนส่งเสริมการเกษตรมาทำแล้วก็จะทำได้ไม่ดีจึงไม่ยอมรับงานเพิ่มเนื่องจากต้องไปศึกษาอบรมแล้วนำมาถ่ายทอด และเป็นงานที่ทำหยาบมากคือเราต้องไปเรียนทำขนมที่ใช้แป้งข้าวหอมมะลิเป็นส่วนผสมหลักถึง 7 อย่าง แต่ละอย่างจะมีสูตรให้แต่เทคนิคในการผสมต้องไปทำการสอบถามและทำความเข้าใจและเรียนรู้เองจากนั้นจับฉลากว่าจะได้ทำขนมอะไรแล้วทำขนมนั้นให้เสร็จภายในเวลา เมื่อทำเสร็จจะมีการประกวดกันเองในผู้เข้าร่วมอบรมว่าของกลุ่มไหนจะมีรสชาติ หน้าตา รวมไปถึงการนำเสนอที่น่าสนใจว่ากันเล่นเอาหอบไปตามกันเพราะแต่ละนางที่ไปมีแต่มาติดกะโหลกกันทั้งนั้น แต่เราก็สามารถทำออกมาได้ดีในระดับหนึ่งจากนั้นก็นำมาปรึกษากับเกษตรประจำอำเภอ ด้านเคหะกิจชุมชนเพราะเห็นเป็นเรื่องที่น่าสนใจและสามารถเพิ่มมูลของข้าวซึ่งเป็นผลผลิตส่วนใหญ่ที่ชุมชนผลิต และเป็นงานเสริมเมื่อยามว่างจากการทำงานหลักของเกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่ทาง

เกษตรกรจึงให้จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเพิ่มอีก กลุ่มคือ เป็นการรวบเอา 2 โครงการเข้าด้วยกันเป็น “วิสาหกิจชุมชนเกษตรพอเพียงและแปรรูปผลผลิตบ้านเขียบ”

พร้อมทั้งทำเรื่องเสนอโครงการการแปรรูปส่งทางกรมส่งเสริมในส่วนของฝ่ายส่งเสริมที่มีหัวหน้าปราโมทย์ เป็นหัวหน้าฝ่าย แล้วทำการเสนอแผนการดำเนินกิจกรรมและได้งบประมาณสนับสนุนมาจำนวน 40,000 บาท เพื่อทำในส่วนของโครงการแปรรูปข้าวในชื่อ “ข้าวอินทรีย์” ของดี “เขียบนคร” ซึ่งจะเป็นข้าวขาวแพคเป็นขนาดต่าง ๆ ตามที่มีลูกค้าสั่งมา และข้าวเม่านินทรีย์ 3 สีเพื่อสุขภาพได้ความคิดมาจากการกินเห็ด 3 อย่างมีประโยชน์ เราจึงหยิบความเชื่อที่ทุกคนได้รับมาจากการกินเห็ดมาประยุกต์ใช้กับการทำข้าวเม่า ทำให้การทำข้าวเม่ารอบแรกไม่พอจำหน่าย ต้องสั่งจองกันไว้ข้ามปีเนื่องจากเราจะทำข้าวเม่าน้ำนมเท่านั้นถึงจะเป็นข้าวเม่าที่มีประโยชน์ เป็นการเพิ่มราคาและคุณค่าของข้าวอีสานไปในตัวอีกทางหนึ่ง เนื่องจากข้าวเม่าจะทำจากข้าวเหนียวและส่วนมากจะเป็นข้าวนาปีจึงจะมีความหอม นุ่ม และเหนียว ทำง่ายและคงความเป็นอัตลักษณ์ของภูมิปัญญาชาวบ้านที่จะนำข้าวมาทำเป็นขนมในงานกฐินในช่วงหลังจากออกพรรษา ถือเป็นการสืบสานวัฒนธรรมไปในตัวอีกทางหนึ่งด้วย

ข้าวของเราจึงถูกยกย่องให้เป็นข้าวคุณธรรม คือ เป็นข้าวที่ไม่ทำร้ายผู้ผลิต ไม่ทำร้ายผู้บริโภค และเป็นมิตรกับระบบนิเวศ ที่นำมาทำจะมีอยู่ 3 พันธุ์ คือ กข. 6 ข้าวลิ้มผั่ว และข้าวเหนียวแดง ซึ่งเป็นข้าวที่เกษตรกรในพื้นที่ปลูกอยู่แล้วเราไม่ต้องไม่ซื้อมาจากที่อื่น เราได้มีโอกาสนำไปให้ท่านผู้ตรวจการแผ่นดิน, คณะผู้ประเมินเกษตรอำเภอดีเด่นประจำปีที่มาประเมินท่านเกษตรอำเภอ, ท่านปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ชิม จนทำให้เราได้ปัจจัยสนับสนุนเพิ่มเติมไม่ว่าจะเป็น อุปกรณ์ในการทำขนมและโรงเรือนในการทำแต่ด้วยข้อจำกัดของเราคือ ข้าวเม่าน้ำนม ทำให้ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏชมมหาสารคามเข้ามาช่วยเหลือ ในด้านการจัดเก็บและคงรูปไว้ให้นานเพราะปีหนึ่งจะทำแค่ครั้งเดียวและจะต้องเก็บไว้เป็นเวลานาน และพัฒนาไปในรูปแบบอื่น เช่น ซีเรียลข้าวเม่า ซึ่งตอนนี้อยู่ในขั้นตอนของการวิจัย

ปี พ.ศ. 2560 กิจกรรมที่ทำต่อเนื่องมาก็เริ่มจะซาลงด้วยภัยพิบัติทางธรรมชาติเพราะปีนี้ถือเป็นปีที่ฝนมาเร็วและแรง ซึ่งได้รับคำเตือนรุ่นพี่ที่ทำงานอยู่กรมอุตุนิยมวิทยา ตั้งแต่ปลายปี 2559 แล้วจึงทำการเตือนภัยให้กับคนในชุมชนแต่ก็เหมือนจะไม่ค่อยเป็นผลเท่าที่ควรเพราะคนส่วนใหญ่จะนิยมดูจากรายงานของทางสถานีวิทยุโทรทัศน์และการพยากรณ์จากนางสงกรานต์และงานวันพืชมงคลก่อนลงมือทำการเกษตรจึงทำให้เกิดความเสียหายมาก และคอกสัตว์ที่ใช้งานมานานแล้วก็เสียหายเลยต้องทำการปรับปรุงจึงไม่ค่อยมีเวลาที่จะทำงานให้กับส่วนรวมจึงลดบทบาทตัวเองลงเหลือเพียงที่ปรึกษาและครูบัญชี เพื่อให้คำปรึกษาด้านต่าง ๆ และสอนทำบัญชีครัวเรือนตามโครงการ 5 ประสาน แต่ก็ยังมีโครงการที่ต้องรับผิดชอบอยู่คือ โครงการ 9101 โดยทางชุมชนเสนอการทำปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด และดินปลูก ที่ต้องทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานและเอกสารการใช้จ่ายงบประมาณ โดยจะสนับสนุนให้ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ในชุมชนก่อนที่จะสั่งจากที่อื่นไม่ว่าจะเป็น ปุ๋ยคอก แกลบดิบ หรือแม้แต่มะพร้าวสับ จากนั้นก็ปล่อยให้ทางชุมชนบริหารจัดการกันเองโดยจะเข้าไปดูเพียงอาทิตย์ครึ่งในตอนที่มีการตัดเงินเพื่อจ่ายเป็นค่าแรงอาทิตย์ละครึ่งในปีนีทางกลุ่มเราก็ได้ปัจจัยสนับสนุนในภาครัฐอีกถือว่ามากกว่าทุกปี ไม่ว่าจะเป็นแทคเตอร์ครบชุด รถเกี่ยวนาขนาดใหญ่ ยุ้งนาง ซึ่งกำลังทำการก่อสร้างอยู่

การจัดการผลผลิต

มาตรฐานการผลิต : GAP ข้าวในการผลิตข้าวเปลือกเพื่อบริโภคและจำหน่าย ในระหว่างรอมาตรฐานปัจจุบันผลผลิตถ้ามีจะส่งขายให้มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และโรงพยาบาลสุทธาเวช

เกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดมหาสารคามเป้าหมาย

ชื่อ	ยอดผ่องาน	พืชัยช่วง	ชื่อเล่น	จ๊อด
เกิด	21-01-1976		หมายเลขบัตร	
	54404000354612 82	ม.23. บ้านนาดีใต้ ต.ศรีสุข อ.		
	กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	44150 เบอร์โทร		
	0649522711- 0997176949	ไลน์ jodmariman@		
	gmail.com			

อาชีพก่อนที่จะเริ่มเข้ามาทำการเกษตร เคยทำงานอยู่กับสายการเรือต่างประเทศ ส่งสินค้า ทำอยู่หลายปีจึงกลับมาอยู่ที่บ้าน จุดเปลี่ยนจากการทำอาชีพเดิมมาทำการเกษตร คือ ก่อนหน้านี้ที่ทำงานอยู่ที่ต่างประเทศ ได้อยู่กับสิ่งที่ศิวิไลซ์มาก ซึ่งมันไม่เหมือนกับบ้านเรา พอทำนานไปเราก็ก่เกิดความเบื่อ แล้วก็บวกับที่ว่ามันจะจำกัดพื้นที่ด้วย ก็คือทุนเดิมของเราเป็นลูกชาวนาอยู่แล้ว อยากกลับมาทำเกษตร เห็นคนที่เขาทำแล้วประสบผลสำเร็จและก็อยากจะเดินตามรอยพ่อหลวง ร.9

การทำการเกษตร

มาทำการเกษตร ซึ่งเห็นผลสำเร็จจากหลายๆคนก็ดี พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดมี 13 ไร่ 2 งานแล้วเราก็เลยอยากทำบวกกับใจเราที่ชอบเกษตรอยู่แล้วเพราะที่บ้านก็ทำเกษตรเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จะทำเกี่ยวกับข้าว ความมั่นใจที่กล้าหันมาทำเกษตรก็เพราะทุนเดิมเป็นคนที่ชอบเกษตรอยู่แล้วพอเรายิ่งมาทำเราก็มั่นใจเข้าไปเรื่อยๆ อาจจะเรียกว่ามันอยู่ในสายเลือดแล้วก็ได้ ต้นทุนของความรู้ในการทำเกษตรได้มาจากรายการเกษตรที่พ่อหลวงท่านลงไปศึกษาในพื้นที่ แล้วก็เลยมาติดตาม 1. ก็คือในหนังสือนิตยสารและก็ตามสื่อออนไลน์และอีกอย่างก็คือตามศูนย์ปราชญ์ชาวบ้านกับผู้ที่ประสบความสำเร็จ เช่นศูนย์ปราชญ์ของพ่อน้อยซึ่งอยู่ในตำบลศรีสุขของเรา ความรู้ก็คือพ่อน้อยจะทำเป็นเกษตรเกี่ยวกับเกษตรยั่งยืน เช่น การทำนา การทำเกษตรผสมผสาน คือสามารถเลี้ยงตนเองได้ ส่วนอีกศูนย์หนึ่งที่ไปได้รับความรู้มาคือ ปราชญ์กำนันอดิสรอีกท่านหนึ่ง ความรู้ที่ได้มาคือกำนันจะให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหาร การบริหารพื้นที่ การบริหารชุมชน

ทุกวันนี้ก็ได้ไปศึกษาในระบบแบบวิชาการของอาเซียน ที่ ม.เกษตรกำแพงแสนจัดขึ้น เราก็มีโอกาสได้ไปเรียนรู้ คือวิชาการการทำเกี่ยวกับเกษตรจริงๆ อินทรีย์และก็ในห้องแล็บได้เรียนรู้จากตรงนี้เป็นแนวทางที่ชัดเจนยิ่งขึ้น คิดว่าองค์ความรู้ที่เราได้เรียนรู้มาสามารถที่จะถ่ายทอดให้กับคนรุ่นหลังได้อยู่ เพราะความรู้ที่เราได้มาเป็นความรู้เชิงวิชาการและเป็นความรู้ในแบบตรงๆก็ได้ความรู้มาละเอียดและเยอะมากของอาเซียนอแกนิกส์ คือเขาจะสอนในระบบตั้งแต่ปลูก

ลงพื้นดินจนถึงการตลาดและการแพ็คกิ้งจนถึงผู้บริโภค คิดว่าความรู้ที่ได้มาเราสามารถนำมาต่อยอดได้เพราะความรู้ที่ได้รับมาก็เรียกว่าเกือบ 100 เปอร์เซ็นต์ แต่หลักๆก็คือการทำเกษตรก็ต้องลงทุน ถ้าเกิดเราขาดทุนมันก็จะจะไม่เต็ม 100 มันก็อยู่ที่ทุนของเราด้วย จุดเปลี่ยนที่ตั้งแต่เปลี่ยนกลับมาทำเกษตรตอนกลับมาใหม่ๆเราก็มีทุน แต่เรากลับมาแล้วใช้ตั้งค้ไม่เป็นใช้เหมือนกับตอนที่ทำงานอยู่ที่เดิมก็ทำให้ตั้งค้ก็ลดน้อยลง แต่ตอนที่เราจะมาเริ่มทำจริงๆเงินเราก็เหลือน้อยแล้ว ลงทุนไม่พอแล้ว ถ้าเปรียบเทียบกับก็คือเกือบจะใกล้ 0 แล้วเรามาเริ่มใหม่ ระดมทุนจากทางบ้านและจากที่เราสามารถระดมได้ก็ค่อยทยอยเก็บมาเรื่อยๆ

พื้นที่ที่ทำการเกษตรอยู่ตอนนี้มีอยู่ประมาณ 13 ไร่ 2 งาน วิธีการจัดการบริหารพื้นที่ที่เราทำอยู่ตอนนี้ก็เป็นแบบการทำไร่นาสวนผสม เพราะจริง ๆ มันเป็นแปลงไร่นาแต่เรามาดัดแปลงขึ้นมาให้เป็นไร่นาสวนผสมแบบปลูกต้นไม้รวมต้นไม้

ในแนวทางที่เราคิดไว้ที่เราเห็นจากตัวอย่างจากคนอื่นที่ประสบผลสำเร็จที่เราอยากทำก็คือ ให้มีรายได้รายวัน รายเดือน รายปี นั่นคือที่เราตั้งไว้แต่ตอนนี้ก็ยังไปไม่ถึง ก็หมายถึงว่ามันยังไม่ลงตัวหมดทุกอย่าง ในพื้นที่ที่ทำเกษตรของเราจะแบ่งเป็น สระน้ำ 2 ไร่ แต่ก็ยังไม่พอ เพราะเราไม่มีแหล่งน้ำจากชลประทานเราจึงต้องรอแต่น้ำฝนอย่างเดียว และน้ำฝนบางปีก็ฝนตกน้อยน้ำก็ จะไม่พอซึ่งเราต้องใช้น้ำตลอดทั้งปี 2 ไร่จึงไม่พอ เราก็อยากได้เพิ่มอีกสัก 1 ไร่ ส่วนน้ำบาดาลในโซนของเราจะออกเค็มเราก็เลยมองว่าเป็นเรื่องเสี่ยงแต่ก็ยังอยากจะได้อยู่

ตอนนี้เราก็เปลี่ยนที่แปลงน้ำเป็นที่เก็บน้ำแล้วก็มีที่แปลงนาประมาณ 8 ไร่ และก็มีพื้นที่ที่ทำเป็นเนินไว้สำหรับปลูกผักปลูกผลไม้ตามคันนาด้วย ตอนนี้ประศุสัตว์ก็มีเพราะตอนนี้เป็นประธานชมรมไก่ยางอยู่ ก็เลยจะมีไก่ยาง มีไก่พื้นบ้านและก็มีวัว เมื่อก่อนก็เลี้ยงไข่ด้วย พอไก่ไข่มดอายุการไข่ก็เลยไม่ได้เลี้ยงอีก และก็เคยเลี้ยงหมูด้วยแล้วนำไปขายฟาร์มแต่ว่าจะเป็นฟาร์มพื้นบ้าน ตอนนี้ก็เลยบริหารแต่ไก่ยางและไก่พื้นบ้าน ซึ่งไก่ยางก็จะมีแต่พ่อพันธุ์แม่พันธุ์ เพราะเราไปเข้าร่วมงานของอาเซียนพอลูกมันออกมาไม่มีใครดูแลมันก็ตายเลยเหลืออยู่เฉพาะพ่อแม่พันธุ์ไม่ถึง 10 ตัว แต่ส่วนไก่พื้นบ้านก็จะมีอยู่สักประมาณ 20 - 30 ตัว วัวตอนนี้ก็มีอยู่ 1

ตัว แต่หมูไม่ได้เลี้ยงแล้วเพราะเราเจอปัญหาว่าเราตั้งราคาไม่ได้เราต้องตามราคาเขียง ถ้าเขาไม่ซื้อเราเลี้ยงไปก็ยิ่งขาดทุน ดูแล้วคือกำไรมันน้อยเราก็กเลยเปลี่ยนระบบใหม่ ก็เลยได้เอาวัวและไก่มาใส่แทนคอกหมูแล้วดัดแปลงใหม่ อาคารไก่ส่วนหนึ่งเราก็กซื้อส่วนหนึ่งเราก็กทำเอง เพราะมันจะมีสูตรการเลี้ยงไก่ยวงที่เราได้มาจากพ่อกำนันอดิสร

จริงๆแล้วแมกก็ไม่ค่อยจะสนับสนุนให้ทำเกษตร เพราะท่านอยากจะให้เราไปทำงานที่ได้เงินเป็นเงินเดือนมากกว่า เพราะที่เรามาทำรายได้ก็ยังไม่อยู่ตัวเพราะเรายังไม่ได้ประสบผลสำเร็จ ปัญหาที่จะเยอะมากแต่ถึงแมกจะไม่สนับสนุนเท่าไรแต่พอเราเลือกที่จะไม่ไปแล้วก็เลยไม่ได้ห้ามอะไร แรงงานที่ทำเกษตรก็มีเราทำอยู่คนเดียวยังไม่ได้มีแรงงานมาช่วย เพราะว่าแมกก็ทำอีกแปลงที่เป็นแปลงนาแปลงใหญ่อยู่แล้ว เราก็กเลยต้องทำคนเดียวปัญหาที่มีก็จะเป็นเรื่องแรงงาน

เรื่องการเงินตอนนี้ก็มีปัญหาการขาดเงินทุนหมุนเวียนอยู่เพราะรายได้ของเรายังไม่อยู่ตัว ตอนนี้ก็ยังคงหาช่องทางอยู่ เพราะจริงๆเราวางระบบยังไม่ลงตัว บางทีสินค้าเกี่ยวกับผักและผลไม้ของเราถ้าเราออกไปข้างนอกนานหน่อยมันก็จะขาดตอนตรงนี้ ผลไม้บางที่เราจัดการไม่ได้มันลงไม่ถูกถือ มันก็จะไม่มีขาย นอกจากการทำเกษตรตอนนี้ก็ไม่มีรายได้จากแหล่งอื่นเพราะเราหันมาอยู่กับแปลงเกษตร ส่วนมากถ้ามีก็จะมาจากที่เราไปขายของ ตอนนี้ภาระส่วนมากที่ต้องดูแลก็จะเป็นภาระในการดูแลสวน พวกอาหารสัตว์ต่างๆกับพวกเงินลงทุนเกี่ยวกับการทำนาแต่ละรอบ

รายได้เกี่ยวกับสินค้าเกษตรในสวนส่วนมากจะได้จากผลไม้ตามฤดูกาล ผัก และข้าวบ้าง ส่วนจากไก่ก็จะมีนานๆที ตลาดที่นำสินค้าไปจำหน่ายก็จะมีที่ตลาดพอเพียง มมส. กับกลุ่มยังสมาร์ทและก็มีตลาดนัดในพื้นที่ตามชุมชน ตอนนี้เราก็กมีเรียนรู้ตลาดในออนไลน์

แต่สินค้าของเรายังไม่มีการแพ็คเกจ เราเลยยังไม่มีสินค้าออกขายทางออนไลน์และสินค้าที่แปรรูปก็ยังไม่ได้ออกมา แต่คิดว่าในอนาคตเราอยากจะทำผลิตภัณฑ์ให้มีแบบแปรรูปด้วย ซึ่งตอนนี้ที่สนใจอยู่ก็คือจะเป็นผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับผลไม้แปรรูปแต่ตอนนี้ก็ยังไม่บอกไม่ได้ ช่วงเวลาที่ได้เก็บผลผลิตทางการเกษตร ส่วนของข้าวจะอยู่ในช่วงเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม ส่วนผลไม้ก็จะแล้วแต่ช่วงเพราะสวนเราจะปลูกแบบผสมผสานกัน แต่สินค้าก็จะไล่กันออกไป เช่น ข้าว มะม่วง มะขามเทศ ตอนนี้ก็ยังไม่ได้มีการตรวจมาตรฐานที่จะรับรองเพราะผลผลิตของเรายังไม่นิ่งพอและก็ยังขาดเป็นบางช่วง และที่เราจะของมันก็ยังไม่เยอะพอเราจะไปตรวจและขายในตลาดตลอดแต่ในอนาคต

กลุ่มที่เชื่อมโยงก็คงจะมีปลูกข้าวอินทรีย์กลุ่มหนองหอยเชียงสง และ โครงการพระราชดำริ และ โครงการเพื่อนพึ่งพายามยาก กลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดมหาสารคาม และได้เลือกเป็นผู้ตรวจแปลง และ เอกสารของผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ภายในสหกรณ์ข้าวร้อยเอ็ดส่งข้าวไปยุโรปและอเมริกา ตอนนี้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องนวัตกรรมยังไม่มีเพราะจะใช้งบอย่างเดียวนะ

เกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดมหาสารคาม

การทำเกษตร

จุดเปลี่ยน ที่แรกทำอุตสาหกรรมสิ่งทออยู่ จุดเปลี่ยนก็คือว่าเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ โรงงานขาดสภาพคล่องก็เลยได้หยุดการทำงานอุตสาหกรรม ก็เลยมองหาสิ่งที่เราจะทำเพิ่มโดยไม่ต้องไปลงทุนอะไรเพิ่มมากมาย ก็เลยมองเห็นพื้นที่ของตัวเองที่ไม่ได้ไปเช่าหรือซื้อ ไม่ได้มีต้นทุนเสริมอะไร เราก็แค่มาจัดการในพื้นที่ของเรา เริ่มแรกโดยการทำข้าว ปกติก็ทำข้าวอยู่แล้ว แต่ว่าก็อยู่ในช่วงที่กลับมาทำข้าวด้วยตอนนั้นคือช่วงทำข้าวพอดีก็เลยมาทำข้าวก่อนเลย แล้วทีนี้ไม่มีความรู้ทางการเกษตรเลยก็เลยหาความรู้ด้วยการฟังวิทยุ ดูอินเทอร์เน็ตว่า

ชื่อ นายโกสินธุ์ สุวรรณภักดี (มอส)เกิด :
19เมษายน2525 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 99 ม.8 ต.วังยาว อ.
โกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม 44140 เบอร์โทร :
0804200429 Facebook : kosin suwannapakdee
E-mail : moss Civic@hotmail.com

เขามีการอบรมกันที่ไหนพอดีบังเอิญดวงจะได้เจอท่านประธาน มันมีการอบรมเพิ่มผลผลิตเพิ่มศักยภาพอะไรประมาณนี้ของ คสช. (โครงการลดต้นทุนเพิ่มผลผลิต) ประมาณเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2559 ก็เลยได้ความรู้จากการอบรมนั้น

เรื่องการเกษตรไม่ว่าจะเป็นเรื่องปุ๋ยเรื่องอะไรเพราะว่าเมื่อก่อนจะปลูกอะไร ไม่เคยรู้จักเกษตรอินทรีย์เลย ไม่รู้จักคำว่าออร์แกนิกหรือเกษตรอินทรีย์ ก็เคยเรียนมาอยู่แต่ไม่ได้สนใจเรื่องการเกษตร ไม่เคยผ่านหูเลย เรื่องเกษตรอินทรีย์ มาได้รู้จักจากการอบรม ก็ได้รู้ว่าปุ๋ยเคมีเป็นอย่างไร ปุ๋ยอินทรีย์เป็นอย่างไร ก็ได้ความรู้จุดนี้มา และวันสุดท้ายเป็นการอบรมที่ได้เจอพี่หมูสอนเผาถ่านไบโอชาร์และพี่บรรจงสอนการปลูกไผ่และก็ทำน้ำไผ่ พี่บรรจงก็เลยเห็นแว่วว่าเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ก็เลยชักชวนเข้ามารวมกลุ่มก็เลยมีเครือข่าย ที่แรกก็จะเป็นเครือข่ายรวมพลคนเกษตรอีสานกลาง

ตอนที่เข้ามาทำการเกษตรมีเป้าหมายอย่างไรกับอาชีพเกษตร อยากมาอยู่กับธรรมชาติ คือเราอยู่กับการลงทุนกับอุตสาหกรรมมันเครียด พอเราหันมานอนมาขุดดินเล่นมาถ้างหญ้าแล้วมันผ่อนคลายมันสบาย ตอนนั้นไม่ได้คิดว่าอาชีพเกษตรจะสร้างรายได้ให้ คิดไม่ออกเลยว่ารายได้เกษตรจะมาทำรายได้ให้เท่าเมื่อก่อนได้อย่างไร หลังจากไปอบรมได้เครือข่ายได้เพื่อน ในส่วนของภาระก็จะเป็นหนี้สินจากการทำอุตสาหกรรมก็เป็นจำนวนหนึ่ง ก็ได้ขอปรับโครงสร้างหนี้ลดลงมาพอที่จะรับได้ ตอนนี้อย่างที่เห็น การเกษตรผมมองว่าการปลูกผักแล้วเอาไปขายไม่ได้สร้างรายได้ให้จริงจัง ผมเลยมองว่าการเกษตรจะอยู่รอดได้ก็คือการแปรรูป จาก 1 ได้กำไรเป็น 9 อะไรแบบนี้ นั่นคือการแปรรูป ถ้าผักเราขายมัดหนึ่ง 10 บาท แต่ถ้าเราเอาไปห่อไปทำแพ็คเกจดีๆ มันจะเป็นการเพิ่มมูลค่าให้แบบอีกเท่าตัวหรือสองเท่าตัว หรือเอาไปแกง เช่นกะหล่ำหัวหนึ่งไปแกงหม้อหนึ่งแล้วใส่ถุงก็ได้เป็นถุงละ 20 บาท จากกะหล่ำหัวหนึ่ง 10 บาท ก็คือการแปรรูป ก็เลยคิดว่าเกษตรจริงๆ แล้วการแปรรูปจะอยู่รอด

ก็เลยทำเรื่องการแปรรูปมาตั้งแต่ที่รู้จักกับพี่หมูเลย เช่น ตอนนั้นมะม่วงออก พฤษภาคม – มิถุนายน พอดีก็ปลูกไว้อยู่แล้วพวกมะม่วง ก็เลยได้เก็บมะม่วงมาแปรรูปทำเป็นน้ำพริกกะปิมะม่วง น้ำปลาทูน่า ทำเสร็จก็เอาไปขายก็พอได้เงินมาใช้จ่ายและก็นำน้ำพริกปลาร้า สับก็ทำแพ็คเกจใส่กล่องติดตราอะไรเรียบร้อยไปขายที่มสท. ไปขายตามงานนั้นงานนี้ ผมก็เล่นเรื่องแปรรูปมา

ตลอด พอหลังจากนั้นก็ได้ชวนพี่ต๋องพี่หมามาดูพื้นที่ว่าจะสามารถจัดการแปลงของผมได้อย่างไร พื้นที่นี้ที่จริงแต่ก่อนเป็นป่ามันทั้งหมดและรก พี่หมาก็เลยออกแบบให้ทำควรง้างแปลงแบบนี้ละ รดน้ำเข้าได้แบบนี้ละ ตรงนี้ทำเป็นแปลงปลูกผักสามล็อก ตรงนี้ปลูกกล้วย ก็ได้ทำตาม พี่หมแนะนำจนได้เป็นรูปร่างที่เป็นแปลงสวยงาม ก็หวังว่าประมาณปีกว่าๆก็คงจะร่มรื่นขึ้นมาจากพื้นที่ว่างเปล่า ธรรมชาติก็จะร่มรื่นขึ้นมา เช่นหมอนปีกว่าๆก็อาจจะได้เก็บผลผลิตได้แล้ว

มีต้นทุนเดิมคือที่ดินอยู่ 26 ไร่ ก็แบ่งเป็นยูคา 10 ไร่ ปีหนึ่งก็ตัดได้ประมาณสองหมื่นกว่าบาท ต้นยูคาปีเดียว 10 ไร่ขายได้ประมาณสองหมื่นกว่าบาท และก็ข้าวประมาณ 11 ไร่แบ่งเป็นข้าวเหนียว 4 ไร่ ข้าวเจ้า 7 ไร่ บ่อน้ำก็แยกออกไปอีก มีบ่อน้ำเลี้ยงปลาอีกสองบ่อก็รวมประมาณ 3 ไร่ได้ และพื้นที่ทำเกษตรผสมผสานอีก 2 ไร่ เครื่องมือไม่มีเพราะได้จ้างรถไถ แรงงานก็มีน้ำสามคนรวมตัวเองก็เป็นคนที่ 4 ประมาณแล้วก็ 6 คน เพราะแม่ก็มาช่วยบ้างนิดๆหน่อยๆ และก็น้องชายอีก 1 คน

สิ่งที่คิดว่าตัวเองถนัดก็คือเรื่องของเครื่องจักรเครื่องทอ ก็สามารถซ่อม วางระบบลม ระบบการทอการผลิตของเครื่องทอได้ทั้งหมดเพราะว่าในโรงงานวางเองทั้งหมดไม่ได้จ้าง ระบบไฟโรงงาน หมายความว่าพอเริ่มมาทำการเกษตรก็หาความรู้ใหม่จากเครือข่ายจากอินเทอร์เน็ต คือจะไม่ได้มีความรู้ด้านการเกษตรเลย และก็ไม่ได้ลงทุนกับการเกษตรเลยเพราะว่าจุดเริ่มต้นของผมอยู่กับอุตสาหกรรม เลยไม่ได้คิดว่าการเกษตรจะทำให้มีรายได้เท่ากับสิ่งที่เคยทำมา ต้นทุนก่อนแรกที่สูงไปกับการทำเกษตร 35,000 บาท ใช้ไปในการปรับที่และระบบน้ำ จากนั้นก็ทำข้าว พอปรับที่ตรงนี้เสร็จแล้วก็มาปรับที่ตรงนี้ประมาณ 3,000 บาท(ไม่ได้อยู่ในงบ 35,000) และลองปลูกฟักทองกับบอเพื่องข้าวโพด ฟักทองได้กินอยู่ประมาณ 3-4 ลูก คือทำแปลงใหญ่อย่างละสองไร่โดยการดูจากเน็ตแล้วออกแบบเครื่องมือหยอดเมล็ดพันธุ์โดยการเสียบดินและก็หยอดเมล็ด เนื่องจากองค์ความรู้เดิมที่เคยเรียนเกี่ยวกับช่างกลมาก็เลยผลิตเครื่องมือที่เกี่ยวกับนวัตกรรมได้ หลังจากนั้นผลที่ได้รับคือเมล็ดพันธุ์ขึ้นดีมากสำหรับอุปกรณ์นี้ แต่ว่าหลังจากเมล็ดพันธุ์ขึ้นแล้วเราก็ก็นำมาหว่านเมล็ดพันธุ์แล้วมันก็ขึ้นสวยงาม แต่ทีนี้หลังจากนั้นไม่รู้วิธีการดูแล ก็ขยันมาดูแลแต่เช้าแต่พอมันโตขึ้นมาสักหน่อย อ่านในเน็ตเรื่องน้ำส้มควันไม้ เลยมาเผาถ่านด้วย เพราะอยากได้น้ำส้มควันไม้ ระหว่างที่ปลูกฟักทองก็ได้เผาถ่านไปด้วยเลยได้น้ำส้มควันไม้มา ด้วยความไม่ละเอียดด้วยความตื่นเต้นที่ได้น้ำส้มควันไม้แล้ว ไม่รู้ว่าเขาต้องนำไปพ่นไว้ก่อนสามเดือน เอาไปผสมน้ำแล้วฉีดเลยเพราะสังเกตเห็นที่ฟักทองมีแมลงเต่าทองก็เลยใจร้อนอยากฉีดไร้แมลงผลที่ออกมาใบฟักทองเหี่ยวและไหม้เหลือ

หลังจากที่ฆ่าฟักทองของตัวเอง จากนั้นก็ได้ผลผลิตอยู่ประมาณไม่ถึง 10 ลูก ระหว่างนั้นก็ยังมีใบเหลืองๆที่ยังขึ้นมาให้ดีใจว่ามันยังรอด วันนั้นต้นขึ้นมามาตั้งแต่ตีห้ามาอ่านว่ามันต้องมาผสมเกสร พอผสมเสร็จมันติดลูกมันเริ่มใหญ่ พอมันใหญ่เท่ากำมือมันก็ร่วง ก็เลยทำให้ไม่ได้ผลผลิตอะไรกับฟักทองเลยลูกที่ร่วงพอดูมันก็ไม่ได้มีรอยเจาะ ในระหว่างที่ทำฟักทองก็ได้ปลุกข้าวโพดไปด้วย ข้าวโพดก็ไม่ค่อยได้ผลผลิตเหมือนกัน ขึ้นดีแต่ไม่โต คือให้คนมาไถแล้วไถไม่ละเอียด ดินมันเป็นก้อนใหญ่ๆแล้วดินมันไม่ร่วนรากมันเลยไปไหนไม่ได้ ก็บำรุงโดยการใส่ปุ๋ยเคมี ก็เหมือนที่ได้บอกไว้เมื่อก่อนไม่รู้จักปุ๋ยอินทรีย์ ถ้าปลูกอะไรก็ต้องคิดแล้วว่ามันต้องใช้สูตรอะไรก็ดูในเน็ตเอา เช่น 15 15 15 ต้องไนโตรเจนสูง โพแทสเซียมสูง ที่ไปอบรมเพิ่มผลผลิตเขาก็ส่งเสริมให้ใช้ปุ๋ยเคมีแต่ทำให้ใช้เป็นแม่ปุ๋ยก็ได้มาคุยกับพี่หมู เพราะได้ความรู้อย่างนั้นมาก็เลยได้มาถกเถียงกะพี่หมูว่าที่ไปอบรมเขาบอกแบบนี้ว่ามันก็ได้มาจากธรรมชาตินะ สรุปว่าข้าวโพดก็พอได้กิน หลังจากนั้นก็ไปขอเมล็ดพันธุ์จากพัฒนาที่ดินไปขอเมล็ดปอเทือง ซึ่งองค์ความรู้ได้มาจากอินเทอร์เน็ตแล้วก็ด้วยความชอบที่เวลาผ่านไปผ่านมาเห็นเขาปลูกสีเหลืองสวย มันบำรุงดิน ไตไนโตรเจนสูง ก็เลยไปเอามาหว่านเดี๋ยวเอง หว่านแบบไม่ได้ไถครั้งแรกไม่ขึ้น หว่านช่วงเดือนกุมภาพันธ์ก็ปล่อยเลยแต่มันไม่ขึ้น คิดว่ามันตายแล้วแม่ก็เลยไถกลับแล้วมันขึ้นเต็มเลย ความตั้งใจที่ไถกลับคือเพื่อไถกลับวัชพืชแต่ปอเทืองขึ้นสวยมาก หลังจากปลูกปอเทืองก็ได้มาเข้าอบรมจนดอกปอเทืองออกถึงสองรอบก็ปล่อยเลย พอปล่อยแล้วก็ไปทำนาข้าว เริ่มทำนาก็ไม่ได้เริ่มสนใจเรื่องกลไกอะไร มาทำนาก็มาแค้นข้าวสีข้าว เพราะมีน้ำที่มากดูแลส่วนเราก็เข้ามาดูแลเรื่องน้ำเช่นมาสูบน้ำเข้า น้ำเขาก็จะรู้และบอกว่าถึงเวลาไหนจะต้องเอาน้ำเข้า ในขณะที่มาทำเกษตรโรงงานก็ยังทำอยู่ คือปกติก็ไม่ค่อยได้ไปไหน พอมาทำเกษตรก็ได้ไปบ่อยก็เป็นการโชคดี ถ้าไม่ขาดสภาพคลองครั้งนั้นก็มีมีแต่น้ำมัน ผลผลิตของข้าวในพื้นที่ที่เราหว่านปอเทืองก็ไม่ไ้ใช้สารเคมีเลยเพราะตอนนั้นได้รู้จักกับพี่หมูแล้ว เริ่มหาความรู้และได้เริ่มรู้จักกับเกษตรอินทรีย์แล้ว

ถือว่าเป็นปีแรกที่ปลูกข้าวก็ได้เครือข่ายยังสามารถได้พี่ๆมาช่วยจัดการเรื่องการไปอบรมต่างๆที่ได้ติดตามพวกพี่ๆเขาไปก็ทำให้ได้เพื่อนเกี่ยวกับเกษตรเข้ามาช่วยมาออกแบบมาสอนมาให้ความรู้ ปริมาณข้าวก่อนปรับนาที่นาก็ไม่ได้ใช้เคมีอยู่แล้วนอกจากยูเรีย ทำแบบหว่านแล้วก็ปล่อยแล้วก็ ผลผลิตก็ดีขึ้นได้เยอะขึ้น ปีก่อนไม่ได้ใช้เคมีปีนี้ไม่ได้ใช้เคมี ปีก่อนจะดีกว่าปีนี้ ปีก่อนที่อื่นแล้งและได้ข้าวน้อยแต่เราได้ข้าว 170 กว่ากระสอบ พอมาปีนี้ได้ผลผลิตข้าวประมาณ 120 กว่า แต่ก่อนที่จะมาทำได้ผลผลิตประมาณ 180 กระสอบ

แต่ที่ผลผลิตลดลงเพราะพื้นที่น้อยลงจากการจัดการพื้นที่เช่น ทำคันดิน หน้าดินถูกปรับไปด้วย ส่วนสัตว์เลื้อยเริ่มต้นที่แรกจากการเลี้ยงกบ ที่แรกได้แบบที่เป็นลูกอ๊อดมาได้มาจากปราชญ์พ่อคำสิงห์ ก็ไปรู้จักตอนที่ไปอบรมที่เจอกับพี่หมูก็เลยมีโอกาสไปเที่ยวบ้านแก พอไปเที่ยวเล่นก็เลยสนิทสนมกัน ไปกินข้าวไปอะไรด้วยกันอยู่ตลอด ตอนนั้นได้ลูกอ๊อดมาประมาณ 2-3 พันตัว ปัญหาที่สังเกตลูกอ๊อด คือตอนที่มันจะเป็นตัวมันจะไม่ค่อยแข็งแรง เพราะว่ามันเป็นพ่อแม่เดียวกันคือเขาเลี้ยงแบบว่าไม่ได้หาสายพันธุ์อื่นมาผสม จะเลี้ยงขายลูกอ๊อดเฉยๆเพื่อที่จะเอาลูกอ๊อดไปทำกินเลย มันก็เลยลดน้อยลงเรื่อยๆเพราะว่าเราก็ไม่ค่อยกิน แล้วเราลองเลี้ยงเฉยๆไม่ได้ตั้งใจว่าจะขายอะไร แต่ก็สังเกตอยู่ ใช้อาหารเม็ดโยนให้กินมันก็ไม่ค่อยกิน อาหารเม็ดก็ขึ้นเชื้อ

เรา พอกินบางตัวก็ตายบางตัวก็ข้างอกแขนงอกสามข้างอีกขาหนึ่งติดอยู่ในคอไม่ยอมออก และอีกปัญหาที่เจอกับการเลี้ยงก็คือมันกินกันเอง คือเรามีมือใหม่ก็เผลอพึ่งเห็นมันกินกันเอง มันกินตัวที่มีขนาดเท่ากันมันก็กลืนไม่ลง ปรากฏว่าก็ตายทั้งสองตัว ต่อมาก็ได้ลูกไก่วงจากพ่อค้าสิงห์ประมาณ 7-8 ตัวได้และก็เจอแมวกัดไป 5 ตัวก็เหลือประมาณ 3 ตัวก็มาโนหมากัดไปอีก 1 ตัว เหลือสองตัวเป็นตัวยังเหลืออยู่ปัจจุบัน ซึ่งตอนที่มันเล็กเป็นสองตัวที่ไม่ค่อยแข็งแรงด้วย ตัวหนึ่งก็ซึมเศร้าอีกตัวหนึ่งก็ขาไม่ดีตาบอด แต่ตอนนี้รู้สึกว่ามันจะดีขึ้นมาแล้ว ซึ่งก็สมบูรณ์ทั้งสองตัวแล้ว

พอเลี้ยงน้องสาวลูกนกที่เขายู่แถวฟาร์มไก่ไข่เขามีเครือข่ายที่เลี้ยงไก่พันธุ์ที่เลี้ยงไปอีกสักประมาณ เดือนสองเดือนแล้วมันจะไข่ มันเหลือจากสต็อกที่จะส่งให้บริษัท เขาก็เลยแนะนำให้ไปซื้อมา 10 ตัวก็ยังอยู่ถึงปัจจุบัน ก็ให้ไข่วันละ 3-4 ฟองได้ หลังจากซื้อไก่ไข่ 10 ตัวนี้มาพอมันไข่คือเราไม่ได้ซื้อไข่กินเลย ก็ทอดวันละ ฟองสองฟองและต้มมาอะไรประมาณนี้ บางวันได้ 7 ฟอง 8 ฟอง ต่อมาก็มีเลี้ยงกึ่งฝอย ต้นกำเนิดก็ได้มาจากฟักตอก ได้มาฟรีนี่คือความเป็นเครือข่าย ต้นทุนเรามีบ่อน้ำอยู่แล้ว ได้มาประมาณ 2-3 กิโลได้ คิดว่าพื้นที่นี้มีอาหารเยอะเพราะมันมีตอซังข้าวเพราะไถไปแล้วปลูกข้าว ก็ผลผลิตถ้าเก็บจริงๆมาแต่เช้าก็ได้เงินอยู่ประมาณเกือบ 200 บาท ตอนเย็นก็จะได้อีกประมาณ 200 กว่าบาท วันหนึ่งก็อยู่ที่ประมาณ 300 – 400 ร้อย

ปล่อยไปเดือนเดียวหลังจากนั้นเริ่มเก็บเลย คือหลังจากหนึ่งเดือนแล้วได้เก็บทุกวันเลยก็มีพักบ้างบางวัน นอกจากกึ่งฝอยแล้วก็มีปลาชิวแต่มันมาตามธรรมชาติเลยคือมันอยู่ที่นี่ตามเดิมอยู่แล้วก็ใส่ตาข่ายและเก็บขายถูกละ 20 บาท สัปดาห์หนึ่งครั้งหนึ่ง ขายเฉพาะวันอาทิตย์เพราะว่าวันอาทิตย์จะมีตลาดแถวนี้แล้วคนจะเดินผ่านสวนเพื่อไปตลาด รายได้ปลาชิวประมาณ 200 บาทต่ออาทิตย์ ทั้งขายและกินเอง ส่วนกึ่งถ้ามีคนสั่งถึงจะจับตามอเตอร์ แต่ถ้าย้ายมาอยู่ที่สวนแล้วคิดว่าจะเก็บทุกวัน แต่ตอนนี้กว่าจะทำอะไรเสร็จแล้วออกไปนั่นไปนี่บางวันก็ไม่ได้เก็บแล้วตอนเช้าก็ไม่ได้เก็บตอนเย็นก็ไม่ได้เก็บอะไรประมาณนี้

พืชหลักที่ทำเป็นข้าวทุกปี และกัณฑ์ยูคา ผักกาด พริก มะเขือ ต้นหอม ผักชี มะละกอ เห็ดฟาง เห็ดโคน จำพวกพืชผักสวนครัว ต่อไปก็คิดว่าจะลองทำก้อนเห็ดผลิตเอง จุดเริ่มต้นก็ปลูกเพื่อกิน เพราะคิดว่าเวลาเพื่อนหรือใครมาสวนเราสามารถเก็บผลผลิตมาทำกับข้าวได้สัก 5 อย่างเพื่อต้อนรับ และ 5 อย่างนี้มันใช้วัตถุดิบอะไรบ้าง เช่น พริก มะเขือ เราก็จะปลูกตามสิ่งที่เราชอบกิน สิ่งที่เราอยากจะทำกินกับเพื่อน คือเข้ามานี้ต้องเก็บทำกินเองไม่ได้เลยไม่ต้องไปซื้อที่อื่น เช่นเพื่อนถือปลาถือหมูมาสิ่งที่ต้องเอามาประกอบคืออะไรเราก็ปลูกแบบนั้น ตอนนั้นก็เพิ่งเริ่มต้นปลูกอะไรก็ยังไม่ทันได้ผลผลิตเท่าไร แต่ว่าอีกประมาณ 1 ปีก็คงจะได้เก็บหม่อนแล้ว มะนาว กล้วย จุดที่คิดว่าเป็นจุดเด่นที่จะต่อยอดในอนาคต คือ กล้วย เพราะมองเห็นทิศทางของกล้วย คิดว่าจะปลูกไม่เยอะเพราะถ้าดูแลไม่ทั่วถึงปลูกเยอะผลผลิตก็ได้ไม่เท่าคนที่ปลูกน้อยแต่ดูแลทั่วถึง เลยคิดว่าจะปลูกน้อยสักประมาณ 2-3 ไร่ แต่จะทำให้ได้ผลผลิตตลอดเพราะส่วนตัวทำแปรรูปด้วย ต่อไปในปี 61 ทางส่งเสริมเขาว่าจะของบประมาณทำโรงเรียน ทำโรงเรียนแปรรูป ทำโรงอบให้ เขาเขียนเรื่องส่งไปเรียบร้อยแล้วแหละ เงินงบประมาณก็ประมาณ 6 - 7 แสนบาท ซึ่งตอนนี้เราก็ทำแบบชาวบ้านทั่วไป กว้างตากแดดธรรมดาไม่ได้ใช้อุป

การจัดการผลผลิต

ที่แปรรูปก็คือในครัวของตัวเอง สินค้าก็คือกล้วยตากและกล้วยอบน้ำผึ้งทอดกรอบ สินค้าในอนาคตก็คิดว่าอาจจะทำให้เป็นซีโรเวส คือจะมีเปลือกกล้วยด้วยที่ออกมา อยากค้นหาว่าในเปลือกกล้วยเราคิดว่ามันต้องมีอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ เราเลยคิดอยากจะเอาเปลือกกล้วยมาทำเป็นยา มาทำเป็นเครื่องสำอางอะไรแบบนั้น ณ ตอนนี้อยู่ระหว่างการขายกล้วยตากและกล้วยอบน้ำผึ้งคือตลาดพอเพียง มมส. และก็ตามงานอีเวนท์ ตอนแรกก็เริ่มต้นจากการไปตลาดทุกวัน แต่ว่าคิดดูแล้วว่าการที่เราขายของแบบนี้แล้วเราไปขายห้าโมงถึงสองทุ่มสามทุ่มแบบนี้มันเป็นเวลาที่ยืนแล้วรายได้มันไม่คุ้มกับการเดินทาง ก็เลยหยุดเพื่อที่จะไปงานที่ได้ขายตั้งแต่เช้าถึงเย็นเลยแบบนี้จะคุ้มกว่า วันหนึ่งก็ 2,000 อย่างต่ำอะไรแบบนี้ก็จะคุ้มกับค่าเดินทาง ก็เลยเลือกไปงานอีเวนท์กับตลาดพอเพียงมากกว่า หรืองานไหนที่ขายได้ทั้งวันถึงจะไป วางเป้าหมายจากผลผลิตในเรื่องกล้วยคือ มันอาจจะทำเป็นเฟรนไชน์ได้ เพราะก่อนที่เราจะมาทำก็ได้ซื้อเฟรนไชน์เข้ามาแล้วเจอข้อจำกัดของเฟรนไชน์เขาเยอะ ก็โดนการบีบให้ซื้อเป็นชุด โดยที่กล้วยซื้อมานั้นเหลืออยู่ตั้ง 8 กิโลแต่แบ่งไม่มี แต่ถ้าเราซื้อแค่แค่แบ่งเขาก็ไม่ขาย เขาต้องขายเป็นชุด เช่น กล้วยมาพร้อมแบ่ง ก็เลยกลายเป็นถูกบีบให้หันมาทำเอง ก็เลยทำให้คิดว่าถ้าเราทำเป็นเฟรนไชน์แล้วเราจะเป็นเฟรนไชน์ที่เปิดกว้าง ลูกค้าขาดแบ่งเอาแบ่งไป ลูกค้าขาดกล้วยเอากล้วยไป คือไม่มีใครอยากทำวัตถุดิบเองหรอกถ้าเขาไม่มีพื้นที่และองค์ความรู้ ถ้าเราให้เขาได้แบบนั้นยังงั้นเขาก็ไม่หนี เหมือนเรา นี่คือการเปลี่ยนที่ทำให้เราหันมาคิดค้นสูตรเอง คือมันมีข้อจำกัดในการขายของเขา

คือเขาบังคับให้ซื้อเป็นชุด เราซื้อแบ่งเป็นอย่างสองอย่างได้ไหมก็ได้ไม่ได้ แต่อนาคตเราคิดว่าจะทำเป็นวัตถุดิบให้ลูกค้าที่จะเอาไปทำเองขายเองหน้าบ้าน ทอดขายหน้าบ้านทอดขายตามตลาดอะไรแบบนี้

ขาดกล้วยก็สั่งขาดแป้งก็สั่ง ถ้าไม่มีแพ็คเกจก็สามารถบอกเราได้ เราก็มียุติงานอย่างเช่นในเครือข่ายของเราที่จะสามารถออกแบบกล่องให้อะไรประมาณนั้น คือจะเป็นแหล่งแปรรูป เช่นอาจจะเป็นวิสาหกิจชุมชนผลิตวัตถุดิบเรื่องกล้วยอบน้ำผึ้งกล้วยตาก คือกล้วยตากนี้เราจะเอากล้วยตากไปขายเลยไม่ได้ เราต้องเอาไปแพ็คเกจก่อนมันถึงจะขายได้ใช่ไหม ก็คือถ้าคนอื่นคิดอยากเอากล้วยตากไปขายก็ซื้อเป็นกิโลจากเราไปเลยไปแพ็คเกจติดสติ๊กเกอร์ติดตราตัวเองแล้วก็ขายไป โดยที่ของของเราก็มียี่ห้อของเราที่วางตลาดอยู่แล้วด้วย แต่แยกขายเป็นวัตถุดิบก็มีอะไรแบบนี้คือสิ่งที่ผมคิดไว้ แล้วผลิตภัณฑ์ในอนาคตที่เราอยากจะทำ เราอยากจะทำเรื่องน้ำกล้วยด้วย น้ำกล้วยแบบพาสเจอร์ไรส์เป็นน้ำกล้วยที่กินได้ง่ายๆ คือเราคิดว่าการกินแบบนี้มันจะดูดซับพวกรสอาหารได้เร็วกว่าการกินแบบนี้ เช่นมันจะให้ค่าโปรตีน ให้ค่าพลังงานเยอะ มันจะสามารถนำไปใช้กับนักกีฬาได้ ก่อนไปออกกำลังกายก่อนไปพิตเนสมันจะให้พลังงานที่สูงมาก และลูกค้าอีกกลุ่มคือกลุ่มที่ทานอาหารเหลว ส่วนมากที่ตลาดมีเขาจะเอากล้วยหอมที่ไปทำน้ำ แต่ส่วนตัวเราอยากเล่นเรื่องกล้วยน้ำว่าเพราะจากที่มองดูแล้วตลาดใครก็ปลูกกล้วยนิยมปลูกกล้วยมากเลย แต่ไม่รู้ว่ามีผลผลิตที่เหลือจากการขายที่มันออกมา 100 เปอร์เซ็นต์ มันขายคงไม่ได้ถึง 70 เปอร์เซ็นต์ เหลือนั้นคุณจะไปไหนเราก็เลยคิดเรื่องการแปรรูป ตัวเองสร้างสเกลเพิ่มขึ้นมาเพื่อที่จะสามารถรองรับผลผลิตพวกนี้ในอนาคต นี่คือนั่นที่เราคิดไว้เพื่ออนาคต เราก็คิดว่าพอทำกล้วยแล้วมันออกมาค่อนข้างดี ขายได้เราก็เลยโฟกัสไปที่เรื่องกล้วยอย่างเดียว

ส่วนมาตรฐานตอนนี้ยังอยู่ในระหว่างยื่นขอ การตลาดและการขนส่งจะเป็นการขายเองส่งเอง ส่วนมากก็จะออกตามตลาดนัด ในการแปรรูปของผลิตภัณฑ์ในตอนนี้คือยังไม่มีโรงเรือน ยังไม่มีอุปกรณ์ที่จะช่วยในการแปรรูปให้ได้ปริมาณที่พอเพียง เช่น ที่ไปขายที่อุ้งปูวันแรกขายได้แค่พันกว่าบาท แทนที่เราจะขายได้ครึ่งละประมาณสามพันกว่าบาท เพราะเราขายกล้วยหมดตั้งแต่ก่อนเที่ยง ก็คือเราสามารถทำกล้วยได้แค่นั้นจริงๆเนื่องจากเราไม่มีเครื่องมือเครื่องมือ จะกลับมาเอาที่บ้านก็ไม่มี เพราะกล้วยก็ยังตากไม่ถึงระยะเวลาของมัน ถ้าไม่ถึงระยะเวลาของมันรสชาติมันจะไม่ดี ปกติจะตาก 3 วันแล้วก็นำมาอบน้ำผึ้งแล้วก็มาตากอีก ก็ประมาณ 4 วันได้ มันก็จะมีระยะเวลาเป็นข้อจำกัด และเวลาทำก็ต้องทำในจำนวนที่เยอะมันถึงจะคุ้ม พอทำเสร็จแล้วมันจะเก็บไว้ได้นานแล้วก็ขายได้ตลอด ในส่วนของกลุ่มลูกค้าที่เราวางไว้ก็คือลูกค้าทั่วไปตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่ ราคา ก็จะวางไว้กลางๆ

ข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่(YSF)จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติส่วนตัว

นายสมควร ไชยสุข ชื่อเล่น ต๊อก เกิดวันเสาร์ที่ 12 สิงหาคม พ.ศ.2521 แต่งงานมีลูกสาว 2 คน เลี้ยงลูกอยู่บ้านกับพ่อตา ที่บ้านเลขที่ 2 หมู่ 13 ตำบลหัวขวาง อำเภอกอสมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม 44140 ภรรยาทำงานอยู่ที่กรุงเทพมหานคร จะกลับมาบ้านเดือนละ 1 ครั้ง

เบอร์โทร : 061 7823 866

ไลน์ : สมควร ไชยสุข

เฟซบุ๊ก : สวนผู้หมวด อ.โกสมพิสัย จ.มหาสารคาม

ประวัติความเป็นมา

เรียนจบวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิศวกรรมโยธา จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตบางเขน จบมาทำงานด้านงานควบคุมงานก่อสร้างเป็นวิศวกรโครงการ 12 ปี มีใบประกอบวิชาชีพเลขที่ ภย. 38278 ทำงานทั้งในบริษัทผู้รับเหมา ทั้งอยู่ในกลุ่มของคอนเซิร์ท และเคยเป็นเซลเอ็นจิเนียร์ ได้ลาออกมาด้วยเหตุผลที่ว่า เบื่องาน อยากจะทำธุรกิจเป็นของตัวเอง ไม่อยากเป็นลูกจ้าง มาเริ่มต้นทำรับเหมาก่อสร้าง รับงานมีมูลค่ารวมประมาณสิบล้านบาท ทำงานผ่านไปหนึ่งปี เป็นหนี้เกือบสามล้านบาท จากที่คิดว่างานมูลค่าสิบล้านบาท อย่างน้อยน่าจะเหลือกำไรซักหนึ่งล้านบาท แต่ทำไปทำมาขาดทุนสามล้านบาท ช่วงนั้นเงินเก็บก็หมด เพื่อที่จะทำงานให้จบ เพราะถ้ารับงานกับคนรู้จัก ถ้าไม่จบชื่อเสียงก็จะเสีย ภรรยาก็ช่วยทุกอย่าง มีอะไรพอรู้ได้ก็รู้มาให้ แล้วจึงหะระหว่างรับเหมางาน ภรรยาคลอดลูกคนเล็ก เพิ่งทำรับเหมาได้ 5-6 เดือน ลูกคลอดออกมา แม่ยายก็มาเสียชีวิต พ่อแม่ตัวเองก็ไม่แข็งแรงอยู่แล้ว ไม่มีใครเลี้ยง แต่ก่อนน้องสาว เคยเลี้ยงลูกสาวคนโตให้ เขาเองก็มาท้อง น้องสาวก็ต้องไปเลี้ยงลูกตัวเอง เมื่อไม่มีใครดูแล ก็ต้องตัดสินใจเลี้ยงลูกเอง ช่วงรับเหมาแรกๆ ก็พาลูกคนเล็กไปคุมงานด้วย พาขับรถจากกรุงเทพฯ ไปชลบุรี ไปพัทยา ไปสตูล ไปถึง บางพลี คือแต่ละงานจะอยู่คนละที่ห่างกันมาก จากปัญหาดังนี้ทำให้ดูแลงานไม่ทั่วถึง ดูแลงานไม่ดี งานก็เลยออกมาไม่ดีและเสร็จไม่ทัน แต่พยายามทำงานให้จบ เมื่องานเสร็จแล้วจึงตัดสินใจหยุดงานรับเหมา เพราะว่าถ้าไม่หยุดจะเจ็บหนัก

กว่านี้ มาอยู่บ้านเฉยๆเดือนกว่าๆเกือบสองเดือน ตื่นเช้าส่งลูกคนโตไปโรงเรียน กลางวันเลี้ยงลูกคนเล็ก เวลา ลูกหลับ จึงมานั่งดูยูทูบ เกี่ยวกับการเกษตร เพราะไม่รู้จะไปทางไหนแล้ว หวังหันหน้ามาหาเกษตร เพราะได้ลง มะนาวไว้ที่บ้านจังหวัดมหาสารคาม เมื่อตอนปีพ.ศ.2555 ปลูกมะนาวไว้ประมาณ 45 ต้น เป็นมะนาวแป้น พิจิตร มีพ่อตาดูแล ตรงกลางร่องมะนาว ก็ปลูกผักขายไปด้วย คิดว่าต้นทุนที่มีอยู่แล้วก็คือมะนาวและที่ดินที่ไม่ ต้องเช่า คนช่วยก็คือพ่อตา จึงคิดว่าน่าจะเป็นทางออกที่ดีที่สุด ที่จะกลับมาทำเกษตร อีกอย่างกลับมาอยู่ ต่างจังหวัด ค่าข้าวค่าอาหารก็ประหยัดลงไปได้แน่นอน อากาศก็ดี แล้วอีกอย่างก็เป็นสิ่งที่ชอบและตั้งใจจะ กลับมาอยู่แบบนี้ แต่อาจจะได้กลับมาอยู่เร็วกว่าที่คิด ตอนออกจากการงานประจำมารับเหมาใหม่ๆ ก็คิดว่า จะ เปิดร้านทำอะไรเล็กๆน้อยๆอยู่ใกล้ๆที่บ้านพัก แต่ไม่คิดว่าจะขาดทุนมากขนาดนี้ ถือว่าเป็นความโชคดีย่าง หนึ่ง ที่ได้กลับมาทำเกษตรในช่วงที่ยังมีแรง มีความคิด

เริ่มต้นรู้จักกลุ่มรวมพลคนเกษตรอีสานกลาง จากเพื่อนในเฟซบุ๊ก ชื่อบรรจง แสนะยมูล ชวนไปร่วม ประชุมกลุ่มอยู่ที่บ้านนายสมคิด ทองกลม มีผู้เข้าร่วมประมาณ 30 คน ได้มาเจอคนที่มาจากกลุ่มของคนกล้า คีนถิ่น บางคนมาจากกลุ่มของเกษตรพอเพียง เจอคนที่อุดมการณ์เดียวกัน แนวทางเดียวกันก็เลยเริ่มมารู้จัก และสนิทสนมกันมากขึ้น

งานเกษตรประจำปีที่วิทยาลัยเกษตรจังหวัดมหาสารคาม นายบรรจง แสนะยมูล พาไปแนะนำให้รู้จัก นายปราโมทย์ วัฒนะ หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรจังหวัดมหาสารคาม พร้อมกับกลุ่มยังสมาร์ท ฟาร์มเมอร์ ที่ไปออกร้านขายสินค้าอยู่ในงาน โดยนายปราโมทย์ วัฒนะ แนะนำให้สมัครสมาชิกยังสมาร์ทฟาร์ม เมอร์ หลังจากนั้นนักข่าวลงพื้นที่สวน ถ่ายทำรายการเกี่ยวกับวิศวกรที่ทิ้งเงินเดือนสี่ห้าหมื่นออกมาทำเกษตร แต่รายละเอียดยังไม่ได้เจาะลึกอะไรมากมาย หลังจากนั้นก็ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ จังหวัดมหาสารคามตลอดมาจนถึงบัดนี้

กิจกรรมด้านการเกษตร

ขนาดพื้นที่ทั้งหมด 6 ไร่ ทำการเกษตรแบบผสมผสาน 2 ไร่ ส่วนที่เหลือทำนา ผลผลิตที่ได้ แล้วแต่ ฤดูกาล หลักๆ มีมะนาวประมาณ 100 ต้น ประกอบด้วยแป้นพิจิตร ตาฮิติ และมะนาวแป้นพื้นบ้านอยู่ปนกัน แต่ส่วนใหญ่จะเป็นแป้นพิจิตร มีหม่อนหรือมัลเบอร์รี่ 2 สายพันธุ์ ประกอบด้วย เชียงใหม่60 กับบุรีรัมย์50 รวมๆกันอยู่ประมาณ 50 ต้น ทำนาปลูกข้าวไว้กิน เลี้ยงปลาและกึ่งปล่อยในนาข้าว ซึ่งต้องเป็นนาข้าวที่ปลอด สารเท่านั้น จึงจะเลี้ยงกุ้งได้

ผลผลิตและช่องทางการจำหน่าย

ผลผลิตที่ได้จากหม่อนก็มีทั้งขายผลสดและก็แปรรูปเป็นน้ำเพื่อสุขภาพ ตอนนี้กำลังทดลองทำไวน์ ก็ยังไม่ได้เป็นผลิตภัณฑ์ออกขายตามท้องตลาด เรื่องการดูแลรักษาพืช การใส่ปุ๋ย จะเป็นหน้าที่ของพ่อตา ส่วนนายสมควร ไชยสุข จะทำหน้าที่นำผลผลิตออกตลาด และไปหาความรู้ใหม่ๆเข้ามาเสริมและช่วยในเรื่องการขยายพันธุ์ ตอนกิ่ง ขำกิ่ง ผลผลิตอย่างอื่นเป็นพืชผักตามฤดูกาล เช่น มะเขือ

รูปภาพกิจกรรม พืชในสวน

ชะอม กล้วย โดนเน้นปลูกพืชที่อยู่ได้นาน เก็บผลผลิตได้เรื่อยๆ ลงทุนปลูกครั้งเดียว จะทำให้ลดเรื่องแรงงานไปได้เยอะ เพียงแค่ดูแลเรื่องการใส่ปุ๋ย กำจัดวัชพืช ปุ๋ยที่ใช้จะเน้นอินทรีย์เท่านั้น เช่น มูลวัว มูลหมู และเศษหญ้าเศษใบไม้ ฟางข้าวที่เหลือจากน้าข้าว

รูปภาพผลสดมัลเบอร์รี่และการแปรรูปเป็นน้ำมัลเบอร์รี่เพื่อสุขภาพ

สินค้าหลัก คือ มะนาวและมัลเบอร์รี่ มะนาวสามารถเก็บได้ทั้งปี โดยเฉลี่ยประมาณวันละ 100 ลูก มัลเบอร์รี่ เก็บได้ปีละ 3-4 ครั้ง ครั้งละประมาณ 100 กิโลกรัม ในช่วงฤดูกาลทำนาข้าวก็จะมีปลาและกุ้งฝอยที่เลี้ยงในนาข้าว เป็นสินค้าออกสู่ตลาด

สถานที่จำหน่ายหลักๆก็จะเป็นตลาดในตัวอำเภอ ส่งมะนาว ส่งผักต่างๆ และก็จะมีออกงานกับเพื่อนในกลุ่มยังสามารถเมอร์(YSF)มหาสารคาม อันนี้ก็จะมิตลาดในมหาลัย์มหาสารคาม และก็ถ้ามีงานที่ไปกับเพื่อนก็จะเก็บไปขายกับเพื่อน

ออกบูทจำหน่ายผลผลิตตามตลาดและงานต่างๆ

รายได้-ค่าใช้จ่าย

รายได้หลักเป็นเงินเดือนของภรรยาเดือนละ 40,000 บาท รายได้เสริมจากการขายผลผลิตทางการเกษตร ประมาณเดือนละ 12,000 บาท รายจ่ายทั้งหมดในครอบครัว ประกอบด้วย ผ่อนบ้าน ผ่อนรถ ค่าเทอมลูก ค่านม ค่าขนม ค่าน้ำมันรถ

ปัญหาในเรื่องของการทำการเกษตร

เวลาในการดูแลสวน จัดการผลผลิตและการจัดการแปลงยังได้ไม่เต็มที่ ด้วยภาระหน้าที่ต้องเลี้ยงลูกสองคน และยังมีกิจกรรมกลุ่มเครือข่ายที่ต้องเข้าร่วม แม้ว่าแรงงานกำลังหลักจะเป็นพ่อตา แต่ก็เพียงดูแลเรื่องใส่ปุ๋ยและตัดหญ้าเท่านั้น งานซำกึ่ง ตอนกิ่งหรือขยายพันธุ์แบบจำนวนมาก ให้ตามความต้องการของตลาดยังไม่มีเวลามากพอ การแปรรูปผลผลิตยังทำได้ไม่เต็มที่ เวลาส่วนมากใช้ไปกับการเลี้ยงลูก เชื่อมโยงเครือข่ายออกตลาด ก็เลยยังไม่มีเวลาที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ ตอนนี้ก็ได้เพียงศึกษาหาความรู้ไปเรื่อยๆ

องค์ความรู้ที่สามารถถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้

ความรู้ในเรื่องของการจัดการพื้นที่การทำเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การปลูกพืชต่างชนิดร่วมกัน เป็นหลักการผสมผสานในการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ความรู้ด้านการเลี้ยงกุ้งฝอยกับปลาในนาข้าว สำหรับกุ้งฝอย ถือว่าดีมาก เพราะลงทุนน้อย แต่จับขายได้เรื่อยๆ มีกำไรที่เห็นชัดเจน

รูปภาพกุ้งฝอยในเวลากลางคืน

ความมุ่งหวังหรือเป้าหมายเกี่ยวกับการเกษตร

อยากมีรายได้เพิ่มมากขึ้นเพื่อมาช่วยภรรยาใช้หนี้สินให้หมดเร็วๆ ตอนนี้ก็พยายามพัฒนาพื้นที่ของตนเองที่มีอยู่แล้ว ให้เกิดรายได้มากที่สุด โดยยึดหลักพอเพียง เกษตรอินทรีย์เป็นหลัก และมีความมั่นใจกับอาชีพเกษตรมากขึ้นว่าจะอยู่ได้

เครือข่ายหรือหน่วยงานที่สนับสนุน

ยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรจังหวัดมหาสารคาม กลุ่มรวมพลคนเกษตรอีสานกลาง

กลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์(YSF)มหาสารคาม

ข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่(YSF)จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติส่วนตัว

นายบรรจง แสนยะมูล ชื่อเล่นจง เกิดวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ.2514 แต่งงานแล้วและมีลูกสาว 1 คน อาศัยอยู่ด้วยกันที่ไร่นาดี บ้านเลขที่ 185 หมู่ 7 บ้านหนองยาง ตำบลหัวขวาง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดมหาสารคาม 44140

เบอร์โทรศัพท์ : 086-3547883

ไลน์ : บรรจง แสนยะมูล

เฟซบุ๊ก : บรรจง แสนยะมูล

อีเมล : sandee_farm@hotmail.com

ประวัติความเป็นมา

เรียนจบปริญญาตรีรัฐศาสตรบริหารธุรกิจ จากรามคำแหง ทำงานเกี่ยวกับระบบการขนส่ง ในตำแหน่งผู้ช่วยของผู้จัดการ (Assis Manager) ของบริษัทโซนี่ ซัพพลายเชนส์ โซลูชั่น ประเทศไทย จำกัด จังหวัดชลบุรี มีรายได้ค่อนข้างสูง จนสามารถซื้อบ้านและที่ดินได้ ในขณะที่ทำงานอยู่ก็ได้ศึกษาการทำเกษตรจากปราชญ์ต่างๆ และได้ปลูกพืชผักไว้กินเองในบริเวณบ้าน อีกทั้งวันหยุดงานก็ได้เดินทางกลับบ้านภรรยาที่มหาสารคาม เพื่อปลูกไผ่และไม่ย่นต้น ในพื้นที่ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม(สปก.)ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของพ่อตา วางแผนการปลูกพืช ด้วยมีความคิดว่าจะต้องกลับมาทำอาชีพเกษตร น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เป็นตัวอย่างให้กับชาวบ้านและนำความรู้ที่มีอยู่มาพัฒนาชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีกินมีใช้อย่างพอเพียง ซึ่งด้วยความโชคไม่ดี ภรรยาประสบปัญหาด้านสุขภาพเจ็บป่วยต้องรักษาตัวอยู่นาน ด้วยความรักและเป็นห่วงภรรยาจึงพยายามดูแลอย่างใกล้ชิด ทั้งเรื่องอาหารที่กิน และการดูแลรักษา จึงตัดสินใจลาออกจากงาน เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2555 และพาภรรยากลับมารักษาตัวอยู่ที่ไร่ บ้านหนองยาง ตำบลหัวขวาง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดมหาสารคาม วันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 พร้อมกับทำเกษตรตามที่เคยตั้งใจไว้ ท่ามกลางคำครหา คำว่ากล่าวต่งานานา หาว่าเป็นคนบ้า ทั้งเงินเดือนหลายหมื่นบาทต่อเดือนมาทำอะไรทำสวน ปลูกไผ่ ปลูกผัก ปลูกต้นไม้ไว้ในถิ่นทุรกันดาร และหน้าแล้งยังแห้งแล้งมากๆ

รูปภาพชาวบ้านเข้าร่วมอบรมเกษตรทฤษฎีใหม่ที่ไร่แสนดี

ซึ่งด้วยมุ่งมั่นตั้งใจ อีกทั้งความรู้ที่ได้ศึกษาเรียนรู้จากผู้รู้ต่างๆ และประสบการณ์จากการทำงาน เป็นผู้บริหารระดับสูงในบริษัทนั้น ถูกนำมาใช้เพื่อพัฒนาชุมชน ทำให้เป็นที่ยอมรับจากชาวบ้าน บุคคลรอบข้าง ด้วยระยะเวลาเพียง 5 ปีเศษ อีกทั้งหน่วยงานรัฐ มองเห็นถึงศักยภาพความเป็นผู้นำของนายบรรจง แสนยะมูล ได้เข้ามาร่วมสนับสนุนช่วยเหลือในด้านต่างๆ อย่างมากมาย ภายใต้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวหนองยาง ตำบลหัวขวาง อำเภอกอสุ่มพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรมด้านการเกษตร

แนวทางเกษตรพอเพียง เน้นให้มีอยู่มีกินเหลือก็ขาย เน้นแนวเกษตรอินทรีย์ ทุกอย่างที่เกิดขึ้นออกมา ต้องปลอดภัยไร้สารพิษพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 10 ไร่ ปลูกข้าวหลากหลายสายพันธุ์ เช่น ข้าวเหนียวดำ ไรซ์เบอร์รี่ หับทิมชุมแพ มะลิหอมใบเตย ข้าวลิ้มผิว ปลูกกล้วยน้ำว้า ปลูกไผ่เป็นหลัก มะนาว ปลูกมะละกอ มะม่วง ข่า กระเจี๊ยบ ผักเชียงดา ด้านปศุสัตว์มีไก่บ้าน นกกระทา ไก่วง ห่านกระทา ไก่วง ห่าน

หลักการและเหตุผลในสิ่งที่เลือกทำ

1. ไผ่ อยากให้พื้นที่ในสวนเป็นสีเขียว ซึ่งไผ่ก็โตไว มหาสารคามไม่มีภูเขา จึงไม่มีไผ่ป่าบริเวณ ทั้งที่เป็นอาหารหลักของคนอีสาน จึงมองเห็นโอกาสในจุดนี้ จึงเริ่มปลูกไผ่ ปลูกก็ง่าย ทนแล้ง สามารถใช้ประโยชน์ได้ทุกส่วน ตลาดต้องการ สามารถแปรรูปได้

2. กล้วย ปลูกง่าย หาพันธุ์ง่าย ทนแล้ง สามารถใช้ประโยชน์ได้ ตลาดมีความต้องการสูง แปรรูปได้หลากหลาย

ทุกส่วน

ผลผลิตและการจำหน่าย

ผลผลิตที่ได้มีทั้งขายผลสดและนำมาแปรรูป แต่ส่วนใหญ่จะนำมาแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าก่อนแล้วจึงขาย เช่น น้ำกระเจียบ น้ำมะนาว ข้าวเหนียวดำสังขยา ไข่นกกระทาต้มสุก ชูบและแกงหน่อไม้ กล้วยตาก ข้าวกล้องบรรจุถุงสุญญากาศ และยังขายพันธุ์ข้าวอีกด้วย

การจำหน่ายผลผลิต จะไปขายเองตามงานต่างๆ และตลาดหน้าสหกรณ์การเกษตร งานจังหวัดเคลื่อนที่ บูทขายของร่วมกับหน่วยงานต่างๆ

รายได้ – รายจ่าย

รายได้เฉลี่ยปัจจุบันปีล่าสุด 1,000,000 บาท/ปี รายได้หลักมาจากจำหน่ายพันธุ์ไม้ 30% ข้าว 30% ที่เหลือก็จะเป็นมะนาว กล้วย ไข่นกกระทา รายได้เสริม จากค่าวิทยากร แหล่งที่มาของรายได้อื่น เช่น ค่าเช่าบ้านเดือนละ 4,500 บาท ผลผลิตยางพาราเดือนละ 10,000 บาทรายจ่ายและภาระที่ต้องรับผิดชอบ ค่าเล่าเรียนบุตรและการลงทุนด้านการเกษตรเฉลี่ยเดือนละ 60,000 บาท

องค์ความรู้ที่สามารถที่จะถ่ายทอดให้กับคนอื่นได้

การปลูกไม้ การขยายพันธุ์ไม้ การเก็บน้ำไม้ Kaizen(ไคเซ็น)

ปัญหาที่ประสบ ขาดน้ำที่มีคุณภาพ เนื่องจากน้ำบาดาลเค็ม ขาดเครื่องจักรในการผลิต

ความคาดหวังหรือเป้าหมาย

เป้าหมายสูงสุด คือ ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดี มีอาหารที่ดีกิน สุขภาพแข็งแรง ลดต้นทุนการทำเกษตร หมดหนี้หมดสิน โดยการลงมือปลูก สร้างไร่นาสวนผสมและทำการเกษตรให้ชาวบ้านได้เห็นเป็นตัวอย่าง ต้องการสร้างชุมชนให้มั่งคั่งมีกิน เพื่อสุขภาพของเราเอง สร้างรากฐานความแข็งแกร่งด้วยการเน้นการปลูกพืชผสมผสาน สร้างรายได้ทุกวัน

มีความมั่นใจในการมาทำอาชีพเกษตร เพราะมีการศึกษาเรียนรู้และวางแผนชีวิตก่อนมาทำการเกษตร โดยเดินตามรอยแนวทางเกษตรการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ถูกคิดค้นขึ้นโดยใช้แนวคิดแห่งการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและการบริหารงานในการทำการเกษตร ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มหาราช รัชกาลที่ 9 แห่งราชวงศ์จักรี ของประเทศไทย ได้ทรง พระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อแก้ไข ปัญหาการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรได้มีชีวิตอยู่โดยหลุดพ้นบ่วงแห่งความยากจน

เครือข่ายหรือหน่วยงานที่ช่วยเหลือสนับสนุน

กลุ่มเกษตรพอเพียง กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ กลุ่มเกษตรอีสานกลาง กลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม(ส.ป.ก.) กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรจังหวัดมหาสารคาม

รูปภาพกลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์มหาสารคาม
ร่วมกันออกบูธจำหน่ายสินค้า

รูปภาพเจ้าหน้าที่ สปก. มหาสารคาม
จัดเวทีประชาคมร่วมกับชาวบ้าน
ในโครงการทำมาตรฐานระบบ Gap

ข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่(YSF)จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติส่วนตัว

นางสาวเสาวลักษณ์ สาบุตร ชื่อเล่นตีดี้ เกิดวัน
จันทร์ที่ 28 มีนาคม พ.ศ.2531สถานภาพโสด อาศัยอยู่
บ้านเลขที่ 81 หมู่ที่ 8 บ้านหัวขัว ตำบลแก้งแก อำเภอกอสุม
พิสัย จังหวัดมหาสารคาม 44140

เบอร์โทรศัพท์ : 096-7989235

ไลน์ : Tiddi strawberry

เฟซบุ๊ก : สตรอเบอร์รี่อีสาน

เพจ : ไร่สตรอเบอร์รี่เรือนบัวหลวง

อีเมล : tiddi.old@gmail.com

ประวัติความเป็นมา

จบการศึกษาปริญญาตรี สาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งตอนนี้นำกำลังศึกษาในระดับชั้นปริญญาโท
ใกล้จะจบแล้ว หลังจากเรียนจบปริญญาตรีได้ไปทำงานอยู่ต่างจังหวัด แต่ด้วยความจำเป็นต้องกลับมาดูแลแม่
และเริ่มทำเกษตรโดยเลือกปลูกสตรอเบอร์รี่เป็นหลัก เหตุผลเพราะสตรอเบอร์รี่ เป็นพืชที่แปลกใหม่สำหรับภาค
อีสาน คิดว่าเมื่อมาทำเกษตรเกี่ยวกับสตรอเบอร์รี่ น่าจะทำให้เป็นจุดสนใจได้ และเสริมด้วยพืชผักสวนครัว
ปลูกผสมผสานกันไป แบบอินทรีย์เสริมเคมี และยังเน้นปลูกกล้วย เนื่องจากเป็นพืชที่ปลูกง่าย ดูแลง่ายให้
ผลผลิตจำนวนมาก และมีราคาสูง ตลาดมีความต้องการสูง โดยมีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 5 ไร่ เป็นสตร
อเบอร์รี่ 2 ไร่ กล้วย 3 ไร่ ไม้ยืนต้น เช่น มะม่วง 20 ต้น กล้วย 150 ต้น ทุเรียน
10 ต้น มังคุด 5 ต้น ยางนา 50 ต้น ไม้ 10ต้น มะลอบอร์รี่
และพืชผักสวนครัวตามฤดูกาล

ผลผลิตและการจำหน่าย

การปลูกต้นสตรอเบอร์รี่ จะเน้นขายเป็นต้นพันธุ์ ราคาต้น ละ 10-100
บาท ตามขนาดและอายุของต้น สตรอเบอร์รี่จะเริ่มมีผลออกในช่วงฤดูหนาว และได้
ขายช่วงเดือนกุมภาพันธ์-เมษายนเท่านั้น ราคาผลสดสตรอเบอร์รี่ กิโลกรัมละ 400
บาท กลุ่มลูกค้าจะเป็นวัยทำงาน ในเขตจังหวัดมหาสารคาม และคนที่สัญจรไป

มาผ่านไร่ที่อยู่ติดกับถนนสายหลัก
มหาสารคาม-โกสุมพิสัย โดยการ
จำหน่ายพันธุ์สตรอเบอร์รี่จะ ขายปลีกเอง
พร้อมกับการปลูกและดูแล ขายทั้งที่
ไร่และทางออนไลน์ ทางเฟซบุ๊ก โดย
จัดส่งทางไปรษณีย์ทั่วประเทศ

นอกฤดูกาลทำสตรอเบอร์รี่ ก็ปลูก

ประวัติส่วนตัว

นายไพบูลย์ รัฐปัตย์ ชื่อเล่นมี เกิดวันพุธที่ 22 มิถุนายน พ.ศ.2526
สถานภาพแต่งงานมีบุตรชาย 1 คน อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 119 หมู่ที่ 10
บ้านพงโพด ตำบลหนองสิม อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม 44130
พื้นที่ทำเกษตร 8 ไร่ อยู่บ้านเลขที่ 172 หมู่ที่ 5 ตำบลหนองสิม
อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม 44130

เบอร์โทร : 085-2742779

ไลน์ : ไพบูลย์พันธุ์ไม้

เฟซบุ๊ก : ไพบูลย์พันธุ์ไม้

ประวัติความเป็นมา

จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม และจบสาขาวิชารัฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยแม่โจ้

จุดเริ่มต้นในการทำเกษตร หลังจากเรียนจบได้ทำงานโรงงาน ต้องเดินทางในแต่ละวัน 400-500 กิโลเมตร ได้มีโอกาสได้เห็นหลายๆพื้นที่ทำการเกษตร จึงมีแนวคิดอยากทำบ้าง โดยมาปรับใช้ให้เข้ากับพื้นที่ เริ่มต้นด้วยการปลูกมะนาวประมาณ 200 ต้น โดยเริ่มจากเงินทุนจากการลาออกจากบริษัทไทยฮอนด้า เพราะหมดสัญญาการจ้างงานด้วย จำนวน 60,000 บาท ทำเกษตรได้ประมาณ 1 เดือน เงินทุนก็หมด จากปกติที่มีรายได้ก็ไม่มี ซึ่งมีรายจ่ายทุกวัน จึงได้เริ่มศึกษาและเข้าใจว่า ในความจริงการเริ่มต้นทำเกษตรไม่ใช่เอาเงินมาลงทุน แต่ต้องเริ่มจากใจรัก และมีรายได้จากส่วนอื่นมาลงทุนปูพื้นฐานไว้ก่อนในสวน จนกระทั่งมีผลผลิตที่สามารถเก็บเกี่ยวได้ก่อน จึงลาออกจากงานประจำ โดยที่เราไม่จำเป็นต้องลงทุนที่เยอะ ให้ใช้เวลาว่างไม่ก็ชั่วโมง เริ่มจากการวางระบบน้ำ เจาะบาดาล เพราะน้ำเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการทำเกษตร

ตัดสินใจเข้าทำงานในบริษัทดับเบิลเออีก 2 ปี ก็รู้สึกเหนื่อยมาก แต่ได้ค่าตอบแทนนิดเดียว ก็เลยกลับมาดูสวนว่าพร้อมรึยัง เพราะในระหว่างที่ทำงานได้มีการปลูกพืชไว้บ้างแล้ว แบบผสมผสาน เก็บเงินซื้อต้นไม้มาปลูกไว้ก่อนล่วงหน้า 2 ปี มีการวางแผนการปลูกในแต่ละเดือน ซึ่งจากมะนาวที่ปลูกไว้ 200 ต้น ได้เก็บผลผลิต ก็เลยลาออกจากงาน กลับมาทำสวนได้ประมาณ 6 เดือน และมีแนวคิดว่าจะทำอย่างไรถึงจะมีรายได้ทุกวันโดยไม่ต้องหวังพึ่งแต่มะนาว ฝรั่ง จึงได้มีการศึกษาการขยายพันธุ์ และเริ่มจากการตอนกิ่งมะนาวแป้นพิจิตร และแป้นรำไพ และขายในราคา 150 บาท/กิ่ง และเกิดความคิดว่าการขายผลผลิตมะนาวปีหนึ่งๆจะขายได้แค่ 2 ครั้ง แต่การขายกิ่งมะนาวหรือกิ่งพันธุ์จะขายได้ตลอดทั้งปี จากการทำกิ่งพันธุ์มะนาวก็เริ่มขายเป็นกิ่งฝรั่ง มะม่วง จนกระทั่งมีกิ่งพันธุ์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จึงได้ศึกษาเรื่องการตลาด ว่าการขายกิ่งพันธุ์มีค่าใช้จ่ายอย่างไรบ้าง และได้เริ่มศึกษาการขายต้นพันธุ์ไม้ การออกบูทต่างๆ และเริ่มรับกิ่งพันธุ์มาขายโดยศึกษาว่าแต่ละพื้นที่เหมาะสมกับการปลูกพืชชนิดใด พอคำนวณแล้วเหลือกำไรไม่กี่บาท จึงมีแนวความคิดว่า ทำไมเราไม่ทำเอง จากนั้นก็เลยเอาต้นพันธุ์ไม้มาปลูกเอง และเริ่มหาความรู้เกี่ยวกับการขยายพันธุ์ ซึ่งการขยายพันธุ์มีตั้งแต่ การเพาะเมล็ด ตอน ทาบกิ่ง เสียบยอด ติดตา ผ่าตา โดยมีการลองผิดลองถูกอยู่เนืองๆ โดยไปศึกษา

จากร้านที่รับกิ่งพันธุ์มาในครั้งแรกๆ และมีการเปลี่ยนไปเรื่อยๆ ตามร้านที่ไปรับกิ่งพันธุ์มา ประมาณ 7-8 คน แล้วจึงได้รวบรวมเอาความรู้ที่ได้มาทั้งหมดคิดหาวิธีที่จะทำให้ได้ผลเร็วที่สุด จนได้มีร้านขายพันธุ์ไม้เป็นของตัวเอง และมีต้นพันธุ์ไม้อยู่ในสวนของตัวเองด้วย

รูปร้านไพบูลย์พันธุ์ไม้ พืช ผล

กิจกรรมด้านการเกษตร

สวนผสมผสานขนาดพื้นที่ 8 ไร่ ปลุกพืชสมุนไพร มะนาว กล้วยน้ำหว่า กล้วยหอมทอง แก้วมังกร ฝรั่งกิมจู ละมุด มะขามเทศ ข่าแดง ตะไคร้หอม ตะไคร้กาบขาว ทุเรียน มังคุด มะพร้าว ปลุกผักสวนครัวไว้กินเอง ปลุกมะม่วงไว้ทำกิ่งพันธุ์ ต้นพันธุ์ไม้อื่นๆ เพื่อเน้นเอาไว้อขายพันธุ์ ยังไม่มีการแปรรูปผลผลิต มีบ่อน้ำใหญ่ 2 งาน เลี้ยงปลาตก บ่อเล็ก 1 งาน เลี้ยงปลาหมอชุมพร ปลาสลิด เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่บ้าน และไก่พันธุ์ไข่

ปลาดุก 4-6 เดือน จำนวน 10- 12 ตัว /กิโลกรัม ราคาขาย กิโลกรัมละ 80 บาท ปลาดุกใหญ่ (ขนาดเท่าขา ตัวละ 5-6 กิโลกรัม) ขาย กิโลกรัมละ 120 บาท เขาจะนำไปแปรรูป นึ่งหรือทำยำปลาดุกฟู ขายตามตลาดนัด จะมีทุกวันอังคารและวันพฤหัสบดี

แหล่งศึกษาหาความรู้

ความรู้ทางการเกษตรมีการปลูกฝังตั้งแต่เด็ก ความรู้และเทคนิคได้มาจากคู่ค้าและการลงมือทำเอง และศึกษาจากผู้รู้ โดยไม่เน้นจากหนังสือหรือตำราวิชาการ เราจะได้แค่วิชาการแต่ไม่ได้เทคนิค และมีการศึกษาแนวโน้มของตลาดว่าพืชตัวไหนจะเป็นที่ต้องการ โดยศึกษาจากร้านคู่ค้าที่รับกิ่งพันธุ์มา

รูปภาพผลผลิตด้านพืชในสวน

การตลาด ช่องทางการจำหน่าย และรายได้

เน้นการขายพันธุ์ทั้งตอนกิ่ง เสียบกิ่ง ตัดตา เพาะเมล็ด ขำ มากกว่า 100 ชนิด พืชที่ขายดี ได้แก่ แก้ว กล้วย มะม่วง มะพร้าว ส่วนพืชบางชนิดต้องรับซื้อกิ่งพันธุ์มาจากที่อื่น เช่น ทุเรียน มังคุด ลองกอง ซึ่งในอนาคตจะทำเอง เพราะได้ปลูกลงพันธุ์ไว้แล้ว ส่วนใหญ่จะตอน ตัดตา เสียบยอด ไม่เน้นการชำกิ่ง เนื่องจากไม่มีรากแก้วทำให้ต้นพืชไม่แข็งแรง อายุไม่นานก็จะตายได้ การจำหน่ายมีขายทั้งที่หน้าร้านตัวเอง ตั้งอยู่บ้านพงโพด ตำบลหนองสิม อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ถ.แจ้งสนิท เส้นทางหมายเลข 23 กิโลเมตรที่ 39 เส้นทางบรบือ-บ้านไผ่ ขายส่งให้ร้านต้นไม้ทั่วไป องค์กร หน่วยงานต่างๆ และเกษตรกร ในเครือข่าย ทั้งปลีกและส่ง และขายทางเน็ต เช่น เฟซบุ๊ก กลุ่มไลน์ ออกงานตามงานอำเภอและงานจังหวัด การจัดส่งสินค้าส่วนมากลูกค้าจะมารับเองที่ร้าน ซึ่งจะมีรายได้เฉลี่ยเดือนละประมาณ 14,000-20,000 บาท หลังจากหัก

ค่าใช้จ่ายทุกอย่างแล้ว จะเหลือเงินเก็บประมาณเดือนละ 3,000-4,000 บาท เทคนิคการขายต้นไม้ พันธุ์พืช คือให้องค์ความรู้เรื่องการปลูก และมีการชักชวนให้เข้าไปดูงานที่สวน

แนวความคิดในการทำเกษตร

ทำด้วยใจรัก เป็นแบบอินทรีย์ชีวภาพใช้ปุ๋ยหมักที่ทำเอง ทำสวนกระแสที่รัฐสนับสนุน แต่ให้อยู่ในกระแสที่จะเติบโตได้

ทำต้นพันธุ์จำหน่ายเพื่อให้มีรายได้ทุกวัน โดยจะเน้นความซื่อสัตย์ ขายพืชพันธุ์ที่ตรงกับสายพันธุ์ ซึ่งพันธุ์ไม้ที่ขายในร้านส่วนใหญ่จะเป็นพืชที่ปลูกเองแล้วในสวน ซึ่งทางร้านจะมีการรับประกันในสายพันธุ์และความแข็งแรง

จุดมุ่งหวังหรือเป้าหมายในการทำเกษตร

คือศึกษาให้มีความรู้จริงๆด้านพืช และมีเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือ มีรายได้ให้ถึงปีละ 5,000,000 บาท

ปัญหา/อุปสรรคในการทำเกษตร

ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในหน้าแล้ง ขาดเงินทุนที่ทำระบบน้ำ ซึ่งตอนนี้ระบบน้ำมีความสมบูรณ์อยู่ที่ 60 เปอร์เซ็นต์

เครือข่าย

ยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์(YSF)มหาสารคาม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม(สปก.) วิสาหกิจชุมชนคนมหาสารคาม และกลุ่มซื้อขายผลผลิตทางการเกษตรจังหวัดมหาสารคาม

รูปภาพกลุ่มเครือข่ายยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์(YSF)จังหวัดมหาสารคาม

ข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่(YSF)จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติส่วนตัว

นายสมโภชน์ สีกาลกุล ชื่อเล่นอาหลง สถานะโสด
เกิดวันเสาร์ที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2530 อาศัยอยู่กับครอบครัว
บ้านเลขที่ 53 หมู่ 5 ตำบลวังไชย อ.บรบือ จ.มหาสารคาม
44130

เบอร์โทร : 098-2317800

ไลน์ : ผมจะเป็น คนดี

เฟซบุ๊ก : ผมจะเป็น คนดี

ประวัติความเป็นมา

จบการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี สาขาไฟฟ้าอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปัจจุบันทำงานประจำที่บริษัท ทีโอที จำกัด(มหาชน) จังหวัดมหาสารคาม เนื่องจากครอบครัวมีอาชีพเกษตรกรรม เป็นอาชีพหลักของครอบครัว คือ ปลูกอ้อย ปลูกมัน ปลูกข้าวกินปีต่อปี แต่เมื่อมาเจอปัญหาราคาพืชผล ซึ่งคนอื่นเป็นคนกำหนดราคา ปลูกอ้อย ปลูกมันสำหรับปลูกถึงราคาตกต่ำก็ต้องขาย สุดท้ายถึงเราจะทำผลผลิตออกมาได้ โดยที่คนอื่นเป็นคนกำหนดราคาให้ ถ้าปีไหนราคาดีก็ไม่ขาดทุน ยังพอลืมตาอ้าปากได้อยู่ แต่ถ้าปีไหนราคาผลผลิตแย่งก็ขาดทุน เจ็บตัว คิดหนักเป็นเรื่องธรรมดา มันจึงเป็นเหตุผลที่เราต้องค้นคว้า ว่าเราต้องทำอะไร ให้เรามีรายรับทุกวัน ให้มันมีรายรับมากขึ้น ในขณะที่รายจ่ายเท่าเดิมและลดลง เป็นเหตุผลที่ซอร์ที่สุดในการทำเกษตร แล้วพืชแต่ละชนิดที่เลือกทำ พืชแต่ละอย่างจะให้อายุการใช้งานที่ไม่เท่ากัน อย่างกล้วยจะเริ่มเร็วหน่อย 4 เดือน ก็ขาดทุน ขาดทุนหน่อย ไร่ปลูกครั้งเดียวให้ผลผลิตอีก 20-30 ปี ขายหน่อ ขายเง้า ขายลำ ขายพันธุ์ มะม่วง เน้นปลูกให้หลากหลายสายพันธุ์ เพื่อทำกิ่งพันธุ์ ขายกิ่งตอน มะนาวตามกระแสเพื่อขายกิ่งตอน 20-30 บาทก็ยังดีกว่าขายผล แต่ถ้าปีไหนมะนาวแพงก็ขายผล ก็ขายได้ถือว่าไม่ขาดทุน เพราะพืชแต่ละตัวให้ผลผลิตที่ต่างกัน เช่น กล้วยก็เริ่มให้ผลผลิตที่ 8 เดือน เพกาเตี้ยประมาณ 6 เดือนก็เริ่มติดฝัก ไร่ก็ขาดทุนไปได้เรื่อยๆ กล้วยปลูกหนึ่งครั้ง อีก 4-5 ปีข้างหน้าเราก็ยังขายได้อยู่ ขายปลี ขายผล ขายหน่อ นี่คือเหตุผลที่ต้องเลือกทำเกษตรเราจะได้มีเงินหมุนเวียนอยู่เรื่อยๆ

กิจกรรมด้านการเกษตร

พื้นที่ทำเกษตร 11 ไร่ ทำแบบไร่สวนผสม ปลูกผสมผสานกันไปส่วนมากเน้นปลูกพืชเพื่อที่จะเอาไว้เป็นต้นพันธุ์ขาย สำหรับตอนกิ่ง เสียบยอด หรือคัดหน่อ เพื่อขาย เช่น กล้วย มะนาว มะม่วง หลากหลายสายพันธุ์ อีกทั้งยังมีไผ่บงหวาน ไผ่เลี้ยง แล้วก็จะเป็นประเภทไม้ยืนต้นปลูกแซมให้มันเป็นแนวกันลม จริงๆอยากทำให้เป็นอินทรีย์ มีกล้วย มะนาว ผักหวานป่า เพกาเตี้ย มะม่วงหลากหลายสายพันธุ์ ลิ้นจี่ ลำไย ทุเรียน

เงาะ กล้วย ไร่ มะพร้าว ตะไคร้ ข่า พืชพื้นบ้านทั่วไป

เนื่องจากดินมีธาตุอาหารน้อยจึงต้องเสริมด้วยปุ๋ยเคมีบ้างเล็กน้อย ซึ่งตอนนี้การแปรรูปผลผลิตยังไม่มี

ซึ่งตอนนี้ก็สามารถตองกิ่งได้ก็มีมะนาว เพกาเตี้ย โดยเอารากมาชำได้แล้ว กล้วยน้ำว่าปากช่อง น้ำว่ากาบขาว น้ำว่าพระเทพ กล้วยหอมทอง ปลุกไว้ขายหน่อ ไข่บงหวานเริ่มขายเง้าได้แล้ว

รูปภาพแปลงเกษตร ที่มีสภาพดินทราย ธาตุอาหารน้อย

รูปแบบ ช่องทางการตลาด

ตอนนี้ขายต้นพันธุ์ กิ่งพันธุ์ มีทั้งขายปลีกและส่ง ขายทางอินเทอร์เน็ต เฟซบุ๊ก ไลน์ และยัง ส่งตามร้านต้นไม้ ซึ่งตอนนี้ส่งประเภทพันธุ์ไม้ที่ร้านพันธุ์ทวีมอลล์ ม.ขอนแก่น ตั้งอยู่ถนนเส้นขอนแก่น-เชียงยืน มีหน้าร้านอยู่ที่บ้าน โดยส่วนมากลูกค้าจะมาเอาที่บ้าน แต่ถ้าสั่งปริมาณเยอะหรือที่เราสามารถไปส่งได้ไม่ไกลมากก็จะไปส่งให้ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วลูกค้าจะมารับที่บ้าน

รายได้ ค่าใช้จ่าย

รายได้ จะมีอยู่ 2 ช่องทาง คือทำงานประจำเดือนละ 9,000 บาท เป็นลูกจ้างของบริษัททีโอที และจากการขายพันธุ์ไม้ ไม้ยืนต้น ไม้ผลก็จะมีเกือบทุกสายพันธุ์ แต่ยังไม่ไม้ดอก ไม้ประดับ เฉลี่ยวันละ 300 บาท

รายจ่าย ต่อเดือนจ่ายเยอะมาก ดังนี้ ค่าน้ำค่าไฟ ค่าน้ำมัน ค่าแรงงาน ค่าจ้างคนงานมาช่วยงาน ค่าต้นพันธุ์ เบ็ดเสร็จ เดือนละ 14,000 -15,000 บาทโดยประมาณ

งานประจำเป็นรายได้หลัก

ขายพันธุ์ไม้เป็นรายได้เสริม

แหล่งที่มาขององค์ความรู้

ความรู้หลักๆจากพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย พี่น้อง และชาวบ้าน ที่เขาเคยทำมาก่อน อันนี้เป็นความรู้เน้นๆ ร่องลงมาจากอินเทอร์เน็ตนี่ง่ายสุด ดูจาก YouTube อ่านหนังสือบ้าง แนวคิดในการเลี้ยงสัตว์

ไก่บ้าน : ตั้งเป้าหลักๆไว้อย่างน้อยต้องมีกินวันละ 1 ตัว ซึ่ง 1 ปีมี 365 วัน เราก็เลี้ยงให้ได้ 365 ตัว เราก็จะมีไก่กินวันละ 1 ตัว โดยที่เราสามารถสามารถลดค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหารไปได้เยอะเลยต่อปี ถ้าเราเลี้ยงไก่ขายกิโลละ 80 บาทหรือขายเป็นตัว ราคาตัวละ 100 บาท ขายแค่วันละ 1 ตัว ปีหนึ่งจะมีรายได้กว่า 30,000 บาท

กบ : เลี้ยงไว้ทำอาหารเวลาที่เปื้อไก่

ปลา : เลี้ยงไว้กินเวลาเปื้อไก่ เปื้อกบ

ทุกอย่างมันสมดุลกัน พี่ผักสวนครัวเป็นเรื่องปกติที่ทุกบ้านควรมี เพราะเราต้องเก็บมาประกอบอาหารกินทุกวัน เช่น พริก มะเขือ ข่า ตะไคร้ ดอกแค พี่ชตระกูลไม้เลื้อย ที่เอาไว้ลวกยอดอ่อนกินเราต้องหมุนเวียนเก็บกิน โดยที่เราแทบจะไม่ได้ใช้เงินอะไรเลยกับการกิน แต่เราจะไปเสียเงินกับอย่างอื่น ค่าโทรศัพท์ ค่าอินเทอร์เน็ต ค่าน้ำมันรถ ซึ่งเราหาเงินมาใช้จ่ายกับของพวกนี้ แต่ส่วนเรื่องอาหารการกิน จริงๆเราไม่จำเป็นต้องเสียเงินซื้อกินด้วยซ้ำ เพราะเราเลี้ยงและปลูกเองได้

ปัญหาในการทำเกษตร

ปัญหาใหญ่หลวงของคนทำเกษตร คือ องค์กรความรู้ไม่เต็มร้อย แต่ยังโชคดีที่มีอินเทอร์เน็ตที่เราสามารถเรียนรู้เพิ่มเติมได้ อีกประเด็นหนึ่ง คือ พื้นที่ทำนาเป็นนาดอนช่วงเวลาหน้าแล้ง ดินจะกลายเป็นทรายล้วน พอถึงหน้าฝน ทรายจะอมน้ำมาก เวลาน้ำมา คันนาจะขาด หน้าดินยังไม่สมบูรณ์ขาดแร่ธาตุ ปุ๋ย อินทรีย์วัตถุ ตอนนี้เริ่มบำรุงดิน ด้วยการปลูกต้นไม้ให้ต้นไม้โตไปพร้อมๆกับการปรับปรุงดิน

ปัญหานาดอน หน้าฝนคั้นนาจะขาด ธาตุอาหารมีน้อย

เป้าหมายในการทำเกษตร

อยู่ได้โดยที่ไม่จำเป็นต้องซื้ออาหารกิน และสามารถผลิตอาหารออกจำหน่ายให้คนรอบข้างๆได้ สามารถชักชวนให้ชาวบ้าน คนบ้านใกล้เคียง หรือผู้ที่สนใจ เข้ามามีส่วนร่วมในการทำเกษตร ถ้าเขาสนใจ อยากปลูกกล้วย มะนาว ฝรั่ง มะม่วง ให้เขาปลูกคนละอย่าง คนละอย่าง คนละชนิด แล้วก็มารวมตัวกันผลิตสินค้าออกมา โดยที่เราจะเป็นตัวแทนจำหน่าย ซึ่งจะมีหน้าร้านอยู่ที่หน้าบ้าน ถ้าคนที่ปลูกมะกรูดเยอะ ก็ตองกิ่งมะกรูดมา คนที่ปลูกมะม่วงเยอะก็ตองกิ่งมะม่วงมาขายให้หน่อย รวบรวมชาวบ้านเพื่อให้เขาทำผลผลิตให้ โดยมีเราเป็นตัวกลางจำหน่าย ที่จริงเป้าหมายอยากทำหมู่บ้านให้เป็นแหล่งผลิตพันธุ์พืชส่ง ตอนเริ่มมีสมาชิกเข้ามา อยากปลูกนั้น อยากปลูกนี้ แต่ขอให้เราประกันราคาให้ ซึ่งก็ได้ให้คำแนะนำไปว่า ถ้าปลูกกล้วย ให้เราจะได้ราคาเท่านี้ ถ้ารับได้ก็ปลูก หรือถ้าปลูกแล้วขายที่อื่นให้ราคาดีกว่าจะขายให้คนอื่นก็ได้ หรือจะขายให้เราก็ได้ ไม่ว่ากัน อย่างน้อยเราก็เป็นคนนำร่องเป็นคนพาเขาทำจุดนั้นจะทำให้เรามีความสุขมากกว่า

ศักยภาพในด้านการผลิต

การผลิตพันธุ์พืชความจริงต้องใช้แรงงานค่อนข้างเยอะ แต่ผมใช้วิธีจ้างเพื่อนบ้าน เป็นคนทำให้ เขาจะได้มีอาชีพเสริม มีรายได้เสริม ให้เขา มองช่องทางในการทำเงิน วางจากงานประจำจึงมาทำ จึงไม่สามารถที่จะบอกได้ว่ามีกำลังการผลิตเท่าไร เรียกว่าตามสะดวก

หน่วยงานหรือเครือข่าย : ยังสมาร์ฟาร์มเมอร์กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรจังหวัดมหาสารคาม

ข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่(YSF)จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติส่วนตัว

นายสิริภพ เสริมสาย เกิดวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ.2527
แต่งงานและมีบุตรแล้ว 1 คน อาศัย อยู่กับครอบครัวพ่อแม่
บ้านเลขที่ 43 หมู่ 10 บ.พงสว่าง ต.หนองสิม อ.บรบือ จ.
มหาสารคาม

พื้นที่ทำเกษตรรวม 47 ไร่ ชื่อสวนอุบลรัตน์ อยู่บ้านเลขที่
89 หมู่ 10 บ.พงสว่าง ต.หนองสิม อ.บรบือ จ.มหาสารคาม

เบอร์โทร : 0849345779

ไลน์ : 0807404643(ชญาดา)

เฟซบุ๊ก : สิริภพ เสริมสาย

ประวัติความเป็นมา

เรียนจบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)
วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น เป็น
ทหารเกณฑ์ 1 ปี และได้ไปทำงานโรงงานที่สมุทรปราการ ในตำแหน่งช่างเทคนิค แต่ด้วยเป็นวัยรุ่นที่ยังไม่รู้จัก
เก็บเงิน ทำงานได้ก็มีแต่เที่ยวเตร่กินเหล้า ลุงที่ทำงานอยู่ที่มหาลัสมหาสารคาม จึงชักชวนให้กลับมาทำงานด้วย
เมื่อปีพ.ศ. 2552 จึงลาออกจากงานมา เมื่อกลับมาบ้านยังต้องรอตำแหน่งงานว่าง จึงมาทำงานช่วยพ่อแม่ทำ
เกษตรอยู่พักหนึ่ง แล้วก็ไปทำงานที่มหาลัสมหาสารคาม จากนั้นก็มาทำอยู่ที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัด
มหาสารคาม ได้แต่งงาน ภาระงานขายประกันชีวิต ซึ่งหลังจากนั้นลาออกจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้มา
ทำร้านอินเทอร์เน็ต และขายกาแฟ กลัวยทอด ที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.)
อำเภอบรบือ ตอนนั้นขายดีมาก มีปัญหา คือ คนอื่นเห็นว่าขายดีก็มาขายด้วย เมื่อมีส่วนแบ่งการตลาด ก็ทำให้
มีรายได้ลดลง จนกระทั่งต้องเลิกขาย ร้านอินเทอร์เน็ตก็อยู่ในขาดแล้ว เพราะตอนนั้นโทรศัพท์ก็เริ่มเป็นแอน
ดรอยด์ ผู้คนก็เข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ง่ายขึ้น คนไม่ค่อยเข้าร้านอินเทอร์เน็ตกัน แต่รายจ่ายยังเท่าเดิม ทั้งเสียค่า
น้ำ ค่าไฟ ค่าอินเทอร์เน็ตแล้วยังต้องจ่ายให้เจ้าหน้าที่เดือนละหลายบาท ร้านไม่มีรายได้ ก็เลยขาดทุน ต้องปิด
ร้าน มาอยู่บ้านทำเกษตรแบบจริงจัง เมื่อปีพ.ศ.2556 ตอนเข้ามาครั้งแรกก็เป็นเกษตรแบบเคมี เป็นเกษตร
เชิงเดี่ยว ปลูกผักขายส่งให้พ่อค้าคนกลาง

ปีพ.ศ.2558 นายบรรจง แสนะยมูล มาเป็นวิทยากรบรรยายเรื่องกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำบาดาล จึงได้
รู้จักเป็นครั้งแรก และได้เข้าร่วมกลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์จังหวัดมหาสารคามจากการแนะนำของนายบรรจง
แสนะยมูล ขณะนั้นทำแบบเคมีอยู่ ทำผักกาด ทำเป็น 10 รอบ รอบละประมาณ 1 ไร่ มีพ่อค้ามารับ ซึ่งจะทำ
ความสะอาด บรรจุถุงเรียบร้อย พ่อค้าคนกลางก็มารับผลผลิตขึ้นรถไป โดยที่ไม่บอกราคา เกิดความสงสัย ก็
เลยลองวิ่งหาตลาดเพื่อขายเอง โดยไปที่ร้อยเอ็ดก่อนและตลาดสุรนครที่จังหวัดนครราชสีมา เพราะมีญาติอยู่ที่
นั่น พอเข้าไปดูแล้ว บรรยายากศดีกว่าทุกตลาด เพราะทุกคนอ้อยาศัยดี จึงตัดสินใจนำผักส่งขายเอง ซึ่งก็ขายดี
และได้ราคา แต่ก็มาประสบปัญหาอีก คือ ไม่มีคนทำผักไว้รอ ต้องขับรถไปขาย รวมเวลาประมาณ 20 ชั่วโมง
ออกเดินทางประมาณ 22.00 น. เที่ยงคืนถึงตลาดขายของ เวลา 15.00 น.ก็ต้องเดินทางกลับสวน เข้าต้องทำ
ผักขึ้นรถอีก เหนื่อยมากไม่มีเวลาได้พักผ่อน ก็เลยต้องหยุด เพราะไม่มีแรงงานทำของไว้ให้ จึงให้พ่อค้าคนกลาง

มารับที่สวนอีกครั้งหนึ่ง แต่ทำแบบไม่ล้างไม่บรรจุถุง ถอนแล้วเอาขึ้นรถเลย แต่ก็ยังเหนียวมากอยู่ เพราะเอาขึ้นแต่ละครั้ง 4-5 ตัน บางครั้งก็จ้างแรงงานมาช่วยก็แค่ขนผักออกจากไร่ แต่ไม่ได้ช่วยเอาผักขึ้นรถ เป็นปัญหาที่ไม่ใช่แค่เฉพาะแรงงานด้านอุตสาหกรรม ที่ขาดศักยภาพ แต่แรงงานด้านการเกษตรก็ขาดศักยภาพเหมือนกัน ทำงานไม่คุ้มกับเวลา ไม่คุ้มกับค่าจ้าง เห็นค่าแรงงานภาคส่วนอื่นได้ 300บาท ก็อยากได้ แต่ความจริงภาคการเกษตร นายจ้างจะเลี้ยงข้าวเลี้ยงน้ำด้วย ซึ่งจะไม่เหมือนกับโรงงาน มันก็เลยเป็นปัญหาด้านแรงงานอีก การที่เจอปัญหามานี้หลายครั้งหลายหน หลายครั้งที่รู้สึกท้อหมดหวัง แต่สิ่งที่เป้นแรงบันดาลใจเป็นแรงผลักดันให้ลุกขึ้นมาสู้ก็คือคนในครอบครัว ถึงบางครั้งสิ่งที่ทำให้หมดกำลังใจก็คือคนในครอบครัว เพราะบางครั้งเมื่อฟังคำพูดแล้วก็รู้สึกหดหู่ใจ แต่พอคิดไปคิดมา ก็รู้สึกอยากทำให้มันสำเร็จ ให้ทุกคนได้เห็นความสำเร็จ มีคำพูดของหลายๆคน ที่บอกว่าเป็นเกษตรกรแล้ว ได้ซื้อพริกกินจะเรียกตัวเองว่าเกษตรกรทำไม ฟังแล้วก็นำมาคิด ซึ่งก็เป็นจริงตามคำกล่าวนั้น ก็เลยปลูกพริก ปลูกผักต่างๆ ไว้บริโภคในครอบครัว และอีกอย่างก็นำมาคิดคือ ทำอย่างไรถึงจะทำได้ให้ได้วันละ 1,000 บาท ก็ได้ฟังคำกล่าวหนึ่งว่า ถ้าจะมาตั้งรายรับมันไม่ได้หรอก แต่ให้มาดูที่รายจ่ายว่าอะไรจะลดได้ เพราะถ้ารายจ่ายลดลง เงินเก็บก็จะมีเพิ่มขึ้น อย่าไปเน้นที่รายรับ แต่ให้มาพิจารณาที่รายจ่าย อะไรลดได้ก็ให้ลด อีกอย่างหนึ่งคำกล่าวก็คือมีทรัพย์มากย่อมมีความสะดวกมาก ตอนแรกก็คิดไม่ออกว่าหมายถึงอะไร คิดไปว่าทรัพย์ที่ว่าคือเงินทอง แต่พอคิดไปคิดมา ความหมายก็คือทรัพย์ในดินสินในน้ำ ทรัพยากรธรรมชาติที่เราต้องสร้างไว้ให้ลูกหลาน เพราะไม่รู้ว่าจะในอนาคตมันจะเหลืออะไร ยกตัวอย่างเรื่องน้ำมัน เช่น ถ้าเกิดน้ำมันมันแพงทุกอย่างก็จะแพงตาม รายจ่ายจะมากขึ้น จะเหลือเงินเก็บได้อย่างไร แต่ถ้าเรามีแหล่งอาหารของตัวเองก็ไม่ต้องซื้อกิน ประหยัดรายจ่าย เงินเก็บจะมีมากขึ้น โดยไม่ต้องเหนื่อยในการหารายได้เพิ่มขึ้น

กิจกรรมการเกษตรในสวน

มะม่วง1ไร่ กล้วย 2 ไร่ ข่าตะไคร้-ชะอม 1ไร่ 2 งาน พื้นที่ปลูกพืชหมุนเวียน8ไร่(มันแกว ผักกาดหัว ผักสวนครัว)มันสำปะหลัง6ไร่ นาข้าว10ไร่ สระน้ำ 3 บ่อ 4 ไร่ หนุ่ยเนเปียร์ 1ไร่ มะม่วง1ไร่ มะนาว1ไร่ ด้านปศุสัตว์มีเลี้ยงวัว ควาย

ปัจจุบันทำเกษตรแบบอินทรีย์ไม่ใช่สารเคมี แต่วยังไม่ได้รับการรับรอง อยู่ในระยะปรับเปลี่ยน ส่วนมากสินค้าที่ออกขายจะเป็นในรูปแบบของผลผลิตสด ยังไม่มีการแปรรูป ตอนนี้มีแรงงานอยู่ 4 คน แต่ที่ทำงานหลักๆก็ยังมีอยู่ 3 คน มีการจ้างแรงงานบ้าง

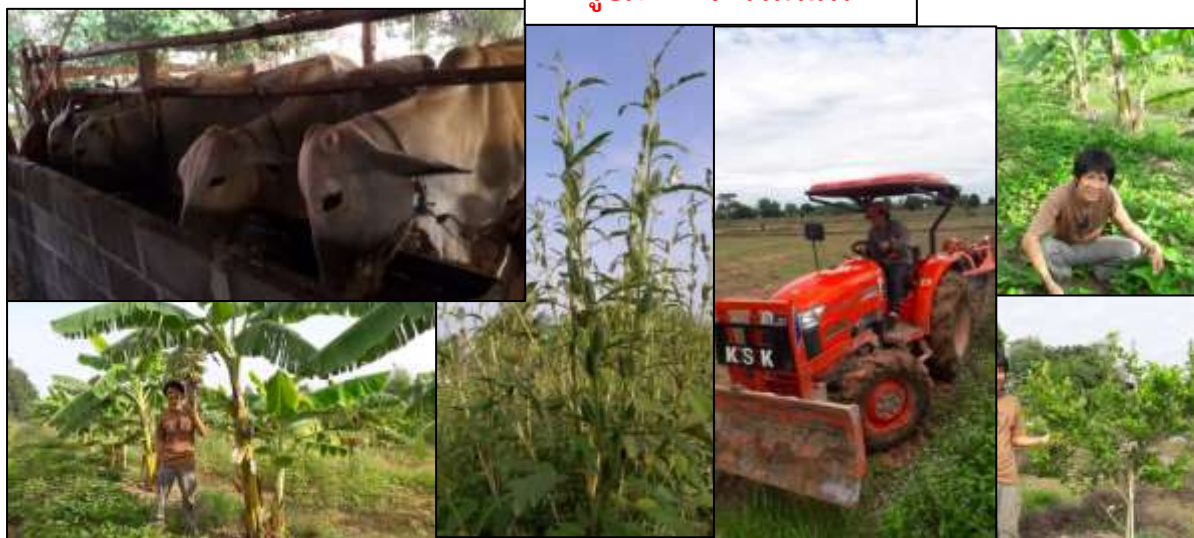
การตลาด ช่องทางการจำหน่าย รายได้และค่าใช้จ่าย

รายรับ 2-3 วันเก็บ ผลผลิต ก็จะอยู่ที่ประมาณครั้งละ 200-500 บาท จาก ตะไคร้กับชะอม จะขายส่งให้แม่ค้าที่ตลาดสดอย่างเดียว ตอนนี้ได้รับรองมาตรฐาน GAP เป็นบางตัว คือ ตะไคร้กับชะอม การเก็บผลผลิตออกจำหน่ายประมาณ 2-3 วัน/ครั้ง เพราะถ้าเก็บขายทุกวันก็ไม่มีเวลาดูแลรดน้ำใส่ปุ๋ย และก็จะมียอดผลผลิตรายปีที่มีประจำ คือ ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง และมันแกวที่เป็นรายได้หลัก มีรายได้เสริมจากการปลูกพืชหลังนา เช่น แตงโม งามาจากการเผ่าถ่าน ที่ใช้กิ่งไม้ที่เราปลูกไว้ เช่น มะม่วง ไม้เต็ง ไม้กระถิน วางแผนที่จะพัฒนาพื้นที่เพิ่มขึ้นทำเป็นป่าในลักษณะของป่าไม้ผลและไม้ยืนต้น และทำแนวกันชนโดยการปลูกไม้ ปลูกหญ้ารอบๆ ในสวนมะนาว 1 ไร่จะมีต้นมะนาวอยู่ 196 ต้น มีฝรั่งก็จะมีอยู่ สวนกล้วยก็จะมีกล้วยน้ำว้าและกล้วยหอม ตอนนี้ก็กำลังเริ่มเรียนรู้ที่จะปลูกผักสวนครัว ที่คิดว่าก็จะมีต้นหอม กระเพราและสลัดต่างๆ เคยทำหัวไชเท้าแต่คิดว่าจะไม่ทำต่อ เพราะศัตรูพืชลงรุนแรง ทั้งในดิน ใบและยอด ถ้าใช้ยา ก็จะเป็นยาชนิดแรงที่มีสารคอไพริฟอสที่เขาประกาศเลิกใช้ไป ตอนนี้ก็กำลังปรับเปลี่ยนจากพืชไร่เชิงเดี่ยวมาเป็นผสมผสานแบบอินทรีย์

ค่าใช้จ่ายประจำเดือนก็เฉลี่ยประมาณ 8,000 บาท หรือบางครั้งมีรายจ่ายอย่างอื่นมารวมด้วยก็ประมาณ 15,000 บาท หลักๆที่ต้องจ่ายทุกเดือนก็มี รถยนต์ ค่าน้ำมันรถ ค่านมลูก ค่าโทรศัพท์ ค่าน้ำ ค่าวัตถุดิบในการผลิต

รูปภาพกิจกรรมในไร่

แนวความคิดหรือจุดเปลี่ยนในการมาทำเกษตรอินทรีย์

แรงบันดาลใจที่เราอยากจะเปลี่ยน เกิดจากการที่เคยทำหัวไชเท้า อยู่มาวันหนึ่งที่กำลังเก็บผลผลิตมาล้างเตรียมจะบรรจุถุง ก็ต้องล้างแล้วก็เตรียมจะตากไว้ให้มันแห้ง ลูกก็ไปจับหัวไชเท้าเล่น ซึ่งวันต่อมาลูกก็เริ่มบวม ที่แรกก็ไม่ได้สงสัยหรือดีใจอะไร พอวันต่อมาลูกเป็นไข้สูงต้องพาไปส่งโรงพยาบาล หมอบอกว่าไม่รู้สาเหตุ ตอนนั้นเจาะเลือดไปเยอะมากส่งไปขอนแก่น หมอก็ไม่ได้บอกอะไร บอก

เพียงว่าน่าจะติดเชื้อ แต่ไม่รู้สาเหตุมาจากอะไร วันนั้นสังเกตเห็นเขาเล่นหัวไชเท้า ก็เลยคิดว่าสาเหตุน่าจะมาจากตรงนั้น จึงคิดว่าทำแบบนี้ต่อไปไม่น่าจะดี เพราะต่อไปลูกก็จะโตขึ้น ก็มักจะวิ่งเล่นตามเข้าไปสวนมะนาว หรือสวนผัก เลยเป็นสาเหตุให้เลิกใช้สารเคมี

รูปภาพบุตรสาวที่เป็นจุดเปลี่ยนให้มาทำเกษตรอินทรีย์

แหล่งศึกษาหาความรู้

พอเลิกใช้เคมีก็เริ่มศึกษาการปลูกพืชแบบอินทรีย์ใช้น้ำหมักต่างๆ ครั้งแรกก็ศึกษาตามอินเทอร์เน็ต จากนั้นก็เดินทางไปหาผู้รู้ เช่น ไปเรียนที่ศูนย์ปราชญ์อำเภออุดรฯ ไปศึกษากับอาจารย์บุญรุ่ง สีดำ ณ ชุมชนวัฒนธรรมศิระชะโศก อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ และอาจารย์อริศพัฒน์ วรรณสุทธิ์ เกษตรกรต้นแบบของอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเลย ก็ได้แนวคิดและความรู้มาทำ ตอนแรกก็มาใช้กับมะนาว เพราะหนอนซอนไบเยอะมาก จนคิดว่าอาจจะต้องเปลี่ยนต้นพันธุ์ใหม่เพราะดูแลไม่ไหว สิ่งนี้นึกถึงตอนนั้นก็คือ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ทำให้อุดทนทำต่อไป พอเห็นต้นไหนดีขึ้น ก็พออ้อมได้ สิ่งที่น่ามาฉิดก็จะไปพรวนน้ำหมักชีวภาพตามที่ไปเรียนรู้มา และสูตรต่างๆ ที่เพื่อนแบ่งปันให้มา เห็นผลชัดเจนหนอนก็ตาย ที่ดีเพราะไม่ต้องเสียเงินซื้อด้วย เราจะใช้มากแค่ไหนก็ใช้ได้ ถ้าเป็นเคมีขวดหนึ่งก็แพง ยิ่งฉิดเยอะต้นทุนที่ใช้ก็จะมากขึ้นและยังอันตรายอีกด้วย

ความมุ่งหวังหรือเป้าหมายในการทำเกษตร

อยากจะสร้างความมั่นคง มีปศุสัตว์ มีพืชผัก มีสมุนไพร ในพื้นที่ให้เป็นมรดกแก่ลูกต่อไป ตอนนี้คิดว่าทำได้อยู่ที่ 40 เปอร์เซ็นต์ ของเป้าหมายที่วางไว้ เพราะตอนนี้มีน้ำก็จริง แต่น้ำก็ยังไปไม่ถึงต้นไม้ เราต้องซื้อท่อมาทำระบบน้ำ บางอย่างปลูกก็ไม่ได้ผลผลิต อีกอย่างก็ต้องสร้างความอุดมสมบูรณ์ของดินให้มากขึ้น เพราะพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังมาประมาณ 30 ปี ต้องใช้เวลาในการปรับปรุงและพลิกฟื้นอีกมาก ให้ดินกลับมามีความอุดมสมบูรณ์ เป้าหมายระยะแรกที่มาทำเกษตร คิดแค่ว่าต้องมีรายได้จากอาชีพเกษตรกรรม โดยไม่ได้คิดว่าจะแบบไหน ขอแค่ได้ผลผลิต จะฉิดยาฆ่าหญ้า ฆ่าหนอน ก็ต้องทำ แต่ช่วงนี้ก็ไม่ใช้เลย เพราะอยากที่จะส่งต่อให้กับรุ่นลูกรุ่นต่อไปได้ ให้เป็นมรดกทางอาชีพ ตามที่เคยได้ไปเห็นแนวทางจากที่ชุมชนสันติอโศก คือ เขาจะปลูกฝังให้เด็กๆ ทางการเกษตรตั้งแต่ยังเล็กๆ เป็นการปลูกจิตสำนึกให้ได้อยู่กับธรรมชาติ

ปัญหา/อุปสรรคในการทำเกษตร

ปัญหาที่เจอในช่วงการปรับเปลี่ยนอันดับหนึ่งเลย คือ ปัญหาภายในครอบครัว เพราะว่าแนวคิดจะไม่ตรงกันกับพ่อแม่ เพราะท่านกลัวว่าจะไม่ได้ผลผลิต ต้นไม้มันก็ไม่ค่อยงามเหมือนกับตอนใช้เคมี ต้นไม้งามช้า และศัตรูพืชก็เข้าทำลาย อีกอย่างเกษตรผสมผสานทำรายได้ ดูเหมือนน้อยอาจจะหลักร้อย ตอนทำพืชเศรษฐกิจเชิงเดี่ยวได้เยอะ ตอนนี้อะไรเกษตรมาได้ 3-4 ปีแล้ว แต่ว่าก็เพิ่งปรับเปลี่ยน ซึ่งปุ๋ยเคมีก็ยังใช้อยู่บ้าง ส่วนเรื่องน้ำก็ไม่มีปัญหา เพราะเราอยู่ในเขตสนับสนุนของกรมทรัพยากรธรรมชาติฯ เครื่องจักรก็มีครบ ส่วนแรงงานก็มี แต่ก็ยังไม่ค่อยเข้าใจกันเท่าไร

เครือข่าย

ตอนนี้มีเข้าร่วมเครือข่ายยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์จังหวัดมหาสารคาม
มหาสารคาม กลุ่มที่ใช้น้ำบาดาลร่วมกัน มีการบริหารจัดการน้ำร่วมกัน

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนคน

ข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่(YSF)จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติส่วนตัว

นางสาววิไลพร มาแก้ว ชื่อเล่นว่าอ้อม เกิดวันอังคารที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2533 สถานะโสด อยู่กับพ่อแม่ อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 47 หมู่ 3 บ้านหนองเผือก ตำบลหนองทุ่ม อำเภอกวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44120

เบอร์โทรศัพท์ : 087-9173419

ไลน์ : Aom Wilaiporn

เฟซบุ๊ก : Aom Wilaiporn Makaew

อีเมล : aomwilaiporn28082533@gmail.com

ประวัติความเป็นมา

ครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีพ่อเป็นผู้ใหญ่บ้าน ที่ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาในชุมชน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชน ลด ละ เลิก อบายมุข มีอาชีพ มีรายได้ ครอบครัวมีความสุข จนได้รับการแต่งตั้งให้เป็นศูนย์เรียนรู้ ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงบ้านหนองเผือก หมู่ที่ 3 ตำบลหนองทุ่ม อำเภอกวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเมื่อคุณอ้อม ได้ศึกษาจบในสาขาวิชาสัตวศาสตร์ คณะเทคโนโลยีมหาสารคาม แล้ว ได้ทำงานประจำเป็นพี่เลี้ยงเด็กพิการ โรงเรียนบ้านหนองตาไก้เผือกใต้วิทยาตั้งอยู่ที่ 43 หมู่ที่ 2 บ้านหนองตาไก้ ตำบลหนองทุ่ม อำเภอกวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

วันเสาร์-อาทิตย์ก็ช่วยงานครอบครัว ทั้งในด้านการจัดกิจกรรม เป็นวิทยากรให้ความรู้ และตอนรับกลุ่มคณะดูงานจากหน่วยงานภาครัฐ ประชาชนที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงานในศูนย์เรียนรู้ดังกล่าว ซึ่งในวันปกติช่วง

เย็นหลังจากงานประจำก็จะกลับมาช่วยพ่อแม่ดูแล รดน้ำต้นไม้ ในอาหารสัตว์ ซึ่งมีพื้นที่บริเวณรอบๆบ้าน ประมาณ 1 ไร่ ปลูกผักปลอดสารพิษ ด้านปศุสัตว์ เลี้ยงไก่ไข่ ไก่พันธุ์ ไก่ดำ เป็ด ห่าน หมูหลุม กระบือ ปลาหลากหลายชนิดและเพาะเห็ดอีกด้วย มีแปลงนาจำนวน 11 ไร่ ที่ปลูกแบบอินทรีย์ไม่ใช้สารเคมี

บ้านหนองเผือกได้ถูกเลือกให้เป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชน ศูนย์เรียนรู้ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โรงเรียนนักปกครองท้องถิ่น ซึ่งมีการจัดระเบียบชุมชน บริหารจัดการชุมชน สร้างคลังเงิน ผลผลิตต่าง ให้เกิดขึ้นในชุมชน ฯลฯ ขยายฐานสู่ครัวเรือนในชุมชน เน้นให้แต่ละครัวเรือนในชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ บริหารจัดการตนเองในครัวเรือน เน้นปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริง โดยมีชุมชนเป็นศูนย์กลาง ตามแนวคิด “กินในสิ่งที่ปลูก ปลูกในสิ่งที่กิน” และ “แยกกันผลิต รวมกันขาย” ภายใต้อาณาเขตที่ว่า “หน้าบ้านสวย หลังบ้านสวน” ซึ่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่มที่เด่นๆ และขึ้นชื่อจะเป็นเครื่องจักสานต่างๆ เช่น จ่อ กระดัง หวด ฯลฯ จะเอามารวมกันจำหน่ายที่ศูนย์การเรียนรู้ประจำหมู่บ้าน รวมทั้งพืชผัก อาหาร ที่สมาชิกในชุมชนผลิตเอง ไว้เลี้ยงต้อนรับคณะดูงาน โดยที่ไม่ต้องไปซื้อจากที่อื่น หรือนำผลผลิตออกไปจำหน่ายที่ตลาดนอกชุมชนเลย

กิจกรรม ผลผลิตและการจำหน่าย

ผลผลิตจะเป็นพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ ที่ปลูกไว้บริโภคในครอบครัว เช่น ถั่วฝักยาว มะเขือเทศ ข้าว ตะไคร้ ผลผลิตจากการเลี้ยงสัตว์ที่ได้จากไก่ไข่ ผลผลิตจากเห็ดวันละประมาณ 20-30 กิโลกรัม/วัน และมีผลิตภัณฑ์จักสานต่างๆ ของสมาชิกในชุมชนที่มารวมกันจำหน่ายที่ศูนย์ เมื่อมีคณะศึกษาดูงานเข้ามาศึกษาดูงานก็จะมีชาวบ้านนำผลิตภัณฑ์ของตัวเองมาวางจำหน่ายให้คณะศึกษาดูงาน โดยเราจะสร้างหมู่บ้านให้เป็นตลาดและดึงดูดผู้บริโภคเข้ามาซื้อ ข้าวและผักที่ชาวบ้านปลูกก็จะนำมาทำเป็นอาหารต้อนรับคณะศึกษาดูงาน สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน จำหน่ายให้เครือข่าย งานแสดงสินค้าต่างๆ จะมีรายได้จากการขายผลผลิตประมาณ 10,000 บาท/เดือน รายจ่าย 6,000-7,000 บาท/เดือน

ประสบการณ์ทำงานและความภาคภูมิใจ

สามารถช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานของหมู่บ้านจนประสบผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับและมีชื่อเสียงในระดับชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัดและระดับประเทศ

รูปคุณพ่อเฉลิมศักดิ์ มาแก้วได้รับรางวัลคนดีศรีมหาสารคาม ปี 2558 ในงาน 150 ปี

ความมุ่งหวังหรือเป้าหมาย

ชาวบ้านมีคลังอาหารเป็นของตัวเอง ชุมชนสามารถดำรงชีพอยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งปัจจัยต่างๆจากภายนอก ชาวบ้านสามารถลดรายจ่ายมีรายได้ในทุกๆวัน ชุมชนเข้มแข็งอยู่เย็นเป็นสุข เป็นรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ปัญหาในการทำเกษตร

พื้นที่ทำการเกษตรน้อย อีกทั้งขาดแคลนน้ำทำการเกษตร และน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค

เครือข่ายหรือการสนับสนุน

ยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์(YSF)จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรจังหวัดมหาสารคาม

ข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่(YSF)จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติส่วนตัว

นายอนุชิต พันทะวัน ชื่อเล่นว่านู เกิดวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ.2533 สถานภาพโสด อาศัยอยู่กับครอบครัว สมาชิก 5 คน บ้านเลขที่ 69 หมู่ที่ 12 บ้านแดง ต.หนองแสง อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม

เบอร์โทร : 089-2233270

ไลน์ : anuchitanuchit

เฟสบุ๊ก : อนุชิตไก่อ่อน ศูนย์เรียนรู้วิถีพื้นบ้าน

เกษตรผสมผสานอินทรีย์

ประวัติความเป็นมา

หลังเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 6 ปีพ.ศ.2552 ก็มุ่งหน้าเข้าสู่กรุงเทพมหานครทำโรงงานผลิตน็อต มีความสุขตามปกติดีเล็กน้อย ทำงานอยู่ 8 ปี จุดเปลี่ยนคือได้สมัครศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยในสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ ในวิชาเอกการบริหารและการจัดการพืช จึงเป็นแรงผลักดันให้มีความรักเกษตรมากยิ่งขึ้น โดยยึดมั่นในการทำเกษตร รู้คุณค่าของทรัพยากรที่มี นำมาใช้เกิดประโยชน์ให้สูงสุด ด้วยความที่ใจรัก ครอบครัวก็ทำเกษตรอยู่แล้วด้วย จึงมีความคิดว่า ถ้าเลี้ยงไก่ไว้เองน่าจะดี จะได้มีไข่กินทุกวัน ซึ่งได้มีการวางแผนเตรียมตัวล่วงหน้ากว่า 2 ปีก่อนลาออกจากงาน โดยเก็บเงินสะสมซื้อวัวได้ 3 ตัว ตอนกลับมาเยี่ยมบ้านในวันหยุดก็ได้ปลูกต้นไม้ ปลูกกล้วย ชื่อไก่ เป็ดมาเลี้ยงไว้ เมื่อถึงจุดอิ่มตัวในระดับหนึ่งและมั่นใจ จึงลาออกจากงานเพื่อกลับบ้านเมื่อ เดือนเมษายน พ.ศ.2559 เริ่มต้นเลี้ยงไก่ไข่กับไก่ดำตามกระแสนั้น จนถึงทุกวันนี้ไก่ดำกระแดก ได้แค่เลี้ยงไว้ดูเล่น ตอนนี้นั้นสะสมพันธุ์กล้วย ผ่าห้วกล้วยขยายพันธุ์เป็นรายได้เสริมเงินเก็บเริ่มลดน้อยลง จึงต้องหางานประจำทำไปพร้อมกับการทำเกษตร

รูปภาพการเลี้ยงไก่เนื้อ ไก่ไข่

แหล่งศึกษาหาความรู้

เริ่มต้นศึกษาเรื่องการเลี้ยงไก่จากอินเทอร์เน็ต ยูทูบ ของปราชญ์ต่างๆ เช่น ท่านผู้ใหญ่สุธรรม จันทร์อ่อน จังหวัดนครปฐม และศึกษาเรื่องการอยู่อย่างพอเพียง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพ่อหลวงรัชกาลที่ 9 ได้เดินทางไปเยี่ยมชมสวนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ (YSF) จังหวัดมหาสารคามและยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์เขต 4

รูปภาพกิจกรรมการเยี่ยมชมสวนของสมาชิกเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

กิจกรรมด้านการเกษตร

ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 11 ไร่ เดิมทีส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกข้าว ตอนนี้ได้มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ เป็นบ่อน้ำ 1 ไร่ 1 งาน ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร ได้รับการสนับสนุนจากกรมพัฒนาที่ดินเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ช่วงหน้าแล้ง และเลี้ยงปลา มีการปรับพื้นที่บางส่วนเป็นที่เลี้ยงเป็ด ไก่ นกกระทา ไก่ดำ ไก่พื้นเมือง ไก่ไข่ 100 ตัว ได้ไข่วันละ 2-3 แผง ปลูกพืชสวนครัวต่างๆ พริก ข่า ตะไคร้ บวบงู กระเจียวป่า ผักหวาน เพาะเห็ดในบ่อซีเมนต์ ปลูกไม้ผลต่างๆ เช่น มะม่วง ทูเรียน เงาะ กล้วย ไม้ไผ่ ต้นไม้ต่างๆ เพื่อให้เกิดความหลากหลายมากขึ้น เอาไว้เป็นแหล่งอาหารของคนในครอบครัว และหลังฤดูการทำนาแล้วจะมีการปลูกพืชผสมผสาน เช่น ถั่วฝักยาว แตงกวา แตงร้าน ฝักทอง ข้าวโพด มีผลิตภัณฑ์แปรรูป ไข่ไก่เค็ม

รูปภาพกิจกรรมด้านการเกษตร

รายได้และค่าใช้จ่ายในครอบครัว

รายได้หลักจากงานประจำที่ปั้มน้ำมันเดือนละ 9,150 บาท รายได้เสริมจากการขายไข่เดือนละ 2,000 กว่าบาท และขายหน่อพันธุ์กล้วย ซึ่งในครอบครัวมีสมาชิกร่วมอีก 4 คน คือ ตา ยาย แม่ และน้าชาย ค่าใช้จ่ายทั้งครอบครัวไม่เกิน 6,000 บาท มีค่าอาหารไก่ ต่อเดือน 1,840 บาท ค่าน้ำ ค่าไฟ 600 บาท ประกันอสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 1,000 บาท

รูปภาพผลผลิตและผลิตภัณฑ์ที่เป็นรายได้เสริมในครอบครัว

ปัญหาและอุปสรรคในการทำเกษตร

ปัญหาน้ำบาดาลเค็ม น้ำท่วมซ้ำซากทุกปี ผลผลิตข้าวที่ได้จากแปลงมากกว่า 10 ไร่ จึงมีไว้แค่สำหรับบริโภคในครอบครัวเท่านั้น

องค์ความรู้ที่สามารถถ่ายทอดได้

การเลี้ยงนกกระทา เริ่มใช้เวลาฝึกไข่ 18 วัน ออกมาเป็นตัว ใช้เวลาเลี้ยง 32-45 วัน พร้อมสร้างรังไข่ เป็นนกสาวสามารถออกไข่ได้ นกกระทามีอายุ 1 ปี รวมตั้งแต่วันที่อยู่ในไข่ แล้วก็ป่วยหรือแก่ตายไปเอง เพราะ เป็นสัตว์เลื้อยดุนอายุสั้น ซึ่งก็จะขายเป็นนกปลดระวาง แปรรูปเป็นอาหาร นกกระทา 1 ตัว ให้ผลผลิตไข่ได้ 220-280 ฟอง

รูปภาพการเลี้ยงนกกระทาและผลผลิตไข่นกกระทา

เรื่องการเลี้ยงไก่ไข่ โดยปกติคนทั่วไปจะเลี้ยงไก่ไข่ให้แต่หัวอาหารเม็ดสำเร็จรูป ไม่เช่นนั้นไก่จะไม่สร้างรังไข่ รังไข่จะแห้ง ไก่จะไม่ไข่ แต่นายอนุชิตจะให้หัวอาหารประมาณ 70% แล้วใช้อาหารเสริมเป็นต้นกล้วยสับ แคนบ้านหรือพืชผักที่มีในสวน เป็นการลดต้นทุนอาหารไก่ และจะมีสมุนไพรหลายอย่างที่เราเอามาให้ไก่กิน ป้องกันโรค เช่น ข่า ตะไคร้ ใบเตย โหระพา กระเพรา สามารถให้กินสดได้ตลอด ถ้าในฤดูหนาว จะต้มน้ำข่า ตะไคร้ ใบเตย ผสมน้ำให้ไก่กิน เพื่อปรับอุณหภูมิในร่างกาย ช่วยในเรื่องระบบหมุนเวียนเลือด เรื่องหลอดเลือดของไก่ เพราะไก่จะเป็นมีโรคทุกฤดู ในแต่ละฤดูจะเป็นโรคที่ต่างกัน ฟาทะลายโจรจะให้ไก่กินสดเฉพาะฤดูหนาวเท่านั้น

รูปภาพการเลี้ยงไก่ โดยใช้พืชผักสมุนไพรในสวน เช่น หยวกกล้วย แคน ข่า ตะไคร้

สินค้าหลักจะเป็นไข่ไก่ ไข่นกกระทาส่วนมากจะจำหน่ายในชุมชน มีลูกค้าประจำเช่น ร้านทำขนมเค้ก ร้านอาหารตามสั่งและคนที่ทำงาน มีทั้งขายปลีกและขายส่ง ร่วมออกร้านจำหน่ายตามงานต่างๆ กับกลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์(YSF)มหาสารคาม

รูปภาพไข่ไก่สินค้าหลักและการออกบูทขายสินค้า

เป้าหมายในการทำเกษตร

ทำเกษตรด้วยความรัก ยังไม่ได้คาดหวังอะไรมาก ทำไปเรื่อยๆ เพื่อสืบสานอาชีพจากพ่อแม่ โดยทำเป็นรายได้เสริมควบคู่กับงานประจำ

เครือข่าย

ยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์(YSF)มหาสารคาม กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรจังหวัดมหาสารคาม

รูปภาพกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์(YSF)จังหวัดมหาสารคาม

ข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่(YSF)จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติความเป็นมา

นายกรุง ดวงเงิน(กรุง)เกิดเมื่อวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2519ที่อยู่
46 ม.16 ต. เวียงสะอาด อ. พยัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม โทร.
086-1084445 Line :086-1084445
Facebook :สวนนาย กรุง เกษตรวิถีดั้งเดิม

การทำการเกษตร

จากหนุ่มโรงงานกว่าจะก้าวเข้ามาสู่ภาคเกษตรได้อย่างไร เป็นอีกเรื่องที่หลายคนแทบหาเส้นทางเชื่อมโยงกันไม่ได้เลยเหมือนกับหนุ่มเมืองชลบุรีคนหนึ่งที่เกิดมาท่ามกลางโรงงาน จนมองไม่เห็นภาคเกษตรกรรมอยู่ในหัวเลย และไม่เคยมคิดเลยว่าตัวเองจะมาทำเกษตร จนมาพบสาวชาวอีสานลูกเมืองพยัคฯ เขตทุ่งกุลาร้องไห้ ณ พื้นที่แห่งนี้ทุกคนทราบดีว่าเป็นดินแดนที่ทุรกันดาร ทำให้กรุงไม่เคยคิดที่จะหันมาทำเกษตรเลย แต่ก็ชีวิตวิถีชีวิตที่สืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่นของทางครอบครัวของภรรยาไม่ได้ แรกก็ทำได้เพียงการช่วยทางพ่อของภรรยาเล็กน้อยเมื่อกลับมาเยี่ยมบ้าน แต่ส่วนมากจะเป็นช่วยด้วยการให้เงินมาช่วยจ้างเพื่อผ่อนแรงพ่อตามากกว่า จนพ่อตาได้นำแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริของในหลวงรัชการที่ ๙ มาปรับใช้ในพื้นที่ ๕๐ ไร่ จึงเป็นแรงบัลดาลใจให้กรุงเริ่มสนใจการเกษตรขึ้นมา ยิ่งนานวันเข้ากรุงก็เริ่มที่จะซึมซับกับวิถีเกษตรของทางครอบครัวภรรยาและมองเห็นว่าแม้พื้นที่จะกันดารเพียงใด แต่สิ่งที่เขาสัมผัสได้นั้นกลับไม่ใช่ความแห้งแล้งแต่กลับเป็นความชุ่มชื้นและความเย็นสบาย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของคนในชุมชน หากตัดความสะอวสวายทางกายออกไปแล้วกลับพบแต่ความสุขทั้งกายและใจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง แต่ยังไม่ทันจะสำเร็จพ่อตาเสียชีวิต และแม่ยายก็พิการจนเดินและช่วยตัวเองไม่ได้ จึงเป็นจุดเปลี่ยนให้กรุงและภรรยาต้องกลับมาดูแล พร้อมทั้งสานต่อเจตนารมณ์ของพ่อตา และอยากเดินตามรอยพ่อหลวงรัชการที่ 9

จุดเริ่มต้นการทำเกษตร

กรุงเองก็พยายามที่จะทำกิจกรรมการผลิตปลูก อ้อย มะนาว กล้วย เมล่อน มะม่วง เลี้ยงสัตว์ สืบต่อจากครอบครัวแพนตามแบบและวิถีเดิมของพ่อตาเป็นแนวก่อน จนมาเข้าร่วมกับกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF จังหวัดมหาสารคาม จึงเริ่มที่จะเรียนรู้และศึกษาการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริฯ พร้อมทั้งศึกษาหาความรู้ทั้งจากการสัญจร และไปอบรมในที่ต่าง ๆ ที่สำนักงานส่งเสริมจัดให้ และได้ต่อยอดองค์ความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตอ้อยผสมมะนาว ในชื่อไร่รวมพลัง “น้ำอ้อยมะนาว”

เนื่องจากไม่เคยทำเกษตรมาก่อนเมื่อต้องกลับมาสืบสานงานของพ่อตาที่ท่านได้เริ่มต้นไว้แล้วมากกว่าครึ่งทาง กรุงและภรรยา จึงตระเวนศึกษาหาความรู้ด้วยการศึกษาดูงานจากกรมส่งเสริม และทางโลกโซเซียล และเรียนรู้ด้วยตนเองควบคู่ไปกับการทำงานประจำเพื่อเป็นแหล่งรายได้ให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง โดยได้แบ่งพื้นที่ในการทำเกษตรคือ ปลูกข้าว 20 ไร่ และทำบ่อน้ำรอบแปลงนาเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ แล้วทำบ่อปลาสำรองไว้อีก 5 บ่อๆ ประมาณ 1 ไร่ แบ่งเป็นโซนพืชไร่ อีก 4 ไร่ปลูกในส่วนของหญ้าแฝกกันการพังทลายของขอบบ่อและเข้าร่วมโครงการพัฒนาที่ดินในการขายพันธุ์หญ้าแฝก

ที่จะแจกจ่ายให้กับประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ ขุดบ่อเพื่อจัดเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง และมีการแบ่งพื้นที่อีกประมาณ 5 ไร่ เพื่อที่จะปลูกไม้ผล ไม่ว่าจะเป็นกล้วย มะม่วง มะนาว ฝรั่ง และโรงเรือนเมล่อน เป็นพื้นที่เลี้ยงสัตว์อีก 10 ไร่ แนวกันกันชนเพื่อกันสารเคมีจากแปลงอื่นรอบแปลง ประมาณ 5 ไร่ ที่เหลือเป็นที่อยู่อาศัย และร้านอาหารที่หน้าสวนชื่อ “ร้านผัดไทยสวน” อีก 5 ไร่

เป้าหมาย

พอกรุงทำเกษตรโดยปรับเปลี่ยนที่นาให้เป็นไร่นาสวนผสมโดยได้น้อมนำหลักปรัชญาพอเพียงเข้ามาใช้ในการดำเนินชีวิต และเปิดหน้าสวนเป็นร้านค้าเพื่อวางขายสินค้าในสวนและนำผลผลิตในสวนมาแปรรูปเป็นอาหารให้ลูกค้าได้ทาน อาหารที่มีวัตถุดิบที่สดและปลอดภัยเป็น การสร้างจุดขายให้กับทางสวนอีกรูปแบบหนึ่ง

นอกจากที่จะเปิดขายสินค้าเองที่หน้าร้านแล้วกรุงยังต่อยอดสินค้าโดยการแปรรูปผลผลิตและเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์โดยเปลี่ยนจากการปลูกอ้อยโรงงานมาเป็นการปลูกอ้อยคั้นน้ำเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ส่งโรงพยาบาลที่ทาง มมส. เปิดโอกาสให้วิสาหกิจและบุคคลทั่วไปที่สนใจต่อยอดนวัตกรรม

สินค้าเพื่อขายในท้องตลาดผ่านช่องทางของงานวิจัยเพื่อการเก็บรักษาสถิตภัณฑ์ให้นาน นอกจากนั้นยังมีการนำผลผลิตที่ได้ในสวนอื่นไม่ว่าจะเป็นอ้อย คั้นน้ำ มะม่วงกวน มะพร้าวแก้ว, ขายผลไปสู่ชุมชนในรูปแบบวิสาหกิจ

ศักยภาพในการผลิต

โดยที่กรุงสามารถผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์ได้ประมาณผลิตอ้อย 3ตัน, กล้วย500 กิโล ข้าว10ตัน และแปรรูป อ้อยคั้นน้ำ 10,000บาท ต่อเดือน ในปี 2559 กรุงก็ได้รับมาตรฐานที่รับรองการผลิต CAPถึง 5 ชนิดคือ กล้วย, อ้อย, มะนาว, มะม่วง โดยผลผลิตที่ได้ส่วนใหญ่กรุงจะออกตลาดเพื่อขายเองไม่ว่าจะเป็นชุมชน ตลาดในจังหวัด จะขายทั้งปลีก ส่ง ทำให้กรุงมีรายได้จากทำเกษตร

ประมาณเดือน 15,000 บาทต่อเดือน ซึ่งรายได้หลักจะมาจากการขาย อ้อย กล้วย ข้าว ก้วยเตี้ย รายได้เสริม ขายหน่อกล้วย กิ่งมะนาว ที่มาของรายได้ก็อย่างหนึ่งถือว่าเป็นโบนัสของการทำเกษตรคือการขายวัว นอกจากการขายเพียงปุ๋ยคอกยังมีการแบ่งวัวขาย เพื่อเป็นเงินเก็บและลดภาระในการดูแลไปในตัว แต่ด้วยความที่กรุงต้องกลับมาดูแลครอบครัวทำให้เขาเองต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นเงินให้ลูกไปโรงเรียนและค่าใช้จ่ายในครอบครัวแต่ยังมีเงินเหลือเก็บอยู่อีกประมาณเดือนละ 3,000 - 4,000 บาท เพื่อนำไปปรับปรุงพื้นที่และพัฒนาการผลิตของตนเอง เพราะในการทำเกษตรของกรุงก็ประสบกับปัญหาการขาดน้ำ,เครื่องจักรกล, แรงงานในการลงพื้นที่ในครั้งนี้ทำให้ทราบว่านอกจากกรุงจะขึ้นชื่อเรื่องน้ำอ้อยมะนาวที่เลิศรสแล้วกรุงยังมีองค์ความรู้และสามารถถ่ายทอดความรู้ในเรื่องของตอกิ่งพันธุ์, เลี้ยงสัตว์ได้เป็นอย่างดีอีกด้วยโดยที่เป้าหมายของการทำเกษตรของกรุงง่ายๆ คือทุกอย่างเริ่มจากครอบครัว “ครอบครัวอยู่ได้ มีรายได้เลี้ยงครอบครัว” เป็นคำนิยาม ที่จะได้ยินทุกครั้งที่ได้ถามถึงเป้าหมายการทำเกษตรของเขา ซึ่งมองแล้วก็ไม่น่าแปลกใจเท่าไรในเมื่อในสวนก็มีแรงงานผลิต 2 คนคือกรุงและภรรยา เท่านั้น เครื่องไม้เครื่องมือก็มีเพียงเครื่องสูบน้ำ,รถไถเดินตาม โดยเครือข่ายที่กรุงใช้ในการกระจายสินค้าและหาความรู้ก็มีเพียงเครือข่าย - YSF - กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแต่ถ้าหากบางครั้งต้องการลงทุนอะไรเพิ่มนอกเหนือจากเงินเก็บของตัวเองก็จะไปพึ่งระบบการเงินและสินเชื่อของ ธกส.

ถึงอย่างนั้นกรุงก็มีความมั่นใจในการทำเกษตรเต็ม100% เพราะได้มีพื้นที่ ที่พ่อตาทำร่องน้ำไว้ก่อนแล้วจึงกลับมาพัฒนาต่อทำเป็นเกษตรทฤษฎีใหม่

ประวัติความเป็นมาเป้าหมาย

ชื่อ- ชื่อสกุล น.ส. สมัย พูลศิลป์ หรือ
 นก วัน/เดือน/ปี เกิด 14/12/2517 ที่อยู่
 344 หมู่ที่ 16 ต. ประหลาน อ. พยัคฆภูมิพิสัย
 จ. มหาสารคาม ช่องทางการสื่อสาร โทร.

093-8722986 Line:Nok nokja

Facebook: Nana nanaja

จากพนักงานออฟฟิศที่ทำงานประจำในห้างแอร์ ประสบปัญหาสุขภาพออกมาทำธุรกิจส่วนตัวเริ่มจากทำห่อผัก ขายอาหาร แต่ยังไม่ตอบโจทย์เรื่องสุขภาพจึงศึกษาจากโลกโซเชียลจนมาสุดกับคำว่า “เกษตรอินทรีย์” และธรรมชาติบำบัด จากนั้นจึงเริ่มศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากเพื่อน แล้วมาทดลองลงมือทำในพื้นที่ของตนเองที่ทางพ่อแบ่งให้ ช่วงแรก ๆ ต้องแอบแฟนทำเพราะแฟนไม่เห็นด้วย พี่นกกบอกเพราะเขาคงห่วงเรื่องสุขภาพมากกว่าไม่อยากให้ต้องทำงานหนักจึงห้าม พี่นกกจึงใช้วิธีแอบทำตอนที่แฟนไม่อยู่

การทำเกษตร

เมื่อได้ศึกษาหาความรู้ในเรื่องของการทำเกษตรมาพอสมควรแล้วพี่นกกก็เริ่มลงมือทำเกษตร ด้วยเงินลงทุน 300,000 บาท โชคดีที่บ้านมีเครื่องมือค่อนข้างครบไม่ว่าจะเป็น รถแทรกเตอร์ เครื่องมือทางการเกษตรของพ่อและพื้นที่ 5 ไร่ อย่าง แรกที่พี่นกกเองสนใจ คือการปลูกเมล่อนในโรงเรือน จึงลงมือปลูกจำนวน 2 โรงเรือน แต่ก็เป็นเกษตรที่ถือว่าน้อยเมื่อเทียบกับพื้นที่ 3 ไร่

จึงหาพี่ซ้อย่างอื่นมาปลูกเสริมในพื้นที่ โดยปลูกในรูปแบบผสมผสานมีการจัดสรรพื้นที่ในการเพาะปลูกออกเป็น เมล่อน 2 งาน กล้วย 1 ไร่ อ้อย 2 งาน ส่วนมะขาม, ฝรั่ง, และ ตรีศรั ค่อย ๆ เริ่มลงในพื้นที่ อีก 1 ไร่ที่

เหลือ เนื่องจากขาดความรู้และแรงงานจึงทำให้พื้งอกเจอกับปัญหาผลผลิตต่ำ

จนกระทั่งได้เข้ากลุ่ม YSF เกษตรกรรุ่นใหม่จึงทำให้พื้งอกได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและปรึกษาปัญหาที่ตนเองประสบอยู่กับรุ่นพี่ที่ทำเรื่องเดียวกันจนได้วิธีแก้ไขปัญหาลงทุนให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นแต่ก็ประสบปัญหาเรื่องการตลาดเนื่องจากตัวพื้งอกเองไม่ค่อยมีเวลาเนื่องจากต้องดูแลกิจการส่วนตัวคนเพราะพ่อท่านเริ่มที่จะลงไปดูแลในสวนแทน และเตรียมที่จะลงเห็ดในโรงเรือน โดยใช้โรงเรือนเมล่อนเป็นโรงเรือนเห็ดแทน 1 โรงเรือน ทำให้ทางกลุ่มต้องเข้าไปช่วยเหลือด้วยการรับผลผลิตมาขายให้ ในจุดนี้เองทำให้พื้งอกมองว่าไม่ว่าจะทำอะไรก็มาหากเรามีกล้วยฉาบมิตรที่ดีถือว่าเป็นสิ่งที่โชคดีที่สุด และปี 2559

พื้งอกก็ได้รับมาตรฐานรับรองการผลิต GAP เมล่อน ทำให้พื้งอกพอจะมีรายได้จากการเกษตรเพิ่มขึ้นถึงจะไม่มากเท่ารายได้ที่มาจากการกิจการส่วนตัวของตน แต่เมื่อเทียบกับงานอดิเรกอื่นแล้วถือว่าคุ้มทีเดียว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการรายได้รวมไปถึงเรื่องของสุขภาพก็ดีขึ้นตามไปด้วย พื้งอกจึงเริ่มส่งต่อสิ่งดีๆ เหล่านี้ให้กับลูกค้าร้านอาหารของพื้งอกเองโดยเริ่มจากปลูกผักตามฤดูกาลแล้วนำมาประกอบอาหารให้ลูกค้าได้ทาน ไม่ว่าจะเป็น ผักกาด, หอม, ผักชี, พริก, มะเขือ

รวมไปจนถึงมะเขือเทศด้วย โดยเป็นการทำสวนผักไว้เป็นร้านของร้านให้ทางลูกค้าได้ชิมแบบสด ๆ เลยก็มี ทำให้พื้งอกมีความมั่นใจในการทำเกษตรเพิ่มมากขึ้นถึง 90 % เลยทีเดียว จากการ

เปิดเผยรายได้จากการเกษตรไม่รวมรายได้จากกิจการอื่นและ
 รายจ่ายแล้วทางทีมงานก็เห็นด้วยกับความคิดนี้ รายได้ต่อเดือน
 25,000 แบ่งเป็นรายได้หลักจากการเกษตร 15,000 รายได้เสริม
 5,000 แหล่งที่มาของรายได้อื่น 5,000 รายจ่ายและภาระที่ต้องรับ
 ผิด 15,000

เป้าหมายในการทำเกษตรของฟีนกก็ได้มีอะไรมาขอแค่ ปลุกไว้กินและขายพอมีรายได้เสริมและเป็นทุนใน
 การทำการเกษตรต่อไปโดยไม่ต้องเปิดเป็นเงินเก็บจากส่วนอื่นมาใช้ และทำให้ครอบครัวได้เห็นว่าการทำ
 เกษตรไม่ได้เลวร้ายต้องลำบากถึงขั้นต้องใช้แรงทั้งหมดในการทำเพียงแคเราเข้าใจถึงลักษณะความต้องการ
 และวิธีการดูแลรักษาที่ถูกต้องของพืชที่เราปลูกก็ถือว่าเป็นเกราะป้องกันที่ดีที่สุดมากกว่าใช้ยาหรือสารเคมีด้วย
 ซ้ำไป

องค์ความรู้และแหล่งถ่ายทอดความรู้ คือ เรื่องการปลูกและผสมพันธุ์เมล่อนในโรงเรือน

ศักยภาพการ

ผลิตเมล่อน 250 ตัน ใช้เวลาประมาณ 3 เดือน เมล่อนก็สามารถเก็บผลผลิตได้แล้วส่วนมากฟีนก
 จะเหลือไว้ ต้นละประมาณ 2-3 ลูกเพราะไม่ได้คิดว่าจะต้องส่งตามห้างหรือส่งให้กับนายหน้าอื่นจึงไม่ได้
 คำนึงถึงขนาดและน้ำหนักมากมายนักจะเน้นแค่เรื่องของความปลอดภัยและคุณภาพมากกว่า

ผลิตมะเขือเทศราชินี 250 ตัน มะเขือเทศใช้เวลาในการปลูก 3 เดือน ก็สามารถเริ่มเก็บผลผลิตงวดแรกได้แล้ว หากเรามีการดูแลที่ดีสามารถเก็บได้ถึง 3 รอบต่อการปลูกเพียงครั้งเดียวในแต่ละครั้งผลผลิตที่ได้จะลดหลั่นกันไป ส่วนเห็น 12,00 มะขามเปี้ยักษ์ 60 ตัน ฝรั่ง 10 ตัน กล้วย 300 ตัน เพิ่มเป็นช่วงลงทุนใหม่ยังไม่ให้ผลผลิต ยังมีอ้อย คั้นน้ำอีก 2 งาน ที่ยังรอการตัดสินใจว่าจะแปรรูปขายเองหรือส่งล่ำสวดให้เครือข่ายไปแปรรูปขาย

แบบสำรวจข้อมูลกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่

ประวัติความเป็นมาเป้าหมาย

นาย เมมินทร์ อินทร์เอก (หนุ่ม) เกิด 29 ก.ค. 2526 อาศัยอยู่ที่อยู่ 21 ม.14 บ. มะปิ่นใหม่ ต. ลานสะแก อ.พยุหะภูมิพิสัย หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3440800450002 ช่องทางการสื่อสารโทร. 0952269300 Facebook บ้านเห็ดภูธรวิทยา

การทำงานเกษตร

จากหนุ่ม อบต. เปื่องงานประจำหันมาสนใจภาคเกษตรใช้ขนาดพื้นที่เพียง 1 ไร่ ซึ่งอยู่ในบริเวณบ้านในชุมชนทำกิจกรรมเห็ดเงินล้าน โดยจะทำการเกี่ยวกับการทำก้อนเชื้อเห็ดครบวงจร กิจกรรมการผลิตหลัก

จึงมุ่งเน้นที่เห็นเพียงอย่างเดียว เริ่มวางแผนก่อนเข้ามาสู่ภาคเกษตรเต็มตัวโดยรับจ้างทางการเกษตรไม่ว่าจะเป็น รถไถ หรือรถเกี่ยววนวดข้าวจนมีความรักในการทำเกษตรแต่พบปัญหารายได้ไม่สมดุลกับรายจ่าย พอไปเรียนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงได้เจอเพื่อนที่ เรียนด้วยกันทำเรื่องเห็ด อยู่ที่บ้านหนองขอน ต. เชื่อน อ. โกสุมพิสัย เกิดสนใจขึ้นมาจึงขอร้องให้เพื่อมาสอน ซึ่งตอนแรกเลือกที่จะทำเห็ดฟาง และเห็ดโคน น้อยก่อนแต่พบว่ากากมันมีกลิ่นไม่เหมาะกับสถานที่ ที่อยู่ในชุมชน

แรงบันดาลใจที่ทำให้หนุ่มมาทำเห็ด คือ รายได้ที่แน่นอน โดยมีจุดเริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ไปดูงานที่ภูพานกับ สนง.เกษตร ไปเจอรูปแบบและขั้นตอนการทำเห็ดก้อนแล้วดูไม่เหนื่อยและสามารถสร้างรายได้ประจำได้จึงนำกลับมาพัฒนาต่อ เริ่มต้นที่เงินทุน 200,000 บาทและไปอบรมคลอง3 กับผู้เชี่ยวชาญเพิ่มเติม คือ ดร. อานนท์ เชื้อตระกูล ยังผลให้ปัจจุบันหนุ่มมีรายได้จากเห็ดที่ถือนาน่าฟัง คือ ตกราว ๆ เดือนละประมาณ 60,000 โดยเมื่อนำมาหักค่าใช้จ่ายแล้วยังทำให้มีเงินเหลือต่อเดือนประมาณ ๘,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาทเลยทีเดียว

แต่ในการทำฟาร์มเห็ดครบวงจรของหนุ่มก็พบกับปัญหา เห็ดล้นตลาด , ศัตรูเห็ด ซึ่งจะพบในบางฤดูกาล แต่ที่สำคัญกลิ่นของการนึ่งเห็ดที่ทำให้คนในชุมชนต่อว่า หนุ่มจึงมีแผนที่จะแปรรูปเห็ดในรูปแบบต่าง ๆ และสร้างเครื่องนึ่งเห็ดที่ใช้ความพลังงานต่ำลดควันและอายุในการนึ่งเห็ด เข้ามาเพิ่มศักยภาพในการผลิต

เป้าหมาย

โดยที่กลุ่มมีเป้าหมายของการเห็ด คือ ขยายตลาดเปิดรับลูกค้าสร้างรายได้ให้ชุมชน และที่สำคัญคือกลุ่มยังมองไปถึงการสร้างอนาคตให้ลูกไปด้วย

ผลผลิตและผลิตภัณฑ์ที่แปรรูป

กลุ่มสามารถที่จะผลิตดอกเห็ดสดได้ประมาณ 50 กก/วัน ส่งขายที่ตลาดสด และส่งโรงงานปิ้งหีงเชียงใหม่ โดยมีทั้งการขายปลีก และส่ง เห็ดที่เหลือก็นำมาแปรรูปเป็นเห็ดทอด , เห็ดชุบแป้งทอด , เห็ดสวรรค์ , แหนมเห็ด โดยที่ผลผลิตของกลุ่มนั้นได้มีมาตรฐานที่รับรองการผลิตคือ GAP,Q,MP

องค์ความรู้และแหล่งถ่ายทอดความรู้ การเพาะเห็ดครบวงจร ตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำ

ศักยภาพการผลิต

ในการทำเห็ดของกลุ่มนั้นได้มีการจัดการและมีทุนในการดำเนินงาน คือผลิตได้วันละ 2,000 ก้อน โดยจ้าง แรงงานในชุมชนจำนวน 6 คน และมีเครื่องมือที่ใช้ในการทำคือเครื่องผสม , เตาต้ม , เครื่องอัดก้อนเห็ดเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต และยังใช้เครือข่าย - เครือข่ายที่อัด, นาตุน , ysf , บ้านยาง , โกสุม ในการกระจายสินค้าและเป็นแหล่งเพิ่มพูนความรู้ และกลุ่มยังบอกว่าตัวเองมีความมั่นใจในการมาทำอาชีพเกษตร และอาชีพของเขาถึง 1,000,000 % โดยกลุ่มยังให้แนวคิดกับทีมวิจัยอีกด้วยว่าทำการเกษตรได้มากกว่าเงินยังได้ครอบครัวและมีการจัดการดูแลอาชีพที่แน่นอนและเป็นอิสระ

จากการลงพื้นที่ทำให้เราทราบถึงการพัฒนาการผลิตและการจัดการผลผลิตของกลุ่ม คือ ผลิตเห็ด 2,000/วัน โดยปัญหาที่พบส่วนมากคือ หนอน,แมงหริ้และไรไข่ปลา จะพบเมื่อมีการนึ่งเห็ดไม่ได้ซึ่งเป็นต้นเหตุของกลิ่น และได้ทราบด้วยว่าเห็ดแต่ละอย่างจะมีระยะเวลาการผลิตที่ต่างกันดังนี้

- เห็ดขอนขาว 6-8 เดือน
- เห็ดนางฟ้า 4 เดือน
- เกือบ 15 วัน ต่อ 1 ก้อน
- เห็นโคน 1 ปี- 18 เดือน

และราคาก็ต่างกัน แล้วแต่ชนิดของเห็ด เช่น เห็ดนางฟ้าขายที่กิโลละ 50 บาท, เห็ดขอนขาวที่กิโลละ 60 บาท และเห็ดโคนญี่ปุ่นขายที่กิโลละ 140 บาท เป็นต้น

แต่ที่สำคัญที่ทำให้หนุ่มเลือกที่จะผลิตเห็ดคือการมีผลผลิตทั้งปีนั้นก็หมายความว่ารายได้ที่มีตลอดปี เช่นเดียวกัน และหนุ่มจะทำเห็ดแต่ละชนิดให้ออกตลอดทั้งปีและใช้ความชำนาญที่มีคำนวณว่าช่วงใดควรจะทำเห็ดอะไร เพราะว่าอะไร และควรจะปริมาณเท่าใดตามอายุและฤดูกาลที่เห็ดแต่ละชนิดออกดอกทั้งนี้ทั้งนั้นจะปล่อยให้ไปไปตามธรรมชาติของเห็ดเพราะเห็ดแต่ละชนิดจะมีช่วงที่ออกดอกต่างกัน และชอบอุณหภูมิที่ต่างกันด้วย

ผลการสำรวจข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่

ประวัติความเป็นมา

นางสาววรรณา ทอมีค่า (หนูนั้น) เกิดวันที่ 24

มกราคม 2533 อยู่ที่ บ้านเลขที่ 11 หมู่ที่ 2
ตำบลหนองบัว อำเภอ พยัคฆภูมิพิสัย
จังหวัดมหาสารคาม 44110 หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน
1440800151709 โทร. 095 - 6691400
line : 095669400 Facebook: วรดาภา ทองมีคำ

การทำเกษตร

สาวพนักงาน บัญชีและการเงิน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว ผู้ที่อยู่กับคำว่าคุณหนูมาตั้งแต่เกิด พ่อแม่ไม่ต้องการให้มาสืบทอดอาชีพเกษตรกรเพราะเห็นว่าเป็นอาชีพที่เหนื่อยยาก และลำบาก จึงไม่ต้องการให้ลูกต้องมาเผชิญกับภาวะเดียวกันกับตนลงทุนส่งลูกไปเรียนไกลบ้านไม่ว่าจะคิดถึงลูกสักเพียงใดก็ตาม เพราะไม่ต้องการให้ลูกต้องมาช่วยทำเกษตร

จนหนูนั่นเรียนจบปริญญาตรีจึงสมัครสอบเข้าทำงานที่ อบต. ไกลหมู่บ้านด้วยความคิดถึงบ้านและครอบครัวหนูนั่นจึงเลือกที่จะทำงานตามที่พ่อแม่ต้องการ ไกลหมู่บ้าน แต่ด้วยความที่มีเวลาว่างมากไปและจิตใต้สำนึกของการเป็นลูกเกษตรกรถึงจะถูกกีดกันสักเพียงใด หนูนั่นก็กลับไปเจอการเกษตรที่ตนสนใจเข้าโดยบังเอิญจากโลกโซเชียลที่ไม่ว่าจะว่างหรือไม่จะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ทั้งวันกับมัน อยู่ดีๆ ก็ได้พบการทำเกษตรแบบไฮโซ คือส่วนมากจะเป็นพวกคุณหนูที่ทำการทำเกษตรที่ไม่เหนื่อยแล้ว ยังได้ของสวยงามไว้ประดับบ้านเป็นสัตว์เลี้ยงสี่สหาย และที่สำคัญราคาที่จูงใจสุด ๆ หนูนั่นใช้เวลาศึกษาอยู่นานจึงตัดสินใจควักเงินเก็บของตัวเองเกือบ 50,000 บาท เพื่อที่ซื้อพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์กุ้งเกรฟิสต์ หรือ กุ้งก้ามแดงมาทดลองเลี้ยงดูก่อน

เมื่อทดลองเลี้ยงและศึกษาพฤติกรรม, อาหาร, การดูแล และการขยายพันธุ์สักพัก หนูนั่นก็ขอพ่อแม่ที่จะลงมือทำเกษตรอย่างแรกของตัวเองคือการเลี้ยงกุ้งสวยงาม โดยใช้พื้นที่หน้าบ้านประมาณ 2 งาน และอุปกรณ์ในการเลี้ยงกุ้งเพิ่ม ไม่ว่าจะเป็นเครื่องออกซิเจน, วงบ่อ, คอกพลาสติก, ตระกร้าพลาสติก, กล่องใส่กุ้งพลาสติก, ตะแกรงตักปลา รวมไปถึงพืชน้ำที่เป็นอาหารให้กับกุ้งด้วย เพื่อใช้ในการเลี้ยงกุ้งครบวงจร โดยช่วงแรกสามารถขายพ่อพันธุ์ – แม่พันธุ์ ได้ถึงคู่ละเกือบ 40,000 บาทเลยทีเดียว แต่ด้วยความที่เป็นการทำเกษตรแบบตามกระแสพอกระแสตกได้ก็เริ่มลดลง พร้อมทั้งพื้นที่เป็นพื้นที่น้ำเค็มจึงส่งผลต่อการเลี้ยงกุ้งอยู่บ้าง

ซึ่งตรงกันข้ามกับความรักทางด้านการทำเกษตรที่เพิ่มขึ้น เลยมองหาพืชเศรษฐกิจที่กำลังมาแรงและใช้เวลาในผลิตน้อย การดูแลไม่ยุ่งยาก ใช้พื้นที่ปลูกไม่มาก เพื่อให้เหมาะสมกับเวลาว่างที่ตัวเองมีไม่รบกวนพ่อแม่ให้มากนักเนื่องจากพ่อได้รับเลือกตั้งให้เป็นผู้ใหญ่บ้านจึงไม่ค่อยมีเวลามาดูแลช่วยเหลือเท่าที่ควร หนูนั่นเลยได้เลือกที่จะปลูก ขจรดอก ซึ่งทาง อบต.เองก็ได้สนับสนุนให้ชาวบ้านปลูกเพื่อนำมาใช้ในการประกอบอาหารลดการใช้ผงชูรส หนูนั่นจึงได้เริ่มทำการเกษตรใหม่ของตัวเองในพื้นที่อีก 2 งานที่เหลือ จากที่จะทำเพื่อสนองนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดเฉย ๆ แต่กลับไม่เป็นไปอย่างที่คิดขจรกลับทำรายได้ให้กับหนูนั่นพอ ๆ กับการเลี้ยงกุ้งที่กระแสน้ำเริ่มตก จากที่จะหางานอดิเรกทำและเป็นรายได้เสริมจากงานประจำกลับมีรายได้เป็นกอบเป็นกำจึงทำให้หนูนั่นยึดการเลี้ยงกุ้งสวยงามและดอกขจรเป็นอาชีพอย่างหนึ่งของตัวเอง ทำให้มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 10,000 บาท และจ่ายค่าดูแลและการจัดการเฉลี่ยเพียงเดือนละประมาณ 1,000 บาทเท่านั้น

เป้าหมาย

จากเดิมที่คิดว่าจะทำเป็นแค่งานอดิเรก และหารายได้เสริม หนูนั่นก็ต้องเปลี่ยนความคิด เมื่อพบกับคุณสังเวียน ฤทธิไธสงค์ ที่แนะนำให้มาพบและเข้าร่วมกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF จังหวัดมหาสารคาม เมื่อปลายปี 2558 ทำให้หม่อมมองในการทำเกษตรเปลี่ยนไป ไม่ว่าจะเป็นการทำเกษตรรูปแบบต่าง ๆ ที่สมาชิกกลุ่มทำ ซึ่งจะแตกต่างจากกลุ่มเลี้ยงกุ้งก้ามแดง ที่มีแต่เรื่องการขายเพื่อเพิ่มมูลค่าเท่านั้น หนูนั่นได้เข้าร่วมการสัญจรในแต่ละพื้นที่และได้ทราบถึงวิธีการจัดการฟาร์มของแต่ละพื้นที่ที่ต่างกัน วิธีการขายและช่องทางการขายที่ส่วนมากจะขายแบบออนไลน์เพียงอย่างเดียวก็มีคนเริ่มจะเข้าไปเยี่ยมชมและซื้อถึงที่ทำให้เกิดการสานสัมพันธ์ที่ดีเพิ่มความมั่นใจในการทำเกษตรขึ้นจาก แค่ 50% เป็น 80% เลยทีเดียว

ศักยภาพการผลิต

ในการทำเกษตรของหนูนั่น สามารถผลิตลูกกุ้งได้ประมาณ เดือนละ 300 ตัว ซึ่งจะขายในราคาตั้งแต่ 5 – 50,000 บาท ส่วนพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์จะขายออกให้กับคนที่สนิทและกลุ่มลูกค้าประจำเท่านั้น

โดยราคาจะเริ่มตั้งแต่ 30,000 – 50,000 บาท สำหรับดอกขจรสามารถเก็บได้วันละประมาณ 8 – 10 กก. โดยที่จะทำการส่งในราคา กก. ละ 60 บาท

จากที่ทีมวิจัยได้ลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลของหนูนันในครั้งนี้ทำให้เราได้ทราบว่าที่จริงแล้วการเลี้ยงกุ้งไม่ได้ยากอย่างที่คิดเพียงแค่เราเข้าใจช่วงวัยของกุ้งแต่ละช่วงวัย เช่น กุ้งพ่อแม่พันธุ์แม่พันธุ์จะแยกไว้คอกต่างหากให้มีการผสมพันธุ์แล้วใช้ตะกร้าพลาสติกไว้ที่ข้างคอกใกล้กับอีกซิเจน บริเวณที่มีน้ำไหลวนตลอดเพื่อเป็นรังไว้ให้กุ้งไข่ เมื่อกุ้งไข่และเริ่มฟักเป็นตัวให้แยกพ่อแม่พันธุ์ – แม่พันธุ์ออก เพราะจะจับลูกกุ้งที่เพิ่งฟักเป็นอาหาร แล้วนำกุ้งที่โตประมาณอาทิตย์ออกไปไว้ในวงท่อที่มีน้ำนิ่งเพื่อให้ลูกกุ้งทำการลอกคราบและปรับตัวให้เข้ากับการปรับอาหารและพืชน้ำที่เป็นอาหารเสริม จากนั้นประมาณ 3 เดือนเมื่อกุ้งเริ่มโตและเปลี่ยนสีก็ให้นำมาไว้ที่คอกรวมเพื่อเปลี่ยนอาหารเป็นการเสริมเร่งสีและขนาดทำให้กุ้งโตเร็วมีสีสวยสะอาดตาเพิ่มมูลค่าและราคาไปอีกทาง น้ำมะขามเปียกและไข่แดงเพิ่มเข้าไปในอาหารกุ้งประมาณ 1 ช้อนชาเพื่อเพิ่มการเจริญอาหารของกุ้งเพราะในน้ำมะขามเปียกมีวิตามิน c สูงและยังหาง่ายไม่อันตรายต่อคนและกุ้งด้วย

ข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติส่วนตัว

ชื่อนายพงษ์พัฒน์ แก้วพะเนาว์ หรือที่รู้จักกันใน
ชื่อน้องปลิว น้องสุดท้องที่อายุน้อยที่สุดของกลุ่ม YSF
มหาสารคาม ฉายา office ดิดแอร์ ทำเกษตรในชื่อ
แก้วพะเนาว์ Organic Farm เกิด 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.
2535 อายุ 25 ปี อาศัยบ้านเลขที่ 2 หมู่ 2 ต.นาภู อ.
ยางสีสุราช จ.มหาสารคาม 44210

ช่องทางสื่อสาร

เบอร์ โทร 088-3249221, 061-3390734

E-mail Pong.pat2010@hotmail.com

Facebook PongpatKaewpanao ID Lind 613390734

การทำเกษตร

ในเส้นทางในการทำเกษตรกรของปลิวนั้นถือว่าน่าสนใจมาก คือปลิวเริ่มสนใจด้านการเกษตรตั้งแต่ ม.
3 โดยที่นักเรียนส่วนใหญ่เมื่อจะจบม. 3 หรือ ม. 6 จะมีวิชาแนะแนวหรือการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือก
สายการเรียนที่ตนสนใจอีกทั้งยังเปิดโอกาสให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาเข้ามาแนะแนวและให้ความรู้เกี่ยวกับ
ข้อดี แนวทางก่อนเข้าศึกษาต่อในแต่ละสถาบัน พอปลิวจะจบชั้นม. 3 ก็ได้ไปพูดคุยกับรุ่นพี่คนหนึ่งที่มาแนะ
แนวโดยที่รุ่นพี่คนนั้นได้มาแนะแนวเกี่ยวกับการเรียนเกษตรของวิทยาลัยเกษตรร้อยเอ็ด สิ่งที่ปลิวสนใจทำไม
รุ่นพี่เรียนเกษตรถึงได้ไปทำงานที่ต่างประเทศและเป็นการไปเรียนที่นำภูมิไ้รัฐบาลทั้ง 2 ประเทศให้การ
ยอมรับและสนับสนุนที่สำคัญไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการไปเรียนเลยจึงเป็นจุดเริ่มต้นให้ปลิวสนใจ

ด้านการเกษตร

แต่ด้วยความที่ครอบครัวปลิวเป็นครอบครัวเกษตรกรพ่อแม่จึงคิดอยากที่ให้ลูกไปประกอบอาชีพอย่าง
อื่นมากกว่าที่จะมาทำเกษตรเหมือนตัวเองเพราะเกษตรกรส่วนมากหากมีโอกาสที่จะส่งเสียลูกให้เรียนหนังสือ
แล้ว มักจะอยากให้ลูกรับราชการมากกว่ามาทำเกษตรหรือแม้แต่งานที่เกี่ยวกับการเกษตรเองก็ไม่ยอมรับ
ครอบครัวปลิวเองก็เหมือนกันที่ไม่เห็นด้วยหากปลิวจะไปสมัครเรียนที่วิทยาลัยเกษตร ด้วยความที่ปลิวเองนั้น
มีความสนใจและตั้งใจแน่วแน่ที่จะเรียนเกษตรให้ได้จึงตัดสินใจแอบไปสมัครและเรียนด้านเกษตรที่วิทยาลัย
เกษตรร้อยเอ็ด โดยที่ได้บอกทางบ้านว่าไปเรียนสายวิทย์-คณิต ในช่วงแรกยังไม่บอกพ่อแม่และไม่กลับบ้าน
เลย อาศัยการเรียนไปด้วยทำงานไปด้วย คือรับจ้างอาจารย์ เสาร์ – อาทิตย์ ได้เป็นค่าจ้าง 300 บาทที่จะ
ไว้ใช้จ่ายในวันจันทร์ – วันศุกร์ ทำอย่างนั้นอยู่ประมาณ 3 เดือนพ่อแม่เริ่มเป็นห่วงจึงไปหาที่โรงเรียนปลิว
เองก็ไม่คิดว่าพ่อแม่จะไปหาตนเองและไม่มีทางเลี้ยวอีก จึงสารภาพกับพ่อแม่พร้อมทั้งแสดงความตั้งใจและ
เหตุผลที่ตนเลือกเรียนทางด้านการเกษตรจนพ่อแม่ต้องปล่อยเลยตามเลย จากนั้นก็เรียนต่อที่มหาวิทยาลัย
เกษตรแม่โจ้ ในสาขาส่งเสริมและพัฒนาเกษตร และได้เป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนไทย – ออสเตรเลีย

พอเรียนจบปวีกก็ตั้งใจที่จะกลับมาทำเกษตรโดยเริ่มจากสวนของตนเอง แต่ก็ต้องพบกับแรงกดดัน “จบปริญญาไม่มีงานทำ มาทำเกษตร” และนั่นทำให้ปลิวท้อใจไม่ กลับเป็นแรงผลักดันให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะทำให้ทุกคนเห็นว่าไม่ควรมาดูแลถูกอาชีพเกษตร ที่ถือเป็นอาชีพที่เลี้ยงตนและครอบครัวมาหลายต่อหลายรุ่น แต่อยากให้ทุกคนภูมิใจกับอาชีพนี้ของตนเอง

สิ่งแรกที่ปลิวเลือกที่จะทำหลังจากเรียนจบคือการทำเห็ด เมื่อปี 2557 จำนวน 1 โรงเรือน จำนวน 2,000 โดยใช้เงินทุนก้อนแรกจำนวน 30,000 บาท แต่เงินที่ได้นั้นกลับไม่ได้มาจากการสนับสนุนของพ่อแม่ ปลิวเลยจำเป็นต้องไปกู้ยืมจากพ่อโดยเล่าแผนการผลิตให้พ่อได้ทราบคือ ปลิวจะแบ่งเงินออกเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนแรก 10,000 เป็นค่าจัดทำโรงเรือน ใช้เงินอีก 10,000 บาท เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียน คือ ซื้อเชื้อเห็ด เชื้อเห็ด วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และอีก 10,000 บาทเป็นเงินสำรอง จากนั้นเพียง 4 เดือนปลิวก็ใช้ความรู้ความสามารถที่เรียนมาขยายการทำเห็ดเพิ่มขึ้นถึง 4 โรงเรือน จากเงิน 30,000 บาท เป็นเงิน 100,000 กว่าบาท

พอทำเห็ดได้สักพักการทำเห็ดเริ่มอยู่ตัว ปลิวจึงคิดหารายได้เสริมช่วงที่ว่างจากการทำเห็ด โดยการปลูกผักโดยมีแรงบันดาลใจจาก ร้านกวยเตี๋ยวที่ต้องใช้ผักสดทุกวันนี่เองเป็นที่มาของการวางแผนการใช้ผักแต่ละวันทำให้ได้ทราบว่าวันหนึ่งร้านกวยเตี๋ยวใช้ผักสดจำนวนเท่าไรต่อร้าน เป็นที่มาของการทำตลาดแบบ “ตลาดนำการผลิต” ปลิวได้ออร์เดอร์ผักโหระพาและผักบุ้งเป็นรายได้ครั้งแรกของการปลูกผักแต่ไม่เลือกที่จะทำถั่วฝักยาวเพราะทำยากและเสี่ยงไม่คุ้มทุน อีกทั้งต้นปี พ.ศ. 2558 เห็ดเริ่มมีโรคและไม่ตอบโจทย์อินทรีย์ ปลิวจึงพักการทำเห็ดไว้แล้วนำก้อนเห็ดที่เหลือประมาณ 20,000 ก้อน มาทำเป็นปุ๋ยหมักได้ถึง 5 ตัน แล้วใช้ปรับพื้นที่ จำนวน 5 ไร่ เพื่อให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก แล้วยึดการปลูกพืชผักเป็นรายได้หลัก แบ่งเป็นพืชรายวัน คือ ผักจำพวกผักบุ้ง พืชรายอาทิตย์ จำพวกโหระพา พืชรายเดือน จำพวกมะกูด, ชะอม พืชรายปีจำพวกไม้และข้าว โดยที่จะคำนวณอายุของผัก เช่น หน่ออ่อน ผักบุ้งจะใช้เวลาในการปลูกกี่วัน

หน้าฝนที่วันและหน้าหนาวที่วัน เพราะอากาศและอุณหภูมิมีผลต่อการเจริญเติบโตของพืชผักร้านกล้วยเดี่ยว เป็นร้านในชุมชน คนที่ทานคือคนในชุมชน สิ่งที่ส่งมอบให้ปลิวจึงอยากให้ทานผักที่ดีมีประโยชน์ต่อร่างกาย จึงเป็นที่มาของการทำเกษตรแบบอินทรีย์โดยใช้ตารางปฏิทินการเพาะปลูกซึ่งเป็นการวางแผนการปลูกเพื่อไม่ให้สินค้ามากหรือน้อยไปซึ่งจะใช้ 3 อย่างเป็นปัจจัยหลักในการจัดทำตารางแต่ละเขต คือ ความต้องการของตลาด, อายุของพืช, ช่วงเวลาที่ปลูก ยกตัวอย่างผักที่ปลูกในแปลงหนึ่ง แปลงจะทำได้เป็น 7 บล็อก

บล็อกที่ 1 ขึ้นฉ่าย ที่มีอายุ 60 วัน

บล็อกที่ 2 สลัด มีอายุ 55 วัน

บล็อกที่ 3 กระบี่ ที่มีอายุ 45 – 50 วัน

บล็อกที่ 4 หอมแบ่ง ที่มีอายุ 40 – 45 วัน

บล็อกที่ 5 เสรนห้ ที่มีอายุ 30 – 40 วัน

บล็อกที่ 6 ผักโขมแดง 30 วัน

บล็อกที่ 7 ผักบุ้ง 20 วัน

คือในอาทิตย์แรกจะปลูกขึ้นฉ่าย อาทิตย์ต่อไปก็สลัด แล้วอาทิตย์ต่อไปก็ปลูกผักไธสงอายุถัดไป เมื่อเราปลูกครบแล้ว วันที่ผักที่ใช้เวลานานที่สุดอย่างขึ้นฉ่ายได้อายุการเก็บเกี่ยวผักทุกอย่างก็จะมีอายุการเก็บพร้อมกันทั้งแปลง หลังจากนั้นก็ทำการตากดินแล้วลงผักใหม่แต่สลับแปลงเพื่อป้องกันโรคเมื่อปลูกพืชซ้ำ ๆ ที่เดิม ๆ โดยที่เกษตรกรรายหนึ่งอาจจะแบ่งการเพาะปลูกของตัวเองเป็น 7 บล็อกเพื่อที่จะได้เก็บผักส่งทุกวัน

ศักยภาพการผลิต

ปี พ.ศ. 2558 ปลิวได้ตั้ง ศูนย์การเรียนรู้เฉลิมพระเกียรติดีเด่นระดับจังหวัด ตั้งอยู่ในพื้นที่ของบ้านหนองบัว หมู่ 17 บ้านเลขที่ 93 มีพื้นที่ ประมาณ 7 ไร่ มีอาคารสำหรับจัดนิทรรศการการเกษตรแบบพอเพียง ข้อมูลจุดถ่ายทอดความรู้ในศูนย์เรียนรู้ตำบลนาภูทั้ง 11 ฐาน และเป็นสถานที่ในการจัดฝึกอบรมจากหน่วยงานต่างๆ และมีจุดถ่ายทอดต่างๆ ได้แก่

- 1) การเลี้ยงไก่ไข่นบ่อปลา 2) การทำปุ๋ยหมักอินทรีย์ 3) การปลูกและขยายพันธุ์หญ้าแฝก 4) การเลี้ยงปลา 5) การเพาะเมล็ดพันธุ์พืช 6) การเพาะเห็ดฤดูหนาว 7) การเพาะเห็ดฤดูร้อน 8) การปลูกไผ่หนอกฤดู 9) การปลูกมะกรูดตัดใบ 10) การเลี้ยงหมูหลุม 11) การปลูกผักอินทรีย์
- มาตรฐาน ที่ได้ Organic Thinland และขยายเป็น วสช. ผลิตผักอินทรีย์ เครือข่ายปุ๋ยหมักแม่ไก่, วสช. เมล็ดพันธุ์ กลุ่มเมล็ดพันธุ์ ไม่ว่าจะเป็นกะหล่ำปลี, มะเขือ, โดยหลัก ๆ จะมุ่งเน้นให้

เป้าหมาย

เป็นผู้ประกอบการเกษตร เรื่องของการแปรรูปด้านอาหาร และสร้างแบรนด์ของตัวเอง

ข้อมูลเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม

เกษตรกรเป้าหมายอำเภอนาเชือก

ชื่อ วิชิต จันทะบุรณ์ 67 ม.6. บ.หนองสระ

ต.ปอพาน อ.นาเชือก จ.มหาสารคาม 44170 เลข
ประจำตัวประชาชน 3 4407 00515. 101 เบอร์โทร
0908422101 ชื่อ วิชิต จันทะบุรณ์ ชื่อลายเซ็นต์
จันทะบุรณ์

การทำเกษตร

สืบต่ออาชีพจากพ่อที่ท่านได้นำร่องไว้ให้ จากโครงการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่ท่านขึ้นขอบมะม่วงพันธุ์มหาชนก ที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณฯ ได้พระราชทานให้พระองค์ทรงเสวยและทางสำนักพระราชวังได้สรรหาสถานที่ที่เหมาะสมกับการปลูกมะม่วงพันธุ์นี้จากทั่วประเทศ หนึ่งในนั้นก็มีจังหวัดมหาสารคามในพื้นที่อำเภอนาเชือก ที่มีลักษณะภูมิประเทศที่เหมาะสมพ่อของพี่วิชิตกับเพื่อนในหมู่บ้านจึงไปร่วมอบรมและรับสนองโครงการร่วมกันปลูกมะม่วงพันธุ์มหาชนก โดยทางภาครัฐก็ได้จัดสรรพื้นที่ สปก. ให้สมาชิกร่วมกันปลูกจำนวน 44 ไร่ เรียกว่าสวนเฉลิมพระเกียรติ แต่ไม่ได้ให้เปล่า คือ เป็นการกู้ยืมคิดเฉลี่ยได้คนละ 7 ไร่ ในราคาไร่ละ 10,000 บาท จะทำการแบ่งจ่ายเป็นรายปีกับทางธนาคารออมสิน

แต่พ่อของพี่วิชิต ไม่เอาพื้นที่ทางภาครัฐจัดสรรให้ท่านนำพันธุ์มะม่วงพันธุ์มหาชน มาปลูกในพื้นที่ของตนเอง ในระยะปีแรกที่ยังไม่เห็นผลชาวบ้านก็เริ่มท้อเพราะการปลูกต้นไม้ในระยะแรกมีแต่การลงทุน และขณะนั้นราคาของอ้อยและมันที่ชาวบ้านในพื้นที่ปลูกอยู่แล้วค่อยข้างจะมีราคาดี ชาวบ้านหลายคนจึงพากันขายสิทธิในสวนเฉลิมพระเกียรติ พอปีที่ 3 มะม่วงพันธุ์มหาชนเริ่มผลิดอกออกผลก็พบกับปัญหาทางด้านการตลาด เนื่องจากเป็นมะม่วงพันธุ์ใหม่ไม่มีใครรู้จักจึงเกิดข้อกังขาและไม่ยอมรับ พี่วิชิตจึงต้องขายแบบเหมาสวนโดยยอมเป็นลูกไร่ให้กับทางสวนใหญ่ทางจังหวัดการพลสินธุ์ ที่เป็นพื้นที่หนึ่งในโครงการติดตามลงพื้นที่เพื่อดูความคืบหน้าของโครงการ โดยรับซื้อที่ กก. ละ 3 บาท ถึงแม้จะเป็นรายได้ที่ถือว่าต่ำแต่ก็มีรายได้ต่อเนื่องทุกปีและทางครอบครัวภูมิใจ

พอทำได้เก็บผลผลิตไม่ถึงปีพ่อก็มาล้มป่วย พี่น้องทุกคนต่างก็บอกให้ขายสวนเพื่อมารักษาพ่อ แต่พี่วิชิตไม่ยอมโดยรับอาสาที่จะมาดูแลสวนแทนพ่อและเลือกที่จะกู้เงินจาก ธกส. มาทำการรักษาพ่อแทนแต่ก็ไม่สามารถรั้งพ่อไว้ได้นาน จากนั้นไม่ถึงปีพ่อก็เสียชีวิต

บรรดาพี่น้องก็ต่างจะขอแบ่งทรัพย์สินเพื่อจะนำไปใช้ในส่วนตัวของครอบครัวตัวเองและขอให้แม่ขายที่สวนมะม่วงพันธุ์มหาชน เพราะนั่นขณะนั้นราคาไม่ค่อยดีและกระแสของยางพารากำลังมาแรงจึงไม่มีใครเห็นด้วยที่จะทำสวนมะม่วง แต่พี่วิชิตไม่ยอมโดยจะทำหน้าที่ดูแลสวนและรับใช้นี้ให้เอง

พี่น้องทุกคนไม่มีใครกังขาเพราะทุกคนก็ได้รับมรดกในสวนของตัวเองไปแล้วเหลือแค่ส่วนที่เหลือของลูกที่จะทำหน้าที่ดูแลแม่ที่เหลืออยู่ และสืบสานเจตนารมของพ่อ พอปีต่อมามะม่วงพันธุ์มหาชนเริ่มมีคนรู้จักทำให้ราคาสูงขึ้นเป็น กก. ละ 7 บาทจึงเป็นกำลังใจที่สำคัญทำให้พี่วิชิตมีกำลังใจในการทำสวนมะม่วงต่อ

พี่วิชิตขายพื้นที่ปลูกมะม่วงพันธุ์มหาชน เพิ่มขึ้นเป็น 10 ไร่ แต่มะม่วงเป็นพืชรายปีที่ปีหนึ่งจะเก็บได้ครั้งเดียวหากปีใดคุณแล้งก็ไม่มีโรคและแมลงระบาด ก็ทำให้มะม่วงไม่สวยส่งผลให้ราคาตกต่ำไปด้วย และเมื่อปี พ.ศ. 2555 ทางสวนแม่ข่ายมีออร์เดอร์ส่งมะม่วงไปขายยังประเทศญี่ปุ่นนี่เองถือเป็นปีทองที่ทำให้ทุกคนในประเทศและต่างประเทศได้รู้จักกับมะม่วงพันธุ์มหาชน เพิ่มขึ้นเพราะทางญี่ปุ่นนำเข้าเป็นจำนวนมาก

ทางแม่ข่ายของสวนก็ได้กำหนด เกรดมะม่วงออกเป็น เกรด A,B,C โดยให้ราคาต่างกัน กก.ละ 2 บาทต่อเกรด เพื่อการรักษาคุณภาพในการทำสวนและให้ได้ผลผลิตที่ดีมีผลต่อราคาทำให้ชาวสวนเริ่มนำสารเคมีเข้ามาใช้ในสวนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้มะม่วงมีความสมบูรณ์ลูกโตผิวสวนและออกมามากจนล้นตลาด เปิดโอกาสให้นายทุนกดราคา

แต่ในการทำสวนแบบเคมีนั้นย่อมมีผลตามมาก็คือ จากที่เคยมีเห็ด มีแมงให้หากินไม่ขาดกับหายากและหายไปเกือบหมดทำให้ฟัวิซิดต้องเอะใจ อีกทั้งรสชาติที่เปลี่ยนไปของมะม่วงถึงจะมีรูปร่างหน้าตาที่น่าทานแต่รสชาติกับไม่หอมหวานเหมือนเดิมจนปี พ.ศ. 2557 ได้มีโครงการเกษตรกรรุ่นใหม่ให้ทุกอำเภอคัดสรรเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 17 – 45 เข้าร่วม

โครงการ ทางอำเภอนาเชือกเองก็ได้เล็งลงมาที่สวนของฟัวิซิดด้วยหลายเหตุ ทำให้ฟัวิซิดเป็นสมาชิกเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดมหาสารคาม รุ่นแรกและเป็นพี่ใหญ่ของกลุ่มในปัจจุบัน

การจัดการผลผลิต

ผลิตมะม่วงพันธุ์มะหาชนก เพื่อส่งออกต่าง ประเทศปลูก อยู่ 10ไร่ แต่จะส่งเฉพาะเกรดเอเท่านั้น จากที่ขายให้นายหน้าเพื่อส่งออกก็ทำการส่งออกเองโดยมีภาครัฐเป็นสื่อประสานงานให้ ส่วนมะม่วงที่ตกเกรดก็นำส่งให้แม่ค้าในประเทศ เพื่อขายในราคา กก. ละ 35 บาท โดยจะนำส่งให้แม่ค้าร้านประจำเท่านั้นหากใครต้องการรับต่อก็ให้คุยกับแม่ค้าร้านประจำเอง เพื่อเป็นการไม่ตัดหน้าและรักษามิตรภาพระหว่างผู้ผลิตและแม่ค้า ส่วนที่ตกเกรดขายไม่ได้ก็นำไปแปรรูป ไม่ว่าจะเป็นมะม่วงกวน ไม่ม่วงตาก ส่วนที่ไม่สามารถรับประทานได้ก็นำไปทำปุ๋ยเพื่อใช้บำรุงต้นมะม่วงเองอีกต่อไป ที่น่าตกใจคือรายได้ที่ได้จากการขายมะม่วงจะตกอยู่ปีละ 3 – 400,000 บาท

ใช้เวลา แค่ 2 ปีก็ใช้หนี้ให้พ่อได้หมดนั้นว่าน่าทึ่งแต่การขายผลพลอยได้ในสวนนี้สิน่าฟังกว่าคือรายได้ส่วนนี้นำมาใช้ในชีวิตประจำวันแทบจะไม่ต้องมาเบียดเอาเงินที่ขายมะม่วงไปใช้เลย เริ่มจากการขายกิ่งมะม่วงที่ต้องตกแต่งทุกปีได้ปีละเกือบ 20,000 บาทหากไม่ขายก็จะเผาถ่านขายและทำน้ำส้มควั่นไม้ไว้ใช้ไล่แมลง

แต่ช่วงหลัง ๆ พี่วิชิตจะขายมากกว่าเผาเองเพราะแมลงที่เห็นว่าเป็นศัตรูพืชกลับเป็นรายได้รองลงมา คือ ในฤดูฝนที่ใบมะม่วงเริ่มแทงยอดหลังแต่งกิ่งสามารถเก็บแมลงขายได้วันละประมาณ 2-300 บาทต่อวัน โดยที่พี่วิชิตบอกว่าจะเก็บวันละเท่า นั้น ขายน้อย ๆ แต่ขายนานๆ พอช่วงฝนตกชุกก็สามารถเปลี่ยนจากมะม่วงเป็นสวนเห็ดโคนเห็ดที่เก็บได้มากที่สุดคือเห็ดโคน ซึ่งเก็บได้วันละประมาณ 5 – 10 ขายเป็น กก.ละ 400 บาท เหลือขายก็คั่วเก็บใส่ตู้เย็นไว้ทาน

ส่วนหน้าร้อนก็มีรายได้จากไข่มดแดง ที่ถือได้ว่ารายได้มหาศาล เก็บแค่วันละแถวก็ได้วันละไม่ต่ำกว่า 5 – 1,000 เลยทีเดียว ยังไม่นับไก่ที่เลี้ยงไว้ในสวนเพื่อกินหญ้า กินแมลง และกินมะม่วงที่หล่น และให้ปุ๋ยมะม่วงไปในตัวที่มีจำนวนเกือบ 300 ตัว ที่จะจับขายเมื่อมีคนสั่งเท่านั้น และยังเลี้ยงวัวไว้เป็นกำไรเสริมคือหลัก ๆ ต้องการมูลมาใส่สวนแต่ถ้าหลายตัวก็ขายเป็นโบนัสในการเลี้ยงปีหนึ่งก็ได้โบนัสปีละ 2 – 3 ครั้งกันเลยทีเดียว หากนับกับ เขียด อึ่งอ่าง ปลา แมกกระทิงหนุนา แล้วละก็คงทำให้ทีมงานวิจัยต้องอยู่เป็นวัน ๆ เพื่อสอบถามถึงวิธีและการจัดการสวนเพิ่มเติม แต่เนื่องจากมีเวลาจำกัดจึงได้แค่องค์ความรู้ในการทำฮอโมนสูตรต่าง ๆ การขยายพันธุ์พืช และการทำหัวเชื้อเห็ดโคนและเห็ดละโงกเท่านั้น

กิจกรรมศึกษาดูงานแปลงผักรวมบ้านเหล่าน้อย

บ้านเหล่าน้อย หมู่ที่10ตำบลเขวาสี อำเภอมือง จังหวัดมหาสารคาม วันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2561

กิจกรรมศึกษาดูงานเรื่องการเพิ่มศักยภาพการจัดการผลผลิต
สวนผักบึงกับกึ่งนางมัลเบอร์รี่ ชัยภูมิ จ.ชัยภูมิ วันที่ 14 – 16 มีนาคม พ.ศ. 2561

กิจกรรมถอดบทเรียนเรื่องการตลาดของ YSF มหาสารคาม

ถอดบทเรียนเรื่องการตลาด ณ.บ้านสวนชุมแสง
วันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2561

